

Plan upravljanja destinacijom
**TURISTIČKE ZAJEDNICE PODRUČJA
PLITVIČKE DOLINE 2025. – 2029.**

SPATIAL
PLANNING
PROJECTS

Naručitelj

Turistička zajednica područja Plitvičke doline,
Rakovica 6, 47245 Rakovica

Izrađivač

SPATIAL PLANNING PROJECTS,
Utinjska ulica 3 E/1, 10000 Zagreb

SPATIAL
PLANNING
PROJECTS

Sadržaj

1. Uvod	7
1.1. Kontekst plana	7
1.2. Ciljevi plana	8
1.3. Ključni dionici	8
2. Prihvatni kapacitet destinacije	9
2.1. Zoniranje područja obuhvata	9
2.2. Metodologija izračuna	9
2.3. Analiza razine nosivosti destinacije	10
2.3.1. Institucionalni i strateški okvir	12
2.3.2. Smještajni kapaciteti	14
2.3.3. Turistička potražnja	19
2.3.4. Resursno atrakcijska osnova	22
2.3.5. Okoliš	31
2.3.6. Prostor	36
2.3.7. Komunalna infrastruktura	39
2.3.8. Prometna infrastruktura	44
2.3.9. Stanovništvo i kvaliteta života	49
2.3.10. Zaposlenost, gospodarstvo i važnost turizma	53
2.4. Procjena dostignute razine prihvatnog kapaciteta	53
2.4.1. Institucionalni i strateški okvir	54
2.4.2. Smještajni kapaciteti	54
2.4.3. Turistička potražnja	57
2.4.4. Resursno atrakcijska osnova	58
2.4.5. Okoliš	61
2.4.6. Prostor	63
2.4.7. Komunalna infrastruktura	65
2.4.8. Prometna infrastruktura	67
2.4.9. Stanovništvo i kvaliteta života	69
2.4.10. Zaposlenost, gospodarstvo i važnost turizma	71
2.5. Analiza scenarija	72
2.6. Preporuke i zaključci	78
3. Analiza stanja	80
3.1. Profil turističkog odredišta – TZP Plitvičke doline	80
3.2. Demografski pokazatelji i trendovi	85
3.3. Obilježja turističke ponude i potražnje	91
3.3.1. Smještaj	93
3.3.2. Ugostiteljstvo	94
3.3.3. Turističke atrakcije	94
3.3.4. Turističke usluge	95

3.4. Resursna obnova.....	96
3.4.1. Kultura i baština.....	96
3.4.2. Priroda i okoliš.....	97
3.5. Javna turistička infrastruktura.....	97
3.5.1. Potencijal za razvoj i podizanje kvalitete turističkih proizvoda.....	97
3.6. Komunalna infrastruktura.....	98
3.6.1. Energetska infrastruktura.....	98
3.6.2. Telekomunikacijska infrastruktura i dostupnost interneta.....	99
3.6.3. Vodoopskrba i odvodnja.....	99
3.6.4. Gospodarenje otpadom.....	99
3.7. Prometna infrastruktura.....	100
3.8. Analiza stanja digitalizacije.....	103
3.9. Pristupačnost destinacije osobama s invaliditetom.....	103
3.10. Organiziranost i dostupnost usluga u destinaciji.....	104
3.11. Analiza stanja i potreba ljudskih potencijala.....	105
3.12. Analiza komunikacijskih aktivnosti.....	107
3.13. Analiza konkurencije.....	108
3.14. Izvješće o provedenoj analizi stanja.....	110
4. Potencijal za razvoj i podizanje kvalitete turističkih proizvoda.....	112
5. Pokazatelji održivosti na razini destinacije.....	114
5.1. Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na društvene aspekte održivosti.....	114
5.1.1. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom.....	114
5.1.2. Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom.....	116
5.1.3. Pristupačnost destinacije.....	117
5.1.4. Sigurnost destinacije.....	118
5.2. Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na okolišne aspekte održivosti.....	119
5.2.1. Upravljanje vodnim resursima.....	119
5.2.2. Gospodarenje otpadom.....	120
5.2.3. Zaštita bioraznolikosti.....	121
5.2.4. Održivo upravljanje energijom.....	122
5.2.5. Ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama.....	123
5.3. Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na ekonomske aspekte održivosti.....	124
5.3.1. Turistički promet.....	124
5.3.2. Poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu.....	125

5.4. Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na prostorne aspekte održivosti destinacije i organizaciju turizma.....	127
5.4.1. Turistička infrastruktura.....	127
5.4.2. Održivo upravljanje destinacijom.....	129
5.4.3. Održivo upravljanje prostorom.....	130
6. Razvojni smjer s mjerama i aktivnostima.....	131
6.1. SWOT analiza.....	131
6.2. Identificiranje općih načela i ciljeva turizma.....	132
6.3. Oblikovanje strateškog pravca i prioriteta.....	133
6.4. Ciljevi razvoja turizma Turističke zajednice Plitvičke doline.....	134
6.5. Mjere i aktivnosti.....	138
7. Smjernice i preporuke za dionike razvoja.....	141
7.1. Smjernice i preporuke za jedinice lokalne samouprave i turističku zajednicu.....	141
8. Popis projekata.....	143
8.1. Projekti koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti.....	144
8.2. Projekti posebnog značaja za razvoj destinacije.....	166
Popis grafičkih i tabličnih priloga.....	167
Literatura i izvori.....	173

1. Uvod

1.1. Kontekst plana

Plan upravljanja destinacijom predstavlja strateški dokument usmjeren na razvoj destinacije u skladu s principima održivosti. Njegova osnovna svrha je osigurati da se razvoj destinacije odvija u skladu s relevantnim strateškim aktima, prostornim planovima, planovima upravljanja kulturnom baštinom te ostalim važećim propisima i dokumentima.

U skladu sa Zakonom o turizmu (NN 156/23) izradu ovog plana provodi nadležna turistička zajednica – u ovom slučaju Turistička zajednica područja Plitvičke doline (u nastavku TZP Plitvičke doline) za područje općina Rakovice i Saborsko.

Plan definira smjer budućeg razvoja destinacije s ciljem unapređenja doživljaja posjetitelja, očuvanja prirodne i kulturne baštine te jačanja dobrobiti lokalne zajednice. Također, služi kao temelj za donošenje odluka i provedbu mjera usmjerenih na održivo upravljanje turizmom od strane TZ te drugih nadležnih institucija u destinaciji (Smjernice i upute za izradu plana upravljanja destinacijom, 2024).

Plan sadrži:

- Analizu stanja
- Popis resursne osnove
- Izračun prihvatnog kapaciteta
- Pokazatelje održivosti na razini destinacije
- Razvojni smjer s mjerama i aktivnostima
- Popis projekata od posebnog značaja za razvoj destinacije

Postupak izrade i usvajanja plana upravljanja destinacijom sastoji se do sljedećih faza:

- Pokretanja izrade plana
- Izrade prijedloga plana
- Javnog savjetovanja o prijedlogu plana upravljanja
- Donošenja odluke turističke zajednice o upućivanju prijedloga plana upravljanja destinacijom na usvajanje predstavničkom tijelu
- Usvajanja plana upravljanja destinacijom na predstavničkom tijelu jedinice lokalne, odnosno, područne (regionalne) samouprave
- Objave plana upravljanja u službenom glasniku jedinice lokalne, odnosno, područne (regionalne) samouprave i na mrežnim stranicama turističke zajednice
- Dostave popisa projekata tijelu državne uprave nadležnom za turizam

1.2. Ciljevi plana

Ciljevi plana su:

- Identifikacija ključnih pitanja turizma u destinaciji koja su bitna za planiranje razvoja, marketinga i donošenje odluka.
- Ostvarivanje održivog razvoja destinacije kroz zaštitu resursa, prepoznavanje prednosti, nedostataka i tržišnih prilika.
- Podizanje razine konkurentnost destinacije na globalnom tržištu privlačenjem turista i investicija, uz istovremeno poboljšanje infrastrukture i usluge za lokalnu zajednicu.
- Poticanje suradnje svih dionika u turizmu – lokalnih vlasti, turističkih zajednica, ugostitelja, poduzetnika, i lokalnog stanovništva – tijekom izrade i provedbe plana

1.3. Ključni dionici

Prilikom izrade plana identificirani su sljedeći ključni dionici:

- TZP Plitvičke doline
- Općina Rakovica
- Općina Saborsko
- Ugostitelji
- Privatni sektor
- Privatni iznajmljivači
- Udruge
- Lokalna zajednica i stanovnici

2. Prihvatni kapacitet destinacije

Prema Zakonu o turizmu (NN 156/23), izračun prihvatnog kapaciteta turističke destinacije izrađuju turističke zajednice na razini destinacije, u suradnji s ostalim dionicima u turizmu. Izračun služi za učinkovito upravljanje turističkim tokovima, a posebice kao podrška lokalnoj i regionalnoj samoupravi u upravljanju destinacijom.

U skladu sa Zakonom, prihvatni kapacitet destinacije definira se kao broj turista koji mogu istovremeno boraviti u destinaciji, a da se pritom ne izazovu neprihvatljivi poremećaji u fizičkom, gospodarskom i sociokulturnom okruženju, niti smanji razina zadovoljstva posjetitelja. Izračun se provodi prema propisanoj metodologiji.

Izračun prihvatnog kapaciteta služi kao stručna osnova za prostorno planiranje jedinica lokalne i regionalne samouprave na čijem se području provodi (Smjernice za izračun obaveznih pokazatelja prihvatnog kapaciteta destinacije, 2025.)

Obvezu izračuna prihvatnog kapaciteta imaju turističke zajednice koje djeluju na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. i II. kategoriju prema indeksu turističke razvijenosti u koji spada i TZP Plitvičke doline.

2.1. Zoniranje područja obuhvata

Područje za koje se izrađuje prihvatni kapacitet treba podijeliti na prostorno-funkcionalne zone na temelju provedenih analiza i prikupljenih podataka (Pravilnik o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta, 2024).

Kriteriji za zoniranje područja su:

- Administrativna podjela jedinice lokalne samouprave (npr. naselja, gradske četvrti i slično).
- Prostorne tipologije koje se temelje na reljefnim i prirodnim obilježjima, kulturno-povijesnom nasljeđu, gustoći naseljenosti, stupnju urbanizacije te postojećim sadržajima.
- Intenzitet i razina turističke aktivnosti, uključujući područja sličnog sezonalnog intenziteta i ponude turističke infrastrukture.
- Područja s istim ili sličnim turističkim proizvodima.

Na temelju prethodno navedenih kriterija područje destinacije podijeljeno je na dvije zone: općinu Rakovicu i općinu Saborsko.

2.2. Metodologija izračuna

Metodologija izračuna prihvatnog kapaciteta može se prema vrsti podijeliti na:

1. Kvantitativnu
2. Kvalitativnu
3. Kombiniranu

Kvantitativna metodologija obuhvaća skup analitičkih postupaka i instrumenata koji služe za numeričku procjenu i određivanje prihvatnih kapaciteta određenog prostora ili destinacije. Metodologija se temelji na prikupljanju i analizi podataka o broju posjetitelja, kapacitetima te stupnju opterećenja različitih oblika infrastrukture i suprastrukture, sezonskim varijacijama i sličnim relevantnim pokazateljima.

Kvalitativna metodologija obuhvaća niz istraživačkih postupaka i tehnika koje se koriste za procjenu prihvatnih kapaciteta prostora ili destinacije na temelju nenumeričkih podataka i interpretativnih analiza. Metodologija uključuje prikupljanje informacija putem intervjua, fokus grupa, promatranja, anketa i drugih kvalitativnih pristupa, kao i njihovu detaljnu analizu.

Kombinirana metodologija predstavlja integrirani pristup koji objedinjuje kvalitativne i kvantitativne istraživačke metode. Primjenjuje se u situacijama kada je potrebno definirati fizičke granice korištenja destinacije, pojedinih lokacija ili glavnih atrakcija, ispitati stavove turista i posjetitelja, te odrediti maksimalan broj posjetitelja koji prostor može podnijeti bez narušavanja prihvatljive razine zadovoljstva lokalnog stanovništva i posjetitelja. Metodologija omogućuje donošenje informiranih odluka o budućem razvoju destinacije i utvrđivanje prihvatnih granica za žarišne točke, koje često predstavljaju glavne turističke atrakcije (Pravilnik o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta, NN 112/2024).

2.3. Analiza razine nosivosti destinacije

Analiza razine nosivosti destinacije, koja uključuje prepoznavanje uskih grla i ograničenja u turističkom razvoju, omogućuje sagledavanje različitih utjecaja turizma na destinaciju u razdoblju od najmanje pet prethodnih godina (Pravilnik o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta, NN 112/2024).

Analiza obuhvaća:

- pregled i analizu pokazatelja održivosti, u skladu s posebnim propisom koji regulira praćenje razvoja i održivosti turizma
- pregled, analizu i tumačenje pokazatelja prihvatnog kapaciteta
- identifikaciju i analizu resursne osnove, koja čini sastavni dio plana upravljanja destinacijom.

Tablica 1. Popis obveznih pokazatelja prihvatnog kapaciteta

Naziv kategorije	Naziv pokazatelja
Institucionalni i strateški okvir	Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika
Smještajni kapaciteti	Omjer broja kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor u odnosu na 100 stanovnika
	Omjer broja kreveta u nekomercijalnom smještaju u odnosu na 100 stanovnika
	Omjer broja smještajnih objekata u domaćinstvu te kućama i stanovima za odmor u odnosu na broj stanova za stalno stanovanje
	Broj kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor na 100 m ² građevinskog područja naselja
	Struktura smještajnih kapaciteta izražena u postotnim udjelima
Turistička potražnja	Intenzitet stacionarnog, komercijalnog i nekomercijalnog, turizma kao omjer prosječnog broja turista po stanovniku u vršnim danima turističke sezone
	Nezadovoljstvo radi gužve na ulicama, trgovima, atrakcijama
Resursno atrakcijska osnova	Koncentracija materijalnih atrakcija na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama
	Koncentracija ugostiteljskih sadržaja na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama
	Kakvoća zraka na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj – rujna u odnosu na ostatak godine
	Utjecaj turizma na izgled destinacije
	Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora
	Zadovoljstvo ljepotom i uređenošću mjesta (kulturni i prirodni aspekti) kao i glavnih atrakcija
Okoliš	Razina buke u danima vršne turističke sezone u odnosu na ostatak godine u zonama mješovite namjene po danu i noći
	Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone
	Utjecaj buke na kvalitetu boravka
Prostor	Udio stambenih jedinica turističke namjene (komercijalni i nekomercijalni kapaciteti) u ukupnom broju stambenih jedinica
	Maksimalni potencijal izgradnje na neizgrađenim i izgrađenim dijelovima građevinskog područja naselja mješovite namjene
	Mogućnosti nove stambene izgradnje na neizgrađenim površinama mješovite namjene građevinskog područja naselja
	Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u destinaciji

Naziv kategorije	Naziv pokazatelja
Komunalna infrastruktura	Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) – voda
	Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) – električna energija
	Broj djelatnika na održavanju javnih površina u odnosu na m ² javnih površina koje se održavaju
	Kapaciteti (ljudski i tehnološki) za odvoz otpada
	Iritacija neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone
Prometna infrastruktura	Procjena (ekspertna) kapaciteta prometne infrastrukture u odnosu na volumen prometa na odabranim pravcima/točkama u danima vršne turističke sezone
	Procjena kapaciteta i iskorištenosti parkirališta u razdoblju vršne turističke sezone
	Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone
	Zadovoljstvo prometom u mjestu
Stanovništvo i kvaliteta života	Kretanje broja stanovnika u (posljednjem) desetogodišnjem razdoblju
	Iritacija ljetnom gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama
	Indeks priuštivosti stana (na razini destinacije)
Zaposlenost, gospodarstvo i važnost turizma	Raspoloživost dodatne radne snage (stopa nezaposlenosti; broj izdanih radnih dozvola po mjesecima)

Izvor: Pravilnik o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta, NN 112/24

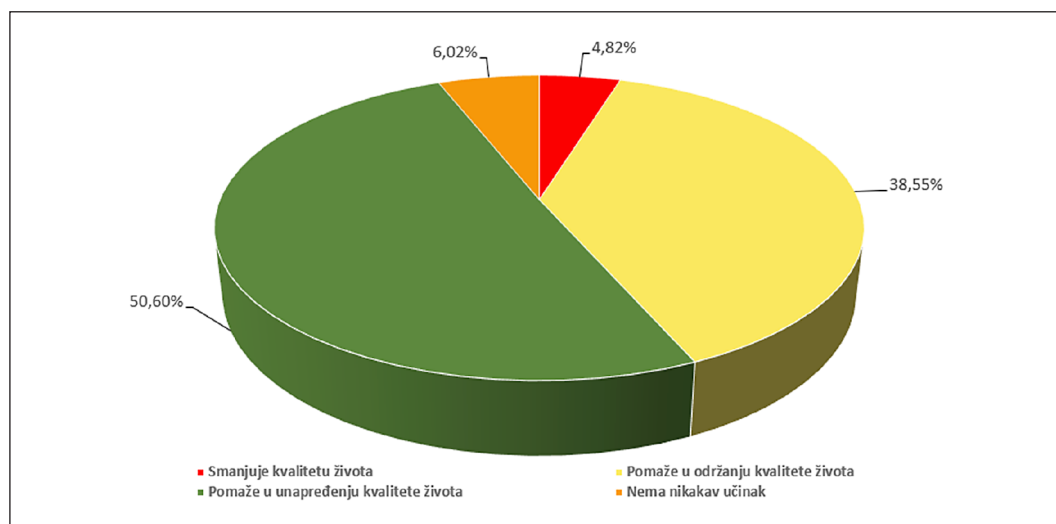
2.3.1. Institucionalni i strateški okvir

Tablica 2. Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika

Pokazatelj	Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) lokalnih stanovnika s pozitivnom percepcijom cjelokupnih učinaka turizma na kvalitetu života u destinaciji.
	Opis	Prema teoriji društvene razmjene, kao dominantnom teorijskom modelu podrške razvoju turizma, lokalno stanovništvo procjenjuje koristi (npr. ekonomski rast, poboljšanje infrastrukture) i troškove (npr. povećanje troškova života, gubitak kulturnog identiteta) turizma. Percepcija da su koristi veće od troškova povećava vjerojatnost pozitivnog stava prema turizmu. U suprotnom, povećava se vjerojatnost negativnog stava prema turizmu. Stoga praćenje percepcije cjelokupnih učinaka turizma na život u destinaciji predstavlja osnovicu za održivo planiranje i upravljanje turizmom.

Pokazatelj	Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika
Metodologija izračuna pokazatelja	Udio (%) lokalnih stanovnika s pozitivnom percepcijom cjelokupnih učinaka turizma na život u destinaciji procjenjuje se sljedećim pitanjem: PH1. Razmislite kako sve turizam utječe na svakodnevni život u Vašem mjestu – na lokalno gospodarstvo, okoliš, dostupnost javnih sadržaja, sigurnost u mjestu, društveni život, cijene i slično. Uzimajući u obzir i dobre i loše strane turizma, smatrate li da je život u Vašem mjestu: Označite samo jedan odgovor! 1. Smanjuje kvalitetu života 2. Pomaže u održanju kvalitete života 3. Pomaže u unaprijeđenju kvalitete života 4. Nema nikakav učinak Udio lokalnog stanovništva s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života u destinaciji računa se kao omjer broja ispitanika koji smatraju da turizam pomaže u održanju ili unapređenju kvalitete života u mjestu i ukupnog broja ispitanika. % stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života = $(\text{broj ispitanika koji su odgovorili 2 ili 3 na pitanje PH1}) \div (\text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje PH1}) \times 100$
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine
2024.	2028. 2032. 2036.
89,16 %	

Obrazloženje: Podatak ukazuje da većina lokalnog stanovništva percipira turizam kao pozitivan faktor za zajednicu, što pokazuje snažnu podršku razvoju turizma i prepoznavanje njegovog značajnog doprinosa poboljšanju kvalitete života u destinaciji.

Slika 1. Grafički prikaz rezultata anketa lokalnog stanovništva – Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika

2.3.2. Smještajni kapaciteti

Tablica 3. Omjer broja kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor u odnosu na 100 stanovnika

Pokazatelj		Omjer broja kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor u odnosu na 100 stanovnika	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira omjer ukupnog broja kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam (kuće i stanove za odmor iz podataka Porezne uprave umanjene za kuće i stanove za odmor s rješenjem o pružanju komercijalnih usluga smještaja) u destinaciji/zoni, u odnosu na stotinu stalnih stanovnika.	
	Opis	Ovim pokazateljem se procjenjuje intenzitet turizma, odnosno razina objektivnog opterećenja koju turizam u periodu glavne turističke sezone (mjerene mjesecom s najvećim ostvarenim brojem noćenja u godini) stvara po lokalno stanovništvo, ali i na prostor te infrastrukturu.	
Metodologija izračuna pokazatelja	broj kreveta u komercijalnom smještaju i kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam na 100 stalnih stanovnika = $((KKK + KKO))/(S \times 100)$ gdje je: KKK – broj turističkih kreveta u komercijalnim smještajnim kapacitetima u destinaciji u mjesecu s najvećim ostvarenim brojem noćenja, KKO – procijenjeni broj kreveta u kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam u destinaciji, S – broj stalnih stanovnika u destinaciji, pri čemu se KKO procjenjuje kao umnožak broja kuća i stanova za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam, ON, i prosječnog broja kreveta u objektima koji su u sustavu eVisitor registrirani kao Izvorna stara obiteljska kuća (vikendica), Kuća za odmor (vikendica) ili Stan za odmor (vikendica), ØKKO, $\text{ØKKO} = [\text{broj kreveta u objektima koji su u sustavu eVisitor registrirani kao Izvorna stara obiteljska kuća (vikendica), Kuća za odmor (vikendica) ili Stan za odmor (vikendica)}] \div [\text{broj objekata koji su u sustavu eVisitor registrirani kao Izvorna stara obiteljska kuća (vikendica), Kuća za odmor (vikendica) ili Stan za odmor (vikendica)}]$ $\text{KKO} = \text{ON} \times \text{ØKKO}$		
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
2024.	2028.	2032.	2036.
Ukupno: 196,67			
1. zona – 224,04			
2. zona – 66,95			

Obrazloženje: Destinacija ima visok intenzitet turizma u odnosu na broj stanovnika, osobito u 1. zoni, što ukazuje na važnost planiranja i upravljanja infrastrukturom i resursima kako bi se održala kvaliteta života lokalnog stanovništva i osigurala održivost turističkog razvoja. Turistički smještaj posebno je koncentriran u 1. zoni, dok je 2. zona znatno manje izložena takvom intenzitetu turizma.

Tablica 4. Omjer broja kreveta u nekomercijalnom smještaju u odnosu na 100 stanovnika

Pokazatelj	Omjer broja kreveta u nekomercijalnom smještaju u odnosu na 100 stanovnika		
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira omjer broja kreveta u nekomercijalnom smještaju (kućama i stanovima za odmor) u destinaciji u odnosu na stotinu stalnih stanovnika.	
	Opis	Ovim pokazateljem se procjenjuje intenzitet turizma, odnosno razina objektivnog opterećenja koju turizam u periodu glavne turističke sezone stvara po lokalno stanovništvo, ali i na prostor te infrastrukturu.	
Metodologija izračuna pokazatelja	broj kreveta u nekomercijalnom smještaju na 100 stalnih stanovnika = $(KNO \div S) \times 100$ gdje su: KNO – broj kreveta u nekomercijalnom smještaju S – broj stalnih stanovnika u destinaciji		
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
2024.	2028.	2032.	2036.
Ukupno: 0			
1. zona – 0			
2. zona – 0			

Obrazloženje: Prema podacima iz eVisitora, na području destinacije nema smještaja koji je klasificiran kao nekomercijalan.

Tablica 5. Omjer broja smještajnih objekata u domaćinstvu te kućama i stanovima za odmor u odnosu na broj stanova za stalno stanovanje

Pokazatelj	Omjer broja smještajnih objekata u domaćinstvu te kućama i stanovima za odmor u odnosu na broj stanova za stalno stanovanje	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira odnos broja smještajnih objekata za iznajmljivanje u domaćinstvu te kuća/stanova za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam prema broju stanova za stalno stanovanje u destinaciji.
	Opis	Veliki broj nekretnina koji služe kao smještajni objekti u domaćinstvu, te kuće i stanovi za odmor mogu promijeniti prirodu destinacije, naročito kada broj kuća i stanova za odmor preraste broj objekata za stalno stanovanje. Zbog toga ovaj pokazatelj može pomoći prepoznavanju tog fenomena prije nego što postane problem.
Metodologija izračuna pokazatelja	Broj smještajnih objekata u domaćinstvu te kuća i stanova za odmor na broj stanova za stalno stanovanje = $(OSD + ON) \div OSS$ gdje su: OSD – broj komercijalnih smještajnih objekata registriranih u eVisitoru kao podvrste Objekti u domaćinstvu, Apartman, Kuća za odmor, Sobe za iznajmljivanje i Studio apartman. ON – broj kuća i stanova za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam OSS – broj objekata koji se koriste za stalno stanovanje	
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine	

Pokazatelj	Omjer broja smještajnih objekata u domaćinstvu te kućama i stanovima za odmor u odnosu na broj stanova za stalno stanovanje			
2024.	2028.	2032.	2036.	
Ukupno: 0,36				
1. zona – 0,5				
2. zona – 0,06				

Obrazloženje: U 2024. godini omjer od 0,36 ukazuje na umjeren udio smještajnih i sezonskih objekata u odnosu na stalno stanovanje, s izraženijom koncentracijom u 1. zoni (0,5) u odnosu na 2. zonu (0,06). Rezultat sugerira neravnomjernu prostornu raspodjelu turističkih kapaciteta i potrebu za uravnoteženijim razvojem stambene i turističke funkcije prostora.

Tablica 6. Broj kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor na 100 m² građevinskog područja naselja

Pokazatelj		Broj kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor na 100 m ² građevinskog područja naselja	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira ukupan broj registriranih stalnih kreveta u komercijalnom smještaju i kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam po izgrađenih 100 m ² građevinskog područja naselja.	
	Opis	S obzirom na to da se komercijalna i nekomercijalna turistička aktivnost može odvijati u zonama stanovanja i zonama mješovite namjene, sve druge građevinske zone nisu uključene u analizu. Nadalje, pritisak koji proizlazi iz korištenja prostora za turističku namjenu može se isključivo evidentirati kao pritisak na već izgrađena područja, te stoga u izračun ne ulaze planirana (neizgrađena) područja.	
Metodologija izračuna pokazatelja	broj turističkih kreveta u komercijalnom smještaju i kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam na 100 m ² građevinskog područja naselja = $((KKK + KKO))/(PS \times 100)$ gdje je: KKK – broj turističkih kreveta u komercijalnim smještajnim kapacitetima u destinaciji u mjesecu s najvećim ostvarenim brojem noćenja, KKO – procijenjeni broj kreveta u kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam u destinaciji, PS – površina izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama stanovanja i mješovite namjene (m ²). Brojevi KKK i KKO preuzimaju se iz pokazatelja Omjer broja kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor u odnosu na 100 stanovnika.		
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
2024.	2028.	2032.	2036.
Ukupno: 0,17 1. zona: 0,27 2. zona: 0,024			

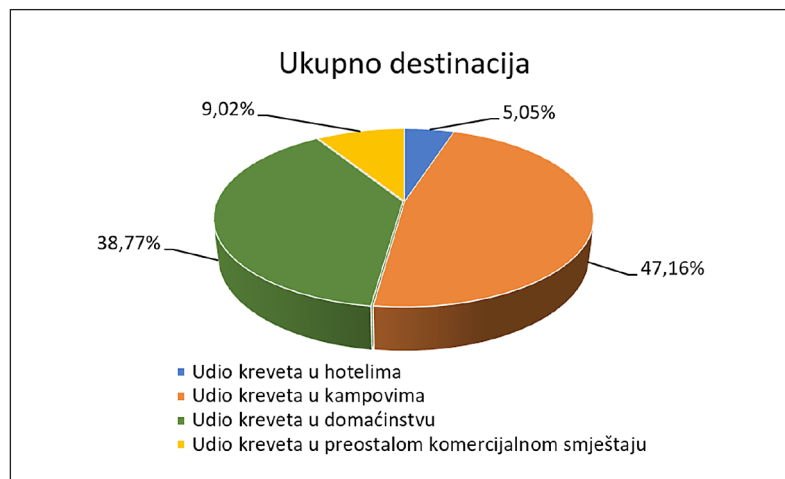
Obrazloženje: Turistički smještaj u destinaciji nije ravnomjerno raspoređen; najveći prostorni pritisak bilježi se u 1. zoni, dok je 2. zona gotovo neopterećena, tj. turizam tamo ima minimalan utjecaj na prostor i infrastrukturu.

Tablica 7. Struktura smještajnih kapaciteta izražena u postotnim udjelima

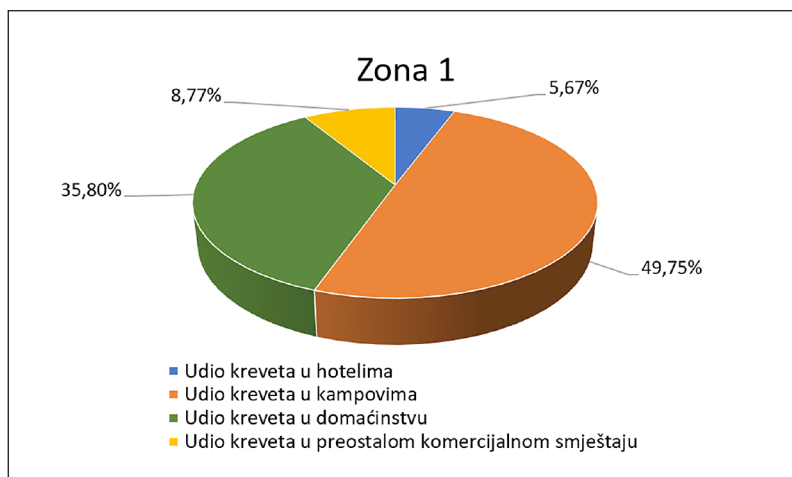
Pokazatelj	Struktura smještajnih kapaciteta izražena u postotnim udjelima	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj predstavlja postotne udjele stalnih kreveta po vrstama komercijalnih smještajnih objekata iz eVisitora (hoteli, kampovi, objekti u domaćinstvu i ostalo) te kuće i stanovi za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam u ukupnoj brojci raspoloživih stalnih kreveta u destinaciji.
	Opis	Ovim pokazateljem se nastoji prikazati stanje strukture ukupnog smještajnog kapaciteta u destinaciji što ustvari ukazuje na stupanj razvijenosti smještajne ponude, ali i tendencije u razvoju turizma na području destinacije.
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj se izračunava za zonu za svaku godinu. HOT – broj kreveta u hotelima KMP – broj kreveta u kampovima DOM – broj kreveta u objektima u domaćinstvu PKS – broj kreveta u preostalom komercijalnom smještaju KKO – procijenjeni broj kreveta u kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam (preuzima se iz pokazatelja <i>Omjer broja kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor u odnosu na 100 stanovnika</i>).	
	Udio smještajnog kapaciteta u HOT = $\text{HOT} \div (\text{HOT} + \text{KMP} + \text{DOM} + \text{PKS} + \text{KKO}) \times 100$	
	Udio smještajnog kapaciteta u KMP = $\text{KMP} \div (\text{HOT} + \text{KMP} + \text{DOM} + \text{PKS} + \text{KKO}) \times 100$	
	Udio smještajnog kapaciteta u DOM = $\text{DOM} \div (\text{HOT} + \text{KMP} + \text{DOM} + \text{PKS} + \text{KKO}) \times 100$	
	Udio smještajnog kapaciteta u PKS = $\text{PKS} \div (\text{HOT} + \text{KMP} + \text{DOM} + \text{PKS} + \text{KKO}) \times 100$	
	Udio smještajnog kapaciteta u KKO = $\text{KKO} \div (\text{HOT} + \text{KMP} + \text{DOM} + \text{PKS} + \text{KKO}) \times 100$	
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje	
2024.		
Broj kreveta u hotelima	Ukupno: 5,05 % 1. zona: 5,67 % 2. zona: 0 %	
Broj kreveta u kampovima	Ukupno: 47,16 % 1. zona: 49,75 % 2. zona: 54,34 %	
Broj kreveta u objektima u domaćinstvu	Ukupno: 38,77 % 1. zona: 35,8 % 2. zona: 41,67 %	
Broj kreveta u preostalom komercijalnom smještaju	Ukupno: 9,02 % 1. zona: 8,77 % 2. zona: 3,99 %	
Broj kreveta u kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam	Ukupno: 0 % 1. zona: 0 % 2. zona: 0 %	

Pokazatelj	Struktura smještajnih kapaciteta izražena u postotnim udjelima
2025.	
Broj kreveta u hotelima	
Broj kreveta u kampovima	
Broj kreveta u objektima u domaćinstvu	
Broj kreveta u preostalom komercijalnom smještaju	
Broj kreveta u kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam	
2026.	
Broj kreveta u hotelima	
Broj kreveta u kampovima	
Broj kreveta u objektima u domaćinstvu	
Broj kreveta u preostalom komercijalnom smještaju	
Broj kreveta u kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam	
2027.	
Broj kreveta u hotelima	
Broj kreveta u kampovima	
Broj kreveta u objektima u domaćinstvu	
Broj kreveta u preostalom komercijalnom smještaju	
Broj kreveta u kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam	

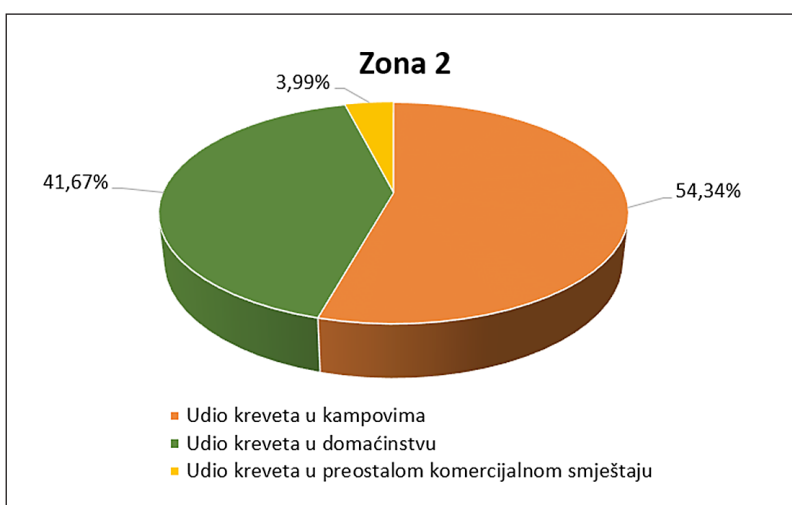
Obrazloženje: Struktura smještaja pokazuje da destinacija najviše kreveta ima u smještajnim objektima kampovi i smještaju u domaćinstvu, dok hoteli i drugi komercijalni kapaciteti imaju manji značaj, posebice u 2. zoni. Takva raspodjela ukazuje na turističku specifičnost destinacije, gdje je naglasak na fleksibilnom i sezonskom smještaju, a ne na hotelijerstvu.

Slika 2. Grafički prikaz strukture smještajnih kapaciteta – Ukupno destinacija

Slika 3. Grafički prikaz strukture smještajnih kapaciteta – Zona 1

Slika 4. Grafički prikaz strukture smještajnih kapaciteta – Zona 2

2.3.3. Turistička potražnja

Tablica 8. Intenzitet stacionarnog, komercijalnog i nekomercijalnog, turizma kao omjer prosječnog broja turista po stanovniku u vršnim danima turističke sezone

Intenzitet stacionarnog, komercijalnog i nekomercijalnog, turizma kao omjer prosječnog broja turista po stanovniku u vršnim danima turističke sezone		
Pokazatelj	Definicija	
Obilježja pokazatelja		Pokazateljem se definira prosječan dnevni broj turista u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju u odnosu na ukupan broj stalnih stanovnika i to u vršnim danima turističke sezone.
	Opis	Ovim pokazateljem se nastoji procijeniti intenzitet tzv. stacionarnog turizma koji ne uključuje jednodnevne posjetitelje i nautiku. Ustvari se pokazateljem nastoji procijeniti razina objektivnog opterećenja koju stacionarni turizam u periodu glavne turističke sezone stvara po lokalno stanovništvo, ali i prostor te infrastrukturu.

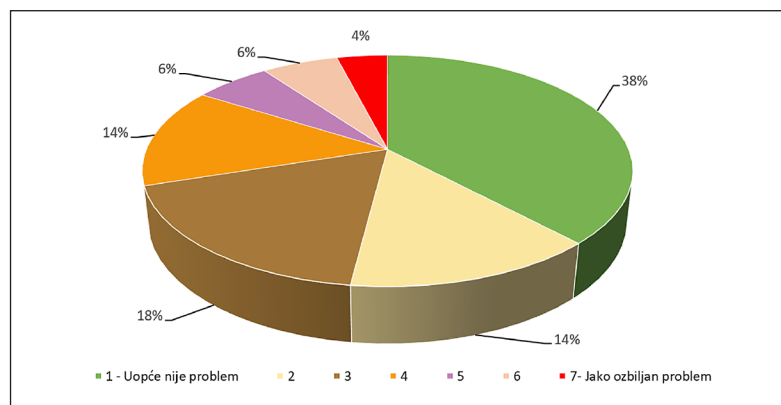
Pokazatelj	Intenzitet stacionarnog, komercijalnog i nekomercijalnog, turizma kao omjer prosječnog broja turista po stanovniku u vršnim danima turističke sezone		
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj se izračunava za JLS i zonu za svaku godinu, a ako destinaciju čini više JLS onda i za svaku JLS. Formula za izračun prosječnog broja turista u 5 dana turističke sezone (PBT): NT_i – broj noćenja turista u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju u i-tom danu $PBT_i = \frac{1}{5} \sum_i^{i+4} NT_i,$ pri čemu i poprima vrijednost od 1. siječnja do 27. prosinca Formula za izračun pokazatelja: Intenzitet stacionarnog turizma = Najveća vrijednost PBT_i tijekom godine ÷ Ukupan broj stanovnika u destinaciji		
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje		
Turistička zajednica Plitvičke doline			
2024.	2025.	2026.	2027.
1,04			
Obrazloženje: U najprometnijim danima turizma prisutan je otprilike jedan turist po svakom stanovniku destinacije, što ukazuje na značajan sezonski pritisak na lokalnu infrastrukturu, usluge i resurse.			

Tablica 9. Nezadovoljstvo radi gužve na ulicama, trgovima, atrakcijama

Pokazatelj	Nezadovoljstvo radi gužve na ulicama, trgovima, atrakcijama	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Procjena udjela (%) turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i nekomercijalnom smještaju te jednodnevnih posjetitelja koji su nezadovoljni gužvama na ulicama, trgovima i atrakcijama (javnim prostorima) u mjestu u kojem borave.
	Opis	Zadovoljni posjetitelji učinkovit su alat privlačenja novih gostiju te time i stvaranja novih radnih mjesta u destinaciji, a uz to često i dulje borave te generiraju veći prihod u odnosu na posjetitelje koji nisu zadovoljni svojim boravkom u destinaciji. Nadalje, praćenjem zadovoljstva posjetitelja mjere se i prate učinci aktivnosti na unapređenju turističkog proizvoda destinacije. Za učinkovito upravljanje turističkom destinacijom, osim ukupnog zadovoljstva posjetitelja i zadovoljstva određenim elementima turističke ponude destinacije, važno je pratiti i eventualne negativne utjecaje na doživljaj boravka gostiju u našim destinacijama. Ovim se pokazateljem prati udio posjetitelja koje je zasmetala gužva na javnim prostorima u destinaciji i tako negativno utjecala na njihov boravak.

Pokazatelj	Nezadovoljstvo radi gužve na ulicama, trgovima, atrakcijama
Metodologija izračuna pokazatelja	Udio posjetitelja nezadovoljnih radi gužve na ulicama, trgovima, atrakcijama u destinaciji mjeri se s pomoću sljedeće varijable/pitanja: PH1 U kojoj Vam mjeri gužva na ulicama/trgovima/atrakcijama predstavlja problem tijekom Vašeg boravka u destinaciji? Odgovorite na ljestvici od 1 = 'uopće nije problem' do 7 = 'jako ozbiljan problem'. Udio posjetitelja koji su nezadovoljni radi gužve na ulicama, trgovima, atrakcijama u destinaciji računa se kao omjer broja ispitanika s ocjenom 6 ili 7 i ukupnog broja ispitanika koji su odgovorili na to pitanje: $\% \text{ posjetitelja nezadovoljnih radi gužve na ulicama, trgovima, atrakcijama u destinaciji} = (\text{broj ispitanika s ocjenom 6 ili 7 na pitanju}) \div (\text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje}) \times 100$ Pokazatelj se računa zasebno za tri glavna segmenta turističke potražnje: turiste u komercijalnim smještajnim objektima, turiste u nekomercijalnom smještaju i jednodnevne posjetitelje.
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine
2024.	
Turisti u komercijalnim smještajnim objektima	0 %
Turisti u nekomercijalnom smještaju	16,66 %
Jednodnevni posjetitelji	20 %
2028.	
Turisti u komercijalnim smještajnim objektima	
Turisti u nekomercijalnom smještaju	
Jednodnevni posjetitelji	
2032.	
Turisti u komercijalnim smještajnim objektima	
Turisti u nekomercijalnom smještaju	
Jednodnevni posjetitelji	
2036.	
Turisti u komercijalnim smještajnim objektima	
Turisti u nekomercijalnom smještaju	
Jednodnevni posjetitelji	

Obrazloženje: Gužve u ulicama, trgovima i atrakcijama predstavljaju veći problem za turiste u nekomercijalnom smještaju i jednodnevne posjetitelje nego za goste u komercijalnim objektima. S obzirom na to da je njihov broj u odnosu na broj turista i jednodневnih posjetitelja značajno manji, zaključuje se da generalno vlada zadovoljstvo turista i jednodневnih posjetitelja po pitanju gužva na ulicama, trgovima i atrakcijama (ovdje se radi o anketama gdje su turisti ili posjetitelji naveli da su u nekomercijalnom smještaju iako takav smještaj ne postoji u destinaciji, tj. nije kategoriziran, tako da se ovdje radi o rezultatima ankete u kojoj su ispitanici naveli da se radi o takvoj vrsti smještaja).

Slika 5. Grafički prikaz rezultata anketa turista i jednodnevnih posjetitelja – Nezadovoljstvo radi gužve na ulicama, trgovima, atrakcijama

2.3.4. Resursno atrakcijska osnova

Tablica 10. Koncentracija materijalnih atrakcija na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama

Pokazatelj	Koncentracija materijalnih atrakcija na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama		
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je koncentracija materijalnih atrakcija na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama.	
	Opis	Materijalne atrakcije važan su aspekt ukupne turističke ponude destinacije te veća koncentracija atrakcija doprinosi povećanoj prepoznatljivosti destinacije/definiranih zona. No, istodobno, koncentracija atrakcija može biti i generator brojnih negativnih eksternalija iskazanih kroz pritisak turista na neko područje, narušavanje kvalitete života lokalnih stanovnika, ali i narušavanje zaštite atrakcija.	
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj se izračunava kao omjer broja materijalnih atrakcija na području zone i površine zone u hektarima, na sljedeći način:		
	$KMA = DMA \div PZ$ gdje su: KMA – koncentracija materijalnih atrakcija DMA – materijalne atrakcije u zoni iz Plana upravljanja destinacijom PZ – površina zone izražena u hektarima		
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
2024.	2028.	2032.	2036.
Ukupno: 0,015			
1. zona: 0,019			
2. zona: 0,007			

Obrazloženje: Materijalne atrakcije su prostorno koncentrirane prvenstveno u 1. Zoni, dok je 2. Zona znatno rjeđe opremljena atrakcijama. To sugerira da je 1. Zona glavni fokus turističkih aktivnosti, što zahtijeva pažljivo upravljanje kako bi se smanjile negativne posljedice preopterećenja prostora i očuvala kvaliteta života lokalnog stanovništva.

Tablica 11. Koncentracija ugostiteljskih sadržaja na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama

Pokazatelj		Koncentracija ugostiteljskih sadržaja na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Koncentracija ugostiteljskih sadržaja na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama iskazana dnevnim brojem usluženih osoba po sjedalu u vrijeme vršnih dana turističke sezone.	
	Opis	Ugostiteljski sadržaji iz djelatnosti restorana te pripreme i usluživanja prehrane, pića i napitaka važan su aspekt ukupne turističke ponude destinacije te njihova veća koncentracija doprinosi povećanoj prepoznatljivosti destinacije/definiranih zona. No, istodobno koncentracija ovih sadržaja (ovisno o obilježjima ponude, radnog vremena i segmenata potražnje) može biti i generator brojnih negativnih eksternalija iskazanih kroz pritisak turista na neko područje, buku i sanitarne uvjete, narušavanje kvalitete života lokalnih stanovnika, ali i narušavanje zaštite spomenika kulture odnosno ukupne resursne osnove.	
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj Iskorištenost sjedala na otvorenom i zatvorenom prostoru u restoranima, ostalim objektima za pripremu i usluživanje hrane te objektima za pripremu i usluživanje pića mjerena brojem usluženih osoba po sjedalu u danima vršne sezone izračunava se prema formuli: $IS = \frac{\frac{BFR}{5} \times PBO}{BSR + BSB}$ gdje su: BFR – Broj fiskaliziranih računa izdanih tijekom petodnevnog razdoblja na otvorenom i zatvorenom prostoru u restoranima, ostalim objektima za pripremu i usluživanje hrane te objektima za pripremu i usluživanje pića na području zone/destinacije; podatak se dijeli s brojem pet da se dobije prosječan broj fiskaliziranih računa tijekom dana vršne sezone BSR – Broj sjedala na otvorenom i zatvorenom prostoru u restoranima, ostalim objektima za pripremu i usluživanje hrane BSB – Broj sjedala na otvorenom i zatvorenom prostoru u objektima za pripremu i usluživanje pića PBO – Prosječan broj osoba na putovanju iz podataka o pratnji na putovanju u županiji/regiji u kojoj se zona/destinacija nalazi iz posljednjeg raspoloživog istraživanja Tomas Hrvatska IS – Iskorištenost sjedala		
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
2024.	2028.	2032.	2036.
0,4			

Obrazloženje: Ugostiteljski kapaciteti u destinaciji omogućuju zadovoljenje potražnje turista u vršnim danima sezone bez ozbiljnog pritiska na prostor ili preopterećenja infrastrukture. Umjerena iskorištenost sugerira da postoji mogućnost dodatnog rasta broja posjetitelja bez značajnog negativnog utjecaja na kvalitetu usluge i život lokalnog stanovništva.

Tablica 12. Kakvoća zraka na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj – rujan u odnosu na ostatak godine

Pokazatelj		Kakvoća zraka na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj – rujan u odnosu na ostatak godine
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je ocjena kvalitete zraka koja daje informaciju o razini onečišćenosti zraka na području jedinica lokalne (regionalne) samouprave (zone/aglomeracije) u cilju zaštite zdravlja ljudi, održivosti destinacije te informiranja javnosti.
	Opis	Prema zakonu kojim se uređuje zaštita zraka, prva (I) kategorija kvalitete zraka je ocjena koja se dodjeljuje za čist ili neznatno onečišćen zrak, dok je druga (II) kategorija kvalitete zraka ocjena koja se dodjeljuje u slučaju onečišćenog zraka. Ocjene se dobivaju na temelju mjerenja onečišćujućih tvari u zraku na mjernim 30 postajama jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave za praćenja kvalitete zraka, prema Programu mjerenja kvalitete zraka. Uredbom kojom se utvrđuje popis mjernih mjesta za praćenje koncentracija pojedinih onečišćujućih tvari u zraku i klasifikacija mjernog mjesta. Popis postaja i ocjena prema pojedinim onečišćujućim tvarima dostupan je na: https://iszz.azo.hr/iskzl/emeta.htm). Za određivanje kategorije kvalitete zraka uzimaju se u obzir koncentracije svih onečišćujućih tvari u zraku te se na razini zone/aglomeracije preuzima informacija o stupnju kvalitete zraka iz objedinjenih izvješća o kvaliteti zraka Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije i Državnog hidrometeorološkog zavoda (MZOZT/DHMZ).
Metodologija izračuna pokazatelja	Podatak o kvaliteti zraka (I ili II kategorija) preuzima se iz objedinjenog izvješća RH (MZOZT ili DHMZ). Ocjene I i II kategorije kvalitete zraka prikazane su u navedenim izvješćima za zone i aglomeracije, prema Programu mjerenja kvalitete zraka.	
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje	
2023.		
		Prosjek 1.6. – 30.9. : Prosjek cijela godina
Sumporov dioksid, SO ₂ (μg/m ³)	1,6 : 2	
Dušikov dioksid, NO ₂ (μg/m ³)	1,4 : 2	
PM ₁₀ – lebdeće čestice (μg/m ³)	15,7 : 12	
PM _{2.5} – lebdeće čestice (μg/m ³)	8,1 : 7	
Ozon, O ₃ (μg/m ³)	59,2 : 63	
Benzen, C ₆ H ₆ (μg/m ³)	0,1 : 0,4	

Pokazatelj	Kakvoća zraka na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj – rujn u odnosu na ostatak godine
2024.	
Sumporov dioksid, SO ₂ (μg/m ³)	
Dušikov dioksid, NO ₂ (μg/m ³)	
PM ₁₀ – lebdeće čestice (μg/m ³)	
PM _{2.5} – lebdeće čestice (μg/m ³)	
Ozon, O ₃ (μg/m ³)	
Benzen, C ₆ H ₆ (μg/m ³)	
2025.	
Sumporov dioksid, SO ₂ (μg/m ³)	
Dušikov dioksid, NO ₂ (μg/m ³)	
PM ₁₀ – lebdeće čestice (μg/m ³)	
PM _{2.5} – lebdeće čestice (μg/m ³)	
Ozon, O ₃ (μg/m ³)	
Benzen, C ₆ H ₆ (μg/m ³)	
2026.	
Sumporov dioksid, SO ₂ (μg/m ³)	
Dušikov dioksid, NO ₂ (μg/m ³)	
PM ₁₀ – lebdeće čestice (μg/m ³)	
PM _{2.5} – lebdeće čestice (μg/m ³)	
Ozon, O ₃ (μg/m ³)	
Benzen, C ₆ H ₆ (μg/m ³)	

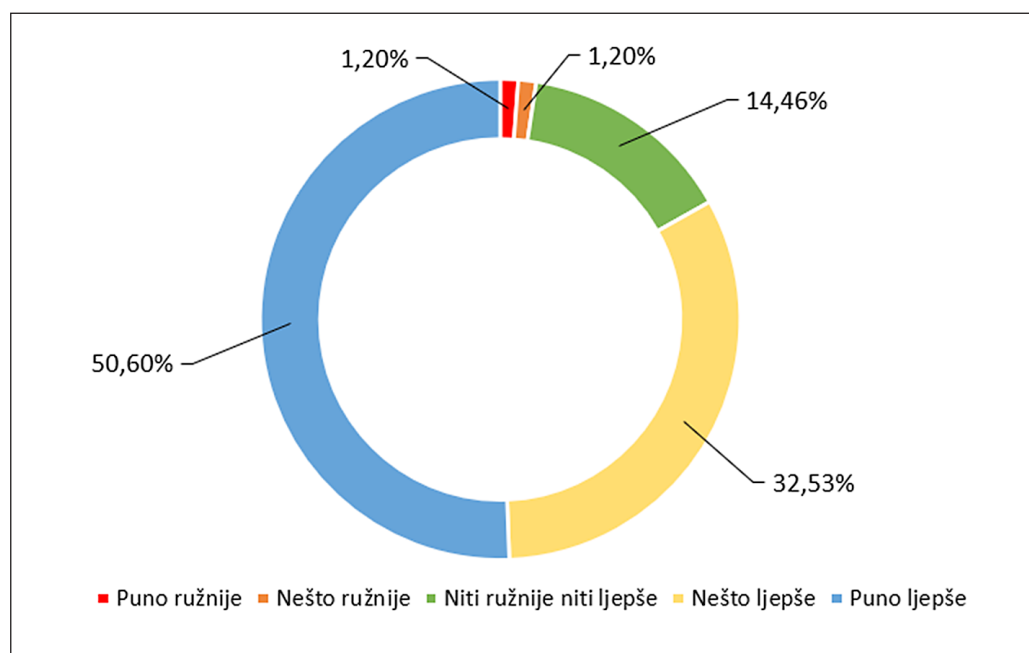
Obrazloženje: Ukupno gledano, razina zagađenja zraka u destinaciji je niska do umjerena, a ljetni mjeseci pokazuju povoljne uvjete za kvalitetu zraka u odnosu na cijelu godinu.

Tablica 13. Utjecaj turizma na izgled destinacije

Pokazatelj	Utjecaj turizma na izgled destinacije	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji smatraju da turistički razvoj pozitivno utječe na izgled destinacije u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji
	Opis	U turistički razvijenim destinacijama turizam je važan faktor koji utječe na blagostanje lokalnog stanovništva. Održivim upravljanjem učincima turizma, koji se između ostalog mogu ogledati u ekonomskim, društvenim, okolišnim i infrastrukturnim promjenama, moguće je održati i unaprijediti kvalitetu života uslijed intenzivnog turističkog razvoja. Promjene u izgledu destinacije uslijed turističkog razvoja ne utječu samo na percepciju turizma iz perspektive lokalnog stanovništva, već i na atraktivnost destinacije iz perspektive njenih posjetitelja.

Pokazatelj	Utjecaj turizma na izgled destinacije
Metodologija izračuna pokazatelja	Udio (%) lokalnog stanovništva s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na izgled destinacije procjenjuje se sljedećim pitanjem: PH2 Kako turistički razvoj utječe na izgled mjesta – postaje li ono uslijed turističkog razvoja ružnije ili ljepše? Odgovorite koristeći ocjene od 1 = 'Puno ružnije' do 5 = 'Puno ljepše', pri čemu je 3 = 'Niti ružnije niti ljepše'. Udio lokalnog stanovništva s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na izgled destinacije računa se kao omjer broja ispitanika koji smatraju da uslijed turističkog razvoja destinacija postaje ljepša i ukupnog broja ispitanika: % stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na izgled destinacije = $(\text{broj ispitanika s ocjenom 4 ili 5 na pitanje}) \times (\text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje}) \times 100$
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine
2024.	2028. 2032. 2036.
83,13 %	

Obrazloženje: više od četiri petine lokalnog stanovništva percipira da turizam doprinosi estetskoj i funkcionalnoj kvaliteti prostora, uključujući uređenje javnih površina, infrastrukturu i atraktivnost naselja.

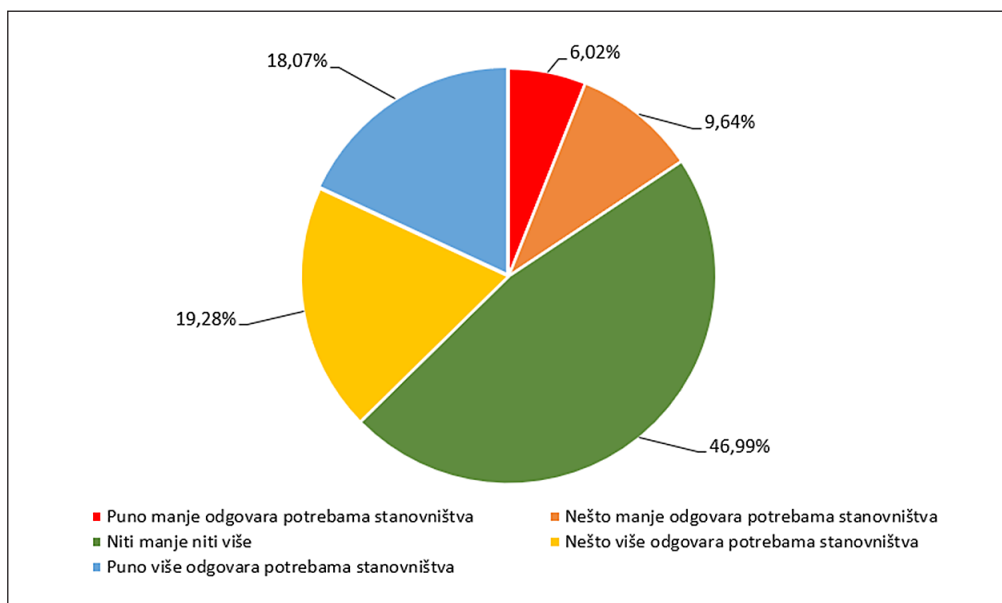

Slika 6. Grafički prikaz rezultata ankete lokalnog stanovništva – Utjecaj turizma na izgled destinacije

Tablica 14. Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora

Pokazatelj		Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji smatraju da turistički razvoj pozitivno utječe na korištenje javnog prostora u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji
	Opis	U turistički razvijenim destinacijama turizam je važan faktor koji utječe na blagostanje lokalnog stanovništva. Održivim upravljanjem učincima turizma, koji se između ostalog mogu ogledati u ekonomskim, društvenim, okolišnim i infrastrukturnim promjenama, moguće je održati i unaprijediti kvalitetu života uslijed intenzivnog turističkog razvoja. Promjene u korištenju javnog prostora nastale uslijed turističkog razvoja mogu život lokalnog stanovništva učiniti više ili manje ugodnim, signalizirajući potrebu pravednih prilagodbi u upravljanju turističkim razvojem kako bi se osigurala njegova održivost i unaprijedilo blagostanje lokalnog stanovništva.
Metodologija izračuna pokazatelja	Udio (%) lokalnog stanovništva s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na korištenje javnog prostora procjenjuje se sljedećim pitanjem:	
	PH3 Što mislite o načinu korištenja javnog prostora u Vašem mjestu, je li turizam javni prostor (rivu, gradske ulice i trgove, zelene površine) učinio manje ili više prikladnim za Vaše potrebe? Odgovorite koristeći ocjene od 1 = 'Puno manje' do 5 = 'Puno više', pri čemu je 3 = 'Niti manje niti više'.	
	Udio lokalnog stanovništva s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na korištenje javnog prostora računa se kao omjer broja ispitanika koji smatraju da uslijed turističkog razvoja javni prostor postaje prikladniji za potrebe lokalnog stanovništva i ukupnog broja ispitanika: $\% \text{ stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na korištenje javnog prostora} = (\text{broj ispitanika s ocjenom 4 ili 5 na pitanje}) \div (\text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje}) \times 100$	
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine	
2024.	2028.	2032.
37,35 %		2036.

Obrazloženje: više od trećine stalnih stanovnika smatra da turistički razvoj pozitivno utječe na korištenje javnog prostora. To pokazuje da većina stanovnika primjećuje određene negativne posljedice turističkog razvoja na svakodnevni život i kvalitetu javnih prostora.

Slika 7. Grafički prikaz rezultata ankete lokalnog stanovništva – Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora

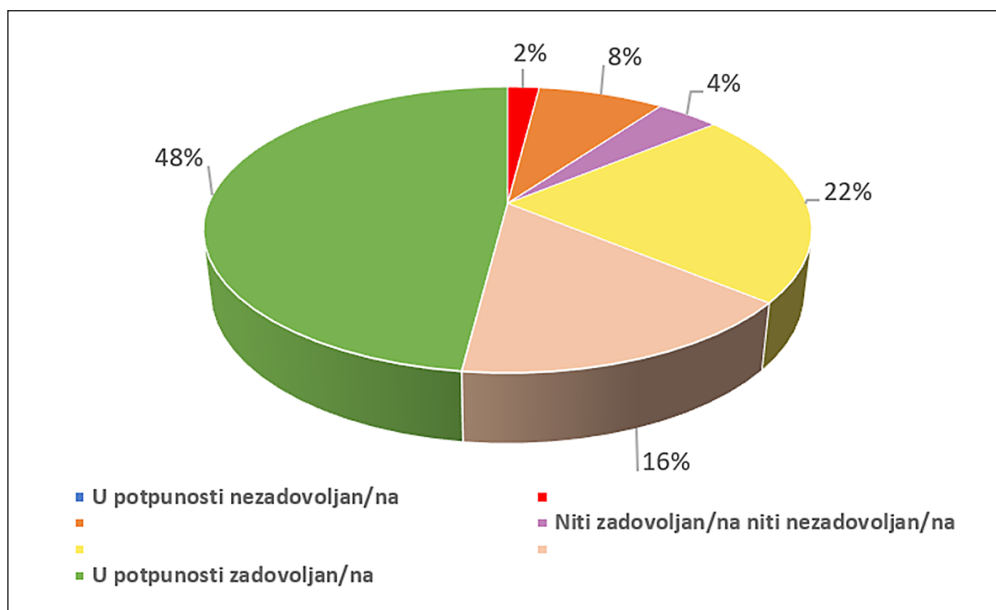
Tablica 15. Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja ljepotom i uređenošću mjesta (kulturni i prirodni aspekti) kao i glavnih atrakcija

Pokazatelj	Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja ljepotom i uređenošću mjesta (kulturni i prirodni aspekti) kao i glavnih atrakcija	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Procjena udjela (%) turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i ne-komercijalnom smještaju te jednodnevnih posjetitelja koji su zadovoljni ljepotom i uređenošću mjesta.
	Opis	Zadovoljni posjetitelji učinkovit su alat privlačenja novih gostiju te time i stvaranja novih radnih mjesta u destinaciji, a uz to često i dulje borave te generiraju veći prihod u odnosu na posjetitelje koji nisu zadovoljni svojim boravkom u destinaciji. Nadalje, praćenjem zadovoljstva posjetitelja mjere se i prate učinci aktivnosti na unapređenju turističkog proizvoda destinacije. Za učinkovito upravljanje turističkom destinacijom, osim ukupnog zadovoljstva posjetitelja, važno je pratiti i zadovoljstvo određenim elementima ponude. Ovdje se preporučuje praćenje zadovoljstva posjetitelja ljepotom i uređenošću mjesta (kulturni i prirodni aspekti), kao i glavnih atrakcija.

Pokazatelj	Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja ljepotom i uređenošću mjesta (kulturni i prirodni aspekti) kao i glavnih atrakcija		
Metodologija izračuna pokazatelja	Udio zadovoljnih turista i jednodnevnih posjetitelja ljepotom mjesta mjeri se s pomoću sljedeće varijable/pitanja: PH2 Koliko ste zadovoljni ljepotom mjesta? 1 = 'U potpunosti nezadovoljan/na' do 7 = 'U potpunosti zadovoljan/na', pri čemu je 3 = 'Niti zadovoljna niti nezadovoljan'. Udio zadovoljnih turista i jednodnevnih posjetitelja uređenošću mjesta mjeri se s pomoću sljedeće varijable/pitanja: PH3 Koliko ste zadovoljni uređenošću mjesta? 1 = 'U potpunosti nezadovoljan/na' do 7 = 'U potpunosti zadovoljan/na', pri čemu je 3 = 'Niti zadovoljna niti nezadovoljan'. Udio zadovoljnih turista i jednodnevnih posjetitelja uređenošću glavnih atrakcija u ovoj destinaciji mjeri se s pomoću sljedeće varijable/pitanja: PH4 Koliko ste zadovoljni uređenošću glavnih atrakcija u ovoj destinaciji? 1 = 'U potpunosti nezadovoljan/na' do 7 = 'U potpunosti zadovoljan/na', pri čemu je 3 = 'Niti zadovoljna niti nezadovoljan'. Udjeli zadovoljnih posjetitelja se računaju kao omjer broja ispitanika koji su dali ocjenu 6 ili 7 na pojedinom pitanju i ukupnog broja ispitanika koji su odgovorili na to pitanje: % posjetitelja zadovoljnih ljepotom mjesta = (broj ispitanika s ocjenom 6 ili 7 na pitanju PH2) ÷ (ukupan broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje PH2) × 100 % posjetitelja zadovoljnih uređenošću mjesta= (broj ispitanika s ocjenom 6 ili 7 na pitanju PH3) ÷ (ukupan broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje PH3) × 100 % posjetitelja zadovoljnih uređenošću glavnih atrakcija u destinaciji = (broj ispitanika s ocjenom 6 ili 7 na pitanju PH4) ÷ (ukupan broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje PH4) × 100 Pokazatelji se računaju zasebno za tri glavna segmenta turističke potražnje: turiste u komercijalnim smještajnim objektima, turiste u nekomercijalnom smještaju i jednodnevne posjetitelje.		
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Podaci se prikupljaju			
2024.			
	Komercijalni smještaj	Nekomercijalni smještaj	Jednodnevni posjetitelji
% posjetitelja zadovoljnih ljepotom mjesta	61,54 %	67 %	80 %
% posjetitelja zadovoljnih uređenošću mjesta	84,62 %	67 %	80 %
% posjetitelja zadovoljnih uređenošću glavnih atrakcija u destinaciji	58,98 %	83 %	80 %

Pokazatelj	Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja ljepotom i uređenošću mjesta (kulturni i prirodni aspekti) kao i glavnih atrakcija		
2028.			
	Komercijalni smještaj	Nekomercijalni smještaj	Jednodnevni posjetitelji
% posjetitelja zadovoljnih ljepotom mjesta			
% posjetitelja zadovoljnih uređenošću mjesta			
% posjetitelja zadovoljnih uređenošću glavnih atrakcija u destinaciji			
2032.			
	Komercijalni smještaj	Nekomercijalni smještaj	Jednodnevni posjetitelji
% posjetitelja zadovoljnih ljepotom mjesta			
% posjetitelja zadovoljnih uređenošću mjesta			
% posjetitelja zadovoljnih uređenošću glavnih atrakcija u destinaciji			
2036.			
	Komercijalni smještaj	Nekomercijalni smještaj	Jednodnevni posjetitelji
% posjetitelja zadovoljnih ljepotom mjesta			
% posjetitelja zadovoljnih uređenošću mjesta			
% posjetitelja zadovoljnih uređenošću glavnih atrakcija u destinaciji			

Obrazloženje: Općenito, većina posjetitelja je zadovoljna ljepotom i uređenosti destinacije te glavnih atrakcija, s time da jednodnevni posjetitelji najviše cijene estetske i kulturne aspekte, dok gosti u komercijalnom smještaju izražavaju nešto niže zadovoljstvo uređenosti atrakcija (ovdje se radi o anketama gdje su turisti ili posjetitelji naveli da su u nekomercijalnom smještaju iako takav smještaj ne postoji u destinaciji, tj. nije kategoriziran, tako da se ovdje radi o rezultatima ankete u kojoj su ispitanici naveli da se radi o takvoj vrsti smještaja).

Slika 8. Grafički prikaz rezultata anketa turista i jednodnevnih posjetitelja – Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja ljepotom i uređenošću mjesta (kulturni i prirodni aspekti) kao i glavnih atrakcija

2.3.5. Okoliš

Tablica 16. Razina buke u danima vršne turističke sezone u odnosu na ostatak godine u zonama mješovite namjene po danu i noći

Pokazatelj	Razina buke u danima vršne turističke sezone u odnosu na ostatak godine u zonama mješovite namjene po danu i noći	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj prati razinu buke u vanjskom prostoru u danima vršne sezone u odnosu na ostatak godine u zonama mješovite namjene koje su od interesa za turizam.
	Opis	Prema zakonu kojim se uređuje zaštita od buke Karte buke čine stručnu podlogu za izradu prostornih planova te su koristan instrument upravljanja bukom okoliša. Omogućavaju izradu akcijskih planova, učinkovitije prostorno planiranje, planiranje zaštite postojećih prostora od izvora buke te provedbu akustičkog planiranja, kao i ocjenjivanja izloženosti stanovništva prekomjernim razinama buke. Zaštitu od buke obvezni su provoditi i osigurati njezino provođenje tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravne i fizičke osobe koje obavljaju registrirane djelatnosti. Primjerice, gospodarski subjekti u djelatnostima ugostiteljstva i trgovine prije ishoda rješenja o ispunjavanju minimalno tehničkih uvjeta (MTU) moraju ishoditi rješenje Ministarstva zdravstva da su ispunjeni uvjeti zaštite od buke. Inspekcijski nadzor nad primjenom navedenog Zakona i propisa donesenih na temelju njega obavljaju sanitarni inspektori Državnog inspektorata.

Pokazatelj	Razina buke u danima vršne turističke sezone u odnosu na ostatak godine u zonama mješovite namjene po danu i noći
Metodologija izračuna pokazatelja	Sukladno Zakonu kojim se uređuje zaštita od buke i pripadajućem Pravilniku kojim se uređuje najviša dopuštena razina buke, razina buke mjeri se u zonama mješovite namjene od interesa za turizam izračunava prema odabranim indikatorima u 7 uzastopnih dane u vršnom mjesecu turističke sezone i uspoređuje s vrijednostima karte buke i vrijednosti navedenih u Tablici 1 Pravilnika. Mjerenjem se utvrđuje: Lday (indikator dnevne buke) jest indikator buke za vremensko razdoblje 'dan'; Lnight (indikator noćne buke) jest indikator buke koja uzrokuje poremećaj sna za vremensko razdoblje 'noć'. Dan traje 12 sati, od 7 do 19 sati, večer traje 4 sata, od 19 do 23 sata, a noć traje 8 sati, od 23 do 7 sati. U Tablici 1. Pravilnika iskazane su najviše dopuštene ocjenke razine buke u otvorenom prostoru. Za izradu ovog pokazatelja (u smislu usporedbe izmjerenih vrijednosti i vrijednosti navedenih u Tablici 1.) u obzir se uzimaju Lday i Lnight.

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine
---------------------	---------------------

2024.	2028.	2032.	2036.
-------	-------	-------	-------

Niska razina buke

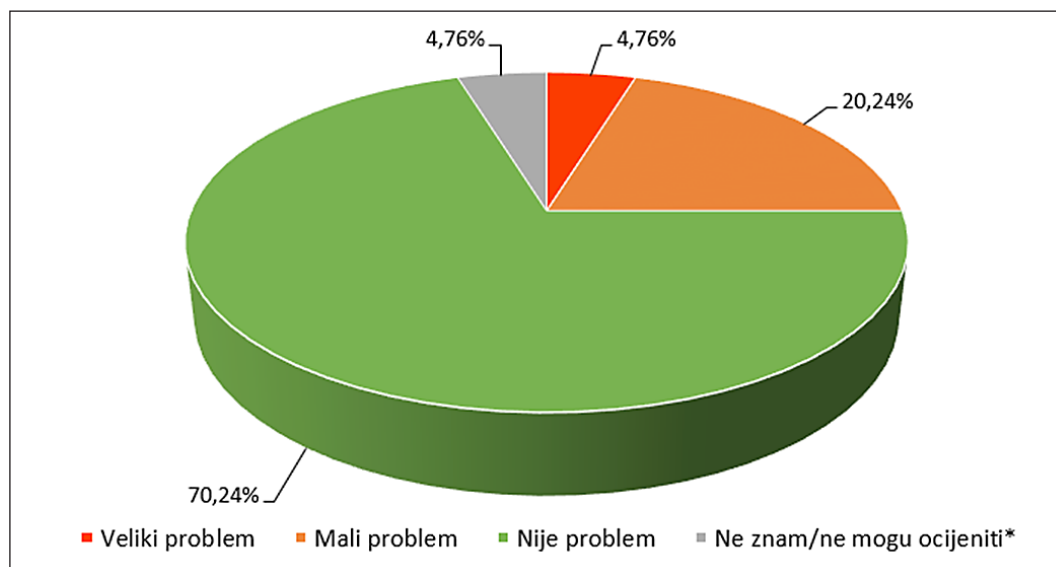
Obrazloženje: Za područje Turističke zajednice Plitvičke doline trenutno nisu izrađene službene karte buke. Međutim, prema rezultatima pokazatelja poput „Iritacije razinom buke u vrijeme turističke sezone“ i „Utjecaja buke na kvalitetu boravka“, može se zaključiti da je razina buke na ovom području općenito niska te da buka ne predstavlja značajan problem za lokalno stanovništvo ni posjetitelje. Budući da na razini pojedinih naselja ne postoje detaljni podaci koji bi omogućili precizno zoniranje buke, preporučuje se da se u idućem izvještajnom razdoblju provede sustavno istraživanje razine buke po naseljima/JLS, čime bi se osigurali kvalitetniji podaci za planiranje i zaštitu kvalitete života u destinaciji.

Tablica 17. Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone

Pokazatelj	Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika uznemirenih bukom tijekom turističke sezone u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji
	Opis	U turistički razvijenim destinacijama turizam je važan faktor koji utječe na blagostanje lokalnog stanovništva. Održivim upravljanjem učincima turizma, koji se između ostalog mogu ogledati u ekonomskim, društvenim, okolišnim i infrastrukturnim promjenama, moguće je održati i unaprijediti kvalitetu života uslijed intenzivnog turističkog razvoja. Buka je faktor iritacije koji doprinosi povećanom stresu u svakodnevnom životu te tako može negativno utjecati na blagostanje lokalnog stanovništva. Znatna zastupljenost iritacije bukom signalizira potrebu pravodobnih prilagodbi u upravljanju turističkim razvojem kako bi se osigurala njegova održivost.

Pokazatelj	Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone
Metodologija izračuna pokazatelja	Udio (%) lokalnog stanovništva koji su uznemireni bukom tijekom turističke sezone procjenjuje se sljedećim pitanjem: PH4 Kada pomislite na život u svojem mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li buka veliki problem, mali problem ili uopće nije problem? Veliki problem Mali problem Nije problem Ne znam/ne mogu ocijeniti Udio lokalnog stanovništva uznemiren bukom tijekom turističke sezone računa se kao omjer broja ispitanika koji smatraju da je buka veliki problem i ukupnog broja ispitanika: $\% \text{ stanovnika uznemirenih bukom} = (\text{broj ispitanika s odgovorom 1 na pitanje}) \div (\text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje}) \times 100$
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine
2024.	2028.
2032.	2036.
4,82 %	

Obrazloženje: Malen udio stalnih stanovnika tijekom turističke sezone je uznemiren bukom. Drugim riječima, većina lokalnog stanovništva ne doživljava buku kao značajan problem, što ukazuje na relativno nizak stres uzrokovan turističkim prometom i aktivnostima.

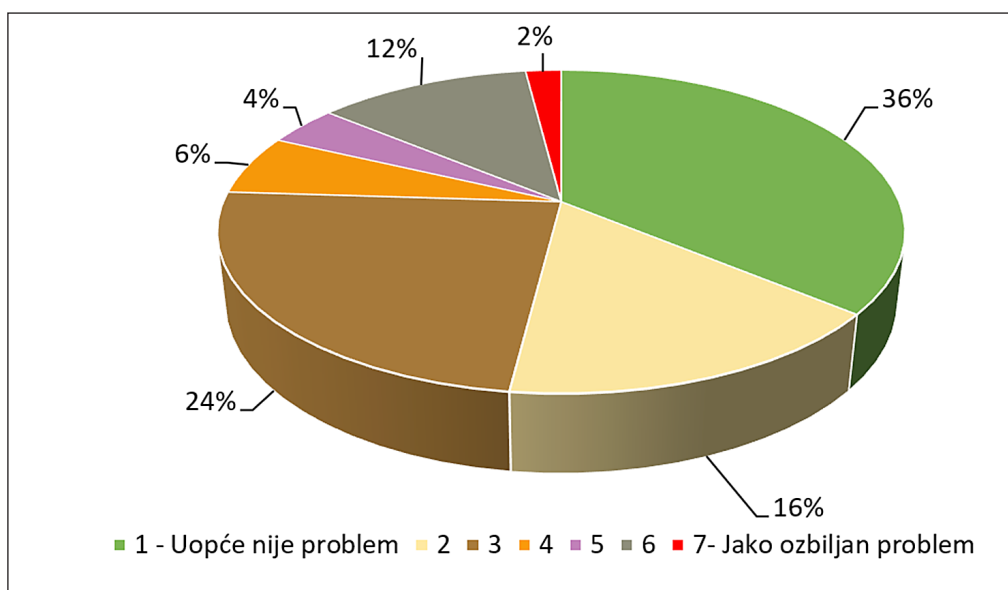
Slika 9. Grafički prikaz rezultata anketa lokalnog stanovništva – Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone

Tablica 18. Utjecaj buke na kvalitetu boravka

Pokazatelj	Utjecaj buke na kvalitetu boravka	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Procjena udjela (%) turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i nekomercijalnom smještaju te jednodnevnih posjetitelja koji su nezadovoljni utjecajem buke na kvalitetu boravka u mjestu.
	Opis	Zadovoljni posjetitelji učinkovit su alat privlačenja novih gostiju te time i stvaranja novih radnih mjesta u destinaciji, a uz to često i dulje borave te generiraju veći prihod u odnosu na posjetitelje koji nisu zadovoljni svojim boravkom u destinaciji. Nadalje, praćenjem zadovoljstva posjetitelja mjere se i prate učinci aktivnosti na unapređenju turističkog proizvoda destinacije. Za učinkovito upravljanje turističkom destinacijom, osim ukupnog zadovoljstva posjetitelja i zadovoljstva određenim elementima turističke ponude destinacije, važno je pratiti i eventualne negativne utjecaje na doživljaj boravka gostiju u našim destinacijama. Ovim se pokazateljem prati udio posjetitelja koje je zasmatala buka u mjestu boravka i tako negativno utjecala na njihov boravak.
Metodologija izračuna pokazatelja	Udio posjetitelja nezadovoljnih radi utjecaja buke na kvalitetu smještaja mjeri se s pomoću sljedeće varijable/pitanja:	
	PH5. U kojoj Vam mjeri buka na javnim prostorima (ulicama, trgovima, atrakcijama) predstavlja problem tijekom Vašeg boravka u destinaciji? Odgovorite na ljestvici od 1 – ‘uopće nije problem’ do 7 – ‘jako ozbiljan problem’.	
	Udio posjetitelja koji su nezadovoljni radi buke u destinaciji računa se kao omjer broja ispitanika s ocjenom 6 ili 7 i ukupnog broja ispitanika koji su odgovorili na to pitanje:	
	$\% \text{ posjetitelja nezadovoljnih radi buke} = (\text{broj ispitanika s ocjenom 6 ili 7 na pitanju}) \div (\text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje}) \times 100$	
	Pokazatelj se računa zasebno za tri glavna segmenta turističke potražnje: turiste u komercijalnim smještajnim objektima, turiste u nekomercijalnom smještaju i jednodnevne posjetitelje.	
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine	
2024.		
Turisti u komercijalnim smještajnim objektima	12,82 %	
Turisti u nekomercijalnim objektima	33 %	
Jednodnevni posjetitelji	0 %	
2028.		
Turisti u komercijalnim smještajnim objektima		
Turisti u nekomercijalnim objektima		
Jednodnevni posjetitelji		

Pokazatelj	Utjecaj buke na kvalitetu boravka
2032.	
Turisti u komercijalnim smještajnim objektima	
Turisti u nekomercijalnim objektima	
Jednodnevni posjetitelji	
2036.	
Turisti u komercijalnim smještajnim objektima	
Turisti u nekomercijalnim objektima	
Jednodnevni posjetitelji	

Obrazloženje: Gosti u nekomercijalnom smještaju najviše osjete utjecaj buke, dok su turisti u komercijalnom smještaju manje pogođeni. Jednodnevni posjetitelji nisu izrazili nezadovoljstvo bukom, vjerojatno zbog kraćeg boravka i ograničenog kontakta s područjima gdje buka najviše nastaje.

Slika 10. Grafički prikaz rezultata anketa turista i jednodnevnih posjetitelja – Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone

2.3.6. Prostor

Tablica 19. Udio (%) stambenih jedinica turističke namjene (komercijalni i nekomercijalni kapaciteti) u ukupnom broju stambenih jedinica

Pokazatelj	Udio (%) stambenih jedinica turističke namjene (komercijalni i nekomercijalni kapaciteti) u ukupnom broju stambenih jedinica		
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira udio kuća i stanova za odmor u ukupnom broju stambenih objekata u destinaciji.	
	Opis	Veliki broj nekretnina koji služe kao kuće i stanovi za odmor može promijeniti prirodu destinacije, naročito kada broj kuća i stanova za odmor preraste broj objekata za stalno stanovanje. Zbog toga ovaj indikator može pomoći prepoznavanju tog fenomena prije nego što postane problem.	
Metodologija izračuna pokazatelja	Broj kuća i stanova za odmor na 100 objekata u kojima se stalno živi = $(ONO + OOD) \div OSS \times 100$ gdje su: ONO – broj objekata koji su u sustavu eVisitor registrirani unutar podvrsta Izvorna stara obiteljska kuća (vikendica), Kuća za odmor (vikendica) te Stan za odmor (vikendica) kuća, OOD – broj objekata koji su u sustavu eVisitor registrirani unutar podvrste Objekti u domaćinstvu OSS – broj objekata koji se koriste za stalno stanovanje		
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
2024.	2028.	2032.	2036.
34,69 %			

Obrazloženje: Otprilike trećina ukupnog stambenog fonda služi za turističke svrhe. Ovaj rezultat ukazuje na značajnu zastupljenost turističkih i sezonskih objekata u odnosu na stanove za stalno stanovanje. Takva struktura može dugoročno utjecati na stambenu dostupnost, demografske trendove i održivost lokalne zajednice. Ove brojke pokazuju na povećanu turističku aktivnost i kategorizacija objekata se mora provoditi tako da ne utječe na stambenu dostupnost. Kod obiteljskog smještaja većina objekata služi za iznajmljivanje i stalni boravak.

Tablica 20. Maksimalni potencijal izgradnje na neizgrađenim i izgrađenim dijelovima građevinskog područja naselja mješovite namjene

Pokazatelj	Maksimalni potencijal izgradnje na neizgrađenim i izgrađenim dijelovima građevinskog područja naselja mješovite namjene	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj predstavlja najveći mogući broj stambenih jedinica koji se može ostvariti na području građevinskih područja naselja.
	Opis	Pokazatelj ukazuje na najveći mogući broj stambenih jedinica koji se može ostvariti na području građevinskih područja naselja, uključujući gradnju na neizgrađenim dijelovima te rekonstrukciju i prenamjenu.

Pokazatelj	Maksimalni potencijal izgradnje na neizgrađenim i izgrađenim dijelovima građevinskog područja naselja mješovite namjene		
Metodologija izračuna pokazatelja	Najveći mogući broj stambenih jedinica koji se može ostvariti na području izgrađenih dijelova građevinskih područja naselja = Ukupni broj prosječnih građevnih čestica u izgrađenom dijelu građevinskog područja naselja × Najveći dozvoljeni broj stambenih jedinica na prosječnoj građevnoj čestici Ukupni broj prosječnih građevnih čestica u izgrađenom dijelu građevinskog područja naselja = Površina izgrađenog dijela građevinskih područja naselja stambene i mješovite namjene ÷ Prosječna površina građevne čestice u izgrađenom dijelu Maksimalni potencijal izgradnje na neizgrađenim i izgrađenim dijelovima građevinskog područja naselja mješovite namjene = Najveći mogući broj stambenih jedinica koji se može ostvariti na području izgrađenih dijelova građevinskih područja naselja + Mogućnosti nove Stambene izgradnje na neizgrađenim površinama mješovite namjene građevinskog područja naselja		
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
2024.	2028.	2032.	2036.
Ukupno: 10.872			
1. zona: 6078			
2. zona: 4713			

Obrazloženje: Destinacija raspolaže znatnim prostornim potencijalom za budući razvoj stambenih kapaciteta. 1. Zona ima veći građevinski potencijal, odnosno veće mogućnosti za daljnji razvoj i prenamjenu postojećih objekata, dok 2. Zona raspolaže nešto manjim, ali i dalje značajnim kapacitetom.

Tablica 21. Mogućnosti nove stambene izgradnje na neizgrađenim površinama mješovite namjene građevinskog područja naselja

Pokazatelj	Mogućnosti nove stambene izgradnje na neizgrađenim površinama mješovite namjene građevinskog područja naselja	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj predstavlja najveći mogući broj stambenih jedinica koji se može ostvariti na području neizgrađenih dijelova građevinskih područja naselja.
	Opis	Pokazatelj ukazuje na najveći mogući broj stambenih jedinica koji se može ostvariti na području planiranih neizgrađenih građevinskih područja naselja, a na temelju uvjeta koji su propisani u prostornim planovima.
Metodologija izračuna pokazatelja	Broj novih građevnih čestica koje se mogu formirati na neizgrađenom dijelu GP naselja stambene i mješovite namjene = Površina neizgrađenog dijela građevinskih područja naselja stambene i mješovite namjene ÷ Minimalna površina građevne čestice Mogućnosti nove stambene izgradnje na neizgrađenim površinama mješovite namjene građevinskog područja naselja = Broj novih građevnih čestica koje se mogu formirati na neizgrađenom dijelu GP naselja stambene i mješovite × Najveći dozvoljeni broj stambenih jedinica na odabranoj minimalnoj građevnoj čestici	
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine	

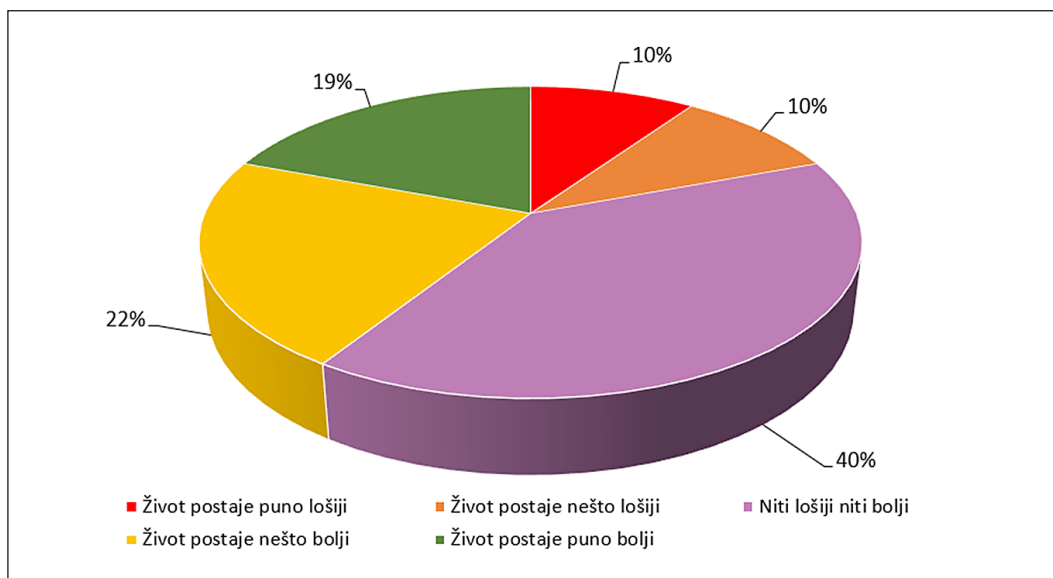
Pokazatelj	Mogućnosti nove stambene izgradnje na neizgrađenim površinama mješovite namjene građevinskog područja naselja		
2024.	2028.	2032.	2036.
Ukupno: – 1. zona: – 2. zona: 1047			

Obrazloženje: Nedostatak podataka za 1. zonu i ukupno područje upućuje na potrebu dopune i ažuriranja prostorno-planske dokumentacije kako bi se dobila cjelovita slika mogućnosti razvoja naselja i održivog prostornog širenja. Podaci o mogućnostima nove stambene izgradnje dostupni su samo za 2. zonu, gdje je utvrđen potencijal za izgradnju novih stambenih jedinica.

Tablica 22. Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u destinaciji

Pokazatelj	Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u destinaciji		
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika s negativnom percepcijom apartmanizacije u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji	
	Opis	U turistički razvijenim destinacijama turizam je važan faktor koji utječe na blagostanje lokalnog stanovništva. Održivim upravljanjem učincima turizma, koji se između ostalog mogu ogledati u ekonomskim, društvenim, okolišnim i infrastrukturnim promjenama, moguće je održati i unaprijediti kvalitetu života uslijed intenzivnog turističkog razvoja. Pretvaranje stanova u turističke apartmane doprinosi ekonomskim koristima za lokalnu zajednicu, ali može potaknuti niz negativnih učinaka poput ekonomske nejednakosti, nepristupačnosti stanovanja za lokalno stanovništvo (uslijed previsokih cijena i/ili nedovoljne dostupnosti), gentrifikacije i gubitka kulturnog identiteta.	
Metodologija izračuna pokazatelja	Udio (%) lokalnog stanovništva s negativnom percepcijom apartmanizacije procjenjuje se sljedećim pitanjem:		
	PH5. Što mislite o pretvaranju stanova i kuća u turističke apartmane i kuće za odmor, postaje li život u mjestu zbog toga lošiji ili bolji? Odgovorite koristeći ocjene od 1 = 'Puno lošiji' do 5 = 'Puno bolji' pri čemu je 3 = 'Niti lošiji niti bolji'.		
	Udio lokalnog stanovništva s negativnom percepcijom apartmanizacije računa se kao omjer broja ispitanika koji smatraju da zbog apartmanizacije život u mjestu postaje lošiji i ukupnog broja ispitanika: $\% \text{ stanovnika s negativnom percepcijom apartmanizacije} = (\text{broj ispitanika s ocjenom 1 ili 2 na pitanje} \div \text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje}) \times 100$		
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
2024.	2028.	2032.	2036.
19,27 %			

Obrazloženje: Iako većina stanovnika trenutno ne percipira apartmanizaciju kao ozbiljan problem, značajan dio populacije izražava zabrinutost zbog mogućih posljedica po dostupnost stanovanja, promjene u strukturi naselja i očuvanje lokalnog identiteta.

Slika 11. Grafički prikaz rezultata anketa lokalnog stanovništva – Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u destinaciji

2.3.7. Komunalna infrastruktura

Tablica 23. Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) – voda

Pokazatelj	Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) – voda	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je procjena udjela turističkih objekata u vršnom opterećenju vodovodne mreže.
	Opis	Ograničavajući čimbenik razvoja turizma u pojedinim destinacijama je dostupnost vode, odnosno njena nepovoljna prostorna i vremenska raspodjela, osobito u Jadranskoj Hrvatskoj te u ljetnim mjesecima, kao i gubici vode u vodoopskrbnom sustavu. Vođenje evidencije o ukupnoj finalnoj potrošnji vode dužno je provoditi i osigurati nadležno tijelo za upravljanje vodnim resursima u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave na temelju posebnog zakona kojim se uređuje upravljanje vodama.
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj se izračunava kao omjer (%) finalne potrošnje vode po noćenju turista (m^3) u smještajnim objektima destinacije i u odnosu na potrošnju vode po stanovniku destinacije (m^3). F1 – ukupna finalna potrošnja vode u kućanstvima i smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja F2 – ukupna finalna potrošnja vode u kućanstvima i smještajnim objektima kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja T1 – broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja T2 – broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja N1 – broj dana u mjesecu s najmanjim brojem turističkih noćenja (28/29/30/31) N2 – broj dana u mjesecu s najvećim brojem turističkih noćenja (28/29/30/31) S – broj stanovnika u destinaciji koji imaju pristup instalaciji vodovoda	

Pokazatelj	Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) – voda		
Metodologija izračuna pokazatelja	Potrošnja vode po noćenju turista = $((F2 \times N1) - (F1 \times N2)) / ((T2 \times N1) - (T1 \times N2))$ Potrošnja vode po noćenju stanovnika = $((1 \div S) \times (T2 \times F1) - (T1 \times F2)) / ((T2 \times N1) - (T1 \times N2))$ Omjer potrošnje vode po noćenju turista i stanovnika = (potrošnja vode po noćenju turista ÷ potrošnja vode po noćenju stanovnika) x100		
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
2024.	2028.	2032.	2036.
225 %			

Obrazloženje: Turistički objekti u razdoblju najveće turističke aktivnosti troše više nego dvostruko više vode po korisniku u usporedbi s lokalnim stanovništvom. Ovaj visok omjer jasno ukazuje da turizam ima izrazito snažan utjecaj na potrošnju vode, osobito tijekom ljetnih mjeseci kada su i prirodni vodni resursi najosjetljiviji.

Tablica 24. Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. U vršnom opterećenju) – električna energija

Pokazatelj	Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. U vršnom opterećenju) – električna energija
Obilježja pokazatelja	Definicija Pokazatelj je omjer ukupne količine električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije, a temelji se na sezonalnosti potrošnje. Opis Ovaj pokazatelj daje uvid u opterećenje energetske infrastrukture i potrebe implementacije održivih oblika energije. S obzirom na intenzivnu potrebu za energijom tijekom visoke sezone, posebice u Jadranskoj Hrvatskoj, važno je razmotriti stvarno opterećenje.
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj se izračunava kao omjer finalne potrošnje el. Energije po noćenju turista (kWh) u smještajnim objektima u odnosu na potrošnju el. Energije po stanovniku destinacije (kWh). F1 – ukupna finalna potrošnja el. Energije u kućanstvima i smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja F2 – ukupna finalna potrošnja el. Energije u kućanstvima i smještajnim objektima kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja T1 – broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja T2 – broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja N1 – broj dana u mjesecu s najmanjim brojem turističkih noćenja (28/29/30/31) N2 – broj dana u mjesecu s najvećim brojem turističkih noćenja (28/29/30/31) S – broj stanovnika u destinaciji koji imaju pristup priključku el. Energije

Pokazatelj	Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. U vršnom opterećenju) – električna energija		
Metodologija izračuna pokazatelja	Potrošnja el. energije po noćenju turista = $((F2 \times N1) - (F1 \times N2)) / ((T2 \times N1) - (T1 \times N2))$ Potrošnja el. energije po noćenju stanovnika = $((1 \div S) \times (T2 \times F1) - (T1 \times F2)) / ((T2 \times N1) - (T1 \times N2))$ Omjer potrošnje el. Energije po noćenju turista i stanovnika = (potrošnja el. Energije po noćenju turista ÷ potrošnja el. Energije po noćenju stanovnika) x100		
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
2024.	2028.	2032.	2036.
21,73 %			

Obrazloženje: turizam nema izrazito velik utjecaj na ukupno opterećenje elektroenergetske mreže u vršnim mjesecima. Iako tijekom turističke sezone dolazi do povećanja potrošnje, razina opterećenja ostaje umjerena i u granicama održivosti infrastrukture.

Tablica 25. Broj djelatnika na održavanju javnih površina u odnosu na m² javnih površina koje se održavaju

Pokazatelj	Broj djelatnika na održavanju javnih površina u odnosu na m ² javnih površina koje se održavaju		
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj prati broj zaposlenih radnika na održavanju javnih površina u odnosu na ukupnu površinu (m ²) javnih površina.	
	Opis	Ovaj pokazatelj prati broj zaposlenih radnika na održavanju javnih površina u odnosu na ukupnu površinu (m ²), što je jedna od pretpostavki za održavanje čistoće, sigurnosti i estetske privlačnosti destinacije. Površina javne namjene je svaka površina čije je korištenje namijenjeno svima i pod jednakim uvjetima (javne ceste, nerazvrstane ceste, ulice, biciklističke staze, pješačke staze i prolazi, trgovci, tržnice, igrališta, parkirališta, groblja, parkovne i zelene površine u naselju, rekreacijske površine i sl.) – ekspertnom procjenom se utvrđuje koje površine će biti uključene u izračun na temelju njihove uključenosti u turističke tokove.	
Metodologija izračuna pokazatelja	Broj radnika na održavanju javnih površina = površina javnih površina ÷ broj radnika na održavanju		
Učestalost mjerenja	Svake tri godine		
2024.	2027.	2030.	2033.
Ukupno: –			
1. zona: –			
2. zona: 244,5 m ²			

Obrazloženje: Ova vrijednost upućuje na umjereno do slabo opterećenje radne snage zadužene za održavanje javnih prostora, ovisno o vrsti i stanju tih površina. Nedostatak podataka za ukupno područje i I zonu otežava usporedbu i cjelovitiju procjenu učinkovitosti održavanja na razini cijele destinacije.

Tablica 26. Kapaciteti (ljudski i tehnološki) za odvoz otpada

Pokazatelj	Kapaciteti (ljudski i tehnološki) za odvoz otpada		
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj prati količinu otpada koju je moguće prikupiti u destinaciji/zoni s raspoloživim ljudskim i tehnološkim kapacitetima.	
	Opis	Mjerenje kapaciteta radne snage i tehničkih resursa za održiv i efikasan odvoz otpada ključno je za očuvanje čistoće, sigurnosti i zdravlja destinacije.	
Metodologija izračuna pokazatelja	Podatak se preuzima od pravne osobe zadužene za prikupljanje i prijevoz komunalnog otpada u destinaciji/zoni		
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
2024.	2028.	2032.	2036.
15 T			

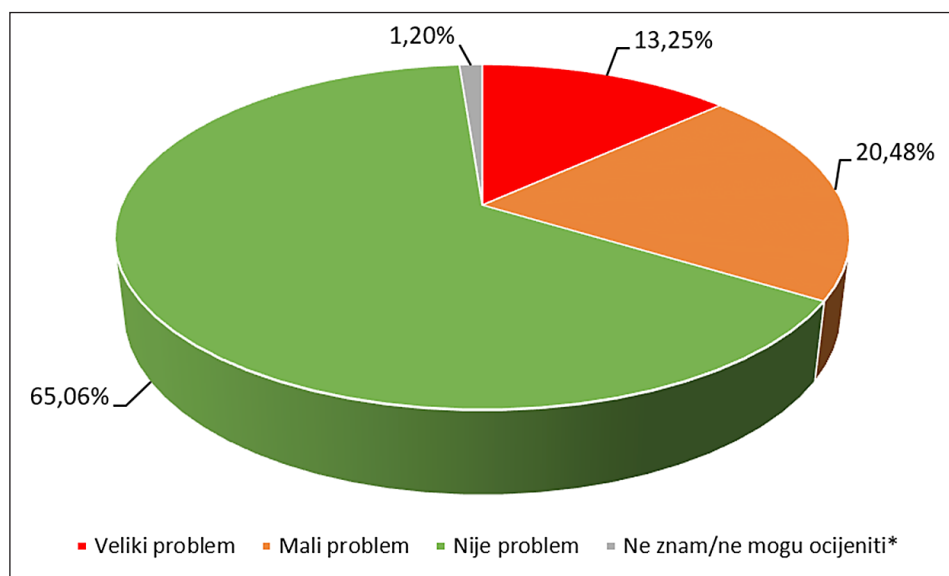
Obrazloženje: podatak sugerira da je postojeći sustav odvoza otpada funkcionalan, ali može biti ograničavajući čimbenik u vršnim turističkim mjesecima, kada količina otpada značajno raste. Stoga je preporučljivo pravovremeno planirati povećanje kapaciteta.

Tablica 27. Iritacija neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone

Pokazatelj	Iritacija neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji su uznemireni neprimjerenim odlaganjem otpada tijekom turističke sezone u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji.
	Opis	U turistički razvijenim destinacijama turizam je važan faktor koji utječe na blagostanje lokalnog stanovništva. Održivim upravljanjem učincima turizma, koji se između ostalog mogu ogledati u ekonomskim, društvenim, okolišnim i infrastrukturnim promjenama, moguće je održati i unaprijediti kvalitetu života uslijed intenzivnog turističkog razvoja. Turisti stvaraju znatne količine otpada zbog čega može doći do vizualne degradacije prostora, problema u adekvatnom zbrinjavanju otpada i rizika po ljudsko zdravlje.
Metodologija izračuna pokazatelja	Udio (%) lokalnog stanovništva koji su uznemireni neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone procjenjuje se sljedećim pitanjem: PH6. Kada pomislite na život u svojem mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li neprimjereno odlaganje otpada veliki problem, mali problem ili uopće nije problem? 1. Veliki problem 2. Mali problem 3. Nije problem 4. Ne znam/ne mogu ocijeniti Udio lokalnog stanovništva uznemiren neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone računa se kao omjer broja ispitanika koji smatraju da je neprimjereno odloženi otpad veliki problem i ukupnog broja ispitanika.	

Pokazatelj	Iritacija neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone		
Metodologija izračuna pokazatelja	% stanovnika uznemirenih neprimjereno odloženi otpadom = (broj ispitanika s odgovorom 1 na pitanje) ÷ (ukupan broj stanovnika koji su odgovorili na pitanje) × 100		
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
2024.	2028.	2032.	2036.
34,94 %			

Obrazloženje: Ovaj postotak upućuje na to da više od trećine stanovnika percipira neadekvatno odlaganje otpada kao značajan problem koji negativno utječe na kvalitetu života i vizualni dojam destinacije.

Slika 12. Grafički prikaz rezultata ankete lokalnog stanovništva – Iritacija neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone

2.3.8. Prometna infrastruktura

Tablica 28. Procjena (ekspertna) kapaciteta prometne infrastrukture u odnosu na volumen prometa na odabranim pravcima/točkama u danima vršne turističke sezone

Pokazatelj		Procjena (ekspertna) kapaciteta prometne infrastrukture u odnosu na volumen prometa na odabranim pravcima/točkama u danima vršne turističke sezone	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj se odnosi na opterećenje glavne cestovne mreže u destinaciji/zoni i opterećenje pristupnih cesta prema destinaciji (državne, županijske, lokalne i nerazvrstane) važnih za turističke tokove.	
	Opis	Pokazatelj se odnosi na prometno opterećenje (prometnu ponudu i potražnju) na glavnoj cestovnoj mreži u destinaciji/zoni i prometno opterećenje pristupnih cesta prema destinaciji/zoni (obilaznice, ulazne gradske arterijske prometnice). Praćenjem ovog pokazatelja mogu se sagledati razine usluge u postojećem stanju te dati smjernice za povećanje propusne moći prometne infrastrukture u budućem razdoblju odnosno, sagledati potrebe za buduću prometnu potražnju te izgradnju nove prometne infrastrukture.	
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj se izračunava prema Tablici istraživanja propusne moći glavnih turističkih prometnica u destinaciji/zoni prema odabranoj lokaciji (d), vrsti ceste (a), okvirne propusne moći (c), brojanog ljetnog dnevnog prometa (e) i izbrojanih vozila u vršnom satu (f). Prvo se odaberu lokacije koje će se promatrati svake godine (izvan naselja i u naselju) a koje su relevantne za turističke tokove. Naći lokacije koje su pokrivene brojenjem prometa iz biltena Hrvatski cesta d.o.o. Tablica se ispunjava jednom godišnje (d), (e) i (f) za JLS-a, a ako destinaciju čini više zona za svaku pojedinu zonu Brojanje vozila u odabranom vršnom satu (jutarnji ili popodnevni) obavlja se svake godine u istom periodu u vrhu sezone. Potrebno je usporediti brojani (PLDP) i izbrojani promet po godinama i ustanoviti kretanje vozila i njihovo približavanje vrhu okvirne propusne moći – indeks rasta potražnja: $(PLDP_{GOD} - PLDP_{GOD-1}) \div PLDP_{GOD-1} \times 100$		
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje		
2024.	2025.	2026.	2027.
Nulta godina			

Tablica 29. Odabrane prometnice i prometni pokazatelji

Vrsta ceste	Broj voznih traka	Okvirna propusna moć (teoretska) (voz/dan)	Promatrana cesta (Lokacija/ Naziv)	PLDP	Izbrojana vozila u vršnom satu	Izbrojana vozila u vršnom satu × 11 (voz/dan)
Državna cesta	1 + 3	1400 – 1700	Čatrnja	9677	893	9823
Državna cesta	1 + 2	1200 – 1500	Sadilovac	2525	220	2420

Vrsta ceste	Broj voznih traka	Okvirna propusna moć (teoretska) (voz/dan)	Promatrana cesta (Lokacija/ Naziv)	PLDP	Izbrojana vozila u vršnom satu	Izbrojana vozila u vršnom satu × 11 (voz/dan)
Državna cesta	1 + 1	700 – 1200	Gornji Popovac	1207	117	1287
Državna cesta	1 + 0	700 – 1200	Cerovnik	751	80	880
Državna cesta	1 + 1	1400 – 1700	Selište Drežničko	9323	821	9031

Tablica 30. Procjena kapaciteta i iskorištenosti parkirališta u razdoblju vršne turističke sezone

Pokazatelj	Procjena kapaciteta i iskorištenosti parkirališta u razdoblju vršne turističke sezone	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj predstavlja odnos kapacitetne ponude parkirališne infrastrukture prema prometnoj potražnji za parkiranjem.
	Opis	Pokazatelj se odnosi na prometnu ponudu i potražnju na odabranim parkiralištima važnim za turističke tokove u danima vršne turističke sezone. Praćenjem ovog pokazatelja u vršnim prometnim opterećenjima mogu se sagledati razine usluge u postojećem stanju parkirališne ponude (zatvorena parkirališta, javne garaže i ponuda uličnog parkiranja) kako bi se mogle predložiti smjernice za povećanje parkirališne ponude u budućem razdoblju odnosno sagledati potrebe za buduću prometnu potražnju te izgradnju novih parkirališnih prostora i javnih garaža.
Metodologija izračuna pokazatelja	Metodologija se sastoji od brojanja parkiranih vozila na odabranim parkiralištima po satima tijekom dana u odabranom intervalu od 08.00 do 22.00 (sveukupno 14 sati). Brojanje se može provoditi i u drugom intervalu od interesa za destinaciju/zonu, a u tom slučaju treba malo prilagoditi formule Odaberu se parkirališta koja će se pratiti (P1 do PN). Odrede se vremenske točke TJ u kojima će se prebrojati broj zauzetih parkirališnih mjesta. Vremenske točke trebaju biti udaljene po 60 minuta (npr. T1 je 8:30, T2 je 9:30, itd.). Za zadani interval praćenja postoji 14 vremenskih točaka. – Odredi se dan u kojem će se provesti brojanje. Tipično, riječ je o jednom danu u vršnom mjesecu. Uvode se oznake: PMR(J) – broj raspoloživih parkirališnih mjesta na parkiralištu PJ. PMZ(J, TK) – broj zauzetih parkirališnih mjesta na parkiralištu PJ u vremenskoj točki TK. Prosječna ispunjenost pojedinačnog parkirališta PJ u promatranom vremenskom intervalu je: $PZ(J) = \left(\frac{1}{14} \cdot \sum_{k=1}^{14} \frac{PMZ(J, T_k)}{PMR(J)} \right) \cdot 100$	

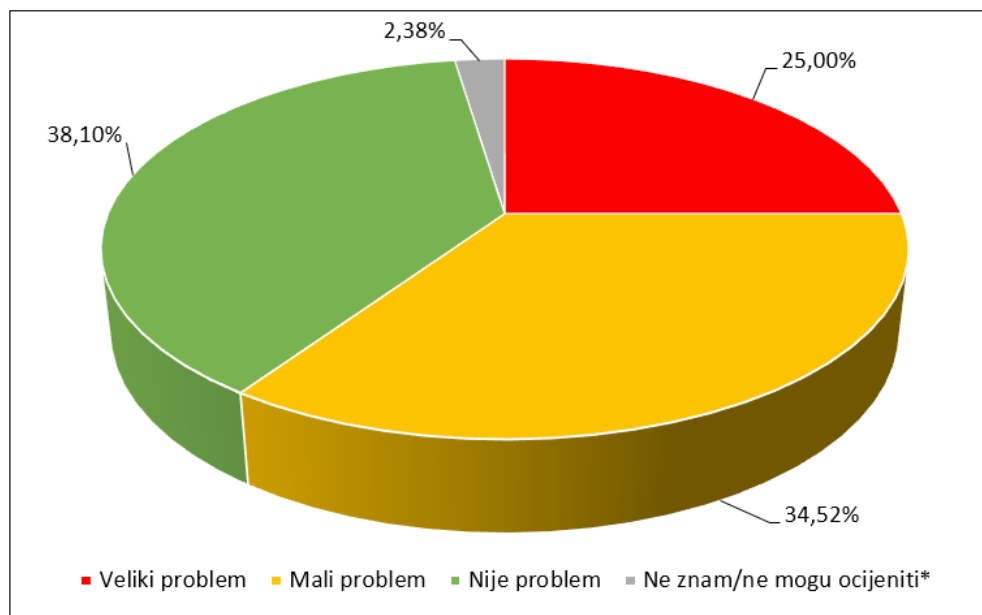
Pokazatelj	Procjena kapaciteta i iskorištenosti parkirališta u razdoblju vršne turističke sezone		
Metodologija izračuna pokazatelja	Prosječna ispunjenost svih odabranih parkirališta u promatranom danu računa se kao vagana aritmetička sredina prosječnih ispunjenosti odabranih parkirališta. Uvode se oznake: UPM – ukupni broj raspoloživih parkirališnih mjesta, $UPM = PMR(1) + \dots + PMR(N)$ $W(J)$ – udio raspoloživih parkirališnih mjesta na parkiralištu PJ u ukupnom broju raspoloživih parkirališnih mjesta, $W(J) = PMR(J) \div UPM$ PZ_{ZONA} – prosječna ispunjenosti svih odabranih parkirališta, $PZ_{ZONA} = \sum_{J=1}^N W(J) \cdot PZ(J)$ Podatak se izračunava na odabranim parkirališnim površinama u JLS za svaku pojedinu godinu, a ako destinaciju čini više JLS ova, onda i za svaki pojedini JLS. Napomena: odabrani interval u kojem se promatra prosječna ispunjenost pojedinačnog parkirališta ne treba biti od 8:00 do 22:00. Ako je riječ o drugom intervalu treba prilagoditi formulu za izračun prosječne ispunjenosti pojedinačnog parkirališta na način da se broj 14 zamijeni s M=broj punih sati u odabranom intervalu.		
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje		
2024.	2025.	2026.	2027.
Ukupno: 65,54 % Zona 1: 67,57 % Zona 2: 62,14 %			
Obrazloženje: Ove vrijednosti ukazuju na to da postojeći parkirališni kapaciteti generalno zadovoljavaju potražnju, odnosno da nema značajnih problema s nedostatkom parkirnih mjesta ni u najopterećenijem dijelu sezone.			

Tablica 31. Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone

Pokazatelj	Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika uznemirenih gužvom u prometu tijekom turističke sezone u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji.
	Opis	U turistički razvijenim destinacijama turizam je važan faktor koji utječe na blagostanje lokalnog stanovništva. Održivim upravljanjem učincima turizma, koji se između ostalog mogu ogledati u ekonomskim, društvenim, okolišnim i infrastrukturnim promjenama, moguće je održati i unaprijediti kvalitetu života uslijed intenzivnog turističkog razvoja. Turizam stvara izniman pritisak na prometnu infrastrukturu i doprinosi nastajanju gužve koja može negativno utjecati na kvalitetu života u destinaciji.

Pokazatelj	Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone			
Metodologija izračuna pokazatelja	Udio (%) lokalnog stanovništva koji su uznemireni gužvom u prometu tijekom turističke sezone procjenjuje se sljedećim pitanjem: PH7. Kada pomislite na život u svojem mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li gužva u prometu veliki problem, mali problem ili uopće nije problem? 1. Veliki problem 2. Mali problem 3. Nije problem 4. Ne znam/ne mogu ocijeniti Udio lokalnog stanovništva uznemiren gužvom u prometu tijekom turističke sezone računa se kao omjer broja ispitanika koji smatraju da je gužva u prometu veliki problem i ukupnog broja ispitanika: % stanovnika uznemirenih gužvom u prometu = (broj ispitanika s odgovorom 1 na pitanje) ÷ (broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje) × 100			
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine			
2024.	2028.	2032.	2036.	
25,03 %				

Obrazloženje: Četvrtina lokalnog stanovništva percipira prometne zastoje i povećani prometni pritisak kao problem koji smanjuje kvalitetu života.

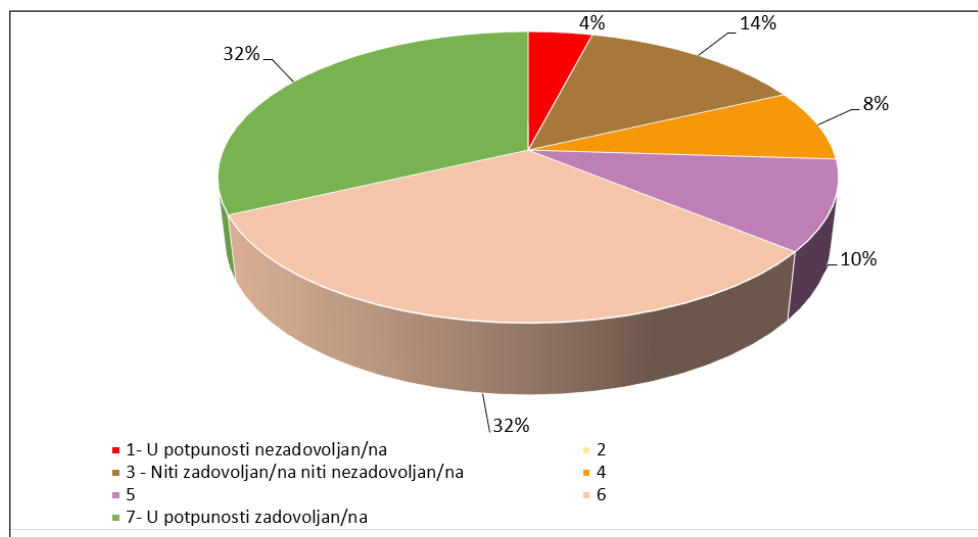
Slika 13. Grafički prikaz rezultata ankete lokalnog stanovništva – Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone

Tablica 32. Zadovoljstvo prometom u mjestu

Pokazatelj	Zadovoljstvo prometom u mjestu	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Procjena udjela (%) turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i nekomercijalnom smještaju te jednodnevnih posjetitelja koji su zadovoljni prometom u mjestu.
	Opis	koji su zadovoljni prometom u mjestu. Opis Zadovoljni posjetitelji učinkovit su alat privlačenja novih gostiju te time i stvaranja novih radnih mjesta u destinaciji, a uz to često i duže borave te generiraju veći prihod u odnosu na posjetitelje koji nisu zadovoljni svojim boravkom u destinaciji. Nadalje, praćenjem zadovoljstva posjetitelja mjere se i prate učinci aktivnosti na unapređenju turističkog proizvoda destinacije. Za učinkovito upravljanje turističkom destinacijom, osim ukupnog zadovoljstva posjetitelja, važno je pratiti i zadovoljstvo određenim elementima ponude. Ovdje se preporučuje praćenje zadovoljstva posjetitelja prometom u mjestu, uključujući protočnost prometa, parkirališta i sl.
Metodologija izračuna pokazatelja	Udio zadovoljnih turista i jednodnevnih posjetitelja prometom u mjestu mjeri se s pomoću sljedeće varijable/pitanja: PH6. Koliko ste zadovoljni prometom u mjestu (protočnost prometa, parkirališta)? 1 = 'U potpunosti nezadovoljan/na' do 7 = 'U potpunosti zadovoljan/na', pri čemu je 3 = 'Niti zadovoljan/na niti nezadovoljan/na'. Udio posjetitelja zadovoljnih prometom u mjestu računa se kao omjer broja ispitanika koji su na pitanje dali ocjenu 6 ili 7 i ukupnog broja ispitanika koji su odgovorili na pitanje: % posjetitelja zadovoljnih prometom u mjestu = (broj ispitanika s ocjenom 6 ili 7 na pitanju) ÷ (ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje) × 100 Pokazatelj se računa zasebno za tri glavna segmenta turističke potražnje: turiste u komercijalnim smještajnim objektima, turiste u nekomercijalnom smještaju i jednodnevne posjetitelje.	
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine	
2024.		
Turisti u komercijalnim smještajnim objektima	67 %	
Turisti u nekomercijalnom smještaju	50 %	
Jednodnevni posjetitelji	60 %	
2028.		
Turisti u komercijalnim smještajnim objektima		
Turisti u nekomercijalnom smještaju		
Jednodnevni posjetitelji		

Pokazatelj	Zadovoljstvo prometom u mjestu
2032.	
Turisti u komercijalnim smještajnim objektima	
Turisti u nekomercijalnom smještaju	
Jednodnevni posjetitelji	
2036.	
Turisti u komercijalnim smještajnim objektima	
Turisti u nekomercijalnom smještaju	
Jednodnevni posjetitelji	

Obrazloženje: Većina posjetitelja/turista, posebno oni u komercijalnom smještaju, smatra da prometna infrastruktura omogućuje zadovoljavajuću protočnost, dostupnost parkirališta i kvalitetu prometnog sustava. Niži postotak zadovoljstva među gostima u nekomercijalnom smještaju može upućivati na lokacije s ograničenom prometnom dostupnošću ili većim prometnim izazovima u njihovoj zoni boravka.

Slika 14. Grafički prikaz rezultata anketa turista i jednodневnih posjetitelja – Zadovoljstvo prometom u mjestu

2.3.9. Stanovništvo i kvaliteta života

Tablica 33. Kretanje broja stanovnika u (posljednjem) desetogodišnjem razdoblju

Pokazatelj	Kretanje broja stanovnika u (posljednjem) desetogodišnjem razdoblju	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Promjena broja stanovnika u destinaciji unutar desetogodišnjeg razdoblja. Promjena broja stanovnika se prati kao razlika broja stanovnika na početku i kraju desetogodišnjeg razdoblja.

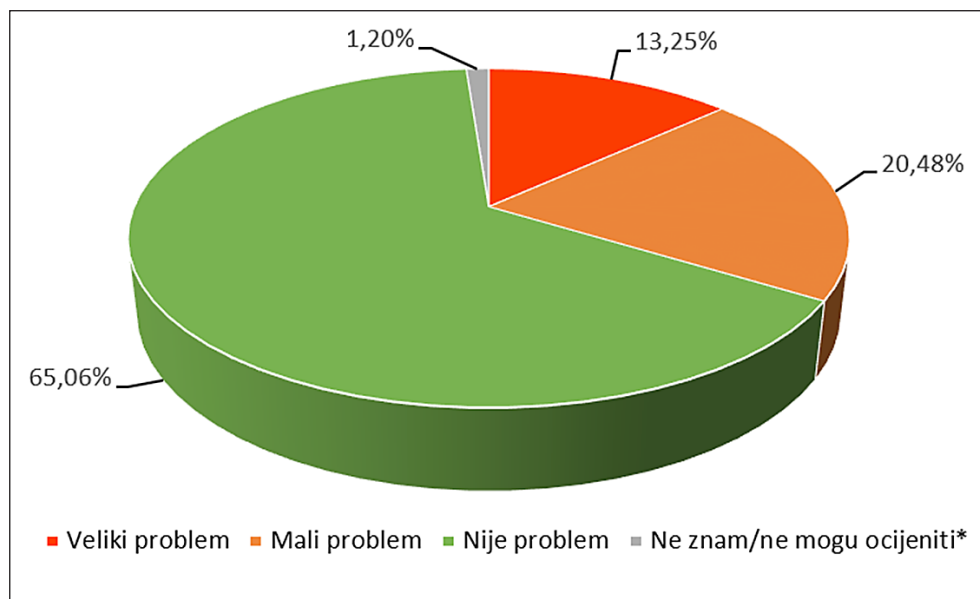
Pokazatelj	Kretanje broja stanovnika u (posljednjem) desetogodišnjem razdoblju	
Obilježja pokazatelja	Opis	Promjena broja stanovnika uvjetovana je prirodnim kretanjima (natalitet i mortalitet) te migracijama (migracijski saldo). Pokazatelj omogućava praćenje relativnog odnosa broja stanovnika i ostalih primarnih i sekundarnih podataka, primjerice o smještajnim kapacitetima i zaposlenosti.
Metodologija izračuna pokazatelja	Ako su početna i krajnja godina desetogodišnjeg razdoblja godine u kojima je napravljen popis stanovnika, onda se podatci o broju stanovnika uzimaju iz popisa stanovnika. U suprotnom, podatci se uzimaju iz procjene broja stanovnika na području destinacije. Ako se destinacija sastoji od više JLS, onda je broj stanovnika destinacije jednak zbroju broja stanovnika u pojedinim JLS. Neka su: SP – broj stanovnika destinacije na početku desetogodišnjeg razdoblja, SK – broj stanovnika destinacije na kraju desetogodišnjeg razdoblja, KSA – apsolutna promjena broja stanovnika u destinaciji u promatranom razdoblju, KSP – relativna promjena broja stanovnika u destinaciji u promatranom razdoblju, KSAP – prosječna promjena broja stanovnika u destinaciji u promatranom razdoblju, KSPP – prosječna stopa promjena broja stanovnika u destinaciji u promatranom razdoblju. Tada vrijedi: $KS_A = S_K - S_P$ $KS_P = \frac{KS_A}{S_P} \times 100 = \frac{S_K - S_P}{S_P} \times 100$ $KS_{AP} = \frac{KS_A}{10} = \frac{S_K - S_P}{10}$ $KS_{PP} = \left(\sqrt[9]{S_K/S_P} - 1 \right) \times 100$	
Učestalost mjerenja	/	
2011. – 2021.	2011. – 2021.	2011. – 2021.
Ukupno:	1. zona:	2. zona:
KSA = -323	KSA = -157	KSA = -166
KSP = -10,69	KSP = -6,57 %	KSP = -26,27 %
KSAP = -32,3	KSAP = -15,7	KSAP = -16,6
KSPP = -1,28 %	KSPP = -0,7 %	KSPP = -3,60 %
2013. – 2023.		
KSA =		
KSP =		
KSAP =		
KSPP =		

Obrazloženje: Destinacija bilježi značajan pad broja stanovnika u posljednjem desetljeću, posebno u 2. Zoni, što može imati posljedice na lokalno gospodarstvo, dostupnost radne snage i održivost turističkog razvoja. Trend depopulacije sugerira potrebu za politikom poticanja zadržavanja i privlačenja stanovništva, uključujući mjere za poboljšanje kvalitete života, stambenih kapaciteta i lokalne infrastrukture, kako bi se smanjili negativni efekti na društvenu i ekonomsku strukturu destinacije.

Tablica 34. Iritacija gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama

Pokazatelj	Iritacija gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama		
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji su uznemireni gužvom na ulicama/javnim površinama u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji.	
	Opis	U turistički razvijenim destinacijama turizam je važan faktor koji utječe na blagostanje lokalnog stanovništva. Održivim upravljanjem učincima turizma, koji se između ostalog mogu ogledati u ekonomskim, društvenim, okolišnim i infrastrukturnim promjenama, moguće je održati i unaprijediti kvalitetu života uslijed intenzivnog turističkog razvoja. Gužva koju stvaraju turisti može doprinijeti razini stresa kod lokalnog stanovništva i otežati njihove svakodnevne aktivnosti.	
Metodologija izračuna pokazatelja	Udio (%) lokalnog stanovništva koji su uznemireni gužvom na ulicama/javnim površinama tijekom turističke sezone procjenjuje se sljedećim pitanjem:		
	PH8. Kada pomislite na život u svojem mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li gužva na ulicama/javnim površinama veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?		
	1. Veliki problem		
	2. Mali problem		
	3. Nije problem		
	4. Ne znam/ne mogu ocijeniti		
	Udio lokalnog stanovništva uznemiren gužvom na ulicama/javnim površinama tijekom turističke sezone računa se kao omjer broja ispitanika koji smatraju da je gužva na ulicama/javnim površinama veliki problem i ukupnog broja ispitanika:		
	$\% \text{ stanovnika uznemirenih gužvom na ulicama/javnim površinama} = (\text{broj ispitanika s odgovorom 1 na pitanje} \div \text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje}) \times 100$		
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
2024.	2028.	2032.	2036.
13,25 %			

Obrazloženje: Manji dio lokalnog stanovništva percipira gužvu kao problem u svakodnevnom životu, dok većina stanovnika ne doživljava turističke gužve na javnim površinama kao značajan izvor iritacije.

Slika 15. Grafički prikaz rezultata anketa lokalnog stanovništva – Iritacija gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama

Tablica 35. Indeks priuštivosti stana (na razini destinacije)

Pokazatelj	Indeks priuštivosti stana (na razini destinacije)	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Indeks priuštivosti stana je omjer medijalne cijene stana/apartmana po m ² u JLS-u i prosječnog godišnjeg prijavljenog ostvarenog neto dohotka po zaposlenom.
	Opis	Korištenje indeksa priuštivosti kao pokazatelja održivosti turizma omogućava lokalnim vlastima i turističkim upravama da procijene koliko turizam utječe na dostupnost stanovanja za lokalno stanovništvo i na socioekonomske uvjete u destinaciji. Njegova primjena pomaže u donošenju politika koje osiguravaju da turizam bude održiv, donoseći koristi ne samo turistima, već i lokalnim stanovnicima, bez narušavanja njihove kvalitete života.
Metodologija izračuna pokazatelja	Izračun se preuzima izravno iz publikacije za svaki JLS	
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine	
	2023.	2027.
	2031.	2035.
Podatak nije dostupan		

2.3.10. Zaposlenost, gospodarstvo i važnost turizma

Tablica 36. Raspoloživost dodatne radne snage (stopa nezaposlenosti; broj izdanih radnih dozvola po mjesecima)

Pokazatelj	Raspoloživost dodatne radne snage (stopa nezaposlenosti; broj izdanih radnih dozvola po mjesecima)		
Obilježja pokazatelja	Definicija	Raspoloživa dodatna radna snaga iskazuje se brojem nezaposlenih u mjesecu s najvećim ostvarenim brojem noćenja turista.	
	Opis	Upravljanje radnim resursima na razini destinacije važan je element ukupne turističke politike. Pokazatelj osigurava informacije o potencijalno raspoloživoj dodatnoj radnoj snazi koja uključuje nezaposlene osobe.	
Metodologija izračuna pokazatelja	Podatak se preuzima od Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.		
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
2024.	2028.	2032.	2036.
27			

Obrazloženje: Podataka predstavlja ograničenu, ali nezanemarivu rezervu radne snage za pokrivanje sezonskih potreba u turizmu.

2.4. Procjena dostignute razine prihvatnog kapaciteta

U potpoglavlju se uspostavljaju standardi pojedinih pokazatelja koji označavaju prihvatljivu granicu utjecaja turizma u odnosu na zakonski okvir, strateška razvojna usmjerenja destinacije, usklađenu viziju/ciljeve/očekivanja/potrebe destinacijskih dionika turističkog razvoja te relevantne znanstvene spoznaje.

Razina dostignutog prihvatnog kapaciteta prikazuje razliku između stvarnog stanja pojedinih obilježja turističke aktivnosti izmjerenih pokazatelja utjecaja i postavljenih standarda.

Razina dostignutog prihvatnog kapaciteta može biti:

1. Utvrđena vrijednost pokazatelja viša je od definiranog standarda prihvatljivosti – **obilježje je u zoni dostignute maksimalne razine turističke nosivosti te nalaže žurno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti**
2. Utvrđena vrijednost pokazatelja niža je od definiranog standarda prihvatljivosti, ali je vrijednost pokazatelja do trećinu niža od postavljenog standarda – **obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti**
3. Utvrđena vrijednost pokazatelja niža je od definiranog standarda prihvatljivosti, ali je vrijednost pokazatelja za više od trećinu niža od postavljenog standarda – **obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija.**

2.4.1. Institucionalni i strateški okvir

Tablica 37. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika

Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika	
Standardna vrijednosti:	≥ 60 %
Ukupno destinacija:	89,16 %
Rezultat:	
Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 48,33 % veća od vrijednosti utvrđene anketom.	
Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje destinacije pripada trećoj skupini – obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija.	

Zaključak:

S obzirom na to da kategorija pokazatelja 'Institucionalni i strateški okvir' sadrži samo 1 pokazatelj, utvrđuje se da područje destinacije pripada trećoj skupini za ovo kategoriju, odnosno: **obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija.**

2.4.2. Smještajni kapaciteti

Tablica 38. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Omjer broja kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor u odnosu na 100 stanovnika

Omjer broja kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor u odnosu na 100 stanovnika	
Standardna vrijednosti:	170
Ukupno destinacija:	196,67
1. zona:	224,04
2. zona:	66,95
Rezultat:	
Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 31,11 % veća od vrijednosti utvrđene istraživanjem na razini destinacije.	
Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 49,33 % veća od vrijednosti utvrđene istraživanjem na razini 1. zone.	
Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 55,37 % manja od vrijednosti utvrđene istraživanjem na razini 2. zone.	
Destinacija pripada prvoj skupini: obilježje je u zoni dostignute maksimalne razine turističke nosivosti te nalaže žurno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.	
Prva zona pripada prvoj skupini: obilježje je u zoni dostignute maksimalne razine turističke nosivosti te nalaže žurno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.	
Druga zona pripada trećoj skupini: obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija.	

Tablica 39. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Omjer broja kreveta u nekomercijalnom smještaju u odnosu na 100 stanovnika

Omjer broja kreveta u nekomercijalnom smještaju u odnosu na 100 stanovnika			
Rezultati:			
2024.	2028.	2032.	2036.
Ukupno: 0			
1. zona – 0			
2. zona – 0			
Na području destinacije prema podacima iz eVisitora nema smještaja koji je klasificiran kao nekomercijalan.			

Tablica 40. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Omjer broja smještajnih objekata u domaćinstvu te kućama i stanovima za odmor u odnosu na broj stanova za stalno stanovanje

Omjer broja smještajnih objekata u domaćinstvu te kućama i stanovima za odmor u odnosu na broj stanova za stalno stanovanje	
Standardna vrijednosti:	0,6
Ukupno destinacija:	0,36
1. zona:	0,5
2. zona:	0,06
Rezultat:	
Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 40 % veća od vrijednosti utvrđene istraživanjem na razini destinacije.	
Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 16,67 % veća od vrijednosti utvrđene istraživanjem na razini 1. zone.	
Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 90 % veća od vrijednosti utvrđene istraživanjem na razini 2. zone.	
Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje destinacije pripada trećoj skupini – obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija.	
Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje 1. zone pripada drugoj skupini – obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.	
Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje 2. zone pripada trećoj skupini – obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija.	

Tablica 41. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Broj kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor na 100 m² građevinskog područja naselja

Broj kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor na 100 m ² građevinskog područja naselja	
Standardna vrijednosti:	0,40
Ukupno destinacija:	0,17
1. zona:	0,27
2. zona:	0,024
Rezultat:	
Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 57,5 % veća od vrijednosti utvrđene istraživanjem na razini destinacije.	

Broj kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor na 100 m² građevinskog područja naselja

Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 21,6 % veća od vrijednosti utvrđene istraživanjem na razini 1. zone.

Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 94 % veća od vrijednosti utvrđene istraživanjem na razini 2. zone.

Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje destinacije pripada trećoj skupini – obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija.

Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje 1. zone pripada trećoj skupini – obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija.

Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje 2. zone pripada trećoj skupini – obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija.

Tablica 42. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Struktura smještajnih kapaciteta izražena u postotnim udjelima

Struktura smještajnih kapaciteta izražena u postotnim udjelima

Standardna vrijednosti:	Broj kreveta u hotelima: 28 % Broj kreveta u kampovima: 17 % Broj kreveta u objektima u domaćinstvu: 45 % Broj kreveta u preostalom komercijalnom smještaju: 10 %
Ukupno destinacija:	Broj kreveta u hotelima: 5,05 % Broj kreveta u kampovima: 47,16 % Broj kreveta u objektima u domaćinstvu: 38,77 % Broj kreveta u preostalom komercijalnom smještaju: 9,02 % Broj kreveta u kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam: 0 %
1. zona:	Broj kreveta u hotelima: 5,67 % Broj kreveta u kampovima: 49,75 % Broj kreveta u objektima u domaćinstvu: 35,8 % Broj kreveta u preostalom komercijalnom smještaju: 8,77 % Broj kreveta u kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam: 0 %
2. zona:	Broj kreveta u hotelima: 0 % Broj kreveta u kampovima: 54,34 % Broj kreveta u objektima u domaćinstvu: 41,67 % Broj kreveta u preostalom komercijalnom smještaju: 3,99 % Broj kreveta u kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam: 0 %
Rezultat:	

Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje destinacije pripada drugoj skupini – obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.

Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje 1. zone pripada drugoj skupini – obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.

Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje 2. zone pripada trećoj skupini – obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija.

Tablica 43. Tablični prikaz ocjena kategorije 'Smještajni kapaciteti'

Broj pokazatelja	Destinacija	Zona 1	Zona 2
Pokazatelj 1	1	1	3
Pokazatelj 2	/	/	/
Pokazatelj 3	3	2	3
Pokazatelj 4	3	3	3
Pokazatelj 5	2	2	3
Ukupna ocjena za kategoriju 'Smještajni kapaciteti':	2,25	2	3

Zaključak:

Sumiranjem pokazatelja iz kategorije „Smještajni kapaciteti” utvrđeno je da:

- Destinacija pripada drugoj skupini s blagom tendencijom kretanja prema trećoj skupini – **obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti**
- 1. zona pripada 2. skupini prihvatnog kapaciteta – **obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti**
- 2. zona pripada 3. skupini prihvatnog kapaciteta – **obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija.**

2.4.3. Turistička potražnja

Tablica 44. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Intenzitet stacionarnog, komercijalnog i nekomercijalnog, turizma kao omjer prosječnog broja turista po stanovniku u vršnim danima turističke sezone

Intenzitet stacionarnog, komercijalnog i nekomercijalnog, turizma kao omjer prosječnog broja turista po stanovniku u vršnim danima turističke sezone	
Standardna vrijednosti:	1,2
Ukupno destinacija:	1,04
Rezultat	
Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 13,33 % veća od vrijednosti utvrđene istraživanjem na razini destinacije. Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje destinacije pripada drugoj skupini – obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.	

Nezadovoljstvo radi gužve na ulicama, trgovima, atrakcijama

Standardna vrijednosti:	30 %
Ukupno destinacija:	Turisti u nekomercijalnom smještaju: 16,67 % Jednodnevni posjetitelji: 20 %

Rezultat

Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 44,43 % veća od vrijednosti utvrđene istraživanjem za turiste u nekomercijalnom smještaju i 33,33 % veća za jednodnevne posjetitelje.

Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje destinacije pripada trećoj skupini – obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija.

Broj pokazatelja	Destinacija
Pokazatelj 1	2
Pokazatelj 2	3
Ukupna ocjena za kategoriju 'Turistička potražnja':	2,5

Zaključak:

Sumiranjem pokazatelja iz kategorije „Smještajni kapaciteti” utvrđeno je da:

- Destinacija pripada drugoj skupini s blagom tendencijom kretanja prema trećoj skupini – **obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti**

2.4.4. Resursno atrakcijska osnova

Tablica 45. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Koncentracija materijalnih atrakcija na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama

Koncentracija materijalnih atrakcija na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama

Standardna vrijednosti:	0,25/ha
Ukupno destinacija:	0,015/ha
1. zona:	0,019/ha
2. zona:	0,007/ha

Rezultat:

Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 94 % veća od vrijednosti utvrđene istraživanjem na razini destinacije.

Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 92,4 % veća od vrijednosti utvrđene istraživanjem na razini 1. zone.

Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 97,2 % veća od vrijednosti utvrđene istraživanjem na razini 2. zone.

Koncentracija materijalnih atrakcija na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama

Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje destinacije pripada trećoj skupini – obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija.

Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje 1. zone pripada trećoj skupini – obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija.

Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje 2. zone pripada trećoj skupini – obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija.

Tablica 46. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Koncentracija ugostiteljskih sadržaja na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama

Koncentracija ugostiteljskih sadržaja na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama

Standardna vrijednosti: **0,5**

Ukupno destinacija: **0,4**

Rezultat:

Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 20 % veća od vrijednosti utvrđene istraživanjem na razini destinacije.

Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje destinacije pripada drugoj skupini – obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.

Tablica 47. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Kakvoća zraka na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj – rujan u odnosu na ostatak godine

Kakvoća zraka na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj – rujan u odnosu na ostatak godine

Standardna vrijednosti: **Visoka kakvoća zraka tijekom cijele godine**

Ukupno destinacija: **Visoka kakvoća zraka tijekom cijele godine**

1. zona: /

2. zona: /

Rezultat:

Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje destinacije pripada drugoj skupini – obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.

Tablica 48. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Utjecaj turizma na izgled destinacije

Utjecaj turizma na izgled destinacije	
Standardna vrijednosti:	90 %
Ukupno destinacija:	83,13 %
Rezultat:	
Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 7,63 % veća od vrijednosti utvrđene istraživanjem na razini destinacije.	
Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje destinacije pripada drugoj skupini – obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.	

Tablica 49. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora

Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora	
Standardna vrijednosti:	50,0 %
Ukupno destinacija:	37,75 %
Rezultat:	
Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 37,75 % veća od vrijednosti utvrđene istraživanjem na razini destinacije.	
Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje destinacije pripada trećoj skupini – obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija.	

Tablica 50. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja ljepotom i uređenošću mjesta (kulturni i prirodni aspekti) kao i glavnih atrakcija

Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja ljepotom i uređenošću mjesta (kulturni i prirodni aspekti) kao i glavnih atrakcija	
Standardna vrijednosti:	60 %
Ukupno destinacija:	Komercijalni smještaj: Posjetitelji zadovoljni ljepotom mjesta: 61,54 % Posjetitelji zadovoljni uređenošću mjesta: 84,62 % Posjetitelji zadovoljni uređenošću glavnih atrakcija u destinaciji: 58,98 % Nekomercijalni smještaj: Posjetitelji zadovoljni ljepotom mjesta: 67 % Posjetitelji zadovoljni uređenošću mjesta: 67 % Posjetitelji zadovoljni uređenošću glavnih atrakcija u destinaciji: 83 % Jednodnevni posjetitelji: Posjetitelji zadovoljni ljepotom mjesta: 80 % Posjetitelji zadovoljni uređenošću mjesta: 80 % Posjetitelji zadovoljni uređenošću glavnih atrakcija u destinaciji: 80 %
Rezultat:	
Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje destinacije pripada drugoj skupini i prema anketama za turiste i za jednodnevne posjetitelje – obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.	

Tablica 51. Tablični prikaz ocjena kategorije 'Resursno atrakcijska osnova'

Broj pokazatelja	Destinacija	Zona 1	Zona 2
Pokazatelj 1	3	3	3
Pokazatelj 2	2	/	/
Pokazatelj 3	2	/	/
Pokazatelj 4	3	/	/
Pokazatelj 5	2	/	/
Ukupna ocjena za kategoriju 'Resursno atrakcijska osnova':	2,4	3	3

Sumiranjem pokazatelja iz kategorije „Resursno atrakcijska osnova” utvrđeno je da:

- Destinacija pripada drugoj skupini prihvatnog kapaciteta s tendencijom kretanja prema trećoj skupini – **obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.**
- Zona 1 pripada trećoj skupini prihvatnog kapaciteta – **obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija.**
- Zona 2 pripada trećoj skupini prihvatnog kapaciteta – **obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija.**

2.4.5. Okoliš

Tablica 52. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Razina buke u danima vršne turističke sezone u odnosu na ostatak godine u zonama mješovite namjene po danu i noći

Razina buke u danima vršne turističke sezone u odnosu na ostatak godine u zonama mješovite namjene po danu i noći	
Standardna vrijednosti:	Niska razina buke
Ukupno destinacija:	Niska razina buke
Rezultat:	
Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje destinacije pripada drugoj skupini – obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.	

Tablica 53. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone

Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone	
Standardna vrijednosti:	30 %
Ukupno destinacija:	4,82 %
Rezultat:	
Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 83,93 % veća od vrijednosti utvrđene istraživanjem na razini destinacije. Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje destinacije pripada trećoj skupini – obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija.	

Tablica 54. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Utjecaj buke na kvalitetu boravka

Utjecaj buke na kvalitetu boravka	
Standardna vrijednosti:	30 %
Ukupno destinacija:	Turisti u komercijalnim smještajnim objektima : 12,82 % Turisti u nekomercijalnim smještajnim objektima : 33 %
Rezultat:	
Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 57,26 % veća od vrijednosti utvrđene istraživanjem na razini destinacije za turiste u komercijalnom smještaju i 10 % manja za nekomercijalne smještajne objekte. Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje destinacije pripada trećoj skupini prema anketama za turiste u komercijalnim smještajnim objektima – obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija. Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje destinacije pripada prvoj skupini prema anketama za turiste u nekomercijalnim smještajnim objektima – obilježje je u zoni dostignute maksimalne razine turističke nosivosti te nalaže žurno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti. Destinacija je smještena u drugu skupinu za ovaj pokazatelj.	

Tablica 55. Tablični prikaz ocjena kategorije 'Okoliš'

Broj pokazatelja	Destinacija
Pokazatelj 1	2
Pokazatelj 2	3
Pokazatelj 3	2
Ukupna ocjena za kategoriju 'Okoliš':	2,33

Sumiranjem pokazatelja iz kategorije „Okoliš” utvrđeno je da:

- Destinacija pripada drugoj skupini prihvatnog kapaciteta s blagom tendencijom kretanja prema trećoj skupini – **obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.**

2.4.6. Prostor

Tablica 56. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Udio (%) stambenih jedinica turističke namjene (komercijalni i nekomercijalni kapaciteti) u ukupnom broju stambenih jedinica

Udio (%) stambenih jedinica turističke namjene (komercijalni i nekomercijalni kapaciteti) u ukupnom broju stambenih jedinica	
Standardna vrijednosti:	40 %
Ukupno destinacija:	34,69
Rezultat:	
Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 13,27 % veća od vrijednosti utvrđene istraživanjem na razini destinacije.	
Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje destinacije pripada drugoj skupini – obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.	

Tablica 57. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Maksimalni potencijal izgradnje na neizgrađenim i izgrađenim dijelovima građevinskog područja naselja mješovite namjene

Maksimalni potencijal izgradnje na neizgrađenim i izgrađenim dijelovima građevinskog područja naselja mješovite namjene	
Standardna vrijednosti:	Standardna vrijednost je opisana u rezultatima istraživanja
Ukupno destinacija:	10.872
1. zona:	6.078
2. zona:	4.713
Rezultat:	
Standardna vrijednost pokazatelja ovisi o brojnim parametrima kao što su površina neizgrađenog građevinskog području, konfiguracija terena, pravila gradnje definirana prostornim planovima i sl., s toga nije moguće odrediti egzaktnu brojku. Temelj istraživanja utvrđen je dobar gradnje na području destinacije, te su doneseni sljedeći rezultati:	
Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje destinacije pripada drugoj skupini – obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.	
Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje 1. zone pripada drugoj skupini – obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.	
Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje 2. zone pripada trećoj skupini – obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija.	

Tablica 58. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Mogućnosti nove stambene izgradnje na neizgrađenim površinama mješovite namjene građevinskog područja naselja

Mogućnosti nove stambene izgradnje na neizgrađenim površinama mješovite namjene građevinskog područja naselja

Standardna vrijednosti:

Ukupno destinacija:	/
1. zona:	/
2. zona:	1.047

Rezultat:

Standardna vrijednost pokazatelja ovisi o brojnim parametrima kao što su površina neizgrađenog građevinskog području, konfiguracija terena, pravila gradnje definirana prostornim planovima i sl., s toga nije moguće odrediti egzaktnu brojku. Temelj istraživanja utvrđen je dobar gradnje na području destinacije, te su doneseni sljedeći rezultati:

Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje 2. zone pripada trećoj skupini – obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija.

Podaci će biti dostupni nakon što se digitalizira prostorni plan.

Tablica 59. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u destinaciji

Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u destinaciji

Standardna vrijednosti:	60 %
Ukupno destinacija:	19,27 %

Rezultat:

Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 67,83 % veća od vrijednosti utvrđene istraživanjem na razini destinacije.

Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje destinacije pripada trećoj skupini – obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija.

Tablica 60. Tablični prikaz ocjena kategorije 'Prostor'

Broj pokazatelja	Destinacija	Zona 1	Zona 2
Pokazatelj 1	2	/	/
Pokazatelj 2	2	2	3
Pokazatelj 3	/	/	3
Pokazatelj 4	3	/	/
Ukupna ocjena za kategoriju 'Prostor':	2,33	2	3

Sumiranjem pokazatelja iz kategorije „Prostor” utvrđeno je da:

- Destinacija pripada drugoj skupini prihvatnog kapaciteta s blagom tendencijom kretanja prema trećoj skupini – **obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.**

- Zona 1 pripada drugoj skupini prihvatnog kapaciteta – **obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.**
- Zona 2 pripada trećoj skupini prihvatnog kapaciteta – **obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija.**

2.4.7. Komunalna infrastruktura

Tablica 61. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) – voda

Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) – voda	
Standardna vrijednosti:	200
Ukupno destinacija:	225 %
Rezultat:	
Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 12,5 % manja od vrijednosti utvrđene istraživanjem na razini destinacije.	
Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje destinacije pripada prvoj skupini – obilježje je u zoni dostignute maksimalne razine turističke nosivosti te nalaže žurno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti	

Tablica 62. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) – električna energija

Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) – električna energija	
Standardna vrijednosti:	60
Ukupno destinacija:	21,73 %
Rezultat:	
Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 63,78 % veća od vrijednosti utvrđene istraživanjem na razini destinacije.	
Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje destinacije pripada trećoj skupini – obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija.	

Tablica 63. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Broj djelatnika na održavanju javnih površina u odnosu na m² javnih površina koje se održavaju

Broj djelatnika na održavanju javnih površina u odnosu na m² javnih površina koje se održavaju	
Standardna vrijednosti:	10.000 m²
Ukupno destinacija:	2.148,75 m²
1. zona:	/
2. zona:	244,5 m²

Broj djelatnika na održavanju javnih površina u odnosu na m² javnih površina koje se održavaju

Rezultat:

Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 78,51 % veća od vrijednosti utvrđene istraživanjem na razini destinacije.

Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje destinacije pripada trećoj skupini – obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija.

Tablica 64. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Kapaciteti (ljudski i tehnološki) za odvoz otpada

Kapaciteti (ljudski i tehnološki) za odvoz otpada

Standardna vrijednosti: **10 t**

Ukupno destinacija: **15 t**

Rezultat:

Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 50 % manja od vrijednosti utvrđene istraživanjem na razini destinacije.

Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje destinacije pripada prvoj skupini – obilježje je u zoni dostignute maksimalne razine turističke nosivosti te nalaže žurno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti

Tablica 65. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Iritacija neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone

Iritacija neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone

Standardna vrijednosti: **40 %**

Ukupno destinacija: **34,94 %**

1. zona: /

2. zona: /

Rezultat:

Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 12,65 % veća od vrijednosti utvrđene istraživanjem na razini destinacije.

Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje destinacije pripada drugoj skupini – obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.

Tablica 66. Tablični prikaz ocjena kategorije 'Komunalna infrastruktura'

Broj pokazatelja	Destinacija	Zona 1	Zona 2
Pokazatelj 1	1	/	/
Pokazatelj 2	3	/	/
Pokazatelj 3	/	/	3
Pokazatelj 4	1	/	/
Pokazatelj 5	2	/	/
Ukupna ocjena za kategoriju 'Komunalna infrastruktura':	1,75	/	3

Zaključak:

Sumiranjem pokazatelja iz kategorije „Komunalna infrastruktura” utvrđeno je da:

- Destinacija pripada prvoj skupini smještajnog kapaciteta s izrazitom tendencijom kretanja prema drugoj skupini – **obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.**
- Za Zonu 1 nije prikupljen nijedan pokazatelj stoga nije moguće dodjeljivanje skupine smještajnog kapaciteta.
- Zona 2 pripada trećoj skupini smještajnog kapaciteta – **obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija.**

2.4.8. Prometna infrastruktura

Tablica 67. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Procjena (ekspertna) kapaciteta prometne infrastrukture u odnosu na volumen prometa na odabranim pravcima/točkama u danima vršne turističke sezone

Procjena (ekspertna) kapaciteta prometne infrastrukture u odnosu na volumen prometa na odabranim pravcima/točkama u danima vršne turističke sezone	
Standardna vrijednosti:	/
Ukupno destinacija:	Nulta godina
1. zona:	Nulta godina
2. zona:	Nulta godina
Rezultat:	
Napomena: Podaci će biti dostupni u prvom izvještaju za PUD kada budu dostupni podaci za mjerenje. – nulta godina	

Tablica 68. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Procjena kapaciteta i iskorištenosti parkirališta u razdoblju vršne turističke sezone

Procjena kapaciteta i iskorištenosti parkirališta u razdoblju vršne turističke sezone	
Standardna vrijednosti:	80 %
Ukupno destinacija:	65,54 %
1. zona:	67,57 %
2. zona:	62,14 %
Rezultat:	
Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 18,07 % veća od vrijednosti utvrđene istraživanjem na razini destinacije.	
Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 15,53 % veća od vrijednosti utvrđene istraživanjem na razini 1. zone.	
Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 22,32 % veća od vrijednosti utvrđene istraživanjem na razini 2. zone.	

Procjena kapaciteta i iskorištenosti parkirališta u razdoblju vršne turističke sezone

Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje destinacije pripada drugoj skupini – obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.

Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje 1. zone pripada drugoj skupini – obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.

Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje 2. zone pripada drugoj skupini – obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.

Tablica 69. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone

Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone

Standardna vrijednosti:	50 %
Ukupno destinacija:	25,03 %

Rezultat:

Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 49,94 % veća od vrijednosti utvrđene istraživanjem na razini destinacije.

Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje destinacije pripada trećoj skupini – obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija.

Tablica 70. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Zadovoljstvo prometom u mjestu

Zadovoljstvo prometom u mjestu

Standardna vrijednosti:	60 %
Ukupno destinacija:	Turisti u komercijalnim smještajnim objektima: 67 % Turisti u nekomercijalnim smještajnim objektima: 50 % Jednodnevni posjetitelji: 60 %

Rezultat:

Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 11,6 % manja za turiste u komercijalnim smještajnim objektima, odnosno 16,67 % manja za turiste u nekomercijalnim smještajnim objektima. Za jednodnevne posjetitelj je ona jednaka.

Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje destinacije pripada drugoj skupini – obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.

Destinacija je smještena u drugu skupinu za ovaj pokazatelj.

Tablica 71. Tablični prikaz ocjena kategorije 'Prometna infrastruktura'

Broj pokazatelja	Destinacija	Zona 1	Zona 2
Pokazatelj 1	2	2	2
Pokazatelj 2	3	/	/
Pokazatelj 3	2	/	/
Ukupu ocjena za kategoriju 'Prometna infrastruktura':	2,33	2	2

Zaključak:

Sumiranjem pokazatelja iz kategorije „Prometna infrastruktura” utvrđeno je da:

- Destinacija pripada drugoj skupini smještajnog kapaciteta s tendencijom kretanja prema trećoj skupini – **obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.**
- Zona 1 pripada drugoj skupini smještajnog kapaciteta – **obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.**
- Zona 2 pripada drugoj skupini smještajnog kapaciteta – **obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.**

2.4.9. Stanovništvo i kvaliteta života

Tablica 72. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Kretanje broja stanovnika u (posljednjem) desetogodišnjem razdoblju

Kretanje broja stanovnika u (posljednjem) desetogodišnjem razdoblju	
Standardna vrijednosti:	Svi pokazatelji pozitivni.
Ukupno destinacija:	KSA = -323 KSP = -10,69 KSAP = -32,3 KSPP = -1,28 %
1. zona:	KSA = -157 KSP = -6,57 % KSAP = -15,7 KSPP = -0,7 %
2. zona:	KSA = -166 KSP = -26,27 % KSAP = -16,6 KSPP = -3,60 %
Rezultat:	
Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje destinacije pripada prvoj skupini – obilježje je u zoni dostignute maksimalne razine turističke nosivosti te nalaže žurno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.	

Kretanje broja stanovnika u (posljednjem) desetogodišnjem razdoblju

Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje 1. zone pripada prvoj skupini – obilježje je u zoni dostignute maksimalne razine turističke nosivosti te nalaže žurno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.

Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje 2. zone pripada prvoj skupini – obilježje je u zoni dostignute maksimalne razine turističke nosivosti te nalaže žurno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.

Tablica 73. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Iritacija gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama

Iritacija gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama

Standardna vrijednosti: 50 %

Ukupno destinacija: 13,25 %

Rezultat:

Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 73,5 % veća od vrijednosti utvrđene istraživanjem na razini destinacije.

Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje destinacije pripada trećoj skupini – obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija.

Tablica 74. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Indeks priuštivosti stana (na razini destinacije)

Indeks priuštivosti stana (na razini destinacije)

Standardna vrijednosti: /

Ukupno destinacija: Podatak nije dostupan

1. zona: Podatak nije dostupan

2. zona: Podatak nije dostupan

Rezultat:

Tablica 75. Tablični prikaz ocjena kategorije 'Stanovništvo i kvaliteta života'

Broj pokazatelja	Destinacija	Zona 1	Zona 2
Pokazatelj 1	1	1	1
Pokazatelj 2	3	/	/
Ukupna ocjena za kategoriju 'Stanovništvo i kvaliteta života':	2	/	/

Zaključak:

Sumiranjem pokazatelja iz kategorije „Stanovništvo i kvaliteta života” utvrđeno je da:

- Destinacija pripada drugoj skupini smještajnog kapaciteta s tendencijom kretanja prema trećoj skupini – **obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima**

analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.

- Zona 1 pripada prvoj skupini smještajnog kapaciteta – **obilježje je u zoni dostignute maksimalne razine turističke nosivosti te nalaže žurno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti**
- Zona 2 pripada prvoj skupini smještajnog kapaciteta – **obilježje je u zoni dostignute maksimalne razine turističke nosivosti te nalaže žurno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti**

2.4.10. Zaposlenost, gospodarstvo i važnost turizma

Tablica 76. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Raspoloživost dodatne radne snage (stopa nezaposlenosti; broj izdanih radnih dozvola po mjesecima)

Raspoloživost dodatne radne snage (stopa nezaposlenosti; broj izdanih radnih dozvola po mjesecima)	
Standardna vrijednosti:	70
Ukupno destinacija:	27
Rezultat:	
Vrijednost procijenjene standardne vrijednosti je za 61,42 % veća od vrijednosti utvrđene istraživanjem na razini destinacije.	
Prema prethodno navedenoj definiciji razine dostupnog prihvatnog kapaciteta, područje destinacije pripada trećoj skupini – obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija.	

Zaključak:

S obzirom na to da kategorija pokazatelja 'Zaposlenost, gospodarstvo i važnost turizma' sadrži samo 1 pokazatelj, utvrđuje se da područje destinacije pripada trećoj skupini za ovo kategoriju, odnosno: **obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija.**

2.5. Analiza scenarija

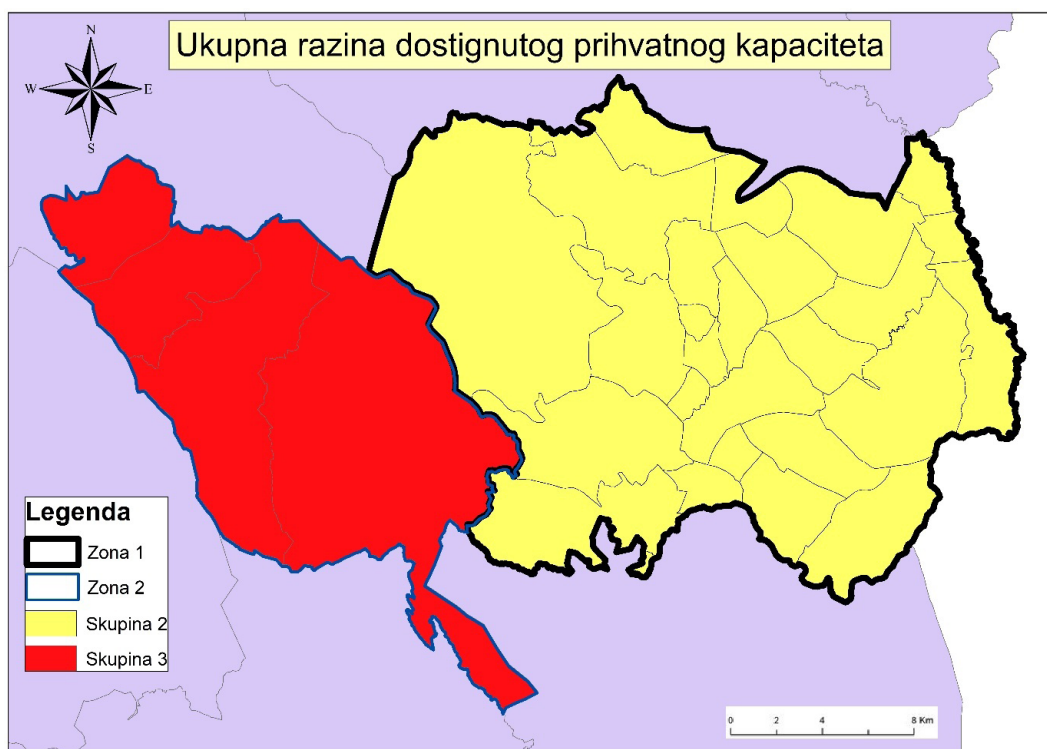
Tablica 77. Tablični prikaz ukupne ocjene procijenjene dostignute razine prihvatnog kapaciteta

Kategorija	Destinacija	Zona 1	Zona 2
Institucionalni i strateški okvir	3	/	/
Smještajni kapaciteti	2,25	2	3
Turistička potražnja	2,5	/	/
Resursno atrakcijska osnova	2,4	3	3
Okoliš	2,33	/	/
Prostor	2,33	2	3
Komunalna infrastruktura	1,75	/	3
Prometna infrastruktura	2,33	2	2
Stanovništvo i kvaliteta života	2	1	1
Zaposlenost, gospodarstvo i važnost turizma	3	/	/
Ukupna ocjena procijenjene dostignute razine prihvatnog kapaciteta:	2,38 – 2*	2	2,5 – 3*

*Kod destinacije i zone, ocjene su zaokružene na cijeli broj, kod destinacije je ona 2, a kod Zone 2 je ona 3 (ocjena je 2,5, ali frekvencija pojavnosti skupine 3 kroz kategorije povlači skupinu dostignute razine prihvatnog kapaciteta na ocjenu 3), također je potrebno napomenuti da bi Zona 2 (kada bi se zanemarile ekstremne vrijednosti poput kategorije 'Stanovništvo i kvaliteta života' koja je temeljena na jednom pokazatelju) apsolutno spadala u treću skupinu smještajnog kapaciteta

Zaključno:

- Područje destinacije pripada drugoj skupini smještajnog kapaciteta (s izraženom tendencijom kretanja prema trećoj skupini) – **obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.**
- Zona 1 pripada drugoj skupini smještajnog kapaciteta – **obilježje je u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti te, ovisno o dosadašnjem kretanju i rezultatima analize scenarija, pretpostavlja pravodobno provođenje (dodatnih) korektivnih aktivnosti.**
- Zona 2 pripada trećoj skupini smještajnog kapaciteta – **obilježje nije u zoni dostizanja prihvatnog kapaciteta, a eventualno poduzimanje korektivnih aktivnosti ovisi o rezultatima analize scenarija.**

Slika 16. Kartografski prikaz ukupne razine dostignutog prihvatnog kapaciteta
Izvor: autor, SRPJ 2025.

Na temelju promatranih kategorija i pripadajućih skupina/ocjena izrađena su 4 scenarija:

1. Scenarij intenzivnog razvoja
2. Scenarij zadržavanja trendova
3. Scenarij rizika i stagnacije
4. Scenarij diferencijalnog razvoja

Scenarij intenzivnog razvoja

U scenariju intenzivnog razvoja predviđa se stratejsko i postepeno jačanje kapaciteta i kvalitete turističke ponude u obje zone Plitvičkih dolina, s ciljem stvaranja uravnoteženog i održivog turističkog sustava. Zona 1, koja se trenutno nalazi u drugoj skupini smještajnog kapaciteta, planiranim povećanjem kapaciteta i intenzivnijim korištenjem prelazi u prvu skupinu, što znači da doseže maksimalnu razinu turističke nosivosti. Zona 1 ostaje glavni turistički centar, ali sa značajno većim pritiskom koji zahtijeva pažljivo upravljanje.

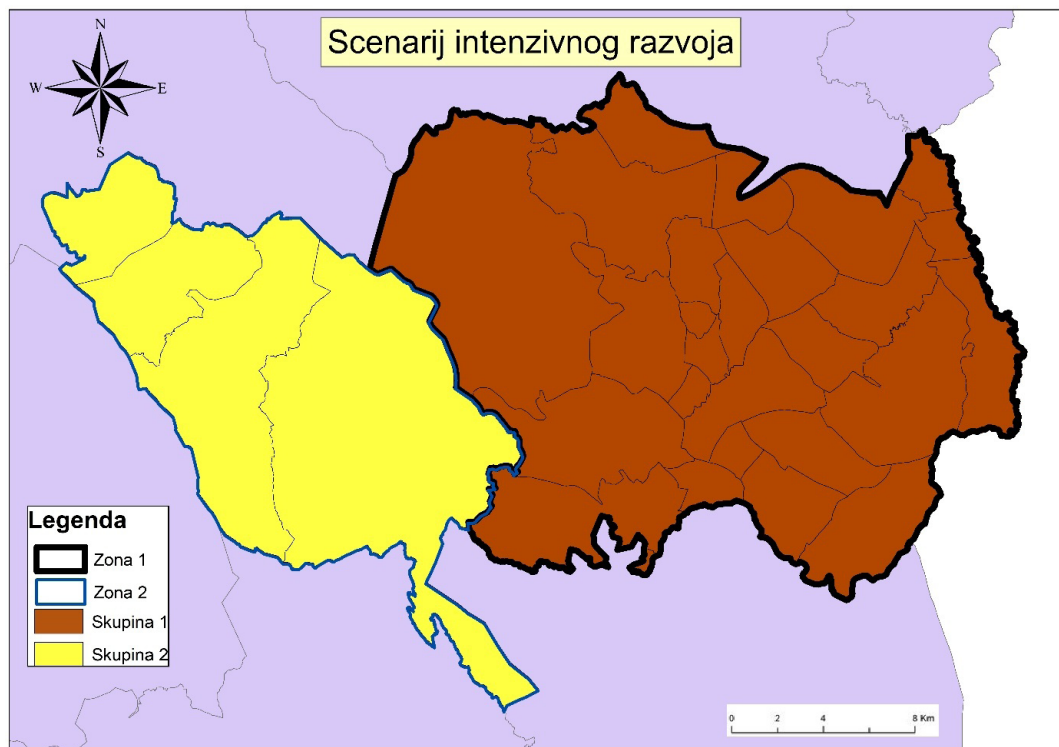
Zona 2 razvija se paralelno kroz ciljana ulaganja u smještajne, rekreativne, kulturne i edukativne sadržaje, uključujući razvoj tematskih i eko-ruta, interpretacijskih centara i aktivnosti koje privlače različite profile posjetitelja te prelazi u drugu skupinu smještajnog kapaciteta. Takav razvoj omogućuje postupno povećanje nosivosti Zone 2 i približavanje razini Zone 1 (trenutno stanje), čime se postiže ravnomjernija raspodjela turističkog prometa i smanjuje pritisak na

najosjetljivije dijelove 1. zone. Ulaganja bi trebala biti strateški planirana, u skladu s analizom kapaciteta i nosivosti prostora, čime se osigurava dugoročna održivost i ekonomska stabilnost.

Iako scenarij intenzivnog razvoja na prvi pogled nudi prividnu ravnotežu – povećanje kapaciteta Zone 1 i postupni razvoj Zone 2 – strateški je problematičan zbog preopterećenja Zone 1. Prelaskom Zone 1 u prvu skupinu smještajnog kapaciteta destinacija riskira postizanje kritične razine pritiska na okoliš, što uključuje degradaciju staništa, smanjenje bioraznolikosti i pogoršanje kvalitete prirodnog okruženja. Takva situacija zahtijeva stalne i intenzivne korektivne mjere, uključujući nadzor posjetitelja, restrikcije kretanja, dodatnu infrastrukturu i ekološke intervencije, što značajno povećava operativne i financijske troškove upravljanja.

S druge strane, iako Zona 2 napreduje i ulazi u drugu skupinu smještajnog kapaciteta, rast jedne zone pod pritiskom potencijalno degradirane druge zone može dovesti do dugoročne neravnoteže. Preopterećenje ključnog dijela destinacije može smanjiti ukupno zadovoljstvo posjetitelja, negativno utjecati na reputaciju Plitvičkih dolina i ograničiti ekonomski potencijal u budućnosti.

Gledano sa strane kvantitativnog rasta, na prvi pogled scenarij izgleda povoljno, međutim nije tako. Scenarij intenzivnog razvoja, iako ambiciozan i prividno uravnotežen, nije održiva opcija za dugoročni razvoj Plitvičkih dolina. Održivost destinacije zahtijeva scenarije koji ograničavaju rast Zone 1, jačaju kapacitete Zone 2 i primjenjuju strateške mjere očuvanja okoliša, kako bi se postigla stabilnost, ravnoteža i dugoročna otpornost cijelog turističkog sustava.

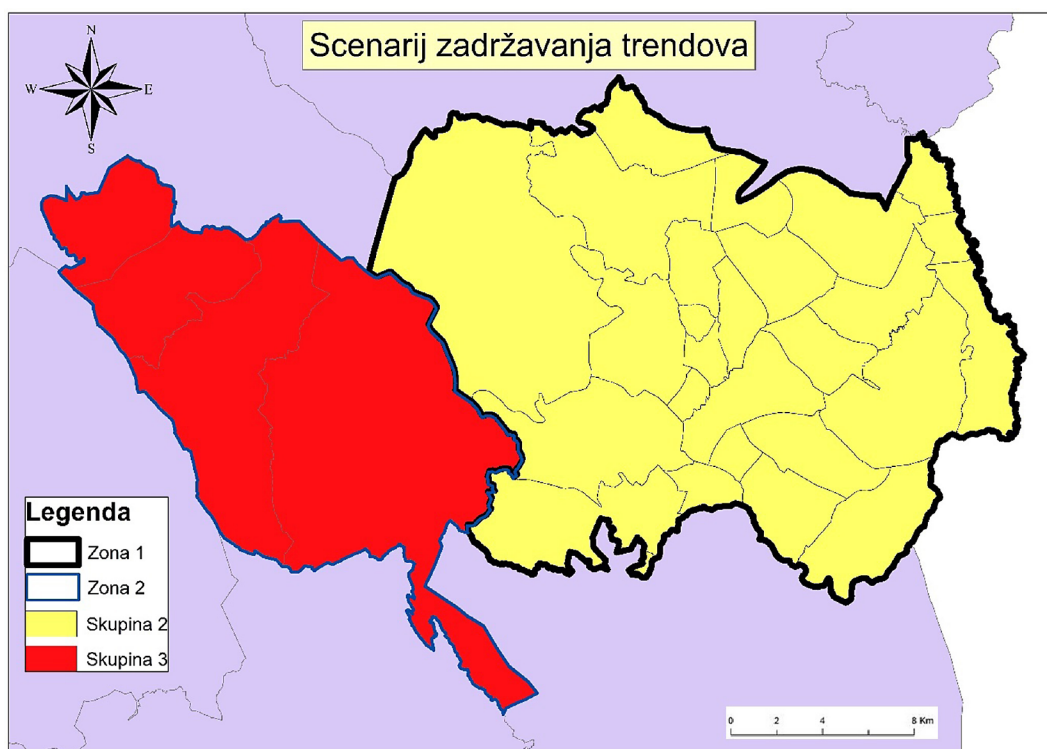
Slika 17. Kartografski prikaz scenarija intenzivnog razvoja
Izvor: autor, SRPJ 2025.

Scenarij zadržavanja trendova

U scenariju zadržavanja trendova predviđa se održavanje trenutnog prihvatnog kapaciteta u obje zone Plitvičkih dolina, bez bitnih promjena u smještajnim ili infrastrukturnim kapacitetima. Takav pristup zapravo ne donosi stabilnost, već produžava postojeće stanje u kojem se problemi postupno produbljuju.

U 1. zoni, koja je već dosegla gornju granicu prihvatnog kapaciteta, neprovođenje i stagnacija korektivnih mjera znači nastavak preopterećenja prostora, pritiska na okoliš i smanjenja kvalitete boravka posjetitelja. Zadržavanje postojećih kapaciteta bez promjene načina upravljanja dovodi do zasićenja tržišta i gubitka konkurentnosti destinacije.

U 2. zoni, gdje su razvojni potencijali i dalje prisutni, izostanak aktivne politike poticanja ulaganja i diverzifikacije turističke ponude rezultira stagnacijom i nastavkom prostorne nejednakosti. Iako ovakav scenarij formalno ne povećava opterećenje prostora, on dugoročno narušava održivost sustava, jer se ključni problemi – depopulacija, sezonalnost i neravnomjeran razvoj – ne rješavaju, već postaju sve izraženiji. Posljedično, zadržavanje trendova podrazumijeva održavanje postojećih problema – preopterećenu 1. zonu, nedovoljno iskorištenu 2. zonu i nepostojanje koordiniranog upravljanja razvojem.

Slika 18. Kartografski prikaz scenarija zadržavanja trendova
Izvor: autor, SRPJ 2025.

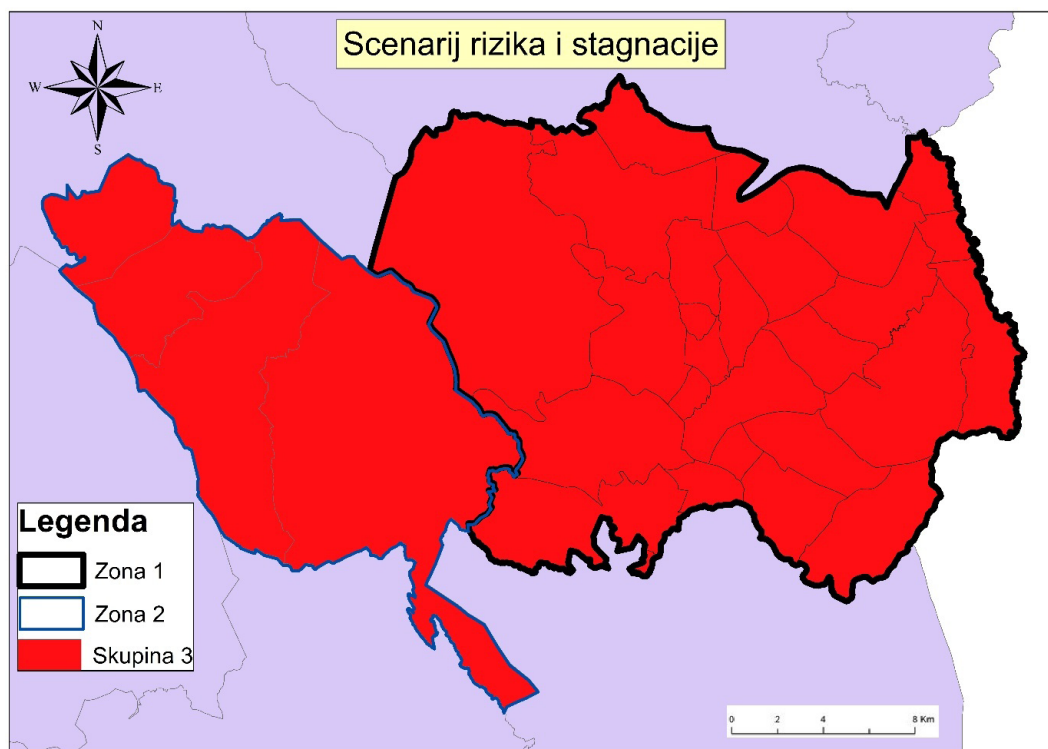
Scenarij rizika i stagnacije

U scenariju rizika i stagnacije predviđa se pad prihvatnog kapaciteta u obje razvojne zone Plitvičkih dolina, što se odražava negativno na gospodarske i demografske trendove te pogoršanje uvjeta održivosti turizma.

U 1. zoni, koja je do sada bila preopterećena posjetiteljima, smanjenje kapaciteta može biti posljedica degradacije infrastrukture, nedostatka ulaganja u obnovu objekata i pogoršanja prirodnog okoliša, što smanjuje atraktivnost destinacije. Nedostatak strategije upravljanja i investicija vodi do postupnog gubitka konkurentnosti i smanjenja broja posjetitelja, dok istovremeno lokalna zajednica osjeća negativne ekonomske posljedice.

U 2. zoni pad prihvatnog kapaciteta također je moguć (iako se ona već nalazi u 3. skupini, u ovom kontekstu podrazumijeva se pad turističkih dolazaka i noćenja), iako iz drugih razloga – smanjenje broja turističkih posjeta, nedovoljna tržišna potražnja, depopulacija i nedostatak poticaja za razvoj lokalne ekonomije. Zbog slabog interesa investitora i ograničene inicijative lokalnog stanovništva, zona gubi prilike za ravnomjernu prostornu i ekonomsku dinamiku.

Ovaj scenarij implicira ozbiljne rizike za cjelokupni sustav: degradaciju okoliša u 1. zoni, stagnaciju ili propadanje ruralnih područja u 2. zoni, smanjenje ukupnih prihoda od turizma i oslabljenu otpornost prostora na ekonomske, klimatske i društvene promjene. Pad kapaciteta nije samo brojčano smanjenje smještajnih jedinica, već i indikator opadanja kvalitete infrastrukture, turističke ponude i ekološke vrijednosti prostora.

Slika 19. Kartografski prikaz scenarija rizika i stagnacije
Izvor: autor, SRPJ 2025.

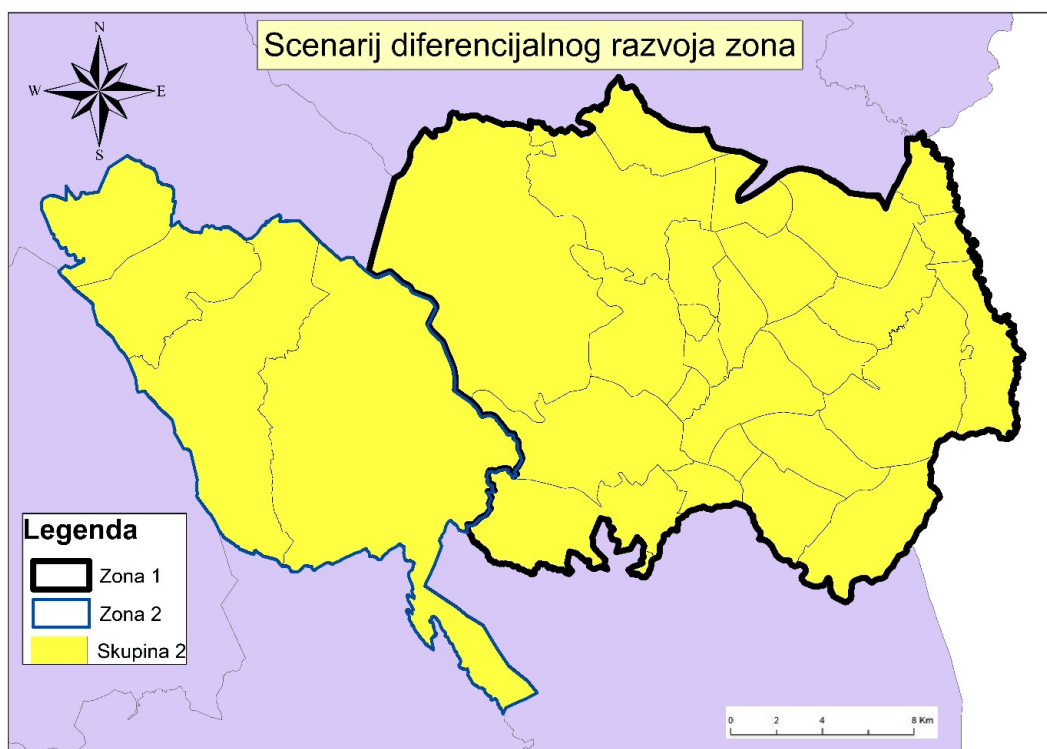
Bez pravovremenih i koordiniranih intervencija, scenarij rizika i stagnacije vodi prema dugoročnom degradacijskom ciklusu, u kojem se gubi konkurentnost destinacije, lokalna ekonomska održivost i prostorna ravnoteža.

Scenarij diferenciranog razvoja zona

U ovom scenariju, fokus je na proaktivnom i diferenciranom razvoju zona Plitvičkih dolina. Glavna strategija je jačanje Zone 2 (prelazak u drugu skupinu smještajnog kapaciteta), uz zadržavanje i postupno unapređenje Zone 1. Upravo radi toga je ovaj scenarij odabran kao poželjan.

U 2. zoni planira se izgradnja novih smještajnih kapaciteta, eko-sadržaja, kulturnih i edukativnih ruta te unapređenje infrastrukture, uz strogo poštivanje kriterija održivosti i očuvanja prirodnih resursa. Poseban naglasak stavlja se na diverzifikaciju turističke ponude, primjerice kroz tematske ture, seoski i agroturizam, biciklističke i pješačke staze te razvoj manjih atrakcija koje smanjuju koncentraciju posjetitelja u prvoj zoni.

U 1. zoni cilj je održavanje postojećeg kapaciteta i kvalitete, uz kontinuiranu modernizaciju i unapređenje infrastrukture, energetska obnovu objekata, poboljšanje sustava upravljanja posjetiteljima te dodatne mjere zaštite okoliša. Takav pristup omogućuje da 1. zona zadrži svoj ekskluzivni karakter, dok se preusmjeravanjem dijela prometa u Zonu 2 smanjuje rizik preopterećenja i degradacije prirodnih resursa.

Slika 20. Kartografski prikaz scenarija diferencijalnog razvoja
Izvor: autor, SRPJ 2025.

Dugoročno, scenarij doprinosi ravnomjernijem teritorijalnom razvoju, jačanju lokalne ekonomije i otvaranju novih radnih mjesta u drugoj zoni. Monitoring utjecaja i praćenje nosivosti prostora ključni su za održavanje ravnoteže između gospodarstva, društvenih potreba i okoliša. Također, razvoj Zone 2 smanjuje sezonalnost i koncentraciju posjetitelja, što doprinosi stabilnijoj raspodjeli prihoda od turizma tijekom godine.

Ovaj scenarij omogućuje sustavnu i održivu ekspanziju destinacije, u kojoj prva zona zadržava svoju ekskluzivnost i kvalitetu, a Zona 2 postaje strateški prostor za rast i razvoj. Takav pristup dugoročno povećava otpornost cjelokupnog sustava na ekonomske, demografske i okolišne izazove te osigurava održivu ravnotežu između turizma, lokalne zajednice i prirodnih vrijednosti.

2.6. Preporuke i zaključci

Odabrani scenarij diferencijalnog razvoja zona baziran je na održavanju i podizanju kvalitete sadržaja i smještajnih kapaciteta u Zoni 1 i izgradnja novih smještajnih kapaciteta, eko-sadržaja, kulturnih i edukativnih ruta te unapređenje infrastrukture, uz strogo poštivanje kriterija održivosti i očuvanja prirodnih resursa u Zoni 2.

Zona 2 bilježi kontrolirani rast turističkog prihvatnog kapaciteta, fokusiran na razvoj smještajnih kapaciteta, pratećih sadržaja, lokalnih atrakcija i prometne povezanosti. Cilj je postići ravnomjeran i održiv razvoj cijele destinacije Plitvičkih dolina, uz smanjenje opterećenja u Zoni 1, koja obuhvaća Nacionalni park Plitvička jezera i ključne atrakcije s najvećom posjećenosti. Ovaj scenarij omogućuje optimalnu prostornu raspodjelu posjetitelja, modernizaciju infrastrukture i uključivanje lokalne zajednice u turističke aktivnosti, što doprinosi i socijalnoj i gospodarskoj održivosti regije.

U Zoni 1 prioritet je očuvanje okoliša, kvaliteta postojećih sadržaja i infrastrukture, uvođenje digitalnih sustava za upravljanje posjetiteljima te implementacija mjera kružnog gospodarenja otpadom i učinkovite upotrebe resursa. Takvim pristupom smanjuje se ekološki i infrastrukturni pritisak, dok posjetitelji i dalje imaju pristup atrakcijama visoke vrijednosti, uz očuvanje prirodnog i kulturnog identiteta zone.

U Zoni 2 razvijaju se nove prilike za turističke aktivnosti i smještaj, uključujući obiteljski turizam, aktivni odmor (biciklizam, planinarenje, vođene ture), ruralni i ekoturizam te kulturne i edukativne sadržaje povezane s lokalnom tradicijom i prirodnim bogatstvima. Aktiviranjem Zone 2 otvaraju se nova radna mjesta, potiče lokalno poduzetništvo i stvaraju uvjeti za povratak mladih obitelji, što zahtijeva koordiniranu demografsku i razvojnu politiku općina i turističke zajednice Plitvičkih dolina.

Preporučene mjere uključuju:

- **Poticanje investicija u Zone 2** uz strogu prostornu kontrolu i očuvanje krajobraznih i prirodnih vrijednosti;
- **Održavanje stabilnog kapaciteta u Zoni 1**, uz ulaganje u kvalitativna poboljšanja infrastrukture i digitalnih alata;
- **Edukaciju lokalnog stanovništva i pružatelja usluga** o održivom poslovanju, energetske učinkovitosti, gostoljubivosti i odgovornom korištenju resursa;
- **Promociju i povećanje vidljivosti destinacije** kroz integrirane marketinške aktivnosti, digitalne kanale i suradnju s regionalnim i nacionalnim turističkim tijelima.
- **Razvoj alternativnih oblika turizma**

Implementacija ovog scenarija, koji kombinira održavanje prihvatnog kapaciteta u Zoni 1 i kontrolirani rast u Zoni 2, omogućuje dugoročno očuvanje okoliša, održiv gospodarski razvoj, povećanje kvalitete života lokalnog stanovništva i jačanje identiteta destinacije. Ključni uvjeti njegove uspješne provedbe uključuju integrirano upravljanje destinacijom, aktivnu suradnju turističke zajednice i općina, te kontinuiranu demografsku revitalizaciju Zone 2, kako bi se osigurala otpornost i konkurentnost Plitvičkih dolina u dugom razdoblju.

3. Analiza stanja

3.1. Profil turističkog odredišta – TZP Plitvičke doline

Slika 21. Kartografski prikaz obuhvata turističke zajednice Plitvičke doline
Izvor: autor, SRPJ 2025.

Geografske koordinate Rakovice (44°99' N, 15°65' E) i Saborskog (44°97' N, 15°49' E) ukazuju na to da se oba naselja nalaze unutar brdovitog predjela središnje Hrvatske, u neposrednoj blizini granice između kontinentalne i planinske Hrvatske. Promatrano područje nalazi se na krajnjem jugu Karlovačke županije gdje graniči s Ličko-senjskom županijom, a istočnu granicu određuje mu prostor Bosne i Hercegovine. Površina općine Saborsko iznosi 132 kvadratnih kilometara, dok se općina Rakovica prostire na 256 kvadratni kilometar. Sukladno tome, ukupna površina Plitvičkih dolina iznosi 388 kvadratnih kilometara. Iz navedenih podataka može se iščitati kako je površina općine Rakovica gotovo dvostruko veća od iste za općinu Saborsko. Navedeni podataka se ogleda i u broju stanovnika, općinu Saborsko 2021. godine prema službenim podacima Državnog zavoda za statistiku nastanjuje 466 osoba, dok je taj broj u općini Rakovica višestruko veći, odnosno broji 2230 osobe. Ukupan broj stanovnika koji obitava na području Plitvičkih dolina seže broj od 2696 osoba. Gustoća naseljenosti omjer je broja stanovnika i površine na kojem su naseljeni, za općinu Saborsko on iznosi 3,53 stanovnika po kilometru kvadratnom, za općinu Rakovica 8,7 stanovnika po kilometru kvadratnom te za područje Plitvičke doline 6,95 stanovnika po kilometru kvadratnom. Kada spomenute pokazatelje usporedimo s istima na županijskoj (30,94 stanovnika

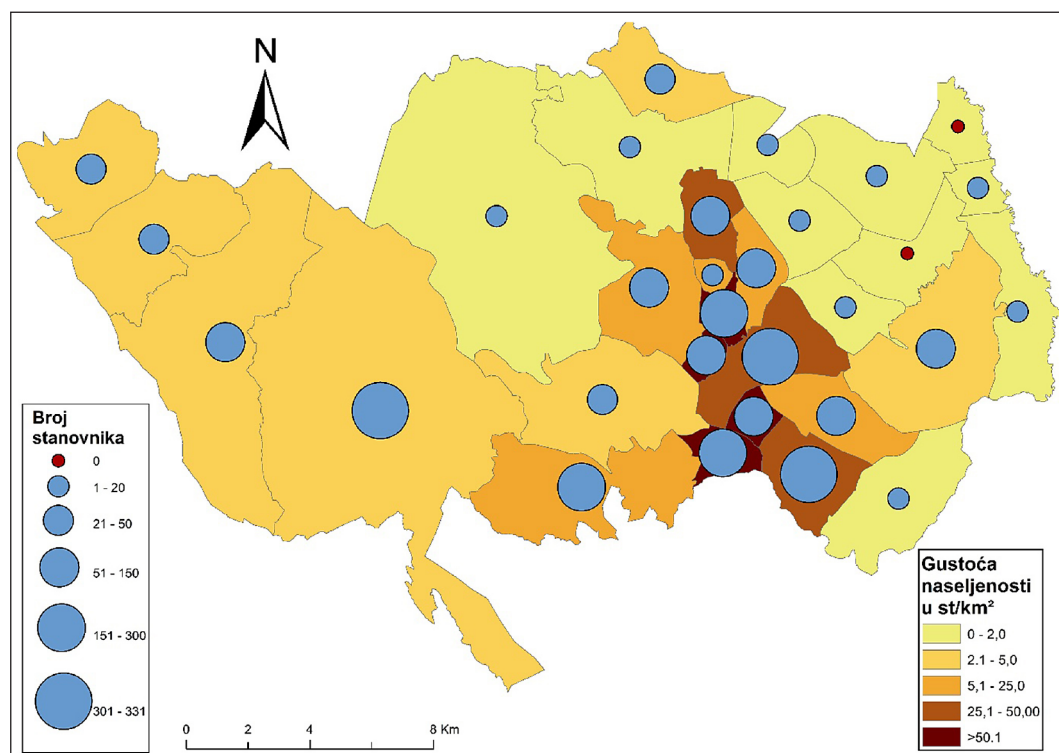
po kvadratnom kilometru) i državnoj razini (68,41 stanovnika po kvadratnom kilometru), zaključuje se područje Plitvičkih dolina ima znatno manju gustoću naseljenosti u usporedbi s prosjekom Karlovačke županije i Republike Hrvatske.

Tablica 78. Profil destinacije

Lokacija:	Gorska Hrvatska; Karlovačka županija
Prometna povezanost (zračni prijevoz, cestovne veze, željezničke veze, brodske veze i dr.)	Državna cesta D1 – povezuje Gornji Macelj, Krapinu, Zagreb, Karlovac, Knin i Split Državna cesta D42 – povezuje Vrbovsko, Ogulin, Plaški, Saborsko i Grabovac Državna cesta D429 – povezuje naselje Selište Drežničko na D1 s glavnim ulazom u Nacionalni park Plitvička jezera (Ulaz 1) i nastavlja se prema Prijeboju. Željeznička pruga Zagreb – Split Zračna luka Zagreb (Franjo Tuđman) – 140 km Zračna luka Zadar – 150 km Zračna luka Rijeka (Krk) – 170 km
Udaljenost od glavnog grada i glavnih emitivnih tržišta:	Zagreb – 135 km Italija – cca 200 – 1000 km Francuska – <1000 km Njemačka – cca 600 km Nizozemska – cca 1400 km
Geografska obilježja (reljef, planine, rijeke i dr.)	Sezonska krška polja i jezera – Blata Brdsko gorski teren prožet nadmorske visine od 300 do 1000 metara: škrapama, ponikvama i vrtačama Valovite brdovite površine niskih gorja i krških zaravni: Kompleksni krški podzemni vodeni tokovi Rijeke: Korana (istočna granica Plitvičkih dolina, dijelom državna granica) Lička Jesenica (ponornica na zapadnom dijelu područja)
Klimatska obilježja (prosječni broj sunčanih dana, količina padalina, prosječne sezonske temperature)	Klima i temperature: Područje ima umjereno toplu vlažnu klimu (Cfb) i vlažnu snježnu kontinentalnu klimu (Dfb), s hladnim, snježnim zimama u višim predjelima (ispod -3°C) i ugodnim toplim ljetima ($22 - 24^{\circ}\text{C}$), dok su u nižim područjima zime hladnije, ali blaže (oko -2°C), a ljeta toplija (do 27°C). Oborine su obilne i ravnomjerno raspoređene tijekom godine, u višim dijelovima oko 1500 mm godišnje, a u nižim oko 1200 mm.
Broj stalnih stanovnika	2.696
Broj turista (po zemlje porijekla, demografska obilježja i sl.)	Negativna demografska obilježja, iznimno problematično za Zonu 2. 154.200 dolazaka 267.425 noćenja
Prosječna duljina boravka	1,74
Turistički kapaciteti (po vrstama, po kvaliteti)	697 smještajnih objekta 256 apartmana 1 hostel 4 hotela 4 kampa 2 kampirališta 36 kuća za odmor 298 soba za iznajmljivanje 95 studio apartmana 1 turističko naselje

Lokacija:	Gorska Hrvatska; Karlovačka županija
Ugostiteljski sadržaji	8 kafića 17 ugostiteljskih objekata koji poslužuju hranu
Najpopularnije turističke atrakcije:	Centar podzemne baštine Speleon Baraćeve špilje Neposredna blizina Plitvičkih Jezera (dio TZP Plitvičke doline spada u zonu Nacionalnog parka Plitvička Jezera)
Glavni turistički proizvodi:	Prirodne atrakcije Aktivni turizam i rekreacija Kulturne i povijesne atrakcije
Turistička infrastruktura (kongresni kapaciteti, pješačke/planinarske/biciklističke staze, plaže i dr.)	Pješačke staze i lakše planinarske rute u neposrednoj blizini Baračevih špilja. Šumske i brdske staze za pješačke i bicikliste u zaleđu Plitvičkih jezera.

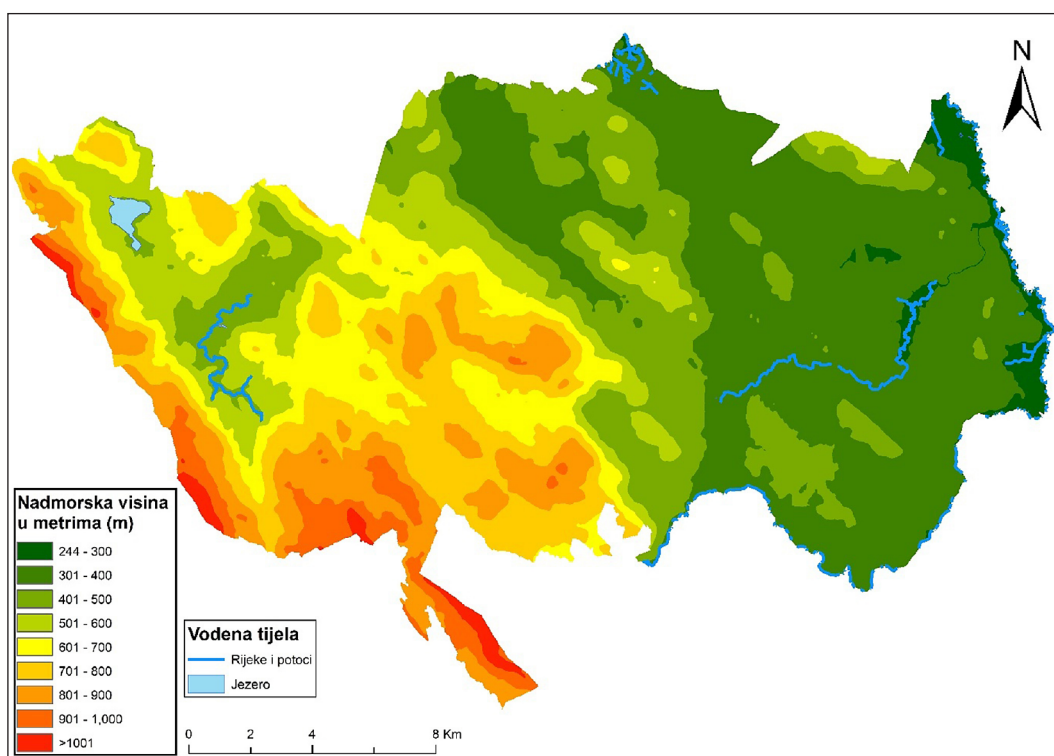
Administrativno, područje općine Rakovica čini 26 naselja, a područje općine Saborsko 4 naselja. Naselja općine Rakovica obuhvaćaju: Basara, Brajdić Selo, Brezovac, Broćanac, Čatrnja, Ćuić Brdo, Drage, Drežnik Grad, Gornja Močila, Grabovac, Irinovac, Jamarje, Jelov Klanac, Koranski Lug, Kordunski Ljeskovac, Korita, Lipovac, Lipovača, Mašvina, Nova Kršlja, Oštarski Stanovi, Rakovica, Rakovičko Selište, Sadilovac, Selište Drežničko i Stara Kršlja, dok ona u općini Saborsko čine: Begovac, Blata, Lička Jesenica i Saborsko.

Slika 22. Kartografski prikaz broja stanovnika i gustoće naseljenosti Plitvičkih dolina
Izvor: autor, SRPJ 2025.

Ako gledamo relativne pokazatelje, od navedenih naselja najvećom gustoćom naseljenosti ističu se Rakovica (123,50), Brajdić Selo (80) i Čatrnja (75,66). Najnižu gustoću naseljenosti (izuzev dva naselja koja nisu nastanjena: Jamarje i Koranski Lug) imaju naselja Čuić Brdo (0,05) i Gornja Močila (0,07). Prema apsolutnim pokazateljima, najveći broj stanovnika broji naselje Saborsko s 331 stanovnikom, Drežnik Grad s 313 stanovnika i Grabovac s 309 stanovnika. Čak 10 naselja imaju manje od 10 stanovnika (svi se nalaze u općini Rakovica) od kojih Sadilovac i Čuić Brdo imaju jednog stanovnika. Prevladavaju manja naselja reda veličine od 25 do 135 stanovnika.

Općina Rakovica ima nešto veću gustoću naseljenosti, što se prvenstveno može pripisati njezinu povoljnom položaju uz državnu cestu DC-1, koja povezuje Zagreb s Plitvičkim jezerima. Nasuprot tome, općina Saborsko smještena je izvan glavnih prometnih pravaca, što je utjecalo na njezinu slabiju gustoću naseljenost. Dodatni čimbenik koji pogoduje većoj naseljenosti Rakovice je nadmorska visina njezinih naselja – većina ih se nalazi između 350 i 400 metara nadmorske visine. U Saborskom je situacija drugačija: sva naselja nalaze se na visinama iznad 500 metara, a samo naselje Saborsko dijelom leži i na visinama iznad 700 metara, što čini životne i prometne uvjete zahtjevnijima.

Slika 23. Kartografski prikaz konfiguracije terena
Izvor: autor, SRPJ 2025.

Promatrajući konfiguraciju terena, odmah je uočljivo kako se nadmorska visina povećava od istoka prema zapadu. Potonje potvrđuju i podaci da je općina Saborsko većinski smještena na nadmorskim visinama od 500 do 1000 metara iznad morske razine, a općina Rakovica od 300 do 500 metara iznad morske

razine. Općina Saborsko obilježena je brdskim i gorskim terenom te krškim oblicima poput ponikava, škrapa ili grižina i vrtačama. Općinom Rakovica proteže se valovito-brdovit teren tipičan za niska gorja i krške zaravni. Za područje Plitvičkih dolina specifični su kompleksni krški podzemni tokovi.

Duž istočne granice s Bosnom i Hercegovinom protiče rijeka Korana, koja je ujedno i glavna rijeka ovog područja. Ukupna dužina rijeke Korane iznosi 134 kilometra, dok se 38 kilometara njenog toka nalazi unutar granica općine Rakovica. Dio te rijeke, dug 23 kilometra, predstavlja državnu granicu između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Područje općine Rakovica dodatno se ističe kroz brojne špiljske sustave, poput Baračevih špilja, gdje podzemni tokovi ostavljaju vidljive tragove u obliku fosilnih korita i podzemnih prostora.

S druge strane, na zapadnoj strani općine Saborsko teče ponornica Lička Jesenica, čiji tok od izvora do ušća dugačak je sedam kilometara. Glavni izvor poznat kao Veliko Vrelo pruža se 7,5 kilometara do mjesta gdje voda nestaje u tlo, dok je manji tok od Malog Vrela do spajanja s glavnim tokom dug oko 700 metara. Brojni izvori i kratkotrajni potoci brzo nestaju u podzemlje, gdje se formiraju složeni vodonosnici ispod površine. Voda s okolnih planinskih padina, posebice s Male Kapele, kroz doline i vrtače otječe prema Plitvičkim jezerima i rijeci Korani, nastojeći pronaći svoj put kroz mrežu podzemnih kanala. Povremeno, zbog ograničenog protoka u ponorima, na površini se javljaju krška polja i sezonska jezera poput jezera Blata, koja svojim postojanjem dodatno naglašavaju dinamičnost krškog vodenog režima. Ti podzemni akviferi pune izvore u nižim predjelima Like, osiguravajući stalan dotok kristalno čiste vode, važan kako za ekosustave, tako i za lokalne zajednice.

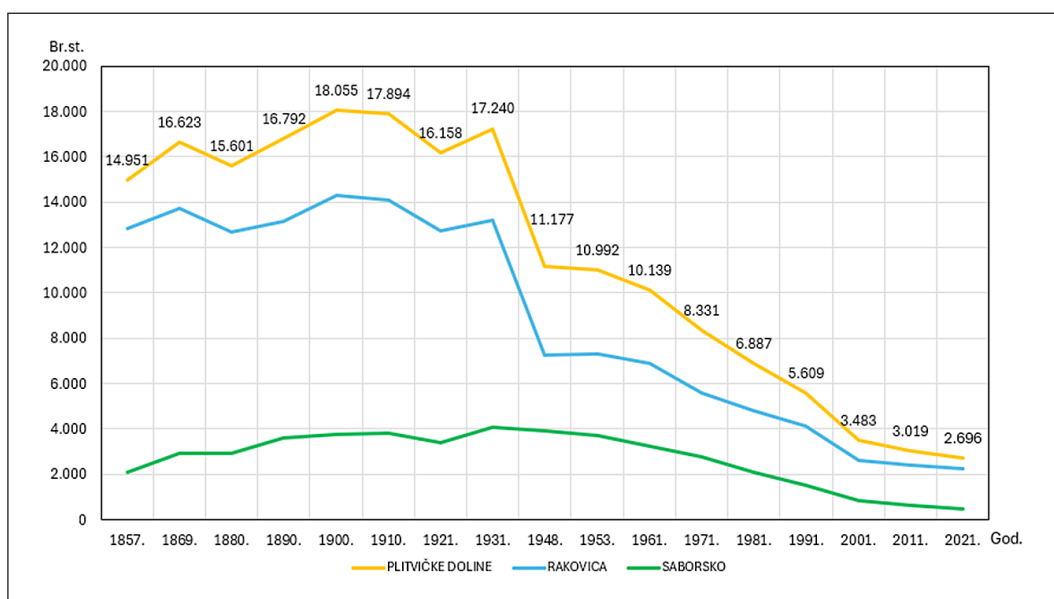
Prema Köppenovoj klasifikaciji klime Plitvičke doline nalaze se na granici između Cfb ili umjereno tople vlažne klime s toplim ljetom i vlažne snježne (kontinentalne) klime s toplim ljetima (Dfb). Za općinu Saborsko koja je smještena na višim nadmorskim razinama pripada umjereno hladnoj snježno-šumskoj klimi s toplim ljetima – Dfb. Njena obilježja su hladne i snježne zime – s prosječnim temperaturama u siječnju često ispod -3°C , uz čest i dugotrajan snježni pokrivač, topla, ali umjerena ljeta – najtopliji mjesec (srpanj) prosječno oko $22 - 24^{\circ}\text{C}$, bez izraženih vrućina, obilne oborine tijekom cijele godine, bez izražene sušne sezone – godišnje padne oko 1500 mm, uključujući obilne snježne padaline zimi, gusta šumska vegetacija i visoka vlažnost zraka pridonose svježem i zdravom planinskom zraku.

Općina Rakovica pripada prijelaznom razredu između umjereno toplog kontinentalnog (Cfb) i umjereno hladnog kontinentalnog (Dfb) klimatskog tipa. Zime su hladne, no temperature su nešto blaže nego u Saborskom – najhladniji mjesec je najčešće blizu -2°C , uz povremeni snijeg i mraz, ljeta su ugodno topla, s temperaturama od 25 do 27°C , bez izraženih suša, godišnja količina oborina iznosi oko 1200 mm, ravnomjerno raspoređenih tijekom godine, kraći snježni period u usporedbi sa Saborskim, no snijeg je i dalje redovita pojava zimi.

Razvijena infrastruktura temelj je kvalitete života stanovnika nekog područja i neophodan preduvjet razvoja. Bez razvijene infrastrukture, što uključuje prometnu, komunalnu i informacijsko-komunikacijsku infrastrukturu, razvoj je uvelike otežan.

3.2. Demografski pokazatelji i trendovi

Međupopisna promjena broja stanovnika temelj je utvrđivanja demografskih trendova promatranog područja. Usporedbom prirodnog i popisnog kretanja stanovništva u međupopisnom razdoblju definiran je smjer njegovog prostornog kretanja – je li neki prostor pretežno imigracijskog ili emigracijskog karaktera.

Slika 24. Grafički prikaz kretanja stanovništva 1857. – 2021.

Izvor: autor, DZS

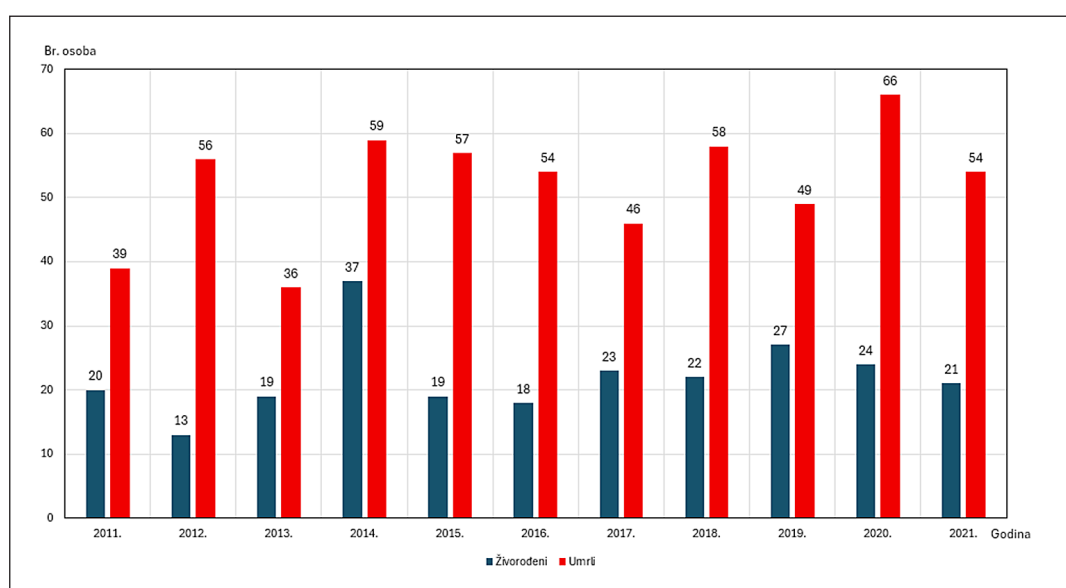
Analizom kretanja broja stanovnika Plitvičkih dolina vidljiv je negativan trend kretanja stanovništva od prvog zabilježenog cenzusa 1857. godine pa do danas. Stabilan rast broja stanovnika zadržalo se do popisa 1931. godine uz iznimke popisa 1880. i 1921. godine. Nakon 1931. godine, uslijed Drugog svjetskog rata koji je potaknuo masovna iseljavanja i ratna stradavanja, broj stanovnika u kontinuitetu opada te on 2021. godine doseže brojku od 2696. U promatranom 170togodišnjem razdoblju broj stanovnika područja Plitvičkih dolina smanjio se za 85 % ili 12.255 stanovnika. Maksimum naseljenosti dosegnut je 1990. godine kada je popisom utvrđeno da na promatranom području stanuje 18.055 stanovnika.

Kada kretanje broja stanovnika promatramo na razini jedinica lokalne samouprave, uočava se tendencija da općina Rakovica prati trend Plitvičkih dolina radi većinskog udjela u istom u odnosu na općinu Saborsko. Općina Rakovica maksimalan broj stanovnika dosegnula je također na popisu iz 1900. godine. Tada je općina brojala 14.088 stanovnika. Općina Saborsko maksimum bilježi

1931. godine (4.058 stanovnika). Minimalne vrijednosti zabilježene su zadnjim popisom stanovništva. Najveća međupopisna promjena za općinu Rakovica zabilježena je u razdoblju 1931.-1948. kada je zabilježen pad broja stanovnika od čak 45 % ili 5903 stanovnika. Na to je utjecala i činjenica da nije bilo popisa stanovništva 1941. radi Drugog svjetskog rata, kao i sve posljedice koje nosi isti. Zanimljiv je podatak da je općina saborsko u istom 17-ogodišnjem razdoblju izgubila 'samo' 160 stanovnika te je na popisu 1948. godine brojila 3898 stanovnika. Općina Saborsko najveći je demografski lom doživjela u desetogodišnjem razdoblju od 1991. do 2001. godine. Razlog je ponovno bio ratne prirode. Usred Domovinskog rata općina Saborsko bila je jedna od najpogođenijih područja u cijeloj Lici. Gotovo sva sela su bila pogođena razaranjima, protjerivanjem stanovništva, etničkim čišćenjem i uništavanjem sakralnih i kulturnih objekata. Sve navedeno rezultiralo je poražavajućim brojkama. Naime, broj stanovnika 2001. godine, u odnosu na 1991. pao je za 42,7 % ili 641 stanovnika. Prvi puta u povijesti (od početka praćenja broja stanovnika) broj općine Saborsko pao je na troznamenkasti broj. Nažalost taj negativan trend nastavljen je i do danas te je broj stanovnika koji je općina poprimila 2001. godine (860 stanovnika) danas gotovo prepolovljen.

Drugi veliki demografski lom općina Rakovica zadobila je također tijekom ratnih posljedica uzrokovanih Domovinskim ratom. U relativnim pokazateljima razmjera katastrofalnih posljedica rata na stanovništvo sličan je onima koji su općinu zadesili tijekom Drugog svjetskog rata. Općina izgubila 36.1 % svog stanovništva ili 1485 osoba, te je 2001. godine bilježila 2623 stanovnika. Taj broj se do danas smanjio za 393 stanovnika.

Od prvog popisa stanovništva do danas, broj stanovnika općine Rakovica smanjio se za 85 %, dok se broj stanovnika općine Saborsko smanjio za 89 %.

Slika 25. Grafički prikaz prirodnog kretanja stanovništva 2011. – 2021.
Izvor: autor, DZS

Omjer živorođenih i umrlih jedan je od primarnih demografskih pokazatelja prostora. On uvelike diktira opće kretanje stanovništva određenog prostora. Za svaku godinu u desetogodišnjem razdoblju od 2011. do 2021. godine zabilježen je prirodni pad stanovništva Plitvičkih dolina. Ukupan broj živorođenih penje se do 243, dok je broj umrlih u promatranom razdoblju gotovo dva i pola puta veći, odnosno 574 osobe. Za svaku živorođenu osobu u prosjeku umru dvije osobe. Maksimum broja živorođenih dosegnut je 2014. godine, dok je minimum postignut 2012. godine. Izuzev ova dva ekstrema, broj živorođenih u desetogodišnjem razdoblju kreće se oko broja 24,3 na godinu. Maksimum umrlih zabilježen je 2020. godine usred pandemije COVID-19. Minimum umrlih zabilježen je 2013. godine. Prosječan broj umrlih iznosi 57,4 osobe na godinu. Potrebno je i spomenuti podatak da je ukupna bilanca prirodnog kretanja stanovništva za Plitvičke doline u desetogodišnjem razdoblju negativna te broji 331 osobu. Posljednje popisne godine broj živorođenih bio je za 33 manji od broja umrlih.

Gledajući podatke na razini jedinica lokalne samouprave, općina Rakovica u razdoblju od 2011. do 2021. zabilježila je čak 83,13 % živorođenih (ili 202 osobe) od ukupnog broja živorođenih na području Plitvičkih dolina, dok je u općini Saborsko živorođeno 16,87 % (ili 41 osoba) od ukupnog broja. Općina Rakovica je u broju umrlih u Plitvičkim dolinama zastupljena sa 63 % ili 362 osobe, a općina Saborsko s 37 % ili 212 osoba. Vidno je da je veliki nesrazmjer živorođenih i umrlih upravo u općini Saborsko koja je prirodnim kretanjima u desetogodišnjem razdoblju izgubila 171 stanovnika, dok je općina Rakovica izgubila 160 stanovnika. Smrtnost u odnosu na broj živorođenih po općinama:

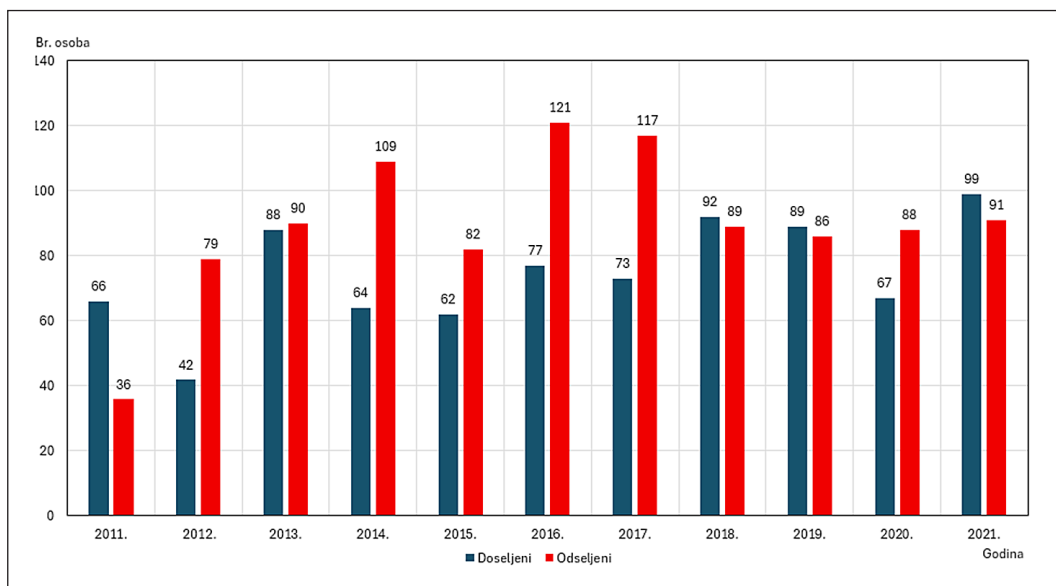
- Općina Rakovica – 1,79 umrlih na 1 živorođenu osobu
- Općina Saborsko – 5,17 umrlih na 1 živorođenu osobu

Ovakva demografska struktura, obilježena gotovo potpunim izostankom nataliteta, svrstava Saborsko među općine s najvećim rizikom od depopulacije u Hrvatskoj. Ako se ovakvi negativni trendovi nastave bez intervencije, vrlo je izgledno da bi Saborsko u narednim desetljećima moglo postati gotovo potpuno ispražnjena općina – i demografski i gospodarski.

Općina Rakovica također bilježi negativan prirodni prirast, no pokazuje nešto otporniju demografsku sliku. Veći broj rođenih i relativno manja razlika između nataliteta i mortaliteta ukazuju na prisutnost mlađeg stanovništva i potencijalno stabilnije uvjete za život i ostanak mladih obitelji.

Kako bi se zaustavila ova negativna demografska kretanja i stvorili preduvjeti za obnovu lokalnih zajednica, nužno je provesti ciljane i održive demografske mjere. To uključuje ulaganje u infrastrukturu (pristup zdravstvu, školstvu i prometnu povezanost), aktivnu podršku obiteljima kroz subvencije i stambene poticaje, razvoj lokalnog gospodarstva s naglaskom na održivi turizam, poljoprivredu i poduzetništvo, kao i programe poticanja povratka iseljenika i privlačenja novih stanovnika. Bez sveobuhvatnog pristupa koji povezuje

demografsku obnovu s ekonomskim razvojem, Plitvičke doline riskiraju daljnje osipanje stanovništva i gubitak životne dinamike u lokalnim zajednicama.

Slika 26. Grafički prikaz prostornog kretanja stanovništva 2011. – 2021.
Izvor: autor, DZS

Migracije podrazumijevaju stalnu promjenu mjesta boravka, odnosno stanovanja, bez obzira na to radi li se o stalnoj ili privremenoj promjeni.

Tijekom promatranog desetogodišnjeg razdoblja migracijska kretanja obilježena su izraženom nestabilnošću i prevladavanjem negativnog migracijskog salda u većini promatranih godina.

Najveći negativni migracijski saldo zabilježen je 2016. godine, kada je odseljeno čak 121 osoba, dok ih je doselilo 77. Nepovoljni odnosi između doseljenih i odseljenih zabilježeni su i 2014. (64 doseljena naspram 109 odseljenih) te 2017. godine (73 doseljena, 117 odseljenih). Ovo ukazuje na pojačanu depopulaciju tog razdoblja povezanu s gospodarskom krizom i pojačanim iseljavanjem u inozemstvo.

Pozitivniji trendovi uočeni su u 2011. i 2018. godini. U 2011. broj doseljenih (66 osobe) značajno je nadmašio broj odseljenih (36 osoba), dok je 2018. također zabilježen gotovo izjednačen odnos (92 doseljenih i 89 odseljenih osoba), sugerirajući na kratkotrajnu stabilizaciju migracijskih kretanja. Uravnoteženi odnosi prisutni su i u godinama 2019. i 2021., iako je 2020. ponovno došlo do većeg odljeva stanovništva (88 odseljenih naspram 67 doseljenih osoba).

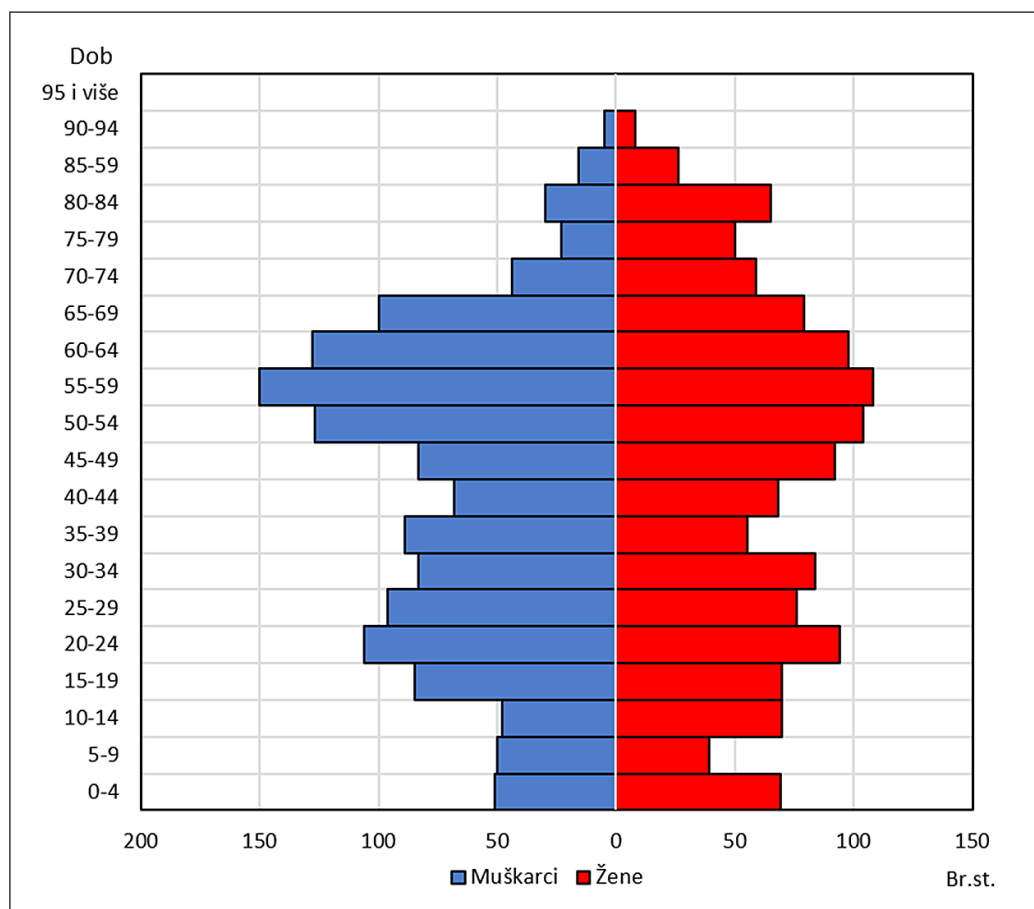
Gledajući podatke na razini jedinica lokalne samouprave, općina Rakovica u razdoblju od 2011. do 2021. zabilježila je čak 79,36 % ili 650 osoba ukupnog broja doseljenog stanovništva područja turističke zajednice Plitvičke doline. Također je velik i udio odseljenih osoba u ukupnom broju TZ te on iznosi 73,99 % ili 731 osobe. Ukupna migracijska bilanca za općinu Rakovica je negativna te broji 81 osobu.

Demografski i površinski manja općina Saborsko bilježi 20,64 % (ili 169 osoba) ukupnog broja doseljenog stanovništva, te 26,01 % (ili 257 osoba) odseljenog stanovništva. Ukupna migracijska bilanca za općinu Saborsko je negativna i iznosi 88 osoba.

U cjelini, iako postoje pojedine godine s uravnoteženim ili čak pozitivnim migracijskim saldom, dugoročno gledano prevladava negativan trend, što znači da se više ljudi trajno iseljava iz područja Plitvičkih dolina nego što ih dolazi živjeti ondje. U kontekstu već prisutnog prirodnog pada (više umrlih nego rođenih), ovakva migracijska kretanja dodatno pogoršavaju demografsku sliku regije i zahtijevaju ozbiljno strateško promišljanje o razvoju lokalnih uvjeta za zadržavanje i privlačenje stanovništva. U desetogodišnjem razdoblju migracijski saldo je negativan i iznosi 169 osoba.

Turistička zajednica područja Plitvičke doline suočava se s izazovima koji se ogledaju u nepovoljnim prirodnim i migracijskim trendovima stanovništva. Rješavanje potonjeg zahtjeva daljnje strateške mjere koje moraju biti usmjerene na:

- Poticaje za ostanak i doseljavanje mladih
- Razvoj infrastrukture i kvalitete života
- Gospodarske i poduzetničke potpore
- Aktivnu politiku prema iseljenicima
- Obnovu lokalnog identiteta, uključivanje mladih

Slika 27. Grafički prikaz dobno-polne piramide Plitvičkih dolina 2021.
Izvor: autor, DZS

Dobno-spolna piramida jasno pokazuje trend starenja stanovništva – najbrojnije skupine su one u dobi između 50 i 69 godina, dok mlađe generacije, osobito djeca i mladi do 20 godina, čine znatno manji udio populacije. Vidljivo je i da u starijim dobnim skupinama (posebno iznad 70 godina) žene brojno nadmašuju muškarce, što je u skladu s općim demografskim trendovima duljeg životnog vijeka žena.

Donje dobne skupine (0 – 19 godina) su vrlo slabo zastupljene, što upućuje na nisku stopu nataliteta i potencijalno iseljavanje mlađih obitelji. Ovakva dobna struktura ukazuje na demografske izazove, uključujući smanjenje radno aktivnog stanovništva i sve veći pritisak na zdravstveni i mirovinski sustav. Također, ovakav oblik piramide nije uobičajen za stabilno ili rastuće stanovništvo – umjesto klasične piramidalne forme, struktura poprima oblik bačve, pa čak i obrnutog trokuta, što je karakteristično za područja s izraženim demografskim padom.

Omjer muškaraca i žena u Plitvičkim dolinama je ujednačen s 51,27 % zastupljenosti muške i 48,73 % ženske populacije.

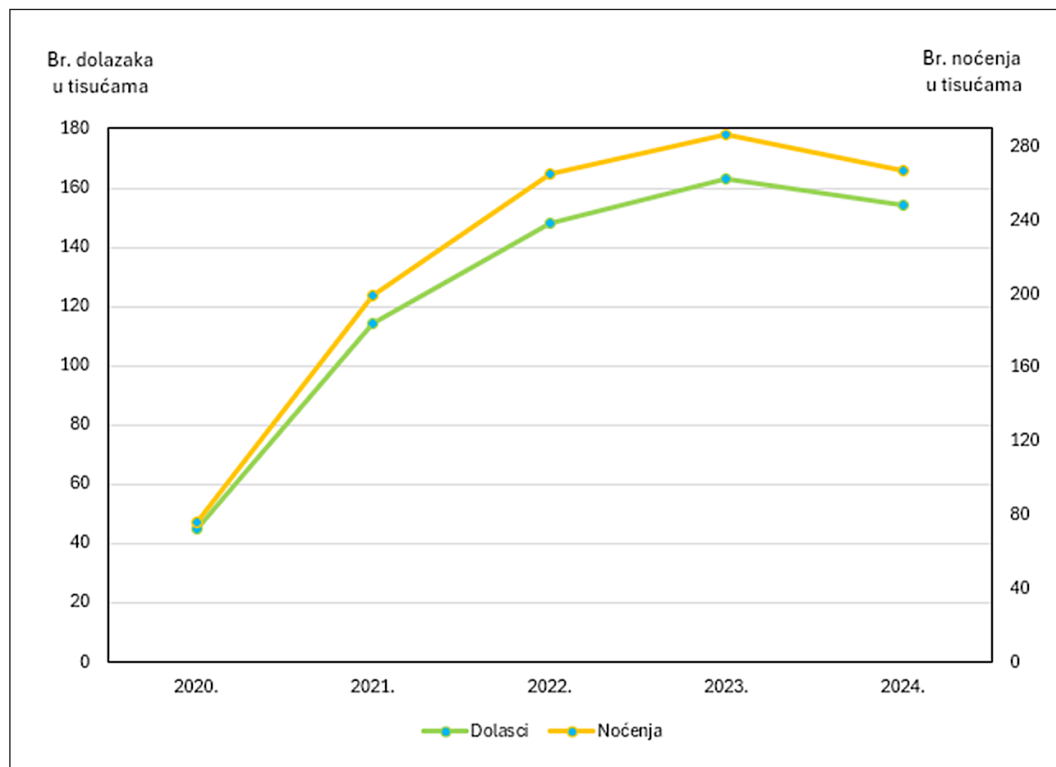
Indeks starosti, koji se računa kao omjer stanovništva starijeg od 60 i mlađeg od 19 godina, za promatrano područje iznosi 151,66, što bi značilo da na svakih 100 mladih dolaze 152 starije osobe. Vrijednosti indeksa od 150 i više ukazuje na demografsku krizu koja predstavlja opasnost za održivost zajednice.

Gledano na razini jedinica lokalne samouprave, općina Rakovica nalazi se u razredu značajnog starenja stanovništva s indeksom starenja od 133,25 što je ispod razine turističke zajednice. S druge strane, općina Saborsko se s indeksom od 260 svrstava u kategoriju s izuzetno negativnom populacijskom dinamikom u toj mjeri da održavanje stanovništva postaje gotovo nemoguće. Ugrožen je opstanak zajednice kao funkcionalne cjeline radi sve većeg broja umirovljenika koje mora podržavati sve manji broj radno sposobnog stanovništva. Crna predviđanja su da bi zajednice s ovoliko visokim indeksom starenja mogle prestati postojati unutar dvije generacije.

Zaključno, analiza sugerira da ovo područje prolazi kroz značajne demografske promjene s dominacijom starije populacije i opadanjem broja mlađih generacija, što može imati dugoročne posljedice na društveni i ekonomski razvoj regije.

3.3. Obilježja turističke ponude i potražnje

U razdoblju od 2020. do 2024. godine područje Plitvičkih dolina, bilježi kontinuirani rast turističkog prometa, s izraženim oporavkom nakon pandemijske 2020. godine, te blagim padom u 2024. godini.

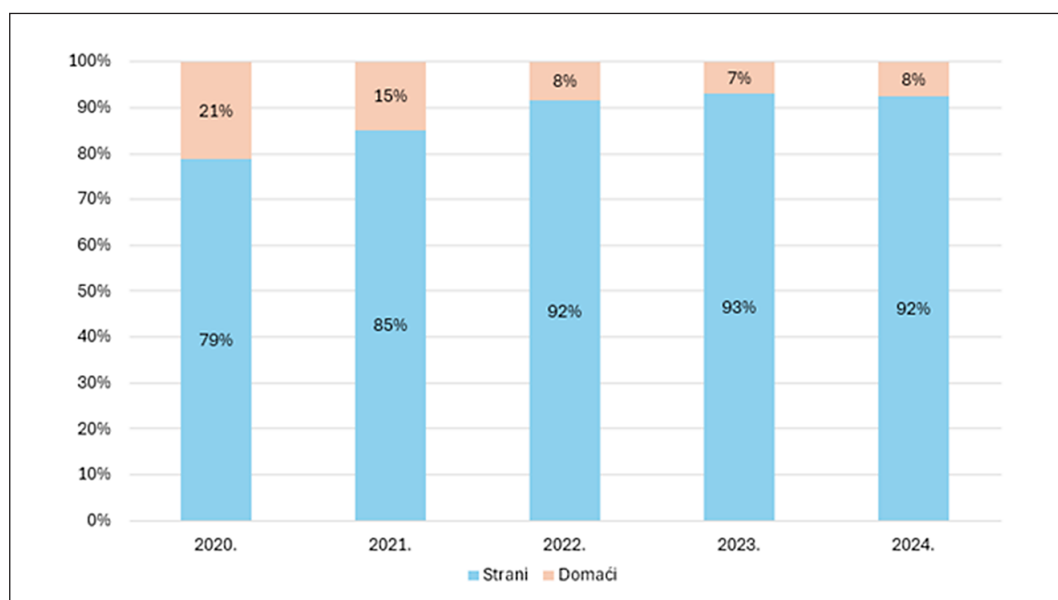

Slika 28. Grafički prikaz broja dolazaka i noćenja 2020.-2024.
Izvor: autor, DZS

Ukupno gledano, broj dolazaka u Plitvičke doline povećan je s 44.671 u 2020. na 163.050 u 2023., da bi u 2024. pao na 151.967, što predstavlja pad od oko 5,4 % u odnosu na prethodnu godinu. Sličan obrazac vidljiv je i kod noćenja, koja su porasla sa 75.861 u 2020. na 287.106 u 2023., da bi u 2024. pala na 263.082 (pad od približno 6,9 %). Unatoč ovom padu, podaci jasno pokazuju da destinacija doseže pretpandemijske razine te se pozicionira kao snažno kontinentalno turističko središte.

Unutar Plitvičkih dolina, Rakovica čini značajno veći udio u ukupnom turističkom prometu, 2024. godine ostvarila je 151.967 dolazaka, odnosno 98,99 % ukupnih dolazaka u Plitvičke doline, te 263.082 noćenja, što predstavlja 98,37 % ukupnih noćenja. S druge strane, Saborsko, iako brojčano manje zastupljeno, pokazuje znatno dinamičniji relativni rast. U odnosu na 2020. godinu, Saborsko je gotovo deveterostruko povećalo broj dolazaka (s 248 na 2233) i više od šesterostruko broj noćenja (s 666 na 4343). Takav rast ukazuje na diverzifikaciju turističkog interesa i potencijal razvoja održivih oblika turizma u manje opterećenim područjima. Blagi pad u 2024. može biti rezultat više faktora, uključujući tržišnu zasićenost, promjene u ponašanju putnika, manjak novih sadržaja ili kapacitetnih ograničenja.

Analiza prosječnog broja noćenja po dolasku u Plitvičkim dolinama u razdoblju od 2020. do 2024. godine otkriva važne obrasce u ponašanju posjetitelja i karakteru destinacije. U prosjeku, broj noćenja po dolasku kretao se između 1,7 i 1,8, što upućuje na to da većina gostiju ostaje jedan do dva dana, potvrđujući da Plitvičke doline, posebno Rakovica, funkcioniraju pretežno kao tranzitna ili kratkoročna destinacija pri posjetu nacionalnom parku Plitvička jezera. S druge strane, Saborsko pokazuje nešto višu prosječnu duljinu boravka (između 1,9 i 2,7 noćenja po dolasku), što sugerira da gosti tamo ostaju duže, vjerojatno zbog mirnijeg, prirodnog ambijenta i specifične ponude koja potiče dulji boravak, poput ruralnog smještaja i eko-turizma. Ovaj indikator, iako jednostavan, koristan je za razumijevanje percepcije destinacije kod posjetitelja i može poslužiti kao orijentir prilikom oblikovanja ponude. Kraći boravci traže snažniju jednodnevnu atrakcijsku ponudu, dok dulji boravci omogućuju razvoj sadržaja koji motiviraju produljenje boravka poput tematskih staza, kulturno-povijesnih sadržaja itd.

Slika 29. Grafički prikaz analize udjela dolazaka domaćih i stranih turista
Izvor: autor, DZS

Analiza udjela dolazaka domaćih i stranih turista u Plitvičke doline u razdoblju od 2020. do 2024. godine otkriva izražen trend internacionalizacije destinacije, uz postupno smanjenje relativnog značaja domaćeg tržišta. U pandemijskoj 2020. godini, kada su međunarodna putovanja bila znatno ograničena, domaći turisti činili su 21 % ukupnih dolazaka, što je bilo u skladu s tadašnjim okolnostima koje su pogodovale intenzivnijem unutarnjem turizmu. Međutim, već 2021. taj udio opada na 15 %, a od 2022. godine nadalje stabilizira se na razini od 7 do 8 %, dok strani gosti istovremeno čine 92 – 93 % ukupnih dolazaka.

Ovaj trend upućuje na jasno pozicioniranje destinacije na međunarodnom tržištu, gdje potražnja dolazi pretežno iz inozemstva, osobito s emitivnih tržišta srednje Europe, što je u skladu s prometnim položajem, infrastrukturom i

globalnom prepoznatljivošću Nacionalnog parka Plitvička jezera. Dominacija stranih dolazaka implicira i veću osjetljivost destinacije na vanjske šokove (npr. geopolitičke ili ekonomske poremećaje), ali i snažan potencijal za razvoj selektivnih oblika turizma temeljenih na međunarodnoj potražnji. Istovremeno, stagnacija udjela domaćih dolazaka ukazuje na potrebu za raznolikom promocijom i programima usmjerenima prema domaćim segmentima tržišta, osobito izvan glavne sezone i u kontekstu razvoja održivog i cjelogodišnjeg turizma.

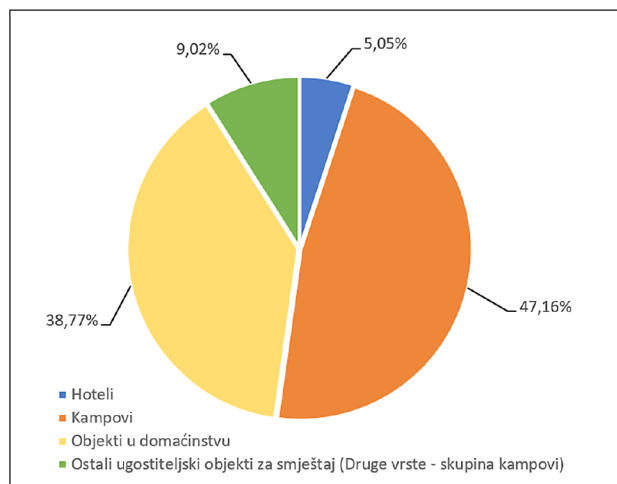
Područje Plitvičkih dolina, predvođeno Rakovicom, pokazuje stabilan i snažan uzlazni trend u turističkom prometu, koji potvrđuje njegov status jednog od najvažnijih kontinentalnih odredišta Hrvatske. Istodobno, rast Saborskog, iako skroman u apsolutnim brojkama, otvara vrata decentraliziranom i održivom razvoju. Buduće strategije trebale bi se usmjeriti na ravnotežu između turističkog rasta i očuvanja okoliša, povećanje kvalitete smještaja i sadržaja, te jačanje kapaciteta lokalnih zajednica kako bi turizam ostao motor razvoja, a ne opterećenje za prostor i stanovništvo.

U prethodnoj godini najveći broj stranih posjetitelja bio je iz:

- Njemačke
- Nizozemske
- Italije
- Francuske.

3.3.1. Smještaj

Broj i kvaliteta smještajnih kapaciteta izravno utječu na razvoj i ponudu turističkih proizvoda i usluga. Prema podacima sustava eVisitor za 2024. godinu, na području Plitvičkih dolina djelovalo je 697 smještajna objekta s 5005 kreveta i 303 dodatnih kreveta. Od spomenutih 697 smještajnih objekata, 661 ih se nalazi u općini Rakovica te 36 u općini Saborsko. Sukladno tome, broj kreveta u Rakovici je znatno veći te on broji 4729 kreveta i 267 dodatnih kreveta, a u općini Saborsko evidentirano je 276 kreveta i 36 dodatnih kreveta.

Slika 30. Grafički prikaz udjela vrste smještaja
Izvor: autor, TZ Plitvičke doline

3.3.2. Ugostiteljstvo

Gastronomska ponuda destinacije Plitvičke doline temelji se na domaćim namirnicama, tradiciji i jednostavnosti pripreme, ali uz sve izraženiji utjecaj modernih kulinarskih pristupa. Riječ je o kuhinji koja njeguje autentične lokalne okuse, u kojoj dominiraju mliječni proizvodi, jela ispod peke, svježa riba i sezonsko povrće.

U ponudi ugostiteljskih objekata i obiteljskih gospodarstava ističu se:

- **Domaći kravlji sir** u više varijanti – svježi, kuhani, **škripavac** i **basa**, često poslužen s domaćim vrhnjem ili kukuruznim kruhom;
- **Jela ispod peke** – posebno teletina, piletina ili povrće s krumpirom i aromatičnim začinima;
- **Pastrva** – svježa i lokalno uzgojena
- **Zimski obroci** – tzv. „**lički ručak**“ s kuhanim mesom, kiselim kupusom i krumpirom, tradicionalno poslužen u hladnijem dijelu godine;
- **Domaći kruh i slastice** – pečeni u krušnim pećima, uz štrudle od sira, jabuka ili šumskog voća.

Ugostitelji u Plitvičkim dolinama sve više nastoje spojiti tradicionalne recepte s modernim načinima pripreme i prezentacije. Na jelovnicima se tako mogu pronaći inovativne varijante klasičnih jela, sezonske ponude te jelovnici temeljeni na lokalnim i svježim sastojcima.

Poseban naglasak stavlja se na autentičnost – hrana se priprema na domaći način, s naglaskom na okuse koji potječu iz lokalnih vrtova, polja i potoka. Uz glavna jela, često se nude sezonske salate, domaći ajvar, kiselo mlijeko i domaći kruh pečen ispod peke, čime se dodatno naglašava domaći karakter ponude. Sve je više objekata koji nude doručak s lokalnih OPG-ova, kao i suvenirnice i tržnice s domaćim proizvodima dostupnima posjetiteljima. Ova gastronomska scena ne privlači samo ljubitelje tradicionalne kuhinje, već i one koji traže autentično iskustvo regije, povezano s lokalnim običajima, gostoljubivošću i prirodnim okruženjem.

3.3.3. Turističke atrakcije

Baraćeve špilje su jedno od najimpresivnijih prirodnih bogatstava regije te spadaju među najznačajnije speleološke lokalitete u Hrvatskoj. Otkrivene još u 19. stoljeću, ove špilje nude jedinstveni doživljaj podzemnog svijeta oblikovanog milijunima godina. Posjetitelji mogu razgledati prostrane dvorane ukrašene raskošnim sigama, stalagmitima i stalaktitima, s detaljima o geološkoj povijesti i bogatoj arheološkoj ostavštini pronađenoj unutar špilja.

Centar podzemne baštine Speleon, suvremeni edukativno-izložbeni prostor koji s pomoću interaktivnih sadržaja, multimedije i originalnih eksponata posjetiteljima približava raznolikost krškog reljefa, speleologiju, fosilne ostatke te

podzemne ekosustave. Ovaj centar posebno je privlačan obiteljima s djecom i školskim grupama, ali i svima željnim dubljeg razumijevanja prirodne baštine.

Uz prirodne ljepote važno je spomenuti i Stari grad Drežnik. Nekadašnja utvrda iz 11. stoljeća, strateški nadgleda područje uz Koranu te je bio ulaz u središnju Liku. Danas su njegovi očuvani ostaci obnovljeni, ali nisu otvoreni za posjetitelje.

Netaknuta priroda i autentični gorski krajolik, epiteti koje vežemo uz lokalitet Blata. Močvarno stanište sezonski se puni vodom, a u proljeće i jesen postaje privremeni dom brojnim vrstama ptica močvarica i vodozemaca. Područje je izuzetno važno za očuvanje bioraznolikosti i promatrače ptica.

Nedaleko od Blata protječe Lička Jesenica, kristalno čista krška rijeka koja vijuga kroz slikovite livade i šume, nudi mogućnosti za mirne šetnje, ribolov, fotografiranje i uživanje u tišini.

Cijelo područje Rakovice i Saborskog isprepleteno je mrežom biciklističkih ruta i pješačkih staza koje vode kroz raznovrsne krajolike – od gustih šuma i planinskih zaravni do skrivenih izvora, vidikovaca i tradicijskih seoskih domaćinstava. Ove rute idealne su za sve ljubitelje aktivnog odmora, rekreativce, planinare i bicikliste koji žele istražiti manje poznate, ali izuzetno vrijedne krajeve Hrvatske. Uz netaknutu prirodu, bogatu kulturnu baštinu i gostoljubive domaćine, Rakovica i Saborsko postaju sve poželjnija odredišta za održivi turizam koji njeguje autentičnost i očuvanje prirodnih resursa.

Važno je također i spomenuti da se oko 2600 hektara (9 %) Nacionalnog parka Plitvička jezera nalazi unutar TZP Plitvičke doline.

3.3.4. Turističke usluge

Područjem Plitvičkih dolina upravljaju prvenstveno općine Rakovica i Saborsko. One su odgovorne za razvoj i održavanje turističke infrastrukture, očuvanje kulturnih i povijesnih lokaliteta te organizaciju i održavanje biciklističkih i pješačkih staza. Također, aktivno potiču razvoj seoskog i održivog turizma kroz suradnju s lokalnim stanovništvom, s ciljem očuvanja autentičnosti i tradicije ovog područja.

Iako se općine nalaze u Karlovačkoj županiji, područje Plitvičkih dolina prirodno je povezano i s Ličko-senjskom županijom, koja graniči s tim područjem. Stoga u zaštiti okoliša i prirodnih vrijednosti sudjeluju i javne ustanove za zaštitu prirode iz obje županije.

Ovakav višeslojni sustav upravljanja omogućuje učinkovitu zaštitu i održivi razvoj Plitvičkih dolina, čineći ovo područje dostupnim za posjetitelje, a istovremeno zaštićenim kao vrijedan prirodni i kulturni krajolik.

3.4. Resursna obnova

Turistički resursi obuhvaćaju prirodne posebnosti prostora i kulturno-povijesnu baštinu stvorenu djelovanjem čovjeka, a zajedno čine temelje turističke ponude.

3.4.1. Kultura i baština

Osnovna podjela kulturne baštine po vrstama na području Plitvičkih dolina obuhvaća:

- Sakralnu arhitekturu,
- Arheološke lokalitete,
- Memorijalnu baštinu,
- Nematerijalnu kulturnu baštinu i
- Pučko graditeljstvo

Tradicijaska arhitektura područja Plitvičkih dolina značajno je stradala tijekom Domovinskog rata, a danas su njezini ostaci vidljivi tek na pojedinim sačuvanim lokalitetima. Najbolje su očuvane i obnovljene mlinice uz rijeku Koranu, kao i nekoliko brvnara i ruševine starih mlinova poput obnovljene Špoljarićeve pilane i Mlin vodenice Špoljarić. Ostatak mlinica i bunara imaju veliki turistički potencijal i priliku za obnavljanjem kako bi bile u potpunosti turistički valorizirane.

Još uvijek se mogu vidjeti ruralne kuće i gospodarske zgrade građene u prvoj polovici 20. stoljeća, od tradicionalnih materijala poput drveta i kamena. One čuvaju duh vremena i jednostavnost pučke gradnje.

Poseban ugođaj krajoliku daju brojna drvena raspela postavljena uz ceste, staze i na raskrižjima puteva. Ta su raspela, kao znak pobožnosti i zahvale Svevišnjem, podizana još od 17. stoljeća, i predstavljaju prepoznatljiv oblik pučke religioznosti karakterističan za katoličke krajeve Europe. Danas, osim duhovne vrijednosti, ona imaju i značajnu kulturno-povijesnu ulogu kao svjedočanstvo lokalne tradicije i identiteta. Među najznačajnijim arheološkim lokalitetima Plitvičkih dolina ističe se Stari grad Drežnik, srednjovjekovna utvrda koja je stoljećima imala važnu obrambenu i upravnu ulogu na granici s Osmanskim Carstvom.

Spomenik Eugenu Kvaterniku u Rakovici posvećen je vođi Rakovičke bune, povijesnog ustanka koji je izbio 1871. godine kao odgovor na težnje za većom autonomijom Hrvatske unutar Austro-Ugarske Monarhije. Kvaternik je bio jedan od ključnih organizatora i simbol otpora protiv tadašnje vlasti, a

njegova uloga u tom događaju ostala je duboko ukorijenjena u hrvatskoj povijesnoj svijesti. Rakovička buna, iako kratkotrajna, imala je značajan utjecaj na daljnje nacionalne pokrete i nastojanja za samostalnost. Spomenik stoji u središtu Rakovice kao podsjetnik na hrabrost i odlučnost lokalnog stanovništva

koje je sudjelovalo u ovom ustanku. Danas je to važno mjesto sjećanja i simbol ponosa za cijelu zajednicu.

Nematerijalna kulturna baština:

- Proizvodnja drvene šintre
- prerada sira
- pečenje rakije
- medarstvo,
- tradicionalna gastronomija

3.4.2. Priroda i okoliš

Područje obiluje iznimno vrijednim prirodnim područjima, uključujući dio Nacionalnog parka Plitvička jezera. Među značajnim zaštićenim lokalitetima ističu se kanjon rijeke Korane, geomorfološki spomenici Baraćeve špilje i Panjkov ponor, koji je jedan od najdužih špiljskih sustava u Hrvatskoj. Područje je bogato netaknutim šumama, krškim reljefom te raznolikim i ugroženim biljnim i životinjskim vrstama, uključujući velike zvijeri poput vuka, risa i smeđeg medvjeda. Plitvičke doline predstavljaju važan ekosustav s brojnim strogo zaštićenim vrstama ptica, sisavaca, vodozemaca, gmazova i riba. Zaštita prirode uključuje i značajna krajobrazna područja poput Baraćevih špilja. Također, područje se nalazi unutar ekološke mreže Natura 2000, koja obuhvaća važna staništa ptica i drugih divljih vrsta, kao i prirodne stanišne tipove od interesa za očuvanje bioraznolikosti.

Također, u svrhu valorizacije bogatstva divljih životinja, moguće je postaviti osmatračnice i urediti označene staze za promatranje velikih zvijeri, ali i za promatranje strogo zaštićenih ptica. Ovakvi sadržaji omogućuju posjetiteljima da na siguran i odgovoran način dožive divlju prirodu, bez ometanja njezinog prirodnog tijeka.

Za ljubitelje prirode i fotografije, razvoj programa vođenih tura ili foto – tura može pružiti nezaboravne doživljaje. Uz strogu kontrolu broja posjetitelja, ovakve ture omogućavaju dublje povezivanje s prirodom, istovremeno osiguravajući zaštitu i očuvanje staništa za osjetljive vrste. Ovaj pristup kombinira edukaciju, avanturu i očuvanje prirode, stvarajući dodatnu vrijednost za turizam Plitvičkih dolina.

3.5. Javna turistička infrastruktura

3.5.1. Potencijal za razvoj i podizanje kvalitete turističkih proizvoda

Javna turistička infrastruktura definirana je Pravilnikom o javnoj turističkoj infrastrukturi (NN 136/21) kao infrastruktura u javnom vlasništvu koja je kontinuirano ili dijelom godine u funkciji turizma te je dostupna svima pod jednakim

uvjetima sukladno njezinoj prirodi i namjeni. Prema podjeli infrastruktura se dijeli na primarnu i sekundarnu.

Primarna infrastruktura odnosi se na infrastrukturu koja izravno utječe na razvoj turizma i turističke ponude. Na području Plitvičkih dolina obuhvaća:

- Dio područja Nacionalni park Plitvička jezera
- Biciklističke staze kroz šumske predjele i uz rijeku Koranu
- Planinarske staze prema lokalnim vrhovima i vidikovcima
- Centar podzemne baštine – Speleon
- Poučno-rekreativne staze s informacijskim pločama o prirodnim i kulturnim vrijednostima
- Mogućnosti smještaja i lokalne ugostiteljske usluge
- Čorkova uvala – poznata poučno-rekreativna staza i prirodni rezervat

3.6. Komunalna infrastruktura

U komunalnu infrastrukturu spadaju sustavi i mreže koje omogućuju opskrbu električnom energijom, telekomunikacijsku i internetsku dostupnost, vodoopskrbu i odvodnju, te gospodarenje otpadom.

3.6.1. Energetska infrastruktura

Područje općine Rakovica opskrbljuje električnom energijom distributer DP Elektro Lika Gospić i Elektra Karlovac. Kako njihovi prijenosni sustavi prolaze kroz klimatski nepovoljno područje opskrba je nestabilna, uz stalne kvarove i prekide, što upućuje na zaključak da elektroopskrba nije zadovoljavajuća. Neophodna su ulaganja u rekonstrukciju postojećih i izgradnju novih dalekovoda. Od komunalne infrastrukture izgrađena je mreža javne rasvjete u većini naselja općine. Područjem općine Rakovica prolazi dio plinovodnog sustava Hrvatske, regionalni plinovod DN 150 koji povezuje Josipdol, Rakovicu i Slunj do Unsko-sanskog kantona. U naselju Oštarski Stanovi planira se mjerno-redukcijska stanica za preuzimanje plina za plinsku mrežu. Naselja na području općine Rakovica nemaju plinsku mrežu. (Plan razvoja općine Rakovica, 2019.)

Stanje opskrbe električnom energijom i mogućnosti postojeće elektroenergetske mreže u prijenosnom i distribucijskom sustavu podmiruje sadašnje potrebe potrošača za električnom energijom. Prioriteti razvitka su rekonstrukcija i dogradnja prijenosnog sustava uz povezivanje s okruženjem, te istovremena rekonstrukcija, obnova i dogradnja distribucijskog sustava. Trenutno je na području općine Saborsko izgrađeno 13 TS 10(20)/0,4 kV, uključivo pripadajuće DV 10 kV. Opskrbna i niskonaponska mreža, uključujući trafostanice, je uglavnom nova (izgrađena u razdoblju 1997. – 2005. godina). Kroz općinu Saborsko prolazi regionalni plinovod, gdje je izgrađen i odvojak čime postoji mogućnost za buduće priključenje na plinovodnu mrežu. (Plan razvoja općine Saborsko, 2021.)

3.6.2. Telekomunikacijska infrastruktura i dostupnost interneta

Prema podacima HAKOMa, u Saborskom od ukupno 290 kućanstava, 22,41 % koristi usluge nepokretnog širokopojasnog pristupa brzinom od 2 Mbit/s i više. Od tog udjela, 13,45 % koristi brzinu od 410 Mbit/s, 2,76 % koristi 1020 Mbit/s, 2,76 % koristi 2030 Mbit/s, 2,41 % koristi 3050 Mbit/s, te 1,03 % kućanstava ima brzinu od 50100 Mbit/s.

U općini Rakovica, 53,22 % kućanstava koristi internetske usluge. Elektronička komunikacijska infrastruktura općine Rakovica modernizirana je implementacijom svjetlovodnih magistralnih kabela, čime je omogućena veća propusnost podataka i stabilniji pristup širokopojasnim uslugama. Ovaj tehnološki napredak uključuje i digitalizaciju komunikacijskih sustava, što doprinosi efikasnijem prijenosu podataka i boljoj kvaliteti usluga. U području mobilnih komunikacija, uslugu pružaju različiti koncesionari, a za poboljšanje pokrivenosti i kvalitete signala postavljeni su repetitori, čime se osigurava stabilnija i brža mobilna povezanost za korisnike u cijeloj općini.

3.6.3. Vodoopskrba i odvodnja

Općina Rakovica nema vlastito vodocrpilište, te vodoopskrba ovisi o regionalnom rješenju vodoopskrbe Plitvičkih jezera i okolnih općina i grada Slunja. Današnje stanje neadekvatne vodoopskrbe na području općine Rakovica koncentrirano je na uže urbanizirano područje koje se bavi turizmom i naselja sa većom gustoćom naseljenosti. Iako je područje bogato vodom, ona je zbog dubokog krša prisutna duboko u podzemlju. Stoga, u ljetnim, sušnim mjesecima, kada izvori ostaju bez vode, prisutni izvori nisu pogodni za vodoopskrbu.

Od velikog značenja za Plitvičke doline je Regionalni vodoopskrbni sustav Lička Jesenica-Rakovica-Plitvička Jezera. Potrebni su zahvati na vodoopskrbnoj mreži. Postoje stalni problemi s vodom. Veliki problem je vodovod koji se opskrbljuje iz jezera Kozjak starim sustavom i zasjtarijelim i nedovoljno velikim cijevima. Planirana je izgradnja novog vodoopskrbnog sustava »lička jasenica« koji je prijeko potreban za normalnu distribuciju vode. sadašnji sustav nije dovoljno dobar, dolazi do česte redukcije vode i problema s opsrpom što dovodi do problema lokalnog stanovništva i turista. To uzrokuje pad kvalitete života i novi vodovod bi značio jako puno za kvalitetu života i za turizam.

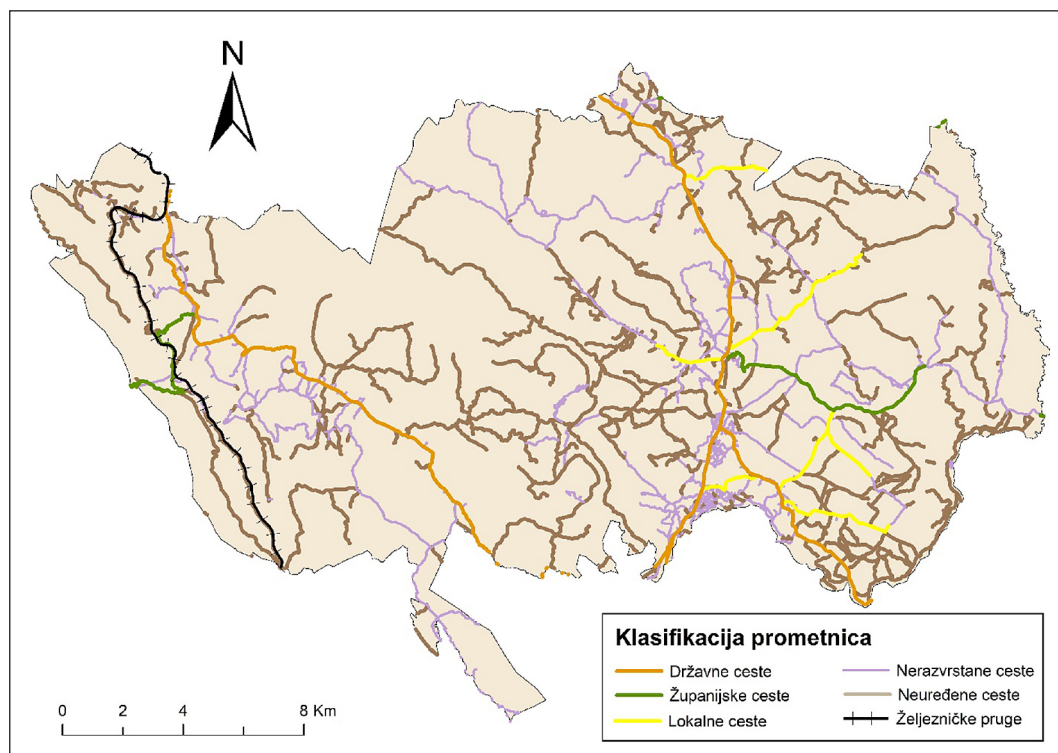
3.6.4. Gospodarenje otpadom

U općini Rakovica sustav gospodarenja otpadom obuhvaća prikupljanje, odvoz i odlaganje komunalnog otpada, a provodi ga komunalno društvo Rakovica d.o.o. Obveznici korištenja javne usluge prikupljanja komunalnog otpada su svi vlasnici ili korisnici nekretnina na području općine, sukladno Zakonu o gospodarenju otpadom i Odluci o načinu pružanja javne usluge sakupljanja

komunalnog otpada na području općine Rakovica. Odvoz miješanog komunalnog otpada naplaćuje se, dok je odvoz reciklabilnog otpada besplatan.

Općina Saborsko upravljanje komunalnim otpadom povjerila je poduzeću Sabkom d.o.o. Provodi se odvojeno prikupljanje otpada (staklo, papir, karton, plastika) putem 5 zelenih otoka s ukupno 30 spremnika zapremine 1,1 m³. Nema službenih odlagališta niti postrojenja za gospodarenje otpadom. Nekadašnje odlagalište „Sivnik” zatvoreno je, a sav prikupljeni neopasni otpad od 2019. godine odvozi se na odlagalište „Sodol” u Ogulinu. Divlja odlagališta rijetka su i uglavnom sadrže glomazni i građevni otpad; trenutno nema aktivnih divljih odlagališta, a komunalno redarstvo je zaduženo za njihovo uklanjanje i pronalazak odgovornosti.

3.7. Prometna infrastruktura

Slika 31. Kartografski prikaz prostornog položaja prometnica
Izvor: autor, SRPJ 2025.

Područje Turističke zajednice Plitvičke doline ima relativno dobru prometnu povezanost s ostatkom Hrvatske zahvaljujući važnim prometnicama koje prolaze kroz općine Rakovica i Saborsko. Kroz središnji dio Rakovice proteže se državna cesta DC-1 u dužini od 21,91 kilometra, jedna od ključnih magistrala izvan autocestovne mreže, koja povezuje Gornji Macelj, Krapinu, Zagreb, Karlovac, Knin i Split. Osim nje, kroz područje Plitvičkih dolina prolazi i državna cesta DC-42 (Vrbovsko – Ogulin – Plaški – Saborsko – Grabovac) u duljini od 25,07 kilometra, kao i kraći, 0,87 kilometra dug, dio ceste DC-429 između Selišta Drežničkog i Plitvičkih Jezera prema Prijeboju. Ukupno 47,96 kilometara

državnih cesta na ovom području održava poduzeće Hrvatske ceste, dok je za dodatnih 16,12 županijskih i 23,41 kilometara lokalnih prometnica nadležna Županijska uprava za ceste Karlovačke županije. Ukupna duljina nerazvrstanih cesta iznosi 127,94 km, dok se neuređene ceste protežu na 378,61 km. Ukupna duljina svih cesta (koja obuhvaća poljske putove, biciklističke i pješačke staze, neasfaltirane ceste itd.) iznosi 704,19 kilometara.

Državna cesta DC1, kao jedna od najznačajnijih prometnica u Hrvatskoj izvan autocestovne mreže, od posebne je važnosti za područje Plitvičkih dolina. Kroz općinu Rakovica proteže se u duljini od 21,91 kilometara, povezujući niz naselja: Čatrnje, Selišta Drežničkog, Rakovicu, Oštarske Stanove i Grabovac. Na području Grabovca DC1 se križa s državnom cestom DC42, dok se kod Selišta Drežničkog odvaja DC429 prema Nacionalnom parku Plitvička jezera. Ova prometnica predstavlja glavnu kopnenu vezu kontinentalne i južne Hrvatske te ključni pristupni pravac za posjetitelje Plitvičkih jezera. Zbog velike prostorne koncentracije turističkih kapaciteta uz cestu, DC1 ima izrazit prometno-gospodarski značaj te snažno utječe na razvoj lokalne ekonomije, osobito u sektorima turizma, trgovine i usluga. Unatoč redovitom održavanju, cesta karakterizira ograničena širina kolnika i zahtjevna trasa s brojnim zavojima, što tijekom turističke sezone često dovodi do zagušenja i usporavanja prometa. Planirani infrastrukturni zahvati, uključujući izgradnju obilaznica, trebali bi u budućnosti doprinijeti rasterećenju prometnih tokova i povećanju sigurnosti, no njihova realizacija još uvijek nije započela. DC1 stoga ostaje temeljna prometna os cjelokupnog područja Plitvičkih dolina, s višestrukim funkcionalnim, prometnim i prostorno-razvojnim ulogama.

Državna cesta DC429, iako prostorno kratka – s duljinom od približno jednog kilometra unutar područja općine Rakovica – predstavlja infrastrukturno i funkcionalno izuzetno važan element cestovne mreže Plitvičkih dolina. Povezuje državnu cestu DC1 u naselju Selište Drežničko s glavnim ulazom u Nacionalni park Plitvička jezera (Ulaz 1), te se nastavlja prema naselju Prijeboj. Uloga ove prometnice nadilazi njezine fizičke karakteristike budući da osigurava primarnu pristupnu točku za posjetitelje koji dolaze iz kontinentalnog dijela Hrvatske, osobito iz pravca Zagreba i Karlovca.

Zahvaljujući svojoj poziciji, DC429 preuzima znatnu količinu prometa tijekom turističke sezone, s izraženim vršnim opterećenjima koja premašuju uobičajena za prometnice iste klasifikacije. Cesta prolazi kroz infrastrukturno najopremljeniju zonu šireg prostora Plitvičkih jezera, u kojoj se nalaze hotelski kapaciteti, ugostiteljski sadržaji, glavno parkiralište i turistički servisni objekti Nacionalnog parka. Osim funkcionalne, DC429 ima i stratešku ulogu u kontekstu prometnog upravljanja unutar zaštićenog područja, s naglaskom na regulaciju pristupa, očuvanje okoliša te sigurnost svih sudionika u prometu.

U važećim prostorno-planskim dokumentima, cesta DC429 identificirana je kao ključna prometna veza za pristup Plitvičkim jezerima sjevernim prilazom, s

potencijalom za infrastrukturna unaprjeđenja u skladu s razvojnim i zaštitnim ciljevima prostora. Unatoč skromnoj duljini, njezin značaj u okviru turističke mobilnosti, regionalne povezanosti i održivog korištenja prostora čini je jednom od prometno najvažnijih dionica na području Plitvičkih dolina.

Državna cesta DC42, koja povezuje Vrbovsko, Ogulin, Plaški, Saborsko i Grabovac, prolazi kroz Plitvičke doline u ukupnoj duljini od 25,07 kilometara. Unutar ovog prostora, ona ima izrazitu prometno-teritorijalnu važnost jer predstavlja poprečnu vezu između zapadnog dijela kontinentalne Hrvatske i glavnog longitudinalnog pravca DC1. U naselju Grabovac DC42 se izravno priključuje na DC1, čime ostvaruje funkcionalnu integraciju unutar šireg cestovnog sustava Republike Hrvatske. Cesta prolazi kroz manje naseljene i šumske predjele Like, ali je istovremeno važna za pristup udaljenijim ruralnim naseljima, lokalnoj zajednici i turističkim zonama u zaleđu Nacionalnog parka Plitvička jezera.

DC42 također ima ulogu alternativnog pravca za tranzitni i lokalni promet, osobito u slučajevima preopterećenja ili ograničenja prometa na dionici DC1. Budući da prelazi preko krškog planinskog terena, cesta je prostorno zahtjevnija i izložena zimskim uvjetima koji mogu otežavati promet. Unatoč tome, u prostorno-planskim dokumentima prepoznata je kao sekundarni ali strateški pravac za razvoj prometne pristupačnosti i decentralizaciju turističkog opterećenja glavnih koridora. Kao takva, DC42 ima višestruku funkciju: osigurava svakodnevnu prometnu povezanost lokalnom stanovništvu, olakšava distribuciju usluga i roba te doprinosi regionalnoj koheziji prostora Plitvičkih dolina s okolnim područjima Like, Gorskog kotara i središnje Hrvatske.

Područjem općine Saborsko prolazi željeznička pruga Zagreb – Split u duljini od 20,75 kilometara. Riječ je o dijelu Ličke pruge, točnije dionici koja povezuje Plaški i Vrhovine, a koja zaobilazi Nacionalni park Plitvička jezera s njegove istočne strane i djelomično prolazi kroz šumsko-planinske predjele Saborskog. Pruga je jednokolosiječna i neelektrificirana, a koristi se uglavnom za manji broj putničkih i povremeni teretni promet, pri čemu su stanice u ovoj zoni skromno opremljene ili funkcionalno ograničene.

Na području Saborskog nekada je djelovala i željeznička postaja Saborsko, no ona je zatvorena za redoviti putnički promet i danas uglavnom ne funkcionira operativno, iako je fizička infrastruktura – kolosijeci, signalizacija i objekti – još uvijek prisutna. Zbog nedovoljne prometne iskorištenosti, slabe povezanosti s lokalnim cestovnim mrežama i niskog broja korisnika, željeznica u ovom dijelu ostaje infrastrukturni resurs s ograničenom funkcionalnom ulogom.

U strateškom smislu, ova pruga ipak ima potencijal za reaktivaciju ili integraciju u održivije prometne modele, posebice u kontekstu povezivanja unutrašnjosti s turističkim područjem Plitvičkih jezera. Međutim, to bi zahtijevalo značajna ulaganja u modernizaciju infrastrukture, bolje povezivanje s cestovnim

sustavom (npr. Shuttle prijevoz između postaja i jezera), te usklađenost sa zaštitom prirodnog prostora.

U prostorno-planskim i strateškim dokumentima (npr. Strategijama prometnog razvoja na nacionalnoj i regionalnoj razini), željeznički razvoj u Plitvičkim dolinama ne zauzima prioritetno mjesto, a potencijalna modernizacija i bolja integracija željezničkog prijevoza uglavnom se promatra kroz jačanje intermodalnih veza s okolnim centrima (Ogulin, Gospić, Karlovac), a ne izgradnjom novih pruga. Time Plitvičke doline ostaju jedno od najposjećenijih područja u Hrvatskoj bez funkcionalnog pristupa željezničkom prometu, što otvara pitanje prometne održivosti i diverzifikacije prometnih rješenja u budućnosti.

Najbliže međunarodne zračne luke od interesa za Plitvičke doline su one u Zagrebu, Rijeci (Krk) i Zadru.

3.8. Analiza stanja digitalizacije

Cijelo područje TZ je pokriveno mobilnom mrežom, iako je dostupnost većih brzina ovisna o tipu mobilnog uređaja, tarifnom modelu, razini signala, te trenutnoj prometnoj opterećenosti mobilne mreže. Detalji su prikazani u poglavlju 'Telekomunikacijska infrastruktura i dostupnost interneta. Prema rezultatima ankete zaključuje se da je besplatan internet u destinaciji na zadovoljavajućoj razini jer je 60 % ispitanika odgovorilo sa ocjenom 6 i 7 odnosno da su izrazito zadovoljni besplatnim internetom u destinaciji.

3.9. Pristupačnost destinacije osobama s invaliditetom

Pristupačni turizam podrazumijeva prilagodbu turističkih usluga i sadržaja kako bi bili dostupni što širem krugu posjetitelja, uključujući osobe s invaliditetom, starije osobe, obitelji s malom djecom te osobe s privremenim ili trajnim zdravstvenim ograničenjima. Ovaj pristup temelji se na načelima univerzalnog dizajna, koji nastoji ukloniti fizičke, komunikacijske i socijalne barijere u turističkoj ponudi.

Procjenjuje se da osobe s invaliditetom čine najmanje 15 % svjetske populacije, odnosno oko 1,2 milijarde ljudi, a oko 30 % njih redovito putuje. Ako su zadovoljni iskustvom, često se vraćaju na ista, provjerena odredišta.

Zbog specifičnih potreba, njihova potrošnja je u pravilu veća, a gotovo uvijek putuju u društvu jedne ili više osoba. Također, imaju tendenciju izbjegavati gužve i putovati izvan glavne sezone, što ih čini još atraktivnijom ciljanom skupinom za turistički sektor.

U kontekstu općine, prilagodba infrastrukture za pristupačni turizam suočava se s izazovima zbog specifičnosti konfiguracije terena. Stoga je ključno ulagati u edukaciju lokalnih turističkih djelatnika i zajednice o komunikaciji i usluživanju osoba s različitim vrstama invaliditeta, kako bi se osigurao kvalitetan i inkluzivan doživljaj za sve posjetitelje.

Na području TZ Plitvičke doline samo jedna od šest promatranih atrakcija ima infrastrukturu prilagođenu osobama s invaliditetom. Poražavajući podatak od svega 16 % pristupačnih smještajnih kapaciteta za osobe s invaliditetom u Plitvičkim dolinama jasno ukazuje na nužnost hitne prilagodbe turističkih sadržaja i infrastrukture. Ovaj udio ne samo da ograničava pristup velikom broju potencijalnih posjetitelja, već i propušta priliku za značajan ekonomski i društveni razvoj.

3.10. Organiziranost i dostupnost usluga u destinaciji

Prema Registru udruga Republike Hrvatske, na području TZ djeluje 25 udruga od kojih prednjače braniteljske i vatrogasna društva.

Lokalna akcijska grupa Lika (LAG LIKA) osnovana je 15. svibnja 2013. godine i djeluje na području dvaju gradova, Gospića i Senja, te deset općina: Brinje, Donji Lapac, Gračac, Karlobag, Lovinac, Perušić, Plitvička Jezera, Rakovica, Udbina i Vrhovine. Osim predstavnika gradova i općina, članstvo u LAG-u LIKA čine i privatni i civilni sektor, ukupno 46 redovnih članova. Glavni ciljevi LAG-a su povećanje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje i prerade uz pridržavanje principa pametnog, održivog i uključivog razvoja, učinkovito korištenje prirodnih i kulturnih bogatstava za gospodarski rast i otvaranje novih radnih mjesta, smanjenje iseljavanja s ruralnih područja te unapređenje kvalitete života lokalnog stanovništva (LAG Lika, 2025.).

Lokalna akcijska grupa (LAG) Frankopan predstavlja partnersku udrugu koja okuplja predstavnike javnog, gospodarskog i civilnog sektora općina Bosiljevo, Cetingrad, Generalski Stol, Josipdol, Plaški, Saborsko i Tounj, te gradova Slunj, Ogulin i Otočac.

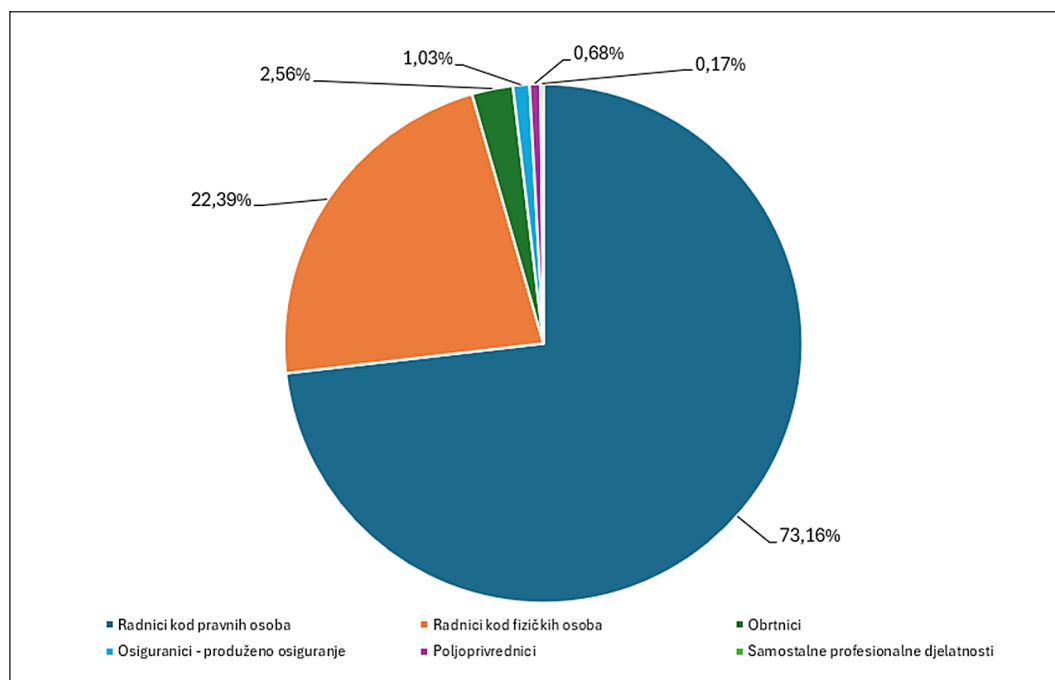
LAG je osnovan s ciljem kreiranja i provedbe Lokalne razvojne strategije, kao i dodjele javnih sredstava iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj putem natječaja, koristeći decentralizirani sustav uz primjenu "bottom-up" pristupa i CLLD metodologije.

U Rakovici je aktivna jedna škola – Osnovna škola Eugena Kvaternika, dok je u Saborskom evidentirana područna škola.

Na području Plitvičkih dolina djeluju dječji vrtići u Selištu Drežničkom i Saborskom.

Najbliža turistička ambulanta organizirana je unutar NP Plitvička jezera u Mukinjama za vrijeme turističke sezone u svim danima u tjednu.

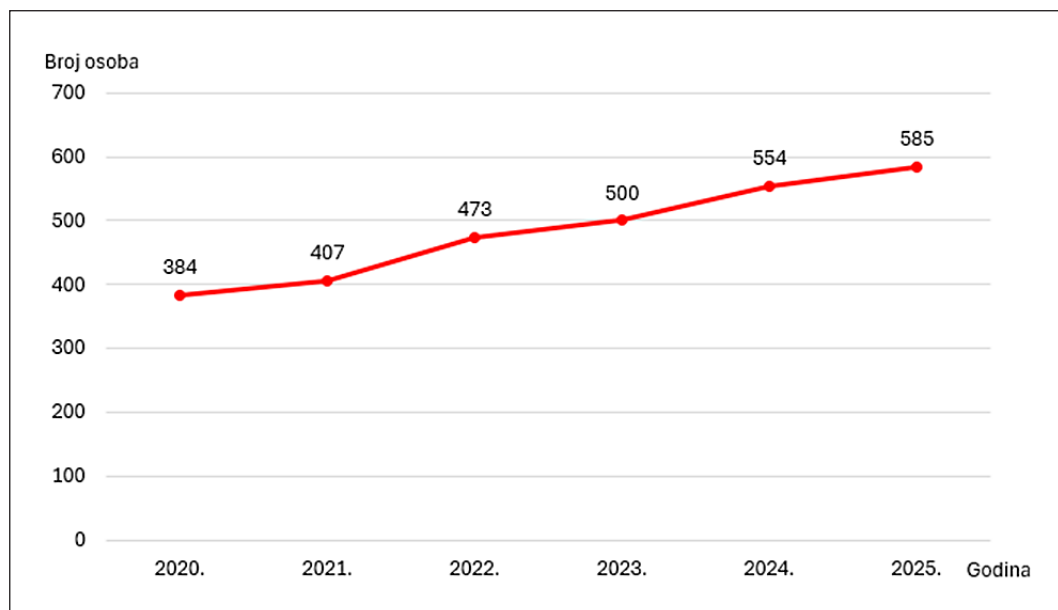
3.11. Analiza stanja i potreba ljudskih potencijala

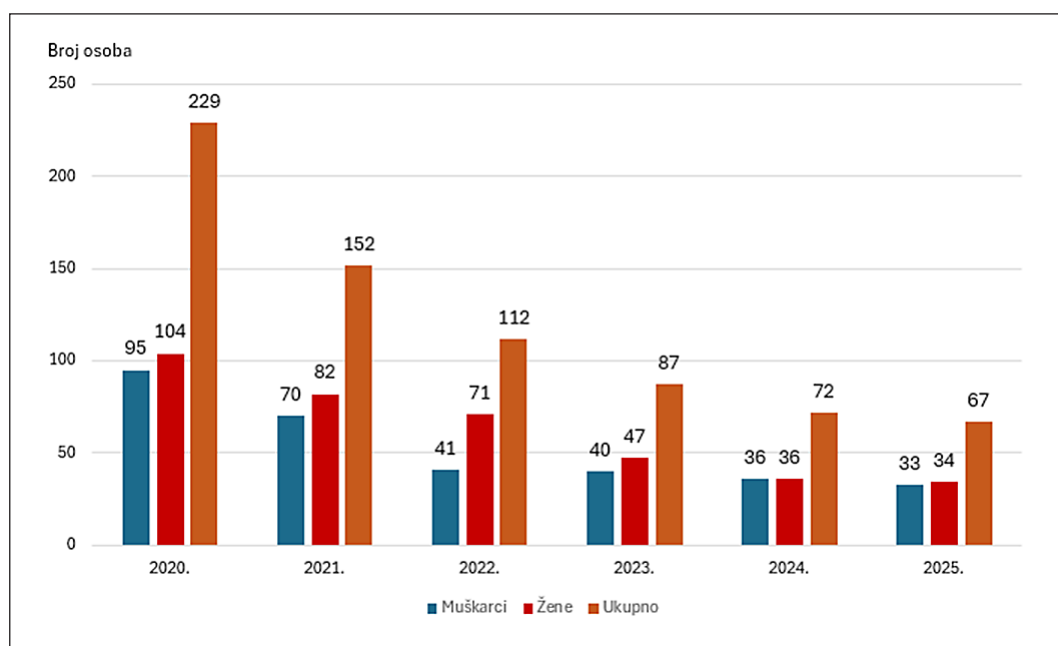
Slika 32. Grafički prikaz zaposlenosti po kategorijama
Izvor: autor, DGK

Većina osoba zaposlena je kod pravnih osoba, što čini čak 73,16 % ukupnog broja. To pokazuje da je zapošljavanje najčešće vezano uz poduzeća. Slijede radnici kod fizičkih osoba s 22,39 %, što je relativno visok udio i može upućivati na prisutnost manjih privatnih poslova, uslužnih djelatnosti i rada u kućanstvima. Ostale kategorije bilježe znatno manju zastupljenost. Obrtnici čine tek 2,56 % ukupnog broja osiguranika, dok je udio osoba koje su uključene u produženo osiguranje svega 1,03 %. Još manju zastupljenost imaju poljoprivrednici (0,68 %) i samostalne profesionalne djelatnosti poput odvjetnika ili umjetnika (0,17 %). Najveći dio zaposlenih radi u pravno uređenim i registriranim poslovnim odnosima., dok su oblici samozapošljavanja, individualnog poduzetništva i ruralnih djelatnosti slabije razvijeni ili zastupljeni. Ukupan broj zaposlenih doseže broj od 585, od čega je 278 (47,5 %) zaposlenih muškaraca i 307 (52,5 %) zaposlenih žena.

Broj osiguranika u Plitvičkim Dolinama u razdoblju od 2020. do 2025. godine bilježi stabilan i izražen rast, s ukupnim povećanjem od približno 52,3 % (s 384 na 585 osiguranika). Ovaj trend sugerira značajne pozitivne pomake u gospodarskim pokazateljima područja. Rast broja osiguranika najčešće je povezan s porastom zaposlenosti i širenjem ekonomske aktivnosti, što može upućivati na otvaranje novih radnih mjesta i povećanje formalne zaposlenosti. Posebno je značajan skok između 2021. i 2022. godine (16,2 %), što može biti rezultat investicijskog ciklusa, državnih poticaja ili snažnijeg razvoja sektora poput turizma, ugostiteljstva i uslužnih djelatnosti koji su karakteristični za ovu regiju. Kontinuirani rast do 2025. godine ukazuje na održivu dinamiku koja bi mogla biti rezultat strateških razvojnih politika ili strukturalnih promjena na tržištu rada.

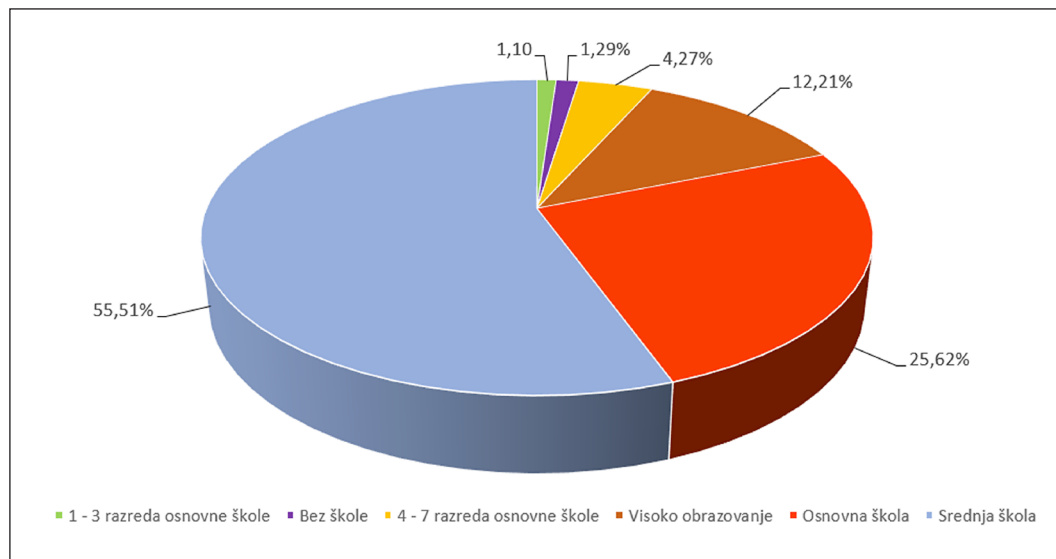
Slika 33. Grafički prikaz kretanja broja osiguranika 2020. – 2025.
Izvor: autor, HZMO

Slika 34. Grafički prikaz nezaposlenih osoba 2020.-2025.
Izvor: autor, HZZ

Analiza podataka o nezaposlenosti u Plitvičkim Dolinama u razdoblju od 2020. do 2025. godine ukazuje na kontinuiran pad ukupnog broja nezaposlenih, što sugerira pozitivna kretanja na lokalnom tržištu rada. U 2020. godini evidentirano je 229 nezaposlenih osoba (95 muškaraca i 104 žene), dok je do 2025. taj broj smanjen na 67 (33 muškarca i 34 žene), što predstavlja pad od gotovo 71 %. Trend smanjenja bilježi se iz godine u godinu, s osobito izraženim padom između 2020. i 2021., kada broj nezaposlenih pada za 77 osoba, odnosno više od 33 %. Tijekom cijelog promatranog razdoblja broj nezaposlenih žena bio je ponešto viši u odnosu na muškarce, no ta se razlika postupno smanjuje te

dolazi gotovo do potpunog izjednačenja u 2024. i 2025. godini. Takva dinamika može upućivati na ravnomjerniji pristup tržištu rada po spolu, kao i na moguće učinke lokalnih politika zapošljavanja. Ukupno gledano, podaci ukazuju na stabilizaciju nezaposlenosti i poboljšanje zapošljavanja radno sposobnog stanovništva.

Slika 35. Grafički prikaz stupnja obrazovanja stanovnika
Izvor: autor, DZS

Grafikon prikazuje strukturu stanovništva prema postignutom stupnju obrazovanja. Najveći udio, čak 55,51 %, čine osobe sa završenom srednjom školom, što ukazuje na to da je srednjoškolsko obrazovanje najzastupljeniji oblik obrazovanja u populaciji. Slijede osobe sa završenom osnovnom školom, koje čine 25,62 % stanovništva. Visoko obrazovanje ima 12,21 % osoba, što predstavlja relativno nizak udio visokoobrazovanih u društvu. Manji postotci pripadaju osobama koje su završile samo dio osnovne škole – njih 4,27 % ima završeno između 4. i 7. razreda, dok 1,10 % ima samo 1. do 3. razred osnovne škole. 1,29 % stanovništva nema završenu nijednu godinu škole.

Od 12,21 % ili 266 osoba s visokim obrazovanjem, samo 33 ih dolazi iz općine Saborsko. Od 266 osoba njih 116 ima završen stručni studij, a 150 osoba ima završen sveučilišni studij. Na području Plitvičkih dolina nije zabilježena nijedna osoba s doktoratom znanosti.

3.12. Analiza komunikacijskih aktivnosti

Komunikacijski kanali predstavljaju različite načine prijenosa informacija između organizacije i javnosti, a uključuju alate poput priopćenja za javnost, medijskih konferencija, intervjua, promotivnih letaka, informativnih brošura, objava u tiskanim i digitalnim medijima, televizijskih i radijskih emisija, sadržaja na društvenim mrežama, oglasnih ploča, plakata, newslettera i sličnih formata.

Kanali se mogu svrstati u dvije osnovne skupine:

- Offline komunikacijski kanali uključuju tradicionalne oblike informiranja, kao što su tiskani mediji (novine, časopisi), fizički promotivni materijali (letci, plakati, brošure), oglasne ploče, interni sastanci i prezentacije, te oglašavanje putem radija i televizije. Ovi kanali i dalje imaju važnu ulogu u komunikaciji s lokalnim stanovništvom i ciljanim skupinama koje nemaju pristup digitalnim tehnologijama.
- Online komunikacijski kanali obuhvaćaju suvremene digitalne alate, uključujući e-mail, newslettere, službene web stranice, blogove, internetske portale, društvene mreže (Facebook, Instagram, X/Twitter, LinkedIn i dr.), intranet sustave te multimedijske sadržaje poput edukativnih videa i webinara. Ovi kanali omogućuju brzu, dvosmjernu i interaktivnu komunikaciju s korisnicima te personalizirani pristup.

U suvremenom informacijskom okruženju, digitalni komunikacijski kanali imaju sve značajniju ulogu zbog svoje dostupnosti, fleksibilnosti i mogućnosti dosega široke i raznolike publike. Oni omogućuju pravovremeno informiranje, jednostavno praćenje rezultata komunikacije te znatno niže troškove u odnosu na tradicionalne medije. Upravo zbog toga, strateški pristup upravljanju online kanalima postaje ključan za učinkovitu javnu i institucionalnu komunikaciju.

Uz NP Plitvička jezera koje su digitalno dobro predstavljena, Baraćeve špilje prednjače kao jedna od glavnih atrakcija prostora. Za Baraćeve špilje stanje digitalizacije komunikacijskih kanala je umjereno dobro: postoje web stranica, društvene mreže, izvještaji o aktivnostima i brojkama, ali i prostora za poboljšanje. Na platformi Facebook atrakcija bilježi 11.000 pratitelja, na Instagramu 2349 pratitelja.

3.13. Analiza konkurencije

Analiza konkurencije u turizmu podrazumijeva sustavno i detaljno ispitivanje drugih destinacija koje nude usporedive turističke proizvode, ciljaju slične tržišne segmente ili privlače srodne skupine posjetitelja. Cilj takve analize je identificirati konkurentne prednosti i slabosti tih destinacija, razumjeti njihove razvojne strategije te odrediti njihovu tržišnu poziciju u odnosu na vlastitu destinaciju.

Kao glavni konkurenti identificirane su destinacije koje temelje svoju ponudu na prirodnim atrakcijama i resursima, odnosno one koje pružaju slične doživljaje i proizvode vezane uz prirodnu baštinu i aktivni turizam. To su sljedeće destinacije:

- Slunj
- Otočac
- Vrhovine
- Plitvička jezera

Tablica 79. Popis obveznih pokazatelja prihvatnog kapaciteta

Općina Vrhovine	
Sličnosti	Razlike
• Dio NP Plitvička jezera • Brdsko-planinsko područje • Atraktivni prirodni resursi • Aktivni turizam – biciklizam, planinarenje • Ruralni karakter • Orijentacija na inozemno turističko tržište	• Glavne turističke atrakcije NP Plitvička jezera nalaze se na području općine Plitvička Jezera • Slabija ugostiteljska ponuda • Skromnija infrastruktura (osobito smještajnih kapaciteta) • Slabiji digitalni otisak
Općina Plitvička jezera	
Sličnosti	Razlike
• Brdsko-planinsko područje • Atraktivni prirodni resursi • Boravak u netakutoj prirodi • Aktivni turizam – biciklizam, planinarenje • Razvijena smještajno-ugostiteljska ponuda • Vodna bogatstva • NP Plitvička jezera	• NP Plitvička jezera su svjetski poznati brend, zaštitni znak hrvatskog turizma • Značajno jače izgrađena infrastruktura; prvenstveno hoteli • Masovni turizam, organizirani dolasci
Grad Otočac	
Sličnosti	Razlike
• Bogati prirodni resursi i potencijali • Ruralni ambijent • Aktivni turizam – biciklizam, planinarenje • Neposredna blizina ili dio Plitvičkih jezera	• Kulturno-povijesni sadržaji, rijeka Gacka, gastro turizam • Umjereno razvijen turizam, manji broj posjetitelja • Bolja prometna povezanost, blizina auto-cesta
Grad Slunj	
Sličnosti	Razlike
• Atraktivni prirodni resursi • Vodna bogatstva • Aktivni turizam – biciklizam, planinarenje • Ruralni karakter • Neposredna blizina ili dio Plitvičkih jezera	• Veći broj kulturnih dobara • Manji broj smještajno-ugostiteljskih sadržaja • Manja međunarodna prepoznatljivost • Više smještajnih kapaciteta i turističkih usluga • Bolja prometna povezanost

Tablica 80. Popis obveznih pokazatelja prihvatnog kapaciteta

	TZP Plitvičke doline	Plitvička Jezera	Vrhovine	Otočac	Slunj
Noćenja 2023.	287.106	394.887	12.338	60.110	86.379
Noćenja 2024.	267.425	410.293	9.202	58.760	90.703
Broj kreveta ¹	4.655	5.362	770	972	2.826

Kao glavni konkurent Plitvičkim dolinama ističe se općina Plitvička Jezera koja svoju turističku ponudu temelji na NP Plitvička jezera. Plitvička jezera imaju

¹ Broj kreveta – podaci za 2024. preuzeti iz DZS-a

veći broj noćenja i veći broj smještajnih kapaciteta u odnosu na Rakovicu što je indikator veće prepoznatljivosti i turističke iskoristivost destinacije.

Osim regionalnih destinacija, konkurenciju Plitvičkim dolinama predstavlja i Nacionalni park Una u susjednoj Bosni i Hercegovini. Park je poznat po impresivnim slapovima, posebno Štrbačkom buku i Martin Brodu, a posjetiteljima nudi raznolike aktivnosti poput raftinga, kajakarenja i biciklističkih tura. Uz prirodne ljepote, NP Una obuhvaća i značajne kulturne lokalitete, uključujući Japodske otoke i ostatke srednjovjekovnih utvrda.

3.14. Izvješće o provedenoj analizi stanja

Područje Turističke zajednice Plitvičke doline proteže se na površini od 388 km² s ukupno 2696 stanovnika, pri čemu je gustoća naseljenosti znatno niža od županijskog i državnog prosjeka. Karakterizira je bogatstvo prirodnih, kulturnih i povijesnih resursa te razvijena turistička infrastruktura, ali i prisutni izazovi u njenom korištenju i održavanju. Prirodne ljepote, poput Nacionalnog parka Plitvička jezera, Baračevih špilja, rijeke Korane i obronaka Plješivice, zajedno s mrežom biciklističkih i pješačkih staza, pružaju visok potencijal za razvoj aktivnog i održivog turizma.

Područje Plitvičkih dolina ima umjereno kontinentalnu klimu s toplim ljetima i hladnim, snježnim zimama, pri čemu su niži predjeli Rakovice blaži, a viši predjeli Saborskog hladniji i snježniji. Godišnja količina oborina je ravnomjerno raspoređena, s visokim udjelom snježnih padalina zimi i visokom vlažnošću zraka tijekom cijele godine.

Demografska analiza ukazuje na negativne trendove – dugoročni pad broja stanovnika, nizak natalitet, izraženo starenje populacije i negativan migracijski saldo. Općina Saborsko posebno je pogođena depopulacijom i visokim indeksom starosti, dok Rakovica pokazuje nešto otporniju strukturu stanovništva, zahvaljujući većem broju mladih i povoljnijoj prometnoj povezanosti. Takva demografska slika predstavlja izazov za održivost lokalnih zajednica, gospodarski razvoj i kvalitetu javnih usluga, te zahtijeva strateške mjere usmjerene na zadržavanje mladih, poticanje doseljavanja, razvoj lokalnog gospodarstva i unapređenje infrastrukture.

Kulturna i nematerijalna baština, uključujući sakralnu arhitekturu, arheološke lokalitete, memorijalne spomenike i tradicijske obrte, predstavlja dodatnu vrijednost destinacije, iako je njihova dostupnost i iskorištenost još uvijek ograničena. Ugostiteljska ponuda područja temelji se na lokalnim proizvodima i tradicionalnoj ličkoj kuhinji, no prostor za unapređenje postoji u povećanju prepoznatljivosti, diverzifikaciji i pristupačnosti usluga. Javna turistička infrastruktura, uključujući staze, odmorišta, edukativne sadržaje i pristupe rijekama, dobro je razvijena, ali zahtijeva daljnja ulaganja u pristupačnost, signalizaciju, održavanje i digitalizaciju. Infrastrukturni sustavi poput vodoopskrbe, odvodnje, elektroenergetike, plina, interneta i mobilne mreže trenutno

pokrivaju osnovne potrebe stanovnika i turista, no prisutni su izazovi u stabilnosti opskrbe, brzini i dostupnosti modernih tehnologija te pokrivenosti cijelog teritorija.

Prometna povezanost područja dobro je razvijena državnim i županijskim cestama, dok željeznički pristup ostaje ograničen, a prometne gužve u turističkoj sezoni dodatno naglašavaju potrebu za infrastrukturnim unaprjeđenjem. Ekonomski pokazatelji turističke zajednice pokazuju rast zaposlenosti i smanjenje nezaposlenosti, što ukazuje na pozitivne pomake na lokalnom tržištu rada. Komunikacijski kanali, uključujući digitalne i tradicionalne medije, postoje, no njihova učinkovitost i pokrivenost turističkih atrakcija može se dodatno poboljšati. Posebno je izražen potencijal za razvoj pristupačnog turizma, jer je infrastruktura prilagođena osobama s invaliditetom još uvijek vrlo ograničena.

Ukupno gledano, Plitvičke doline imaju značajan turistički, kulturni i gospodarski potencijal, ali ostvarivanje tog potencijala zahtijeva strateška ulaganja u infrastrukturu, uslužnu i digitalnu modernizaciju, pristupačnost te valorizaciju prirodne i kulturne baštine.

4. Potencijal za razvoj i podizanje kvalitete turističkih proizvoda

Tablica 81. Popis obveznih pokazatelja prihvatnog kapaciteta

Turistički proizvod	Trenutno stanje	Potencijal
Smještaj	• U strukturi smještajnih objekata prevladavaju kampovi i objekti u domaćinstvu • Nedovoljna diverzifikacija vrsta smještaja • Neravnomjerna koncentracija • Zadovoljavajući smještajni kapacitet	• Diverzifikacija smještajne ponude (s naglaskom na hotele) • Prenamjena ili izgradnja novih kampova – Glamping
Ugostiteljstvo	• Razvijena, ali umjereno opsežna ugostiteljska ponuda • Autentična lička gastronomija • Nedovoljna promocija tradicionalne kuhinje • Naglašen sezonski karakter poslovanja • Potencijal za razvoj eno-gastro ponude	• Brendiranje lokalne gastronomije • Razvoj cjelogodišnje ponude • Bolje povezivanje ugostitelja i lokalnih OPG-ova • Bolja integracija s turističkim sadržajima
Turističke atrakcije	• Impresivan podzemni svijet, bogata geološka i arheološka baština • Krški reljef, speleologiju i podzemne ekosustave • Kulturno-povijesna ponuda • Jedinstveni prirodni lokaliteti s visokom razinom bioraznolikosti • Mreža biciklističkih i pješačkih staza	• Diverzifikacija ponude atrakcija • Unaprijeđenje interpretacije i signalizacije • Umreživanje atrakcija • Organizacija tura i digitalni branding
Turističke usluge	• Prostor za napredak • Suradnja JLS i županija • Naglasak na održivi razvoj	• Razvoj cjelovitih turističkih paketa • Eko certifikati • Umreživanje • Manifestacije i događaji
Kultura i baština	• Nedovoljno valorizirana • Nedovoljno turistički integrirana • Potrebna je jača institucionalna podrška i promocija	• Interpretacijske centri, multimedijalne izložbe i tematske ture • Revitalizacija i obnova • Digitalizacija • Kulturne manifestacije
Javna turistička infrastruktura	• Razvijena osnovna (primarnu) turistička infrastruktura • Prirodni i rekreativni lokaliteti • Infrastruktura je funkcionalna i dostupna • Nedovoljno povezana u cjelovitu destinacijsku ponudu.	• Unaprjeđenje i proširenje biciklističkih i pješačkih staza • Razvoj pristupnih i informativnih točaka • Uređenje odmorišta i piknik zona • Održavanje i nadogradnja poučno-rekreativnih staza • Digitalizacija
Energetska infrastruktura	• Zadovoljavajuće stanje energetske infrastrukture • Generalno stanje bolje u Saborskom • Puno prostora za napredak u Rakovici – posebice za električnu energiju • Neizgrađenost lokalnih plinskih mreža • Neujednačeno razvijena	• Dodatna ulaganja u širokopojasne mreže • Unaprijeđenje digitalnu uključivost

Turistički proizvod	Trenutno stanje	Potencijal
Telekomunikacijska infrastruktura i dostupnost interneta	• Mobilna mreža pokriva cjelokupno područje • stabilnost veze i propusnost nestabilne	• Dodatna ulaganja u širokopojasne mreže • Unaprijeđenije digitalnu uključivost
Vodoopskrba i odvodnja	• Neujednačena vodoopskrba • Ograničenja u opskrbi u sušnim mjesecima • Planirane investicije • Regionalni vodoopskrbni sustav Lička Jesenica • Dovoljno prirodnih vodnih resursa	• Rekonstrukcija dotrajalih cjevovoda • Proširenje vodoopskrbne mreže • Izgradnja Regionalnog vodoopskrbnog sustava Lička Jesenica • Monitoring i digitalizacija
Gospodarenje otpadom	• Postoji lokalno odlagalište otpada • Divlja odlagališta su rijetka • Sustav je funkcionalan i pokriva osnovne potrebe	• Potencijal za poboljšanje i modernizaciju gospodarenja otpadom
Prometna infrastruktura	• Sezonska zagušenja • Nedovoljna razvijenost lokalnih i sekundarnih cesta • Nedostatak funkcionalnih željezničkih trasa	• Poboljšanje infrastrukture • Rasterećenje glavnih cestovnih pravaca • Razvojem intermodalnih rješenja
Digitalne tehnologije	• Besplatan internet • Nedostupnost viših brzina interneta • Osnovne digitalne usluge	• Ulaganje u kibernetičku sigurnost • Poboljšanje brzine i stabilnosti pristupa internetu • Generalna digitalizacija • Interaktivne digitalne karte
Pristupačnost destinacije osobama s invaliditetom	• Većinom atrakcije nisu prilagođeni osobama s invaliditetom • Terenski uvjeti i konfiguracija područja – dodatni izazov	• Potencijal za razvoj inkluzivnog turizma • Edukacija turističkih djelatnika • Prilagodba objekata • Povećanje pristupačnosti
Javne usluge i servisi	• Nedostatak turističkih ambulanti • Relativno velik broj civilnih udruga	• Mogućnost suradnje LAG-a Lika s ugostiteljima • Suradnja udruga
Ljudski potencijali	• Minimalna zastupljenost samozapošljavanih osoba, obrta i poljoprivrede • Pozitivni trendovi u zapošljavanju i gospodarskoj aktivnosti • Pad nezaposlenosti • Stabilno tržište	• Stipendiranje učenika u turističkim zanimanjima • Izgradnja osnovnih/srednjih škola
Komunikacijske aktivnosti	• Organizirane službene web stranice TZ i glavnih atrakcija • Aktivnost na društvenim mrežama • Nedovoljna eksploatacija i reklamiranje	• Dodatno ulaganje u digitalni marketing • Strateška ulaganja i jačanje online komunikacije • Generalno razvoj – malen broj atrakcija koristi prednosti marketinga

5. Pokazatelji održivosti na razini destinacije

Pokazatelji održivosti pružaju jasnu strukturu i smjernice koje turističkim destinacijama omogućuju sustavno praćenje, ocjenjivanje i unaprjeđenje razine održivosti. To je od ključne važnosti u današnjem vremenu, kada održivi pristupi predstavljaju temelj dugoročnog uspjeha u turizmu.

Plan upravljanja destinacijom mora sadržavati obvezne pokazatelje održivosti, dok također može uključivati i specifične pokazatelje, koji trebaju biti rezultat analize trenutnog stanja destinacije i usklađeni s njezinim razvojnim ciljevima.

Popis obveznih i specifičnih pokazatelja, kao i izvori i način prikupljanja podataka potrebnih za njihovo izračunavanje, propisani su Pravilnikom o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma (NN 112/24).

5.1. Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na društvene aspekte održivosti

5.1.1. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom

Tablica 82. Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone

Pokazatelj	Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira ukupan broj ostvarenih turističkih noćenja u destinaciji u odnosu na stotinu stalnih stanovnika u vršnom mjesecu koji se smatra glavnom turističkom sezonom što ujedno podrazumijeva i najveće opterećenje kako u kontekstu infrastrukture tako i u društvenom.
	Opis	Ovim pokazateljem se nastoji procijeniti tzv. Intenzitet turizma, odnosno razina objektivnog opterećenja koju turizam u periodu glavne turističke sezone stvara po lokalno stanovništvo, ali i prostor te infrastrukturu. Valja uočiti postojanje razlike između ovog pokazatelja, koji se može smatrati objektivnim, u odnosu na različite pokazatelje dojma koji lokalno stanovništvo ima o turizma, koji se s druge strane mogu smatrati subjektivnim pokazateljima.
Metodologija izračuna pokazatelja	Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika	
	$\text{pokazatelj} = (\text{ukupan broj noćenja turista u vršnom mjesecu}) \div (\text{broj dana u vršnom mjesecu}) \times (\text{broj stalnih stanovnika u destinaciji}) \div 100$ Pod pojmom »vršni mjesec« misli se na mjesec u kojem je ostvaren najveći broj noćenja.	
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje	

Pokazatelj	Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone		
2024.	2025.	2026.	2027.
82,35			

Obrazloženje: opterećenje turističkim posjetiteljima relativno je visoko, ali ne ekstremno. Turizam značajno utječe na prostor, infrastrukturu i svakodnevni život lokalnog stanovništva tijekom vršnih dana.

Tablica 83. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom

Pokazatelj		Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji su zadovoljni turizmom u destinaciji u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji.	
	Opis	Zadovoljstvo stanovnika razvojem turizma bitan je cilj održivog upravljanja destinacijom, pri čemu je pozitivan stav stanovnika prema razvoju turizma jedan od ključnih elemenata njegove uspješnosti. Tamo gdje turizam nije podržan može se očekivati otpor stanovnika prema infrastrukturnim ulaganjima. Dodatno, gostoljubivi domaćini jedan su od ključnih faktora u formiranju cjelokupnog zadovoljstva turista posjetom.	
	Podpokazatelji	• udio lokalnog stanovništva zadovoljnih turizmom kod onih koji ostvaruju koristi od turizma • udio lokalnog stanovništva zadovoljnih turizmom kod onih koji ne ostvaruju koristi od turizma	
Metodologija izračuna pokazatelja	Udio lokalnog stanovništva zadovoljnih turizmom u destinaciji računa se kao omjer broja ispitanika zadovoljnih turizmom i ukupnog broja ispitanika. Pokazatelj se računa na ukupnom skupu te zasebno na skupu ispitanika koji ostvaruju koristi od turizma i na skupu ispitanika koji ne ostvaruju koristi od turizma. Udio lokalnog stanovništva zadovoljnih turizmom i udio stanovnika koji ostvaruju koristi od turizma u destinaciji procjenjuje se pitanjima koja su definirana smjernicama za provođenje primarnih istraživanja.		
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine		
2024.	2026.	2028.	2030.
Ukupno: 55,55 % Ostvaruju korist: 46,42 %			

Obrazloženje: Rezultat pokazuje da većina lokalnog stanovništva percipira turizam u destinaciji pozitivno, ali među onima koji izravno ostvaruju koristi od turizma zadovoljstvo je nešto niže što može biti posljedica visokih očekivanja vezanih uz ekonomsku dobit, radne uvjete ili kvalitetu turističke infrastrukture.

5.1.2. Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom

Tablica 84. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji

Pokazatelj	Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Procjena zadovoljstva turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i jednodnevnih posjetitelja cjelokupnim boravkom u destinaciji na skali od 0 do 100. Procjena neto spremnosti na preporuku na skali od 0 do 100, posebno za turiste koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i jednodnevne posjetitelje.
	Opis	Zadovoljni posjetitelji učinkovit su alat privlačenja novih gostiju te time i stvaranja novih radnih mjesta u destinaciji, a uz to često i dulje borave te generiraju veći prihod u odnosu na posjetitelje koji nisu zadovoljni svojim boravkom u destinaciji. Nadalje, praćenjem zadovoljstva posjetitelja mjere se i prate učinci aktivnosti na unapređenju turističkog proizvoda destinacije. Ne postoji jedinstveni standard za procjenu zadovoljstva kupaca. Zadovoljstvo je složeni pokazatelj koji se može mjeriti na različite načine, poput percepcije kvalitete, percepcije vrijednosti, i raskoraka između očekivanog i stvarnog iskustva. Primjenom različitih standarda mjerenja zadovoljstva (koji ujedno predstavljaju različite standarde na koje se kupci referiraju prilikom kupnje) i njihovim integriranjem u jedinstveni pokazatelj u skladu s validiranom metodologijom Američkog indeksa zadovoljstva klijenta (eng. American Customer Satisfaction Index – ACSI) postignut je sveobuhvatniji pristup mjerenju kvalitete cjelokupnog iskustva posjetitelja. Neto spremnost na preporuku smatra se jednim od glavnih standarda za vrednovanje iskustva korisnika proizvoda/usluga u različitim industrijama, a koristi se i za predviđanje lojalnosti kupaca. Zasniva se na pitanju o vjerojatnosti preporuke proizvoda/usluge rodbini, prijateljima i/ili kolegama. Preporuke rodbine i prijatelja (eng. Word of mouth) ujedno su jedan od najvažnijih izvora informacija prilikom odabira destinacije putovanja, te u kombinaciji s pokazateljem o zadovoljstvu daje pravu sliku utiska same destinacije.
	Podpokazatelji	• Udio (%) turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i jednodnevnih posjetitelja koji su zadovoljni boravkom u destinaciji • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji u sezoni • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji u predsezoni ili posezoni • Neto spremnost na preporuku destinacije u sezoni • Neto spremnost na preporuku destinacije u predsezoni ili posezoni
Metodologija izračuna pokazatelja	Vrijednost pokazatelja– Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom sastoji se od: (i) vrijednosti indeksa zadovoljstva posjetitelja destinacijom i (ii) neto spremnost na preporuku destinacije. Vrijednosti pokazatelja mjere se s pomoću varijabli/pitanja koja su definirana smjernicama za provođenje primarnih istraživanja, donesenih od strane ministarstva nadležnog za poslove turizma.	
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine	

Pokazatelj	Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji			
2024.	2026.	2028.	2030.	
Indeks zadovoljstva: 74,55 % Neto spremnost na preporuku: 2				

Obrazloženje: Rezultati pokazuju da posjetitelji destinacije generalno izražavaju visoko zadovoljstvo cjelokupnim boravkom, pri čemu indeks zadovoljstva iznosi oko 75 %. To ukazuje da većina turista i jednodnevnih posjetitelja pozitivno doživljava kvalitetu destinacije, uključujući ponudu smještaja, usluga i atrakcija. Međutim, neto spremnost na preporuku je vrlo niska, što znači da unatoč visokom zadovoljstvu, posjetitelji nisu skloni aktivno preporučivati destinaciju prijateljima i obitelji.

5.1.3. Pristupačnost destinacije

Tablica 85. Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom

Pokazatelj	Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom		
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj prikazuje udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom u odnosu na ukupan broj atrakcija u destinaciji prepoznatim planom upravljanja.	
	Opis	Atrakcije kao razlog dolaska u destinaciju mogu biti iznimno raznolike i različite dostupnosti, stoga je svrha ovog pokazatelja uvid u mogućnosti obilaska atrakcija i lokaliteta od interesa osobama s invaliditetom (osobama s tjelesnim, intelektualnim mentalnim i osjetilnim oštećenjem zdravlja), pri čemu se pristupačnost očituje u fizičkoj pristupačnosti i pristupačnosti informacija i komunikacija.	
	Podpokazatelji	• Udio atrakcija (lokaliteta) fizički pristupačnih osobama s invaliditetom • Udio atrakcija (lokaliteta) informacijski i komunikacijski pristupačnih osobama s invaliditetom.	
Metodologija izračuna pokazatelja	EA – broj svih evidentiranih atrakcija u destinaciji EAP – broj atrakcija pristupačnih osobama s invaliditetom	$\text{Udio pristupačnih atrakcija} = (EAP \times 100) / EA$	
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine		
2024.	2026.	2028.	2030.
16,67 %			

Obrazloženje: mali dio atrakcija u destinaciji pristupačan osobama s invaliditetom, uključujući fizičku pristupačnost i pristupačnost informacija i komunikacije. To znači da većina turističkih lokaliteta još uvijek nije prilagođena osobama s različitim vrstama invaliditeta, što ograničava njihovu mogućnost potpune participacije u turističkim aktivnostima.

5.1.4. Sigurnost destinacije

Tablica 86. Broj organiziranih turističkih ambulanti

Pokazatelj		Broj organiziranih turističkih ambulanti	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je broj organiziranih turističkih ambulanti u svrhu provođenja mjera zdravstvene zaštite za povećani broj korisnika zdravstvene zaštite koje se pružaju turistima.	
	Opis	Sukladno posebnom zakonu kojim se uređuje zdravstvena zaštita turističku ambulantu može organizirati jedinica područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb, jedinica lokalne samouprave, turistička zajednica, druga pravna i fizička osoba koja obavlja ugostiteljsku djelatnost i/ili pruža usluge u turizmu, zdravstvena ustanova, trgovačko društvo koje obavlja zdravstvenu djelatnost ili privatni zdravstveni radnik, koji su dužni utvrditi i razdoblje rada turističke ambulante tijekom godine. Turistička ambulanta organizira se izvan mreže javne zdravstvene službe. Posebnim propisom o normativima i standardima za turističku ambulantu određeni su minimalni normativi i standardi u pogledu prostora, radnika i medicinsko-tehničke opreme koje mora ispunjavati turistička ambulanta. Zbog potrebe osiguranja provođenja mjera zdravstvene zaštite za povećani broj korisnika zdravstvene zaštite koje se pružaju turistima, jedinica područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb, za svaku sljedeću turističku sezonu utvrđuje minimalni broj turističkih ambulanti za svoje područje na temelju broja dolazaka turista u prethodnoj godini.	
	Podpokazatelji	N/P	
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj je informacija o broju ambulanti u destinaciji, te se broj direktno preuzima i služi kao pokazatelj.		
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje		
2024.	2025.	2026.	2027.
0			

Obrazloženje: Rezultat pokazuje da trenutno nema organiziranih turističkih ambulanti u destinaciji. To znači da ne postoji posebno uspostavljena zdravstvena služba namijenjena isključivo turistima, izvan redovne mreže javne zdravstvene zaštite koja zadovoljava potrebe turista/posjetitelja.

5.2. Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na okolišne aspekte održivosti

5.2.1. Upravljanje vodnim resursima

Tablica 87. Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju)

Pokazatelj	Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju)		
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je omjer ukupne količine vode isporučene u smještajnim objektima destinacije u odnosu na ukupnu potrošnju vode u destinaciji, koji daje uvid u opterećenje turizma na vodni resurs destinacije.	
	Opis	Ograničavajući čimbenik razvoja turizma u pojedinim destinacijama je dostupnost vode, odnosno njena nepovoljna prostorna i vremenska raspodjela, osobito u Jadranskoj Hrvatskoj te u ljetnim mjesecima, kao i gubici vode u vodoopskrbnom sustavu. Vođenje evidencije o ukupnoj finalnoj potrošnji vode dužno je provoditi i osigurati nadležno tijelo za upravljanje vodnim resursima u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave na temelju posebnog zakona kojim se uređuje upravljanje vodama.	
	Podpokazatelji	N/P	
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj se izračunava kao omjer (%) finalne potrošnje vode po noćenju turista (m³) u smještajnim objektima destinacije i u odnosu na potrošnju vode po stanovniku destinacije (m³). F1 – ukupna finalna potrošnja vode u kućanstvima i smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja F2 – ukupna finalna potrošnja vode u kućanstvima i smještajnim objektima kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja T1 – broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja T2 – broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja N1 – broj dana u mjesecu s najmanjim brojem turističkih noćenja (28/29/30/31) N2 – broj dana u mjesecu s najvećim brojem turističkih noćenja (28/29/30/31) S – broj stanovnika u destinaciji potrošnja vode po noćenju turista = $((F2 \times N1) - (F1 \times N2)) / ((T2 \times N1) - (T1 \times N2))$ potrošnja vode po noćenju stanovnika = $((1 \div S) \times (T2 \times F1 - T1 \times F2)) / ((T2 \times N1) - (T1 \times N2))$ omjer potrošnje vode po noćenju turista i stanovnika = (potrošnja vode po noćenju turista) ÷ (potrošnja vode po noćenju stanovnika) × 100		
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine		
2024.	2026.	2028.	2030.
225 %			

Obrazloženje: Turistički objekti u razdoblju najveće turističke aktivnosti troše više nego dvostruko više vode po korisniku u usporedbi s lokalnim stanovništvom. Ovaj visok omjer jasno ukazuje da turizam ima izrazito snažan utjecaj na potrošnju vode, osobito tijekom ljetnih mjeseci kada su i prirodni vodni resursi najosjetljiviji.

5.2.2. Gospodarenje otpadom

Tablica 88. Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone)

Pokazatelj	Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone)	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj prati omjer količina komunalnog otpada nastalog po noćenju turista u smještaju u usporedbi s količinama otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone po stanovniku, u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja)
	Opis	Pokazateljem se prati ostvarenje veze između proizvodnje otpada u turizmu i gospodarskog rasta te uspješnost sprečavanja nastanka otpada u destinaciji. Ukazuje na okolišni aspekti rizika u turističkim destinacijama gdje nedovoljno adekvatna infrastruktura gospodarenja otpadom u kombinaciji s povećanom turističkom aktivnosti može ugroziti konkurentnost turističke destinacije. Pokazatelj je važan za atraktivnost destinacije i u slučaju neuređenog ili preopterećenog (prekapacitiranog) sustava gospodarenja otpadom što predstavlja ograničavajući čimbenik razvoja destinacije. Noćenja turista jesu svaka registrirana noć osobe (turista) u objektu koji pruža uslugu smještaja (prijavljena noćenja u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju u sustavu eVisitor). Komunalni otpad je miješani komunalni otpad i odvojeno sakupljeni otpad. Javna usluga sakupljanja komunalnog otpada podrazumijeva prikupljanje komunalnog otpada na području pružanja javne usluge putem spremnika od pojedinog korisnika i prijevoz i predaju tog otpada ovlaštenoj osobi za obradu takvoga otpada.
	Podpokazatelji	N/P
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj se izračunava kao omjer količine otpada nastalog po noćenju turista u smještaju u odnosu na ukupne količine komunalnog otpada nastale u destinaciji u mjesecima s najnižom i najvišom turističkom aktivnosti F1 – ukupne količine komunalnog otpada nastalog u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja (tone) F2 – ukupne količine komunalnog otpada nastalog u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja T1 – broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja T2 – broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja S – broj stanovnika u destinaciji N1 – broj dana u mjesecu s najmanjim brojem turističkih noćenja (28/29/30/31) N2 – broj dana u mjesecu s najvećim brojem turističkih noćenja (28/29/30/31)	

Pokazatelj	Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone)		
Metodologija izračuna pokazatelja	WTN – količina otpada po turističkom noćenju = $((F2 \times N1) - (F1 \times N2))/((T2 \times N1) - (T1 \times N2))$ WRN – količina otpada po noćenju stanovnika = $((1 \div S) \times (F2 \times N1) - (F1 \times N2))/((T2 \times N1) - (T1 \times N2))$ WT – količina otpada nastalog zbog noćenja turista u vremenskom intervalu (mjesec s najvećim brojem noćenja). Izračunava se kao umnožak broja noćenja u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja (T2) i količine otpada po turističkom noćenju (WTN) $WT = T2 \times WTN$ WR – količina otpada od lokalnog stanovništva u destinaciji u vremenskom intervalu (mjesec s najvećim brojem noćenja). Izračunava se kao umnožak broja stanovnika (S), broja dana u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja (N2) i količine otpada po noćenju stanovnika (WRN) $WR = S \times N2 \times WRN$ omjer količine komunalnog otpada koji su proizveli turisti u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju i lokalno stanovništvo (za promatrani period) = $WT \div WR$		
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine		
2024.	2026.	2028.	2030.
128,07 %			

Obrazloženje: Rezultat pokazuje da turisti u destinaciji generiraju više komunalnog otpada po noćenju nego lokalno stanovništvo, s udjelom koji premašuje količinu koju proizvodi domaće stanovništvo u istom razdoblju.

5.2.3. Zaštita bioraznolikosti

Tablica 89. Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite)

Pokazatelj	Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite)	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira udio zaštićenih prirodnih područja (kopnenih i morskih) i područja ekološke mreže Natura 2000, u ukupnoj površini destinacije (jedan ili više JLS-ova), te njihova struktura prema kategoriji zaštite.
Obilježja pokazatelja	Opis	Turizam zasnovan na prirodi brzo raste, a jedan od ključnih faktora za iskustvo posjetitelja je kvaliteta okoliša. Bioraznolika područja privlače turiste, posebno ona s infrastrukturom koja omogućava pristupačnost. Očuvanje kopnene i morske bioraznolikosti ključno je za očuvanje značajnih ekonomskih koristi koje države ostvaruju od turizma. Udio zaštićenih područja ukazuje na aktivnosti vezane za očuvanje bioraznolikosti te na očuvanje, obnovu i održivu upotrebu ekosustava i njihovih usluga.

Pokazatelj	Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite)		
Obilježja pokazatelja	Podpokazatelji	• udio zaštićenih prirodnih područja i područja ekološke mreže Natura 2000 u ukupnoj površini destinaciji • kategorije zaštićenih prirodnih područja u destinaciji	
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj se izračunava kao udio površina zaštićenih područja u destinaciji u odnosu na ukupnu površinu destinacije i prema kategorijama zaštite na temelju zakona kojim se uređuje zaštita prirode.		
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
2024.	2028.	2032.	2036.
8,53			

Obrazloženje: Rezultat ukazuje na odgovorno upravljanje prostorom i važnost zaštite bioraznolikosti u razvoju turizma. Održavanje i povećanje ovog udjela doprinjet će dugoročnoj održivosti destinacije i kvaliteti turističkog doživljaja. Redovito praćenje pokazatelja omogućit će pravovremeno prepoznavanje promjena i potrebu za dodatnim mjerama zaštite.

5.2.4. Održivo upravljanje energijom

Tablica 90. Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije

Pokazatelj	Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je omjer ukupne količine električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije, a temelji se na sezonalnosti potrošnje.
	Opis	Ovaj pokazatelj daje uvid u opterećenje energetske infrastrukture i potrebe implementacije održivih oblika energije. S obzirom na intenzivnu potrebu za energijom tijekom visoke sezone, posebice u Jadranskoj Hrvatskoj, važno je razmotriti stvarno opterećenje.
	Podpokazatelji	N/P
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj se izračunava kao omjer finalne potrošnje el. energije po noćenju turista (kWh) u smještajnim objektima u odnosu na potrošnju el. energije po stanovniku destinacije (kWh). F1 – ukupna finalna potrošnja el. energije u kućanstvima i smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja, F2 – ukupna finalna potrošnja el. energije u kućanstvima i smještajnim objektima kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja, T1 – broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja, T2 – broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja, N1 – broj dana u mjesecu s najmanjim brojem turističkih noćenja (28/29/30/31), N2 – broj dana u mjesecu s najvećim brojem turističkih noćenja (28/29/30/31), S – broj stanovnika u destinaciji.	

Pokazatelj	Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije		
Metodologija izračuna pokazatelja	Potrošnja el. energije po noćenju turista=((F2×N1) -(F1×N2))/((T2×N1) -(T1×N2)) Potrošnja el. energije po noćenju stanovnika=((1÷S)×(T2×F1)-(T1×F2))/((T2×N1) -(T1×N2)) omjer potrošnje el. energije po noćenju turista i stanovnika = (potrošnja el. energije po noćenju turista) ÷ (potrošnja el. energije po noćenju stanovnika) × 100		
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
2024.	2028.	2032.	2036.
21,73 %			

Obrazloženje: turizam nema velik utjecaj na ukupno opterećenje elektroenergetske mreže u vršnim mjesecima. Iako tijekom turističke sezone dolazi do povećanja potrošnje, razina opterećenja ostaje umjerena i u granicama održivosti infrastrukture.

5.2.5. Ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama

Tablica 91. Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika

Pokazatelj		Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se utvrđuje postoji li u destinaciji sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika.	
	Opis	Članak 7. Pariškog sporazuma postavlja globalni cilj »poboljšanja sposobnosti prilagodbe, jačanja otpornosti i smanjenja ranjivosti na klimatske promjene«. Provedba nacionalnih i lokalnih planova prilagodbe, izgradnja kapaciteta i tehnologije te povećani financijski tokovi navedeni su kao ključni alati za provedbu aktivnosti prilagodbe. Sektor turizma je jedan od pet najranjivijih sektora na klimatske promjene. Stoga je uspostava sustava za procjenu izloženosti, otpornosti i rizika te provedbu mjera za prilagodbu klimatskim promjenama na svim razinama ključna za održivost turizma kao ključne gospodarske grane u Republici Hrvatskoj. Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20) i Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja (NN 127/19) reguliraju pitanje prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj.	
	Podpokazatelji	N/P	
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj je informacija o tome je li destinacija donijela dokumente (strategiju i/ili plan i/ili program) te koji je napredak/udio mjera u provedbi i/ili implementiranih mjera za prilagodbu i ublažavanje klimatskih promjena i procjenu rizika – DA/NE udio mjera u provedbi i/ili implementiranih.		
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine		
2024.	2026.	2028.	2030.
DA			

5.3. Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na ekonomske aspekte održivosti

5.3.1. Turistički promet

Tablica 92. Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem

Pokazatelj		Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira ukupan broj dolazaka turista u destinaciji u mjesecu koji se smatra glavnom turističkom sezonom na temelju broja ostvarenih noćenja što ujedno podrazumijeva i najveće opterećenje kako u kontekstu infrastrukture tako i u društvenom kontekstu.	
	Opis	Priljev posjetitelja u turističku destinaciju predstavlja obvezni uzrok potrebe za upravljanjem održivošću destinacije. S obzirom na činjenicu da turizam predstavlja uglavnom sezonalnu aktivnost, ovim pokazateljem svakako valja uzeti u obzir razlike u priljevu posjetitelja unutar i van turističke sezone, pri čemu je priljev posjetitelja u periodu glavne, odnosno visoke turističke sezone najrelevantniji podatak za upravljanje održivošću destinacije.	
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj je informacija o ukupnom broju dolazaka turista u destinaciji u mjesecu s najvećim brojem ostvarenih dolazaka, te se broj direktno preuzima iz sustava eVisitor i služi kao pokazatelj.		
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje		
2024.	2025.	2026.	2027.
38795			

Tablica 93. Prosječna duljina boravka turista u destinaciji

Pokazatelj	Prosječna duljina boravka turista u destinaciji	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira prosječan broj noćenja koje jedan turist ostvari u destinaciji.
	Opis	Duljina boravka, odnosno prosječan broj noćenja koje turisti ostvaruju u destinaciji se može smatrati relevantnom informacijom za upravljanje destinacijom, poglavito u kontekstu suvremenih trendova skraćivanja duljine boravka, ali i s aspekta upravljanja ljudskim potencijalima potrebnim za održavanje ujednačene razine pružanja sveobuhvatne turističke usluge što se posebno odnosi na segment smještaja.

Pokazatelj		Prosječna duljina boravka turista u destinaciji			
Obilježja pokazatelja	Podpokazatelji	• Prosječna duljina boravka turista u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem ostvarenih turističkih noćenja • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem ostvarenih turističkih noćenja • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji u komercijalnom smještaju • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji u nekomercijalnom smještaju			
Metodologija izračuna pokazatelja	Prosječna duljina boravka turista u destinaciji = (ukupan broj registriranih noćenja u destinaciji) ÷ (ukupan broj dolazaka turista u destinaciju)				
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje				
2024.	2025.	2026.	2027.		
1,74					

Obrazloženje: Prosječna duljina boravka turista u destinaciji je relativno kratka, što upućuje na prevladavanje kratkoročnih posjeta ili jednodnevnih boravaka. To znači da destinacija doživljava visok intenzitet prometa i fluktuaciju turista u kratkom vremenskom razdoblju.

5.3.2. Poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu

Tablica 94. Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane

Pokazatelj	Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira ukupan broj zaposlenih na mjesečnoj razini u području I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane sukladno važećoj nacionalnoj klasifikaciji djelatnost.
	Opis	Budući da rad predstavlja obvezni proizvodni čimbenik uslužnih djelatnosti, izravno povezan s isporukom turističkog proizvoda odnosno usluge, povećanje ili smanjenje ukupnog broja zaposlenih osoba u središnjim turističkim djelatnostima (pružanje smještaja te priprema i usluživanje hrane) može posredno ukazivati na poboljšanje odnosno pogoršanje poslovanja gospodarskih subjekata općenito u svim turističkim djelatnostima.
	Podpokazatelji	• Broj zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane prema satima rada • Broj zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane po spolu, godišnji prosjek • Prosjek broja zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u odnosu na ukupan broj zaposlenih (%)
Metodologija izračuna pokazatelja	Podaci se preuzimaju iz službenih administrativnih izvora	

Pokazatelj	Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane			
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje			
2024.	2025.	2026.	2027.	
Siječanj				
Ukupno: 146				
Zona 1: 145				
Zona 2: 1				
Kolovoz				
Ukupno: 210				
Zona 1: 209				
Zona 2: 1				

Obrazloženje: Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane pokazuje sezonski rast, s većim brojem zaposlenih tijekom ljeta. Ujedno je vidljivo da se gotovo sva zaposlenost u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane koncentrira u Zoni 1, dok je u Zoni 2 zaposlena tek jedna osoba, što ukazuje na vrlo nisku razinu turističke aktivnosti u tom području.

Tablica 95. Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane

Pokazatelj	Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane		
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira poslovni prihod gospodarskih subjekata ostvaren tijekom godine u području I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane sukladno važećem NKD-u.	
	Opis	Poslovni prihod izravno je povezan sa sposobnosti gospodarskih subjekata da isporuče turistički proizvod odnosno uslugu, pri čemu promjena u vremenu odnosno povećanje ili smanjenje poslovnog prihoda može ukazivati na poboljšanje odnosno pogoršanje poslovnog položaja gospodarskih subjekata uslijed internih ili eksternih razloga, ali i neizravno upućivati na položaj gospodarskih subjekata u svim turističkim djelatnostima na razini destinacije.	
	Podpokazatelji	• dodana vrijednost gospodarskih subjekata registriranih na području destinacije ostvarena tijekom godine • bruto dobit/gubitak gospodarskih djelatnosti registriranih na području destinacije ostvaren tijekom godine	
Metodologija izračuna pokazatelja	Podaci će na zahtjev biti dostupni u Ministarstvu		
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje		
2024.	2025.	2026.	2027.

Pokazatelj	Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane
Ukupno:	
2,079.550 eura	
Zona 1:	
2,078.932 eura	
Zona 2:	618 eura

Obrazloženje: Poslovni prihodi gospodarskih subjekata u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u 2024. godini iznosili su ukupno 2,079.550 eura, pri čemu je gotovo cjelokupan prihod ostvaren u Zoni 1. Zona 2 ostvarila je svega 618 eura, što ukazuje na izrazito neravnomjeran gospodarski razvoj i vrlo nisku razinu turističke aktivnosti u tom području. Ovakva razlika sugerira potrebu za poticanjem ulaganja i jačanjem turističke ponude u Zoni 2 kako bi se postigla uravnoteženija ekonomska struktura destinacije.

5.4. Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na prostorne aspekte održivosti destinacije i organizaciju turizma

5.4.1. Turistička infrastruktura

Tablica 96. Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija

Pokazatelj	Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se vrši identifikacija i kategorizacija turističkih resursa na području destinacije, uključujući prirodne (parkovi, rezervati, pejzaži) i kulturno-povijesne/antropogene atrakcije (povijesni lokaliteti, muzeji, spomenici, nematerijalna baština).
	Opis	Identifikacija i kategorizacija turističkih resursa ključna je za razvoj održivog turizma jer omogućava efikasno upravljanje i očuvanje prirodnih i kulturnih resursa. Pruža temelj za kreiranje ciljanih marketinških strategija koje ističu jedinstvene atribute destinacije, privlačeći time odgovarajuće turiste. Osim toga, pomaže lokalnim zajednicama da razumiju i vrednuju svoju baštinu, potičući lokalno sudjelovanje i osvještavanje važnosti očuvanja tih resursa za buduće generacije.
	Podpokazatelji	• popisi kulturnih dobara (opcionalno, uključujući procjenu i naznaku ranjivosti) • identifikacija i popisivanje nematerijalne kulturne baštine • popis lokaliteta i dobara prirodne baštine s naznakom vrste, stanja očuvanja i ranjivosti.
Metodologija izračuna pokazatelja		
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje	

Pokazatelj	Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija
2024.	
Popis i vrsta zaštićenih kulturnih dobara	Sakralni objekti: Z-3091 – Crkva sv. Marije od Rozarija (Crkva Rođenja Blažene Djevice Marije) Z-7668 – Crkva Rođenja Bogorodice Spomenik arhitekture: Z-5625 – Most na rijeci Ličkoj Jesenici Z-291 – Stari grad Drežnik P-4750 – Tradicijska okućnica Rakovica 9 Spomenik infrastrukture: Z-6128 – Zgrada šumarije Industrijski/gospodarski spomenik: Z-4058 – Proizvodnja drvene šindra P-4755 – Mlin – vodenica Špoljarić Z-6270 – Špoljarićeva pilana na rijeci Korani
Popis i vrsta kulturnih dobara nacionalnog značaja	
Popis i vrsta preventivno zaštićenih dobara	Sakralni objekti: Crkva Svete Jelene Križarice Crkva Svetog Antuna Padovanskog
Popis i kategorija zaštićenih prirodnih područja u RH	Značajni krajobraz: Baraćeve špilje Zaštićenog krajolika: kanjon rijeke Korane sa bližom okolicom Geomorfološki spomenik: Panjkov ponor Nacionalni park: Plitvička jezera Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove: HR2000026 – Dumenčića špilja HR2000004 – Baraćeve špilje – donja HR2000066 – Kukićeva špilja – gornja HR2001180 – Panjkov ponor – Varičakova špilja sustav HR2001401 – Pećina – pritok Slunjšice HR1000019 – Gorski kotar i sjeverna Lika HR1000020 – Nacionalni park Plitvička jezera
2025.	
Popis i vrsta zaštićenih kulturnih dobara	
Popis i vrsta kulturnih dobara nacionalnog značaja	
Popis i vrsta preventivno zaštićenih dobara	
Popis i kategorija zaštićenih prirodnih područja u RH	

Pokazatelj	Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija
2026.	
Popis i vrsta zaštićenih kulturnih dobara	
Popis i vrsta kulturnih dobara nacionalnog značaja	
Popis i vrsta preventivno zaštićenih dobara	
Popis i kategorija zaštićenih prirodnih područja u RH	
2027.	
Popis i vrsta zaštićenih kulturnih dobara	
Popis i vrsta kulturnih dobara nacionalnog značaja	
Popis i vrsta preventivno zaštićenih dobara	
Popis i kategorija zaštićenih prirodnih područja u RH	

5.4.2. Održivo upravljanje destinacijom

Tablica 97. Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom

Pokazatelj	Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je definiran kao praćenje statusa implementacije Plana upravljanja, pri čemu je polazište terminski plan aktivnosti i njihove implementacije.
	Opis	Postojanje Plana upravljanja preduvjet je destinacijskog razvoja za sva odredišta u Hrvatskoj, stoga je uspješna implementacija aktivnosti iz Plana polazište za održivo upravljanje destinacijom, te praćenja stanja upravljačkih aktivnosti.
	Podpokazatelji	• Objavljeni dokument strategije i/ili akcijskog plana destinacije. • Strategija/plan su jasno vidljivi i dostupni online. • Udio implementiranih aktivnosti iz plana (Implementirana aktivnost je aktivnost koja je u potpunosti provedena, završena, te postoje informacije u učinku iste)

Pokazatelj	Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom			
Metodologija izračuna pokazatelja	Omjer implementiranih aktivnosti ÷ ukupni broj aktivnosti definiranih Planom × 100 Implementirane aktivnosti su one koje su u potpunosti završene, te za njih postoje mjerljivi rezultati provedbe.			
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje			
2024.	2025.	2026.	2027.	
n/a				

5.4.3. Održivo upravljanje prostorom

Tablica 98. Broj ostvarenih noćenja u smještajnim objektima destinacije po hektaru izrađenog građevinskog područja JLS

Pokazatelj	Broj ostvarenih noćenja u smještajnim objektima destinacije po hektaru izrađenog građevinskog područja JLS		
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira ukupan broj ostvarenih noćenja u smještaju destinacije unutar godine dana po izgrađenom hektaru zona stambene i ugostiteljsko-turističke namjene	
	Opis	S obzirom na to da se turistička aktivnost može gotovo isključivo odvijati u zonama stanovanja (S) i zonama mješovite namjene (M1), te u zonama predviđenima za odvijanje ugostiteljsko-turističke namjene (T), sve druge građevinske zone nisu uključene u analizu. Nadalje, pritisak koji proizlazi iz korištenja prostora može se isključivo evidentirati kao pritisak na već izgrađena područja, te stoga u izračun ne ulaze planirana(neizgrađena) područja. U konačnici pritisak bi bilo poželjno evidentirati na godišnjoj razini, ali i na razini tromjesečja, da bi se utvrdilo pritisak u najopterećenijem dijelu godine.	
	Podpokazatelji	N/P	
	Metodologija izračuna pokazatelja	TN – broj turističkih noćenja unutar destinacije ostvarenih u jednoj godini PS – površina izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama stanovanja (ha) PM – površina izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama mješovite namjene (pretežito stambene namjene) (ha) PT – površina izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama predviđenim za odvijanje ugostiteljsko-turističke aktivnosti broj turističkih noćenja u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju po izgrađenoj građevinskoj površini = $TN \div (PS + PM + PT)$	
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine		
2024.	2026.	2028.	2030.
*Podaci su zatraženi			

6. Razvojni smjer s mjerama i aktivnostima

Razvojni smjer čini temeljni dio Plana upravljanja destinacijom te mora biti u potpunosti usklađen s postojećim strateškim, prostorno-planskim i zakonodavnim dokumentima, kao i s planovima očuvanja kulturne baštine i drugim relevantnim razvojnim aktima. Njegova svrha je jasno definirati specifične lokalne uvjete, potrebe i prioritete razvoja destinacije, uz postavljanje konkretnih ciljeva koji pridonose njezinoj održivosti i konkurentnosti. U okviru razvojnog smjera potrebno je utvrditi skup mjera i aktivnosti usmjerenih na infrastrukturu, gospodarski, organizacijski i promotivni napredak destinacije, s ciljem stvaranja preduvjeta za uravnotežen i dugoročno održiv razvoj.

6.1. SWOT analiza

Tablica 99. SWOT analiza destinacije Plitvičke Doline

Snage	Slabosti
• Neposredna blizina i povezanost s Nacionalnim parkom Plitvička jezera • Lijepa, slikovita i očuvana priroda, povoljna za razvoj održivog i aktivnog turizma • Autentična ruralna sredina s bogatom tradicijom, kulturom i načinom života • Postojanje prepoznatljivih atrakcija (Baračeve špilje, Speleon, izvori, šindra, lokalni proizvodi) • Kvalitetna domaća hrana i potencijal za razvoj eno-gastro ponude na temelju lokalnih proizvoda (npr. krumpir, ekološki uzgoj) • Niska prometna opterećenost i mirno okruženje za odmor	• Nedovoljna turistička prepoznatljivost i pozicioniranost destinacije na tržištu • Manjak i neadekvatna struktura smještajnih kapaciteta te njihova niska iskorištenost • Kratka prosječna duljina boravka turista • Nedovoljna informiranost posjetitelja NP Plitvička jezera o turističkoj ponudi Rakovice i Saborskog • Nedovoljno razvijeni i tržišno spremni turistički proizvodi • Ograničenja u infrastrukturi, posebno u vodoopskrbi i destinacijskom upravljanju • Slaba međusobna povezanost lokalnih dijonika i nedostatak zajedničkog turističkog brenda
Prilike	Prijetnje
• Jačanje suradnje s NP Plitvička jezera u zajedničkoj promociji i kreiranju turističkih programa • Razvoj aktivnog, outdoor i ekoturizma (biciklizam, planinarenje, speleologija, edukativne staze) • Uključivanje lokalnih poljoprivrednih proizvoda i tradicijskih obrta u turističku ponudu • Rast potražnje za boravkom u očuvanoj prirodi i za lokalnom, zdravom hranom • Korištenje EU fondova za razvoj infrastrukture, turističkih proizvoda i edukaciju dijonika • Produljenje boravka turista kroz kreiranje integriranih paketa i događanja • Jačanje održivog marketinga i promocije na međunarodnim tržištima (Green Destinations, EDEN) • Digitalna transformacija i razvoj „pametne destinacije“ (digitalni vodiči, online karte, QR sustavi).	• Demografski pad i depopulacija područja • Nedovoljan interes NP Plitvička jezera za suradnju u zajedničkom razvoju destinacije • Gospodarska nestabilnost i ograničeni lokalni resursi • Moguće prekomjerno oslanjanje na sezonalnost i vanjske faktore (npr. posjet NP Plitvičkim jezerima) • Nastavak depopulacije

TZ Plitvičke doline posjeduje značajan potencijal za razvoj održivog i autentičnog turizma zahvaljujući blizini Nacionalnog parka Plitvička jezera, očuvanoj prirodi i bogatoj kulturnoj tradiciji. Unatoč tim prednostima, destinacija se suočava s izazovima nedovoljne prepoznatljivosti, slabije razvijenom infrastrukturom i ograničenom ponudom smještaja. Ključni razvojni smjer trebao bi se temeljiti na jačanju suradnje s NP Plitvička jezera, diversifikaciji turističkih proizvoda, većem uključivanju lokalnih proizvođača i korištenju EU fondova. Time bi se omogućilo povećanje duljine boravka gostiju, bolja tržišna pozicioniranost te dugoročno održiv i uravnotežen razvoj destinacije.

6.2. Identificiranje općih načela i ciljeva turizma

Identificiranje općih načela i ciljeva turizma postavlja temelj za usmjeravanje cjelokupnog razvoja turističke destinacije u skladu s načelima održivosti, uravnoteženog gospodarskog rasta i očuvanja prirodnih te kulturnih resursa.

Definiranjem osnovnih načela i strateških ciljeva stvara se okvir za koordinirano djelovanje svih dionika u turizmu, s naglaskom na unaprjeđenje kvalitete ponude, povećanje konkurentnosti i jačanje prepoznatljivosti destinacije. Ova načela i ciljevi služe kao smjernice za donošenje odluka, planiranje projekata i provedbu aktivnosti koje doprinose dugoročnom razvoju i održivosti turizma. Također je ključno da se planiranje i provedba daljnjeg razvoja turizma odvijaju u suradnji i usklađenosti sa svim relevantnim dionicima unutar destinacije.

Na temelju SWOT analize destinacije identificirana su sljedeća opća načela:

1. Načelo održivosti – razvoj turizma treba se temeljiti na očuvanju prirodnih i kulturnih resursa te odgovornom korištenju prostora, uz poštivanje nosivog kapaciteta destinacije.
2. Načelo ravnomjernog razvoja – potrebno je poticati uravnotežen gospodarski rast svih zona destinacije, osobito onih s nižom razinom turističke aktivnosti.
3. Načelo partnerstva i suradnje – uspješan razvoj turizma zahtijeva aktivno uključivanje svih relevantnih dionika, od lokalne zajednice i javnog sektora do privatnih poduzetnika i udruga.
4. Načelo kvalitete i inovacija – stalno unaprjeđenje usluga, infrastrukture i turističkih proizvoda kroz inovativne pristupe i digitalna rješenja.
5. Načelo diverzifikacije ponude – razvoj različitih oblika turizma (aktivni, kulturni, ruralni, gastro) radi smanjenja sezonalnosti i produljenja boravka posjetitelja.
6. Načelo društvene i ekonomske koristi – turizam treba doprinositi kvaliteti života lokalnog stanovništva, stvaranju radnih mjesta i očuvanju zajednice.

6.3. Oblikovanje strateškog pravca i prioriteta

Strateški ciljevi proizlaze iz identificiranih ključnih izazova i razvojnih potreba, a definirani ciljevi potom omogućuju utvrđivanje prioritetnih područja djelovanja.

Prema Strategiji razvoja održivog turizma Republike Hrvatske do 2030. godine, strateška ciljevi i prioritetna područja na nacionalnoj razini obuhvaćaju:

- Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji pristup
- Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu
- Konkurentan i inovativan turizam
- Otporan turizam

Plan razvoja Karlovačke županije za razdoblje 2021.-2027. definira sljedeće:

- Poticanje ulaganja u održivi, niskouglijčni razvoj turizma.
- Povećanje multiplikacijskih učinaka turizma na povezane sektore poput poljoprivrede, digitalizacije, prometa, energije, okoliša, sporta i kreativnih industrija.
- Razvoj funkcionalnih i održivih turističkih regija radi cjelovitog turističkog doživljaja i produljenja turističke sezone kroz ulaganja u javnu turističku infrastrukturu i promociju.
- Integralno upravljanje destinacijama s ciljem pronalaženja specijalizacija, dodatnih sadržaja i produljenja sezone.
- Turistička valorizacija i prezentacija kulturne i prirodne baštine, gastronomske i enološke ponude.
- Prijelaz prema nišama s većom dodanom vrijednošću, uz naglasak na rast kvalitete ponude, digitalizaciju, inovacije i povećanje ponude smještajnih kapaciteta visoke kvalitete.

Strateški pravac razvoja turizma Plitvičkih dolina temelji se na održivom, ravnomjernom i konkurentnom razvoju destinacije, uz očuvanje prirodnih i kulturnih resursa te jačanje lokalne zajednice. Oni su usmjereni na ekonomski rast, kulturološki razvoj, ekološkoj održivosti te socijalnim i infrastrukturnim unapređenjima:

1. Valorizaciji ključnih prednosti i atraktivnost destinacije

Plitvičke doline ističu se nizom jedinstvenih karakteristika koje ih čine privlačnom turističkom destinacijom. Očuvani prirodni krajolici, rijeke, špiljski sustavi, autentična ruralna sredina te bogata kulturna baština i lokalni proizvodi predstavljaju ključne prednosti destinacije. Ove karakteristike omogućuju razvoj održivog i diferenciranog turizma, privlačeći posjetitelje u potrazi za aktivnim odmorom, prirodom i autentičnim iskustvima.

2. Prilagodba turističkog razvoja tržišnim trendovima

Nakon izgradnje autentične osnove (točka 1), važno je kreirati proizvode i iskustva koja su atraktivna modernim posjetiteljima, koriste digitalne kanale,

nude aktivni, održivi i tematski turizam te prate globalne i nacionalne trendove u ponašanju turista.

3. Poticanje društvene podrške razvoju turizma

Razvoj turizma u okruženju koje podržava aktivno sudjelovanje lokalne zajednice i pozitivan društveni stav prema turističkim aktivnostima. Jačanje svijesti o vrijednosti turizma, uključivanje stanovnika u razvoj ponude i zajedničko oblikovanje projekata doprinosi stvaranju kohezivne i podržavajuće društvene klime, što osigurava dugoročnu održivost i koristi za lokalnu zajednicu.

4. Zaštita okoliša i održivi turizam

Razvijanje turizma na način koji istovremeno čuva prirodne resurse i promiče održive prakse. Naglasak je na očuvanju šuma, rijeka, izvora i bioraznolikosti, odgovornom korištenju energije i vode, smanjenju otpada te primjeni ekološki odgovornih metoda u svim turističkim aktivnostima. Održivi turizam omogućuje dugoročnu zaštitu okoliša, kvalitetno iskustvo posjetitelja i jačanje prepoznatljivosti destinacije kao ekološki odgovorne i atraktivne lokacije.

5. Naglasak na cjelogodišnji turizam

Organizacija manifestacija, festivala i tematskih programa tijekom cijele godine, s ciljem smanjenja sezonalnosti, privlačenja različitih tržišnih segmenata i produljenja boravka turista.

Vizija destinacije:

„Destinacija koja spaja prirodnu ljepotu i kulturnu autentičnost, prepoznatljiva po očuvanim šumama, rijekama i tradicijskoj ruralnoj sredini, koja svojim mirnim okruženjem i raznovrsnom ponudom aktivnog, eno-gastro i kulturnog turizma privlači posjetitelje u potrazi za opuštanjem, inspiracijom i doživljajem lokalnog života.”

6.4. Ciljevi razvoja turizma Turističke zajednice Plitvičke doline

Ključni elementi za donošenje ciljeva razvoja turizma Turističke zajednice Plitvičke doline trebaju se zasnivati na provedenim analizama (stanja, nosivosti destinacije i swot) i zaključcima koji iz njih proizlaze. Sukladno tome, određeno je nekoliko ciljeva:

1. Smanjiti jaz u razvijenosti između zona destinacije

Plitvičke doline obuhvaćaju dvije glavne turističke zone koje se znatno razlikuju u razvijenosti i turističkoj aktivnosti. Zona 1 je značajno razvijenija, s brojnim smještajnim kapacitetima, ugostiteljskim objektima, atrakcijama i organiziranim turističkim sadržajima, dok Zona 2 ima vrlo ograničenu infrastrukturu,

mali broj smještajnih objekata i slabije razvijenu turističku ponudu. Razlika u razvijenosti je izuzetno velika što podupiru podaci dobiveni analizom.

Ova disproporcija rezultira koncentracijom posjetitelja u Zoni 1, dok Zona 2 ostaje gotovo neiskorištena s vrlo malim brojem zaposlenih i niskim turističkim prometom. Neravnomjerna razvijenost stvara izazove za održivost destinacije, jer visoka posjećenost u Zoni 1 povećava pritisak na okoliš, infrastrukturu i resurse, dok ekonomske koristi i prilike za razvoj u Zoni 2 ostaju minimalne.

Posjetitelji uglavnom ne borave u Zoni 2 zbog ograničene ponude i nedostatka atraktivnih sadržaja, što dodatno smanjuje angažman lokalne zajednice i mogućnosti uključivanja lokalnih proizvođača i obrtnika u turističke aktivnosti. Neravnomjerna razvijenost također otežava kreiranje integriranih turističkih proizvoda i tematskih ruta koje bi obuhvatile cijelu destinaciju.

Cilj smanjenja jaza između zona zahtijeva egzaktnu mjere: ulaganje u infrastrukturu i smještajne kapacitete u Zoni 2, razvoj novih turističkih sadržaja i proizvoda, promociju atrakcija u slabije razvijenoj zoni, te povezivanje obje zone kroz integrirane ture i pakete. Time bi se postigla ravnomjernija raspodjela posjetitelja, povećala ekonomska održivost lokalne zajednice i osigurao dugoročno uravnotežen razvoj Plitvičkih dolina.

2. Unapređenje infrastrukture i kvalitete usluga

Unapređenje infrastrukture i kvalitete usluga ključno je za povećanje konkurentnosti i atraktivnosti Plitvičkih dolina kao turističke destinacije. Dobra infrastruktura i visoka kvaliteta usluga omogućuju bolji doživljaj posjetitelja, olakšavaju pristup i kretanje po destinaciji, te podržavaju razvoj cjelogodišnjeg i ravnomjernog turizma.

Aktivnosti uključuju modernizaciju i održavanje prometnica koje povezuju sve zone destinacije, uređenje pješačkih i biciklističkih staza, označavanje ruta i vidikovaca te osiguranje adekvatnih parkirališnih prostora. Također, važno je unaprijediti komunalnu infrastrukturu, uključujući vodoopskrbu, odvodnju, javne sanitarne čvorove i sustave za upravljanje otpadom, kako bi destinacija bila funkcionalna i udobna za posjetitelje.

Razvoj i modernizacija smještajnih objekata, restorana, kafića i turističkih sadržaja doprinosi većoj zadovoljstvu posjetitelja. Edukacija i certifikacija lokalnih pružatelja usluga osigurava dosljednu kvalitetu, profesionalnost i gostoljubivost, dok uključivanje lokalnih proizvoda u ponudu povećava autentičnost i atraktivnost destinacije. Za provođenje navedenog iznimno je važna suradnja svih dionika.

3. Očuvanje prirodnih i kulturnih resursa

Priroda, krajolici, rijeke, špilje, šumski kompleksi i biodiverzitet predstavljaju temelje turističke ponude, dok kulturna baština, tradicijski običaji, arhitektura i lokalni proizvodi čine destinaciju autentičnom i prepoznatljivom. Ovaj cilj osigurava da turističke aktivnosti ne ugrožavaju ove vrijednosti, već ih aktivno promiču i štite.

Aktivnosti uključuju implementaciju ekološki odgovornih praksi u turističkim objektima i posjetiteljskim točkama, održavanje staza i vidikovaca s minimalnim utjecajem na okoliš, edukaciju posjetitelja i lokalne zajednice o zaštiti prirode te kontrolu broja posjetitelja na osjetljivim lokalitetima. Poseban naglasak stavlja se na očuvanje rijeka, špilja, šumskih ekosustava i bioraznolikosti.

Turizam se razvija uz poštovanje lokalnih tradicija, običaja i povijesnih vrijednosti. Aktivnosti uključuju restauraciju i zaštitu kulturnih objekata, promociju tradicionalnih obrta i zanata, organizaciju kulturnih manifestacija i radionica te uključivanje lokalnih zajednica u interpretaciju kulturne baštine.

Prirodni i kulturni resursi se integriraju u turističke proizvode kroz tematske rute, edukativne staze, ruralne i eno-gastro programe, aktivnosti aktivnog turizma i manifestacije. Ovakav pristup osigurava da turizam doprinosi očuvanju resursa, povećava edukaciju posjetitelja i lokalne zajednice te stvara dodanu vrijednost za destinaciju.

Ovi ciljem osiguralo bi se da prirodni i kulturni resursi ostanu temelj atraktivnosti destinacije i izvor koristi za posjetitelje i lokalnu zajednicu.

4. Održivi gospodarski razvoj i uključivanje lokalne zajednice

Održivi gospodarski razvoj i aktivno uključivanje lokalne zajednice povezuju turistički rast s ekonomskim i socijalnim dobrobitima lokalnog stanovništva. Turizam se promatra ne samo kao izvor prihoda, nego i kao sredstvo jačanja lokalne ekonomije, poticanja poduzetništva, očuvanja tradicije i unapređenja kvalitete života u zajednici.

Podržavanje malih i srednjih poduzetnika, lokalnih proizvođača hrane, obrtnika i pružatelja turističkih usluga ključno je za kreiranje autentične i održive turističke ponude. Aktivnosti uključuju edukaciju i mentorstvo poduzetnika, jačanje kapaciteta za proizvodnju i prodaju lokalnih proizvoda, te integraciju tih proizvoda u turističku ponudu kroz tematske ture, radionice i suvenire.

Aktivno sudjelovanje stanovnika u razvoju turizma jača osjećaj pripadnosti i odgovornosti prema destinaciji. To uključuje angažman u organizaciji događanja i festivala, vođenje turističkih programa, volontiranje, sudjelovanje u kulturnim i gastronomskim aktivnostima te davanje prijedloga i povratnih informacija za razvoj ponude. Takvo uključivanje stvara pozitivnu društvenu klimu i osigurava dugoročnu održivost turističkih inicijativa.

Cilj je postići gospodarski razvoj koji ne ugrožava prirodne i kulturne resurse. Aktivnosti uključuju razvoj održivih poduzetničkih modela, poticanje ekološki odgovornih praksi u poslovanju i promoviranje proizvoda i usluga koji minimalno opterećuju okoliš. Time se osigurava da turistički razvoj donosi koristi lokalnoj zajednici, a istovremeno čuva specifične vrijednosti destinacije.

Uspjeh ovog cilja zahtijeva koordiniranu suradnju Turističke zajednice, lokalnih samouprava, obrazovnih i kulturnih institucija, nevladinih udruga i privatnog

sektora. Kroz zajedničke projekte, financijsku podršku, edukacije i zajedničku promociju, lokalna zajednica postaje aktivan partner u kreiranju i održavanju turističke ponude.

Ovaj cilj doprinosi stvaranju održivog i inkluzivnog turizma u Plitvičkim dolinama, gdje turističke aktivnosti generiraju ekonomske, kulturne i socijalne koristi za lokalnu zajednicu, potičući ravnomjeran razvoj, očuvanje resursa i dugoročnu otpornost destinacije.

5. Jačanje brendinga i fokusiranje na razvoj ruralnog, aktivnog i gastroturizma

Plitvičke doline imaju potencijal postati prepoznatljiva i poželjna turistička destinacija kroz strateško jačanje brenda u kombinaciji s razvojem ruralnog, aktivnog i gastroturizma. Ovaj pristup omogućuje valorizaciju jedinstvenih prirodnih i kulturnih resursa, autentične ruralne sredine i tradicijskih vrijednosti, te ih pretvara u održivu i konkurentnu turističku ponudu.

Ruralni turizam naglašava autentičnost lokalne zajednice, povijesnu i kulturnu baštinu te običaje, pružajući posjetiteljima iskustvo života u skladu s tradicijom i prirodom. Razvijanje ruralnog smještaja, mini farmi, edukativnih radionica i programa vezanih uz lokalne obrte omogućuje turistima aktivno sudjelovanje, dok lokalnoj zajednici stvara nove prihode i mogućnosti zapošljavanja.

Aktivni turizam uključuje planinarenje, biciklizam, speleološke aktivnosti, istraživanje rijeka, špilja i prirodnih staza, kao i organizirane tematske ture. Takva ponuda produljuje boravak turista, povećava njihovu angažiranost i zadovoljstvo te potiče razvoj dodatnih usluga poput vodiča, opreme za iznajmljivanje i edukativnih programa za posjetitelje.

Gastroturizam temelji se na lokalnoj hrani i proizvodima, promiče autentične eno-gastro doživljaje i povezuje posjetitelje s kulturnom i kulinarskom tradicijom područja. Uključivanje lokalnih proizvođača, restorana i ugostiteljskih objekata u turističku ponudu stvara sinergiju između turizma i lokalne ekonomije, jača prepoznatljivost destinacije i omogućuje razvoj tematskih ruta, festivala hrane i radionica.

Postizanje ovog cilja zahtijeva koordiniranu suradnju svih dionika: Turističke zajednice, lokalnih proizvođača i obrtnika, ugostitelja, kulturnih i obrazovnih institucija, te javnog sektora. Ključne aktivnosti uključuju razvoj i promociju integriranih paketa koji povezuju prirodu, aktivni odmor i eno-gastro sadržaje, unaprjeđenje infrastrukture u ruralnim i manje razvijenim zonama, te kontinuirano praćenje tržišnih trendova i povratnih informacija posjetitelja kako bi ponuda bila relevantna i konkurentna.

Ovakav pristup omogućuje Plitvičkim dolinama da postanu prepoznatljiva i održiva turistička destinacija, koja privlači posjetitelje različitih interesa, potiče dugoročni gospodarski razvoj lokalne zajednice, produljuje sezonsku aktivnost i osigurava očuvanje prirodnih i kulturnih resursa.

6.5. Mjere i aktivnosti

Tablica 100. Tablični prikaz mjera i aktivnosti

KPI (Ekonomski)	Jed. mjere	Aktivnosti
Povećanje prihoda od turizma	EUR	Organizirane vođene pješačke i biciklističke ture po park-šumama ili tematskih tura po lokalnim selima s prezentacijom tradicije i običaja. Uvođenje kulturnih manifestacija poput festivala folklora ili lokalnih sajmovi i promocija autentične gastronomije. Poticaj i edukacije za male proizvođače, obrtnike i ugostitelje da razviju turističke proizvode i usluge. Uspostava lokalnih turističkih zadruga i partnerstava s vodičima i agencijama.
Povećanje broja lokalnih subjekata uključenih u turizam	Broj subjekata	Poticaj i edukacije za male proizvođače, obrtnike i ugostitelje da razviju turističke proizvode i usluge. Uspostava lokalnih turističkih zadruga i partnerstava s vodičima i agencijama. Uključivanje lokalnih subjekata u opskrbu turističkog sektora.
Povećanje konkurentnosti destinacije	Broj turističkih dolazaka/noćenja	Kreiranje kulturnih, povijesnih i sakralnih turističkih ruta. Suradnja na razini županije. Prvenstveno s NP Plitvička jezera. Ulaganja i poticaji za gastroturizam.
Smanjenje sezonalnosti	Iskorištenost smještajnih kapaciteta	Diverzifikacija ponude; manifestacije, sajmovi. Poticanje zimskih sportova i teambuildinga. Kreiranje specijaliziranih paketa za školske izlete kroz suradnju s obrazovnim ustanovama.
KPI (Kulturološki)	Jed. mjere	Aktivnosti
Obnova kulturne baštine	Broj objekata	Obnova, održavanje i valorizacija kulturnih i povijesnih znamenitosti.
Povećanje broja manifestacija, sajmovi i događaja kojima se promovira lokalna zajednica	Broj događaja	Aktivno poticanje lokalnih udruga, obrtnika i kulturnih društava na organizaciju događaja te osiguravanje financijske i logističke podrške od strane općina ili turističke zajednice. Učinkovita promocija putem društvenih mreža i turističkih portala.
Povećati broj lokalnog stanovništva koji je uključen u turističke projekte	Broj projekata	Edukacijske radionice i treninge o vođenju tura, ugostiteljstvu. Pokretanje malih poduzetničkih aktivnosti vezanih uz turizam – izrada suvenira.

KPI (Ekološki)	Jed. mjere	Aktivnosti
Smanjena upotreba plastike i veći udio recikliranja	kg/tona	Postaviti sustave za odvojeno prikupljanje otpada; poticati korištenje višekratnih ili biorazgradivih proizvoda u objektima i na događanjima.
Povećati broj ekološki certificiranih objekata	Broj objekata	Promovirati ekološke certifikate među lokalnim smještajem i restoranima. Pružiti pomoć pri certificiranju.
Turističke aktivnosti s niskim ekološkim utjecajem	Broj aktivnosti	Kreirati i promovirati ponude poput laganog planinarenja, storytellinga, vođenih speleoloških tura i biciklističkih izleta koje ne oštećuju prirodu.
Primjena ekološki prihvatljive rasvjete i obnovljivih izvora energije	Broj instalacija/solarnih panela	Poticati postavljanje solarnih panela i LED rasvjete u turističkim objektima. Implementirati energetske učinkovite sustave osvjjetljenja i grijanja.
KPI (Socijalni)	Jed. mjere	Aktivnosti
Uključivanje lokalnog stanovništva u turističke aktivnosti	Broj projekata	Planirati i provoditi projekte koji uključuju sve društvene skupine. Organizirati participativne sastanke i radionice s lokalnim stanovništvom pri razvoju novih turističkih proizvoda.
Povećanje broja edukativnih aktivnosti za lokalnu zajednicu o turizmu	Broj radionica/edukacija	Organizirati tečajeve i radionice o vođenju tura, upravljanju smještajem, ugostiteljstvu i pružanju turističkih usluga. Razvijati programe za edukaciju malih poduzeća o održivom turizmu i očuvanju kulturne baštine. Postavljati informativne ploče, vodiče i digitalne materijale koji educiraju lokalno stanovništvo o prednostima i pravilima održivog turizma.
Povećanje broja radnih mjesta u turizmu	Broj radnih mjesta	Ulaganje u infrastrukturu koja koristi i turistima i lokalnoj zajednici. Poticati zapošljavanje u smještajnim kapacitetima, restoranima, vodičkim službama i drugim povezanim sektorima. Organizirati lokalne zapošljavanja kroz sezonske i stalne poslove.
KPI (Infrastrukturni)	Jed. mjere	Aktivnosti
Ulaganja u prometnu infrastrukturu	EUR	Poboljšati lokalne i regionalne prometne veze za lakši pristup turističkim atrakcijama. Izgraditi parkirališne kapacitete u blizini atrakcija koristeći održive materijale i ekološka rješenja. Razviti mrežu pješačkih i biciklističkih staza. Implementirati ekološku rasvjetu duž ključnih staza i prometnica za sigurnost posjetitelja.

KPI (Infrastrukturni)	Jed. mjere	Aktivnosti
Ulaganje u vodoopskrbu	EUR	Izgraditi novu vodovodnu mrežu Izgraditi nove nogostupe
Ulaganja u digitalnu i tehnološku infrastrukturu	EUR	Osigurati širokopojasni internet i mobilnu pokrivenost u cijelom području, uključujući ruralne dijelove. Razviti mobilne aplikacije i interaktivne karte s informacijama o atrakcijama, događanjima i vremenskim uvjetima u stvarnom vremenu. Uspostaviti online platforme za promociju destinacije i rezervaciju usluga.
Ulaganja u javnu i komunalnu infrastrukturu	EUR	Urediti javne prostore za odmor i rekreaciju, uključujući parkove, šetnice i vidikovce. Unaprijediti komunalnu infrastrukturu (sanitarni čvorovi, odlaganje otpada) za posjetitelje i lokalnu zajednicu.
Ulaganja u kulturnu infrastrukturu	EUR	Obnoviti kulturne i povijesne znamenitosti koje privlače turiste i promoviraju lokalnu baštinu. Izgraditi ili unaprijediti objekte za održavanje kulturnih događanja, radionica i festivala. Razvijati sadržaje koji omogućuju interaktivno sudjelovanje posjetitelja u kulturnim aktivnostima.
Ulaganja u infrastrukturu za osobe s invaliditetom	EUR	Osigurati rampe, prilagođene sanitarne čvorove i smještajne kapacitete. Omogućiti pristup glavnim atrakcijama, uključujući špilje, vidikovce i javne prostore. Implementirati oznake i informacije prilagođene osobama s invaliditetom za lakše snalaženje u destinaciji.

7. Smjernice i preporuke za dionike razvoja

Za uspješnu provedbu Plana upravljanja destinacijom ključno je partnerstvo i koordinacija različitih dionika u turizmu, osobito onih s lokalne i regionalne razine. Preporuke iz ovog poglavlja temelje se na načelima održivosti, uključivosti i strateške usmjerenosti, s ciljem razvoja turističke ponude tijekom cijele godine.

Smjernice su osmišljene kako bi pružile jasan okvir djelovanja svim relevantnim sudionicima – od tijela lokalne i regionalne samouprave do predstavnika turističkog sektora – u skladu s ciljevima postavljenima u Planu, pokazateljima održivosti i razvojnim prioritetima destinacijske zajednice.

Poseban se naglasak stavlja na uključivanje lokalnog stanovništva i dionika koji su neposredno povezani s destinacijom, čime se osigurava da razvoj turizma donosi koristi cijeloj zajednici.

7.1. Smjernice i preporuke za jedinice lokalne samouprave i turističku zajednicu

Jedinice lokalne samouprave, prvenstveno općine Rakovica i Saborsko, imaju ključnu ulogu u strateškom vođenju razvoja turizma na području Plitvičkih dolina. One su odgovorne za planiranje i provedbu politika koje osiguravaju dugoročno održiv razvoj destinacije, uključujući prostorno planiranje, infrastrukturne projekte i zaštitu prirodnih i kulturnih resursa. Kroz donošenje lokalnih odluka i regulativa, općine postavljaju pravni i administrativni okvir unutar kojeg se turističke aktivnosti mogu odvijati, čime se osigurava ravnoteža između razvoja turizma i očuvanja okoliša.

Općine su također nositelji investicija u infrastrukturu, uključujući prometnice, parkirališta, pješačke i biciklističke staze, komunalnu opremu te javne površine koje neposredno utječu na kvalitetu boravka turista i život lokalnog stanovništva. Kroz ove aktivnosti JLS doprinosi ne samo funkcionalnosti destinacije, nego i njenoj konkurentnosti i pristupačnosti.

Osim infrastrukturnih i prostorno-planskih aktivnosti, jedinice lokalne samouprave imaju ključnu ulogu u zaštiti prirodnih i kulturnih vrijednosti, uključujući očuvanje rijeka, šuma, špilja, kanjona i povijesnih lokaliteta. Njihova zadaća je usklađivanje lokalnih politika s načelima održivog turizma, poticanje ekološki prihvatljivih projekata te praćenje utjecaja turističkih aktivnosti na okoliš i zajednicu.

Ključna je uloga s turističkom zajednicom Plitvičkih dolina koja ima središnju ulogu u usmjeravanju, koordinaciji i poticanju razvoja turizma na području općina Rakovica i Saborsko. Kao ključni subjekt upravljanja destinacijom, TZ Plitvičke doline povezuje lokalnu samoupravu, javne institucije, privatni sektor

i stanovništvo u zajedničkom cilju – stvaranju prepoznatljive, konkurentne i održive turističke destinacije.

Njezina je misija osigurati uravnotežen razvoj turizma koji doprinosi gospodarskom napretku, očuvanju prirodnih i kulturnih vrijednosti te unapređenju kvalitete života lokalne zajednice.

U skladu s tim, smjernice i preporuke koje slijede postavljaju temelj za strateško djelovanje Turističke zajednice, usmjereno na jačanje identiteta destinacije, razvoj inovativnih i održivih turističkih proizvoda, digitalnu modernizaciju te aktivno uključivanje lokalnog stanovništva u kreiranje i promociju turističke ponude Plitvičkih dolina.

Preporuke i smjernice:

- Provoditi projekte usmjerene na održivi razvoj destinacije u suradnji s općinama Rakovica i Saborsko, Nacionalnim parkom Plitvička jezera te regionalnim i državnim institucijama
- Razvijati selektivne i održive oblike turizma poput aktivnog, ruralnog, kulturnog i ekoturizma, koji se temelje na prirodnim i tradicijskim vrijednostima područja
- Pratiti strukturu i motive dolazaka posjetitelja kako bi se ponuda prilagodila različitim tržišnim segmentima i omogućilo ravnomjernije korištenje turističkih resursa
- Koristiti digitalne platforme i alate za promociju, praćenje trendova, analizu tržišta i prikupljanje povratnih informacija od turista s ciljem unapređenja iskustva posjetitelja
- Koordinirati aktivnosti svih dionika u destinaciji – lokalnih vlasti, pružatelja usluga, javnih ustanova, udruga i stanovništva – radi usklađenog djelovanja i zajedničkog brendiranja Plitvičkih dolina
- Kontinuirano prikupljati i analizirati podatke o turističkoj ponudi, resursima i posjećenosti, s naglaskom na praćenje održivosti i sezonalnosti
- Unaprijediti sustav praćenja turističkih pokazatelja, uključujući broj dolazaka i noćenja, razinu zadovoljstva posjetitelja, utjecaj turizma na okoliš i lokalno gospodarstvo
- U suradnji s jedinicama lokalne samouprave (JLS) razmotriti mogućnost uvođenja ekološkog doprinosa koji bi se ulagao u projekte zaštite okoliša, infrastrukture i edukacije o održivom turizmu
- Jačati međusobnu suradnju s turističkim zajednicama susjednih destinacija (npr. Plitvička Jezera, Slunj, Karlovac) radi stvaranja zajedničkih ruta, proizvoda i marketinških kampanja
- Potaknuti uključivanje lokalne zajednice i privatnog sektora kroz edukacije, partnerske projekte i promociju lokalnih proizvoda, čime se jača autentičnost i identitet destinacije

8. Popis projekata

Plan upravljanja destinacijom obuhvaća detaljan popis projekata koji su usmjereni na provedbu mjera i aktivnosti potrebnih za ostvarenje pokazatelja održivosti na razini destinacije. Ovi projekti predstavljaju konkretne korake za jačanje konkurentnosti, očuvanje prirodnih i kulturnih resursa te unaprjeđenje kvalitete turističke ponude. Posebno se ističu projekti od strateške važnosti koji značajno doprinose dugoročnom i održivom razvoju turizma, uključujući projekte infrastrukturnog karaktera, razvoj novih turističkih proizvoda, digitalizaciju destinacije, promicanje održivih oblika turizma te poticanje aktivnog uključivanja lokalne zajednice i privatnog sektora.

Svrha ovog popisa je osigurati transparentnost i koordinaciju svih planiranih aktivnosti, omogućiti praćenje realizacije projekata i njihovu usklađenost s ciljevima održivog razvoja destinacije. Plan također definira prioritete provedbe, okvirne rokove, nositelje aktivnosti i očekivane rezultate, čime se postiže jasna povezanost između strateških ciljeva i konkretnih projekata.

U skladu s odredbama Zakona o turizmu (ZOT), svi projekti obuhvaćeni Planom upravljanja destinacijom dostavljaju se nadležnom tijelu državne uprave za turizam radi upisa u središnju bazu projekata. Ovaj postupak omogućuje nadzorno tijelo da prati napredak realizacije projekata, osigura njihovu usklađenost s nacionalnim politikama turizma te omogući dostupnost informacija za potencijalne investitore, partnere i dionike u turizmu.

Također, kategorizacija projekata prema značaju i utjecaju na održivost destinacije omogućuje praćenje učinaka, prioritetizaciju resursa i donošenje strateških odluka temeljenih na podacima. Time Plan upravljanja destinacijom postaje funkcionalan alat za planiranje, provedbu i evaluaciju turističkog razvoja, s naglaskom na dugoročne koristi za zajednicu, okoliš i gospodarstvo destinacije.

8.1. Projekti koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti

*PPZ – projekt posebnog značaja

Naziv projekta	Projekt 1: Interpretacijsko opremanje turističkih atrakcija
Kratki opis	Na području Plitvičkih dolina velik broj atrakcija dobro je označen smeđom turističkom signalizacijom, ali su mnoge razmjerno slabo uređene i opremljene interpretacijskim sadržajima. Stoga se planira izraditi jednoobrazne vizualno atraktivne interpretacijske ploče koje sadrže kratke opise i informacije o pojedinim atrakcijama i QR kodove mrežnih stranica s detaljnijim podacima. Ploče treba opremiti slikovnim prikazima s kratkim informacijama na hrvatskom i engleskom jeziku i manjim kartama na kojima se vidi lokacija i drugih važnijih atrakcija u Županiji. Kao prioritetne lokacije nameću se jedinstvene prirodne atrakcije poput kanjona Korane, jezera Blata i vrela Ličke Jesenice, stare gradine i svi glavni sakralni objekti. Sve interpretacijski opremljene atrakcije trebaju biti označene i na kartama, što je dijelom već i učinjeno.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Doprinos pokazateljima: bolja informiranost turista, olakšavanje kretanja po destinaciji, povećanje kvalitete turističkog doživljaja, vizualna usklađenost signalizacije, interpretacija kulturnih i prirodnih vrijednosti.
Nositelj provedbe	TZP Plitvičke doline
Lokacija provedbe	Općina Rakovica, Općina Saborsko
Početak/završetak provedbe	Kontinuirano
Ključne točke ostvarenja projekta	Provedbeni koraci uključuju: - Izrada projektnog zadatka koji bi se odnosio na koncept sadržaja i dizajn svih interpretacijskih ploča, te posebnih projektnih zadataka koji bi se odnosili na pojedine lokacije - Izrada projektne dokumentacije - Opremanje lokaliteta
Vrijednost projekta/izvori financiranja	100.000,00 €/Vlastita sredstva, nacionalno financiranje
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	Projekt se bazira na Idejnom rješenju vizualnog identiteta destinacije Plitvičke doline, za dio lokaliteta osmišljena je interpretacija kao i pripremljeni vizuali i interpretativni tekstovi. Potrebna izrada dokumentacije za preostale lokaliteta te revidiranje troškovnika.

Naziv projekta	Projekt 2: Unapređenje i razvoj pješačko biciklističke infrastrukture, tematskih ruta i staza
Kratki opis	Aktivni odmor je jedan od glavnih turističkih proizvoda destinacije, a područje svojom ponudom pješačko biciklističke infrastrukture, tematskih ruta i staza cilja na širok spektar posjetitelja. Infrastruktura ove ponude tematizirana je na vodu, špilje i šumu, sportsko-rekreativnog i zabavno-edukativnog karaktera su, namijenjene za pješake, bicikliste, jahače i imaju ulogu provesti posjetitelje najatraktivnijim lokacijama destinacije
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Dodatno intenziviranje aktivnosti na razvoju novih turističkih proizvoda i razvijanje lokalnih gospodarskih aktivnosti te poticanje ostanka stanovništva kroz diverzifikaciju ponude u turizmu.
Nositelj provedbe	TZP Plitvičke doline
Lokacija provedbe	Općina Rakovica, Općina Saborsko
Početak/završetak provedbe	Kontinuirano
Ključne točke ostvarenja projekta	Provedbeni koraci uključuju: • Unapređenje i razvoj mreže atraktivnih cikloturističkih i trail staza koje su uređene, sigurne, održavane i dobro povezane • Jasno regulirati kretanje biciklista i šetača po svim vrstama puteva • Poticati poduzetničke aktivnosti u domeni smještaja, ugostiteljstva, najma, servisa, taksi i drugih prijevoznih usluga, agencijskih usluga i drugih aktera u stvaranju cjelovitog destinacijskog lanca vrijednosti • Povezati cikloturizam i pješačenje s drugim turističkim proizvodima u cjelovite doživljaje (eno gastronomija, jahanje, planinarenje i sl.) • Podizanje dostupnosti turističkih atrakcija koje se nalaze uz ili u blizini biciklističkih i pješačkih staza odnosno osiguravanje lakšeg pristupa navedenim atrakcijama • Intenziviranje promocijskih i info aktivnosti (signalizacija, interpretacija, vodiči, karte, brošure) s ciljem povećanja vidljivosti i prepoznatljivosti
Vrijednost projekta/izvori financiranja	300.000,00 €/Vlastita sredstva, nacionalno financiranje
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	Ne

Naziv projekta	Projekt 3: Komunikacija s tržištem i javnošću/PR
Kratki opis	Samo ime destinacije Plitvičke doline nosi u sebi povezanost i blizinu NP Plitvička jezera ali je turistima razmjerno slabo poznata destinacija sama za sebe te je neophodno stalno ulaganje u promociju i prepoznatljivost. Obzirom da je tijekom cijele godine potrebno biti u kontaktu sa medijima neophodno je definirati i provoditi komunikacijske aktivnosti kroz godišnje planove, ciljane tržišta i sl. Klasične promocijske aktivnosti obuhvaćaju odnose s javnošću, oglašavanje, izradu tiskanih materijala, podizanje prepoznatljivosti destinacije kroz unapređenje web stranica i društvenih medija kao i nastupe na sajmovima. Potrebno je aktivno poticati nacionalnu i županijsku turističku zajednicu na objavu informacija i aktualnostima u turističkoj ponudi u destinaciji Plitvičke doline, odnosno raditi na jačanje suradnje između sustava.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Doprinos pokazateljima: jačanje prepoznatljivosti brenda destinacije, storytelling i promocija emocije destinacije, komunikacija s medijima i influencerima, praćenje i vrednovanje medijskih objava, organizacija studijskih putovanja.
Nositelj provedbe	TZP Plitvičke doline
Lokacija provedbe	Općina Rakovica i Saborsko
Početak/završetak provedbe	Kontinuirano
Ključne točke ostvarenja projekta	Provedbeni koraci uključuju: • Kontinuirano ažuriranje sadržaja na društvenim medijima • Jačanje suradnje oko zajedničkih promocijskih aktivnosti s NP Plitvička Jezera • Jačanje suradnje s HTZ-om i TZ Karlovačke županije • Unapređenje web arhitekture, dodavanje novih sadržaja, podizanje interaktivnosti
Vrijednost projekta/izvori financiranja	70.000,00 €/Vlastita sredstva, nacionalno financiranje
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	Imidž i brend destinacije, Ciljani marketing i Strategija online nastupa

Naziv projekta	Projekt 4: Unapređenje destinacijskog menadžmenta
Kratki opis	Osigurati kvalitetnu komunikaciju i informacije za pomoć dionicima u turizmu u razvoju turističke ponude, osigurati pomoć kroz edukativne programe i radionice sukladno potrebama i zahtjevima tržišta, potaknuti lokalno stanovništvo u uključivanje u turistički razvoj
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Doprinos pokazateljima: integracija turističkih proizvoda s postojećom ponudom, poticanje destinacijskih menadžment kompanija, razvoj tematskih izleta i paketa, kreiranje atraktivnih turističkih proizvoda, promocija storytellinga.
Nositelj provedbe	TZP Plitvičke doline
Lokacija provedbe	Općina Rakovica, Općina Saborsko
Početak/završetak provedbe	Kontinuirano
Ključne točke ostvarenja projekta	Provedbeni koraci uključuju: • Interni marketing - podizanje svijesti o potencijalima turizma, uključivanje u poduzetništvo u turizmu • Program edukacija za poduzetnike • Upravljanje kvalitetom - praćenje pokazatelja održivosti • Unapređenje B2B aktivnosti
Vrijednost projekta/izvori financiranja	50.000,00 €/Vlastita sredstva, nacionalno financiranje
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	Ne

Naziv projekta	Projekt 5: Izrada akcijskih planova za turističke proizvode – outdoor
Kratki opis	Budući da su outdoor aktivnosti jedan od glavnih turističkih proizvoda s velikim potencijalom daljnjeg razvoja predlaže se izrada posebnog operativnog plana aktivnosti. U planu bi se detaljno analiziralo postojeće stanje ponude (infrastruktura, dionici, komunikacija s tržištem, proizvodi, usluge) za svaki od oblika outdoor aktivnosti te bi se definirali daljnji razvojni projekti kao i operativni plan s hodogramom aktivnosti. Naime, potencijal Plitvičkih dolina za boravak i aktivnosti na otvorenom je velik zbog ljepote i očuvanosti prirode i okruženja kao i zbog rasta interesa potražnje za rekreacijom i otkrivanjem novih destinacija.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Dodatno intenziviranje aktivnosti na razvoju novih turističkih proizvoda.
Nositelj provedbe	TZP Plitvičke doline
Lokacija provedbe	Općina Rakovica, Općina Saborsko
Početak/završetak provedbe	2025. – 2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	Provedbeni koraci uključuju: • Raspisivanje projektnog zadatka • Objava natječaja i odabir specijalizirane tvrtke • Izrada plana i implementacija aktivnosti
Vrijednost projekta/izvori financiranja	30.000,00 €/Vlastita sredstva, nacionalno financiranje
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	DA

Naziv projekta	Projekt 6: Podrška razvoju turističkih događanja
Kratki opis	Riječ je o povezivanju i suradnji dionika u osmišljavanju, organizaciji i promoviranju različitih kulturnih, sportskih, zabavnih događanja, sadržaja, manifestacija i sl. Poseban naglasak bio bi osmisliti nekoliko outdoor događanja kojima bi se jačao imidž Plitvičkih dolina kao destinacije velike palete mogućnosti boravka na otvorenom, u slikovitoj i lijepoj prirodi, koji bi vremenom postali prepoznatljivi.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Inovacija programa turističkih događanja.
Nositelj provedbe	TZP Plitvičke doline
Lokacija provedbe	TZP Plitvičke doline
Početak/završetak provedbe	2025. – 2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	Provedbeni koraci uključuju: • Povezivanje dionika, kreiranje i osmišljavanje nekoliko događanja • Osiguravanje dodatnih sadržaja i aktivnosti • Promoviranje • Praćenje/evaluacija događanja i stalno podizanje kvalitete
Vrijednost projekta/izvori financiranja	500.000,00 €/Vlastita sredstva, nacionalno financiranje
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	Ne

Naziv projekta	Projekt 7: Izgradnja Posjetiteljskog centra Plitvičke doline PPZ
Kratki opis	Zajednica smo koje se definitivno nameće kao predvodnik razvoja turizma na ovom području. Turistička zajednica sustavno radi na planskom razvoju destinacije s ciljem razvoja kvalitetnih turističkih sadržaja. Predmetne studije definirale su konkretne projektne prijedloge koji su uvršteni u strateške dokumente razvoja općine i županije među kojima je i posjetiteljski centar. Posjetiteljski centar Plitvičke doline bi bio reprezentativno mjesto gdje se posjetitelji susreću s lokalnom ponudom i ponudom šire regije i koje ih potiče na obilaske i posjet atrakcijama.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Doprinos pokazateljima: • povećanje privlačnosti destinacije • bolje upravljanje posjetiteljima, glavno središte svih budućih posjetitelja destinacije • uporaba suvremene tehnologije za kreiranje doživljaja i interpretaciju sadržaja za posjetitelje • porast broja posjeta turističkim atrakcijama • porast broja programa razvoja aktivnih oblika turizma i razvoja kulturno prirodne baštine • razvoj lokalnih inicijativa u vidu pružanja prostora za izložbe, prezentacije i druge različite aktivnosti, održavanje zanimljivih programa, edukacija i rekreativnih aktivnosti
Nositelj provedbe	Općina Rakovica
Lokacija provedbe	Grabovac, Općina Rakovica
Početak/završetak provedbe	Kontinuirano
Ključne točke ostvarenja projekta	Provedbeni koraci uključuju: • Građevinsko obrtnički radovi • Opremanje
Vrijednost projekta/izvori financiranja	2.000.000,00 €/Vlastita sredstva, nacionalno financiranje, EU fondovi
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	Projekt je u potpunosti spreman za provedbu, izrađena je sva potrebna projektno-tehnička dokumentacija. Projekt je bio prijavljen na NPOO

Naziv projekta	Projekt 8: Obnova i rekonstrukcija Starog grada Drežnika PPZ
Kratki opis	Stari grad Drežnik veličanstvena je obrambena utvrda iz 12. stoljeća koja je ovaj dio Europe punih 400 godina štitila od prodora Turaka. Zbog strateški važnog položaja, Drežnik je tijekom stoljeća često mijenjao gospodare što je na njegovim zidinama ostavilo traga, no 900 godina kasnije on još uvijek ponosno stoji kao svjedok burne povijesti ovog kraja. Radi se o jednom od malobrojnih sačuvanih povijesnih atrakcija Plitvičkih dolina koji je općina Rakovica odlučila zaštititi i pažljivo obnoviti. Krajem 2011. je restauriran veliki toranj, a od tada je u tijeku projekt sanacije zidova i krovišta velikog unutarnjeg tornja, te ostataka obrambenih zidina. Proplanak na kojem se nalazi utvrda je dio mnogih biciklističkih, pješačkih i jahačkih ruta jer se s ovog mjesta pruža prekrasan panoramski pogled na rijeku Koranu i okolicu. Obnovom bi se stanovnicima i turistima omogućilo upoznavanje s povijesti te bi bio dodatna turistička atrakcija.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Projekt ima veliki utjecaj na razvoj turizma za područje Općine Rakovica. Također, moguće je planirati i teritorijalnu integraciju s ostalim projektima kulturne baštine na području Karlovačke županije Uređenje Starog grada Drežnika te stavljanje istog u funkciju pridonijelo bi održivosti TZP Plitvičke doline. Obnovom i revitalizacijom kulturne baštine došlo bi do razvoja novih turističkih vrijednosti baziranih na kulturnoj baštini.
Nositelj provedbe	Općina Rakovica
Lokacija provedbe	Općina Rakovica
Početak/završetak provedbe	Kontinuirano
Ključne točke ostvarenja projekta	Provedbeni koraci uključuju: • Rekonstrukcija starog grada (zemljani radovi, betonski i armirano-betonski radovi, zidarski radovi, izolaterski radovi, krovopokrivački radovi, fasaderski radovi, limarski i montažerski radovi, stolarski i bravarski radovi, staklarski radovi, parketerski radovi, sobosikarsko ličilački radovi i podopolagački radovi) • Izgradnja Etno gastro kuće, • Izgradnja Info centra, • Izgradnja mosta vidikovca, gledališta amfiteatra
Vrijednost projekta/izvori financiranja	2.000.000,00 € Vlastita sredstva, nacionalno financiranje, EU fondovi
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	Projekt je u potpunosti spreman za provedbu, izrađena je sva potrebna projektno-tehnička dokumentacija i ishoda je građevinska dozvola. Potrebno je revidirati troškovnik. Dokumentaciju koju Općina posjeduje je Glavni projekt s troškovnikom i Građevinska dozvola.

Naziv projekta	Projekt 9: Izletište Baraćeve špilje PPZ
Kratki opis	Projektom „Izletište Baraćeve špilje“ planira se sveobuhvatna revitalizacija postojećeg izletišta kroz izvođenje građevinsko-obrtničkih radova, opremanje interijera i eksterijera te implementaciju naprednih digitalnih rješenja, uz snažan naglasak na zelenu i održivu tranziciju. Ulaganje se provodi na području Općine Rakovica, brdsko-planinskom području s razvojnim posebnostima, u neposrednoj blizini novoizgrađenog Posjetiteljskog centra SPELEON. Glavne ciljne skupine projekta uključuju turističku i stručnu javnost, školske ekskurzije i lokalno stanovništvo. Projekt se provodi u partnerstvu s JLS – Općinom Rakovica.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Realizacijom projekta „Izletište Baraćeve špilje“ kroz ulaganje unutar Grupe 1. Posjetiteljska infrastruktura; podgrupe b) Infrastruktura u funkciji valorizacije prirodne baštine destinacije, odnosno razvojem te zelenom i digitalnom tranzicijom javne turističke infrastrukture, doprinijeti će se povećanju atraktivnosti destinacije/lokaliteta za koje već postoji potražnja turista, a sve u skladu sa EU standardima zaštite okoliša.
Nositelj provedbe	JU Rakovica
Lokacija provedbe	Općina Rakovica
Početak/završetak provedbe	2025. – 2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	Provedbeni koraci uključuju: • Građevinsko obrtnički radovi • Opremanje • Nabava vozila s nultom emisijom • Fotonaponska elektrana • Dizalice topline • Digitalni alati • Multimedijalne instalacije i aplikacije
Vrijednost projekta/izvori financiranja	3.800.000,00 € Vlastita sredstva, nacionalno financiranje, EU fondovi
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	Projekt je u potpunosti spreman za provedbu, izrađena je sva potrebna projektno-tehnička dokumentacija. Projekt je bio prijavljen na NPOO – NPOO.C1.6.R1-I1.01-V1.0011

Naziv projekta	Projekt 10: Edukativna staza Mreža bunara
Kratki opis	Ideja izgradnje Mreže bunara proizašla je iz brojnih bunara koji se nalaze na cijelom području destinacije te želje za njihovim uređenjem i očuvanjem a koji se temelji na ekologiji i zaštiti voda krškog podneblja. Projekt ima za cilj vrednovanje pojila – bunara, objekti koji imaju veliki kulturno etnografski značaj i koji se žele staviti u funkciju turizma na način da interpretiraju baštinu Općina Rakovica i Saborsko. Za projekt je izrađen Interpretacijski plan, Plan stalnog postava i opremanja staze, izrađen Idejni projekantski troškovnik.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Inovacije u turizmu i zaštita kulturne baštine.
Nositelj provedbe	TZP Plitvičke doline
Lokacija provedbe	Općina Rakovica, Općina Saborsko
Početak/završetak provedbe	2025. – 2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	Provedbeni koraci uključuju: • mala izletišta na kojima će se moći okupljati avanturisti, ljubitelji prirode, obitelji s djecom kako bi uživali u jedinstvenom prirodnom ambijentu i pritom nešto naučili; • interpretacijski punktovi koji će uz pomoć postavljenih interpretacijskih elemenata posjetiteljima prenositi priču o ovim važnim točkama iz rakovičkog vodenog krvtoka, koji su kroz povijest osiguravali život na ovim područjima; • interpretacijski punktovi koji će posjetiteljima osvijestiti važnost vode za život, kao i važnost očuvanja vodnih resursa za naraštaje koji dolaze • Izrada i postavljanje signalizacije i interpretacije • Promocija interpretacijske staze prilagođena ciljnim segmentima
Vrijednost projekta/izvori financiranja	300.000,00 € Vlastita sredstva, nacionalno financiranje
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	Potrebno ishoditi odobrenja shodno Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima

Naziv projekta	Projekt 11: Obilježavanje 45 paralele
Kratki opis	Rakovicom, točnije Jelovim Klancem prolazi 45. sjeverna paralela što znači da je to mjesto idealne klime, točno na pola puta između Ekvatora i Sjevernog pola, a obzirom na trendove koji pokazuju potragu za tišinom, mirom i ravnotežom plan je urediti, kreirati atrakciju bazirano na navedenim inputima. Za uređenje te točke moguće je postaviti neku zanimljivu umjetničku instalaciju s interpretacijom, što sve treba biti uklopivo u okoliš. S obzirom na bogatstvo voda na ovom prostoru, bogatstvo zelenim otvorenim površinama, travnjacima i šumama ovom bi se atrakcijom dodatno istaknule prirodne posebitosti ovog kraja i povezala s ugodom klime. Pri osmišljavanju umjetničke instalacije bilo bi zanimljivo potražiti temu izvedenu iz kulturu života i rada te joj dodati komponentu suvremenosti.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Inovacije u turizmu i zaštita kulturne baštine.
Nositelj provedbe	TZP Plitvičke doline
Lokacija provedbe	Općina Rakovica
Početak/završetak provedbe	2025. – 2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	Provedbeni koraci uključuju: • Izrada projektnog zadatka • Raspisivanje natječaja i odabir idejnog rješenja • Postavljanje umjetničke instalacije • Promocija atrakcije
Vrijednost projekta/izvori financiranja	100.000,00 € Vlastita sredstva, nacionalno financiranje
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	DA

Naziv projekta	Projekt 12: Turistička valorizacija jezera Blata PPZ
Kratki opis	Saborsko se može pohvaliti nevjerojatnim prirodnim fenomenom kakvih u svijetu postoji tek tridesetak. Jezero Blata je estevela – šupljina u kršu koja je istovremeno i vrelo i ponor, ovisno o padalinama i dobu godine. Za potrebe turističke valorizacije jezera Blata izrađeno je Idejno rješenje i Analitička podloga idejnog rješenja uređenja prostora uz jezero Blata kojima je predloženo uređenje i opremanje jezera i prostora uz jezero kako bi se omogućio boravak i korištenje tog prostora tijekom čitave godine. Daljnja realizacija zahtjeva izradu dokumentacije, izgradnju i opremanje.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Projekt će značajno unaprijediti turističku ponudu Općine Saborsko budući da će isti biti u mogućnosti ponuditi sadržaj s globalno prepoznatljivom pričom koja je usklađena s potrebama suvremenog turista. Ovaj projekt pridonosi pomicanjem Općine Saborsko iz 3. u 2.kategoriju prihvatnog kapaciteta tako što se uvodi dodatni turistički sadržaj bez da se ostavlja veliki trag na okoliš.
Nositelj provedbe	Općina Saborsko
Lokacija provedbe	Općina Saborsko
Početak/završetak provedbe	2025. – 2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	Provedbeni koraci uključuju: • Izrada projektne dokumentacije • Izgradnja staze, odmorišta i pristaništa, vidikovca, parkirališta i kioska
Vrijednost projekta/izvori financiranja	1.500.0000,00 €/Vlastita sredstva, nacionalno financiranje, EU fondovi
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	DA

Naziv projekta	Projekt 13: Izgradnja i opremanje interaktivnog tematskog igrališta kod PC Speleon PPZ
Kratki opis	Projektom se planira upotpuniti sadržaj za posjetitelje kod PC Speleon i to izgradnjom i opremanjem vanjskog tematskog igrališta za djecu. Budući da su školska djeca ciljana skupina za edukacijske programe u PC Speleon, potrebna je dopuna edukativnih vanjskih sadržaja. Ulaganje se provodi na području Općine Rakovica, brdsko-planinskom području s razvojnim posebnostima, u neposrednoj blizini Baračevih špilja. Glavne ciljne skupine projekta su školska djeca, turistička javnost i lokalno stanovništvo.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Realizacijom projekta doprinijeti će se povećanju atraktivnosti destinacije/lokaliteta za koje već postoji potražnja školskih ekurzija i turista, a sve u skladu sa EU standardima zaštite okoliša.
Nositelj provedbe	Javna ustanova Baračeve špilje
Lokacija provedbe	Općina Rakovica
Početak/završetak provedbe	2025. – 2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	Provedbeni koraci uključuju: • Izrada projektne dokumentacije • Izgradnja i opremanje
Vrijednost projekta/izvori financiranja	1.000.000,00 €/Vlastita sredstva, nacionalno financiranje, EU fondovi
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	Za projekt je pripremljen Idejni projekt interaktivnih elemenata, Potrebna je projektno tehnička dokumentacija i revidiranje troškovnika.

Naziv projekta	Projekt 14: Opremanje Risje pješačke staze
Kratki opis	Projektom „Opremanje Risje pješačke staze“ na Izletištu Baraćeve špilje planira se pretvaranje pješačke staze (duljine 3km) u interaktivnu i edukativnu stazu sa atraktivnim elementima. Ulaganje se provodi na području Općine Rakovica, brdsko-planinskom području s razvojnim posebnostima, u neposrednoj blizini novoizgrađenog Posjetiteljskog centra SPELEON i Baraćevih špilja. Glavne ciljne skupine projekta uključuju turističku i stručnu javnost, školske ekskurzije i lokalno stanovništvo.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Realizacijom projekta doprinijeti će se povećanju atraktivnosti destinacije/lokaliteta za koje već postoji potražnja turista, a sve u skladu sa EU standardima zaštite okoliša.
Nositelj provedbe	Javna ustanova Baraćeve špilje
Lokacija provedbe	Općina Rakovica
Početak/završetak provedbe	2025. – 2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	Provedbeni koraci uključuju: • Zemljani pripremni radovi • Opremanje
Vrijednost projekta/izvori financiranja	300.000,00 €/Vlastita sredstva, nacionalno financiranje
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	Za projekt je pripremljen Idejni projekt interaktivnih elemenata, osmišljena je interpretacija kao i pripremljeni vizuali i interpretativni tekstovi. Potreban je glavni projekt te revidiranje troškovnika.

Naziv projekta	Projekt 15: Around Plitvice
Kratki opis	Turistička zajednica područja Plitvičke doline neformalno je udružena sa Turističkom zajednicom grada Slunja i Općinom Cetingrad. Kako bi što učinkovitiije postigli promociju sadržaja na širem području zajednice su udružene u projektu Around Plitvice, započetim u 2024. godini i s planom nastavka u narednim godinama. Naglasak će se staviti na outdoor doživljaje, očuvanje prirodne i kulturne baštine te podizanje razine kvalitete outdoor proizvoda. Koristeći komparativne prednosti ovog kraja kreirali bi se sadržaji i zajednički promoviralo područje Rakovice, Slunja, Saborskog i Cetingrada.
Svrha projekta	Provedbom projekta ojačala bi se svijest o zaštiti i očuvanju okoliša te bi se inicirali novi projekti sa svrhom zaštite i njege okoliša te uspješnog suživota čovjeka i prirode. Osim promocije prirodne baštine, ova aktivnost doprinijet će održivosti destinacije.
Doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti	Umrežavanje, podizanje razine zadovoljstva stanovništva i turista
Nositelj provedbe	TZP Plitvičke doline
Lokacija provedbe	Općina Rakovica
Početak/završetak provedbe	2025. – 2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	Održana zajednička marketinška kampanja, izrađeni zajednički materijali i sadržaji
Vrijednost projekta/izvori financiranja	100.000,00 EUR Vlastita sredstva/nacionalna sredstva
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	NE

Naziv projekta	Projekt 16: Izgradnja nogostupa kroz naselje Saborsko PPZ
Kratki opis	Rekonstrukcija i modernizacija prometne infrastrukture u Saborskom, s posebnim naglaskom na izgradnju nogostupa. Cilj je unaprijediti sigurnost svih sudionika u prometu te povećati kvalitetu života lokalnog stanovništva.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Povećanje prometne sigurnosti za pješake i vozače. Zaštita od buke i protočnost prometa.
Nositelj provedbe	HRVATSKE CESTE d.o.o
Lokacija provedbe	Naselje Saborsko
Početak/završetak provedbe	2025. – 2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	• Izrada i odobrenje potrebne tehničke i projektne dokumentacije • Izgradnja i rekonstrukcija nogostupa kroz središte naselja • Povećanje broja kilometara novoizgrađenih i saniranih prometnica • Implementacija novih prometnih rješenja za povećanje sigurnosti • Završni tehnički pregled i puštanje u uporabu
Vrijednost projekta/izvori financiranja	2.890.125,00 Općina Saborsko, RH, Županija, EU fondovi sufinanciranje
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	DA

Naziv projekta	Projekt 17: Vježbalište na otvorenom
Kratki opis	Projekt obuhvaća uređenje i opremanje vježbališta na otvorenom u naselju Saborsko s ciljem poticanja zdravih životnih navika, rekreacije i društvene povezanosti lokalnog stanovništva. U okviru projekta planira se postavljanje sprava za vježbanje na otvorenom , uređenje zelene površine i pristupnih staza , te osiguravanje javne rasvjete i klupa za odmor korisnika.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Poboljšanje kvalitete života i javnog zdravlja stanovnika Promicanje fizičke aktivnosti i aktivnog načina života Očuvanje i uređenje javnih zelenih površina Socijalnu uključenost i međugeneracijsko druženje u zajedničkom prostoru
Nositelj provedbe	Općina Saborsko
Lokacija provedbe	Naselje Saborsko
Početak/završetak provedbe	2025. – 2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	Provedbeni koraci uključuju: • Izrada idejnog i glavnog projekta vježbališta • Priprema terena i uređenje lokacije • Postavljanje sprava za vježbanje i urbane opreme • Uređenje pristupnih staza, travnatih i zelenih površina • Postavljanje javne rasvjete i informativnih tabli • Završni pregled, ispitivanje sigurnosti i puštanje u uporabu
Vrijednost projekta/izvori financiranja	133.047,00 Eura Općina Saborsko, Ministarstvo sporta,
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	Idejni i glavni projekt s tehničkim opisima i troškovnikom Elaborat o sigurnosti i održavanju sprava Plan održavanja i upravljanja javnim prostorom

Naziv projekta	Projekt 18: Uređenje sportskog igrališta
Kratki opis	Projekt obuhvaća rekonstrukciju, modernizaciju i opremanje sportskog igrališta u naselju Saborsko radi poboljšanja uvjeta za bavljenje sportom i rekreacijom. Planira se uređenje nogometnog, košarkaškog i teniskog terena . Projekt doprinosi stvaranju kvalitetnog i sigurnog prostora za sportske aktivnosti djece, mladih i odraslih.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Poboljšanje zdravstvenih i socijalnih uvjeta stanovištva kroz sport i rekreaciju Promicanje zdravih životnih navika i aktivnog načina života Razvoj društvene infrastrukture i povećanje kvalitete života u ruralnom području Društvenu uključenost i međugeneracijsku povezanost kroz zajedničke sportske aktivnosti
Nositelj provedbe	Općina Saborsko
Lokacija provedbe	Naselje Saborsko
Početak/završetak provedbe	2025. – 2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	Provedbeni koraci uključuju: • potrebna tehnička dokumentacija • povećanje broja kilometara novoizgrađenih cesta • broj novih implementiranih prometnih rješenja • sanirani novi kilometri nogostupa
Vrijednost projekta/izvori financiranja	200.000,00 Eura Općina Saborsko, RH, Županija, EU fondovi
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	DA

Naziv projekta	Projekt 19: Sufinanciranje izgradnje novih nogostupa u naseljima Drežnik Grad, Rakovica – Grabovac, Oštarski Stanovi
Kratki opis	Projekt obuhvaća rekonstrukcija i modernizacija prometnica na glavnim pravcima kretanja stanovnika i posjetitelja, izgradnja novih pješačkih staza i prometnica u naseljima.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Projekt doprinosi održivosti kroz unapređenje prostora, prometnoj sigurnost, zaštiti od buke, protočnosti prometa ali i podizanju razine i atraktivnosti destinacije
Nositelj provedbe	HC, Općina Rakovica
Lokacija provedbe	Općina Rakovica
Početak/završetak provedbe	2025. – 2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	Provedbeni koraci uključuju: • potrebna tehnička dokumentacija • povećanje broja kilometara novoizgrađenih cesta • broj novih implementiranih prometnih rješenja • sanirani novi kilometri nogostupa
Vrijednost projekta/izvori financiranja	200.000,00 €/Općina Rakovica, RH, Županija, EU fondovi sufinanciranje
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	DA

Naziv projekta	Projekt 20: Sufinanciranje izgradnje biciklističke staze Speleon – Lipovača
Kratki opis	Projektom se sufinancira rekonstrukcija i modernizacija prometnice koja vodi do Baračevih špilja i Posjetiteljskog centra Speleon glavnih atrakcija destinacije. Uz prometnicu gradi se biciklistička staza koja povećava atraktivnost prostora
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Doprinos povećanju sigurnosti i dostupnosti kretanja, unapređenja zdravlja i kvalitete života mještana te doprinos razvoju turizma.
Nositelj provedbe	ŽUC
Lokacija provedbe	TZP Plitvičke doline
Početak/završetak provedbe	2025. – 2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	Provedbeni koraci uključuju: • potrebna tehnička dokumentacija • povećanje broja kilometara novoizgrađenih staza • broj novih implementiranih prometnih rješenja • sanirani novi kilometri nogostupa
Vrijednost projekta/izvori financiranja	400.000,00 €/Općina Rakovica, RH, Županija, EU fondovi sufinanciranje
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	DA

Naziv projekta	Projekt 21: Sufinanciranje izgradnje vodovodnog sustava Lička Jesenica-Rakovica-Plitvička Jezera PPZ
Kratki opis	Općina Rakovica nema vlastito vodocrpilište te vodoopskrba ovisi o regionalnom rješenju Lička Jesenica-Rakovica-Plitvička Jezera. Trenutačno stanje ne zadovoljava potrebe stanovnika i turizma, česte su redukcije vode osobito u ljetnim mjesecima, pojedini djelovi mreže su dotrajali, kapacitet mreže nije dostatan.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Osigurati dostupnost pitke vode i stabilnu vodoopskrbu za stanovnike i naselja na trasi vodovoda. Izgradnjom moderne vodovodne mreže kvaliteta života te mogućnosti razvoja turizmom se povećavaju odnosno ulaganje je neophodno za daljnji razvoj i održivost
Nositelj provedbe	Hrvatske vode
Lokacija provedbe	TZP Plitvičke doline
Početak/završetak provedbe	2025. – 2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	Provedbeni koraci uključuju: • izgradnja i opremanje novog vodovodnog sustava
Vrijednost projekta/izvori financiranja	Nositelj Hrvatske vode
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	Izdana lokacijska dozvola

Naziv projekta	Projekt 22: Izgradnja nove ceste Saborsko-Grabovac na koridoru ceste Dc-42 PPZ
Kratki opis	Prometna povezanost općine Saborsko sa Plitvičkim Jezerima koji su glavni motiv dolaska posjetitelja u destinaciju je izrazito nezadovoljavajuća zbog uskoće i loših tehničkih značajki postojećih 20 kilometara ceste od Saborskog do Selišta Drežničkog. Realizacija ove nove ceste značajno bi doprinijela razvoju cjelokupnog prostora Plitvičkih dolina i zbog pravilnije distribucije prometa omogućila njegov održivi razvoj u skladu s odrednicama novog Zakon o turizmu. Stoga se preporuča snažno lobiranje za izgradnju ove ceste na razini Karlovačke županije i Hrvatske u cjelini.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Smanjivanje prometne izolacije općine Saborsko i s time povezano privlačenje turista u njeno područje kao i smanjivanje pritiska na državnu cestu DC-1 na području općine Rakovica.
Nositelj provedbe	Hrvatske ceste, Općina Saborsko
Lokacija provedbe	Općina Saborsko
Početak/završetak provedbe	2025. – 2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	Provedbeni koraci uključuju: • izrada projektne dokumentacije • dobivanje potrebnih dozvola • izgradnja prometnice
Vrijednost projekta/izvori financiranja	Hrvatske Ceste, Općina Saborsko
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	DA

8.2. Projekti posebnog značaja za razvoj destinacije

Za projekte od posebnog značaja za razvoj destinacije izdvojeni su sljedeći projekti:

- **Projekt 7:** Izgradnja Posjetiteljskog centra Plitvičke doline PPZ
- **Projekt 8:** Obnova i rekonstrukcija Starog grada Drežnika PPZ
- **Projekt 9:** Izletište Baraćeve špilje PPZ
- **Projekt 12:** Turistička valorizacija jezera Blata PPZ
- **Projekt 13:** Izradnja i opremanje interaktivnog tematskog igrališta kod PC Speleon PPZ
- **Projekt 16:** Izgradnja nogostupa kroz naselje Saborsko PPZ
- **Projekt 21:** Sufinanciranje izgradnje vodovodnog sustava Lička Jesenica-Rakovica-Plitvička Jezera PPZ
- **Projekt 22:** Izgradnja nove ceste Saborsko-Grabovac na koridoru ceste Dc-42 PPZ

Popis grafičkih i tabličnih priloga

Popis grafičkih priloga

Slika 1. Grafički prikaz rezultata anketa lokalnog stanovništva – Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika	13
Slika 2. Grafički prikaz strukture smještajnih kapaciteta – Ukupno destinacija.....	18
Slika 3. Grafički prikaz strukture smještajnih kapaciteta – Zona 1	19
Slika 4. Grafički prikaz strukture smještajnih kapaciteta – Zona 2.....	19
Slika 5. Grafički prikaz rezultata anketa turista i jednodnevnih posjetitelja – Nezadovoljstvo radi gužve na ulicama, trgovima, atrakcijama.....	22
Slika 6. Grafički prikaz rezultata ankete lokalnog stanovništva – Utjecaj turizma na izgled destinacije.....	26
Slika 7. Grafički prikaz rezultata ankete lokalnog stanovništva – Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora.....	28
Slika 8. Grafički prikaz rezultata anketa turista i jednodnevnih posjetitelja – Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja ljepotom i uređenošću mjesta (kulturni i prirodni aspekti) kao i glavnih atrakcija	31
Slika 9. Grafički prikaz rezultata anketa lokalnog stanovništva – Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone.....	33
Slika 10. Grafički prikaz rezultata anketa turista i jednodnevnih posjetitelja – Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone.....	35
Slika 11. Grafički prikaz rezultata anketa lokalnog stanovništva – Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u destinaciji	39
Slika 12. Grafički prikaz rezultata ankete lokalnog stanovništva – Iritacija neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone.....	43
Slika 13. Grafički prikaz rezultata ankete lokalnog stanovništva – Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone.....	47
Slika 14. Grafički prikaz rezultata anketa turista i jednodnevnih posjetitelja – Zadovoljstvo prometom u mjestu.....	49
Slika 15. Grafički prikaz rezultata anketa lokalnog stanovništva – Iritacija gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama	52
Slika 16. Kartografski prikaz ukupne razine dostignutog prihvatnog kapaciteta	73
Slika 17. Kartografski prikaz scenarija intenzivnog razvoja	74
Slika 18. Kartografski prikaz scenarija zadržavanja trendova	75
Slika 19. Kartografski prikaz scenarija rizika i stagnacije.....	76
Slika 20. Kartografski prikaz scenarija diferencijalnog razvoja	77
Slika 21. Kartografski prikaz obuhvata turističke zajednice Plitvičke doline.....	80
Slika 22. Kartografski prikaz broja stanovnika i gustoće naseljenosti Plitvičkih dolina.....	82
Slika 23. Kartografski prikaz konfiguracije terena.....	83
Slika 24. Grafički prikaz kretanja stanovništva 1857. – 2021.....	85
Slika 25. Grafički prikaz prirodnog kretanja stanovništva 2011. – 2021.....	86
Slika 26. Grafički prikaz prostornog kretanja stanovništva 2011. – 2021.....	88
Slika 27. Grafički prikaz dobno-spolne piramide Plitvičkih dolina 2021.....	89
Slika 28. Grafički prikaz broja dolazaka i noćenja 2020.-2024.....	91

Slika 29. Grafički prikaz analize udjela dolazaka domaćih i stranih turista	92
Slika 30. Grafički prikaz udjela vrste smještaja	93
Slika 31. Kartografski prikaz prostornog položaja prometnica	100
Slika 32. Grafički prikaz zaposlenosti po kategorijama	105
Slika 33. Grafički prikaz kretanja broja osiguranika 2020. – 2025.	106
Slika 34. Grafički prikaz nezaposlenih osoba 2020.-2025.	106
Slika 35. Grafički prikaz stupnja obrazovanja stanovnika	107

Popis tablica

Tablica 1. Popis obveznih pokazatelja prihvatnog kapaciteta	11
Tablica 2. Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika	12
Tablica 3. Omjer broja kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor u odnosu na 100 stanovnika	14
Tablica 4. Omjer broja kreveta u nekomercijalnom smještaju u odnosu na 100 stanovnika	15
Tablica 5. Omjer broja smještajnih objekata u domaćinstvu te kućama i stanovima za odmor u odnosu na broj stanova za stalno stanovanje	15
Tablica 6. Broj kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor na 100 m ² građevinskog područja naselja	16
Tablica 7. Struktura smještajnih kapaciteta izražena u postotnim udjelima	17
Tablica 8. Intenzitet stacionarnog, komercijalnog i nekomercijalnog, turizma kao omjer prosječnog broja turista po stanovniku u vršnim danima turističke sezone	19
Tablica 9. Nezadovoljstvo radi gužve na ulicama, trgovima, atrakcijama	20
Tablica 10. Koncentracija materijalnih atrakcija na odabranim područjima destinacije/ definiranim zonama	22
Tablica 11. Koncentracija ugostiteljskih sadržaja na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama	23
Tablica 12. Kakvoća zraka na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj – rujna u odnosu na ostatak godine	24
Tablica 13. Utjecaj turizma na izgled destinacije	25
Tablica 14. Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora	27
Tablica 15. Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja ljepotom i uređenošću mjesta (kulturni i prirodni aspekti) kao i glavnih atrakcija	28
Tablica 16. Razina buke u danima vršne turističke sezone u odnosu na ostatak godine u zonama mješovite namjene po danu i noći	31
Tablica 17. Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone	32
Tablica 19. Udio (%) stambenih jedinica turističke namjene (komercijalni i nekomercijalni kapaciteti) u ukupnom broju stambenih jedinica	36
Tablica 20. Maksimalni potencijal izgradnje na neizgrađenim i izgrađenim dijelovima građevinskog područja naselja mješovite namjene	36
Tablica 21. Mogućnosti nove stambene izgradnje na neizgrađenim površinama mješovite namjene građevinskog područja naselja	37
Tablica 22. Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u destinaciji	38

Tablica 23. Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) – voda	39
Tablica 24. Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. U vršnom opterećenju) – električna energija	40
Tablica 25. Broj djelatnika na održavanju javnih površina u odnosu na m ² javnih površina koje se održavaju	41
Tablica 26. Kapaciteti (ljudski i tehnološki) za odvoz otpada	42
Tablica 27. Iritacija neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone	42
Tablica 28. Procjena (ekspertna) kapaciteta prometne infrastrukture u odnosu na volumen prometa na odabranim pravcima/točkama u danima vršne turističke sezone	44
Tablica 29. Odabrane prometnice i prometni pokazatelji	44
Tablica 30. Procjena kapaciteta i iskorištenosti parkirališta u razdoblju vršne turističke sezone	45
Tablica 31. Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone	46
Tablica 32. Zadovoljstvo prometom u mjestu	48
Tablica 33. Kretanje broja stanovnika u (posljednjem) desetogodišnjem razdoblju	49
Tablica 34. Iritacija gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama	51
Tablica 35. Indeks priuštivosti stana (na razini destinacije)	52
Tablica 36. Raspoloživost dodatne radne snage (stopa nezaposlenosti; broj izdanih radnih dozvola po mjesecima)	53
Tablica 37. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika	54
Tablica 38. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Omjer broja kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor u odnosu na 100 stanovnika	54
Tablica 39. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Omjer broja kreveta u nekomercijalnom smještaju u odnosu na 100 stanovnika	55
Tablica 40. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Omjer broja smještajnih objekata u domaćinstvu te kućama i stanovima za odmor u odnosu na broj stanova za stalno stanovanje	55
Tablica 41. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Broj kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor na 100 m ² građevinskog područja naselja	55
Tablica 42. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Struktura smještajnih kapaciteta izražena u postotnim udjelima	56
Tablica 43. Tablični prikaz ocjena kategorije 'Smještajni kapaciteti'	57
Tablica 44. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Intenzitet stacionarnog, komercijalnog i nekomercijalnog, turizma kao omjer prosječnog broja turista po stanovniku u vršnim danima turističke sezone	57
Tablica 45. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Koncentracija materijalnih atrakcija na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama	58
Tablica 46. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Koncentracija ugostiteljskih sadržaja na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama	59

Tablica 47. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Kakvoća zraka na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj – rujan u odnosu na ostatak godine.....	59
Tablica 48. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Utjecaj turizma na izgled destinacije.....	60
Tablica 49. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora.....	60
Tablica 50. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja ljepotom i uređenošću mjesta (kulturni i prirodni aspekti) kao i glavnih atrakcija.....	60
Tablica 51. Tablični prikaz ocjena kategorije 'Resursno atrakcijska osnova'.....	61
Tablica 52. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Razina buke u danima vršne turističke sezone u odnosu na ostatak godine u zonama mješovite namjene po danu i noći.....	61
Tablica 53. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone.....	62
Tablica 54. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Utjecaj buke na kvalitetu boravka.....	62
Tablica 55. Tablični prikaz ocjena kategorije 'Okoliš'.....	62
Tablica 56. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Udio (%) stambenih jedinica turističke namjene (komercijalni i nekomercijalni kapaciteti) u ukupnom broju stambenih jedinica.....	63
Tablica 57. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Maksimalni potencijal izgradnje na neizgrađenim i izgrađenim dijelovima građevinskog područja naselja mješovite namjene.....	63
Tablica 58. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Mogućnosti nove stambene izgradnje na neizgrađenim površinama mješovite namjene građevinskog područja naselja.....	64
Tablica 59. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u destinaciji.....	64
Tablica 60. Tablični prikaz ocjena kategorije 'Prostor'.....	64
Tablica 61. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) – voda.....	65
Tablica 62. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) – električna energija.....	65
Tablica 63. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Broj djelatnika na održavanju javnih površina u odnosu na m ² javnih površina koje se održavaju.....	65
Tablica 64. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Kapaciteti (ljudski i tehnološki) za odvoz otpada.....	66
Tablica 65. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Iritacija neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone.....	66
Tablica 66. Tablični prikaz ocjena kategorije 'Komunalna infrastruktura'.....	66
Tablica 67. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Procjena (ekspertna) kapaciteta prometne infrastrukture u odnosu na volumen prometa na odabranim pravicima/točkama u danima vršne turističke sezone.....	67

Tablica 68. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Procjena kapaciteta i iskorištenosti parkirališta u razdoblju vršne turističke sezone.....	67
Tablica 69. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone.....	68
Tablica 70. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Zadovoljstvo prometom u mjestu.....	68
Tablica 71. Tablični prikaz ocjena kategorije 'Prometna infrastruktura'	69
Tablica 72. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Kretanje broja stanovnika u (posljednjem) desetogodišnjem razdoblju	69
Tablica 73. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Iritacija gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama.....	70
Tablica 74. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Indeks priuštivosti stana (na razini destinacije).....	70
Tablica 75. Tablični prikaz ocjena kategorije 'Stanovništvo i kvaliteta života'	70
Tablica 76. Procjena razine prihvatnog kapaciteta, Raspoloživost dodatne radne snage (stopa nezaposlenosti; broj izdanih radnih dozvola po mjesecima).....	71
Tablica 77. Tablični prikaz ukupne ocjene procijenjene dostignute razine prihvatnog kapaciteta.....	72
Tablica 78. Profil destinacije.....	81
Tablica 79. Popis obveznih pokazatelja prihvatnog kapaciteta.....	109
Tablica 80. Popis obveznih pokazatelja prihvatnog kapaciteta.....	109
Tablica 81. Popis obveznih pokazatelja prihvatnog kapaciteta.....	112
Tablica 82. Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone.....	114
Tablica 83. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom.....	115
Tablica 84. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji.....	116
Tablica 85. Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom.....	117
Tablica 86. Broj organiziranih turističkih ambulant.....	118
Tablica 87. Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju).....	119
Tablica 88. Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone).....	120
Tablica 89. Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite).....	121
Tablica 90. Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije.....	122
Tablica 91. Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika.....	123
Tablica 92. Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem.....	124
Tablica 93. Prosječna duljina boravka turista u destinaciji.....	124
Tablica 94. Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane.....	125
Tablica 95. Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane.....	126
Tablica 96. Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija.....	127

Tablica 97. Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom.....	129
Tablica 98. Broj ostvarenih noćenja u smještajnim objektima destinacije po hektaru izrađenog građevinskog područja JLS.....	130
Tablica 99. SWOT analiza destinacije Plitvičke Doline.....	131
Tablica 100. Tablični prikaz mjera i aktivnosti.....	138

Literatura i izvori

- Pravilnik o javnoj turističkoj infrastrukturi (NN 136/21)
- Pravilnik o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta, NN 112/2024
- Pravilnik o načinu vođenja popisa turista (NN 126/2015)
- Open Street Map, <https://www.openstreetmap.org/#map=7/44.523/16.460>
- LAG Lika, web stranice LAG-a, <https://lag-lik.hr/>
- Popis stanovništva 2021., Državni zavod za statistiku (DZS)
- Pravilnikom o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma (NN 112/24).
- Registar prostornih jedinica, <https://dgu.gov.hr/registar-prostornih-jedinica-172/172>
- Registar udruga Republike Hrvatske, Registri
- Smjernice i upute za izradu plana upravljanja destinacijom, Ministarstvo turizma i sporta, [https://mint.gov.hr/UserDocsImages/1A_UPISNICI/Smjernice %20i %20upute %20za %20izradu %20plana %20upravljanja %20destinacijom %20.pdf](https://mint.gov.hr/UserDocsImages/1A_UPISNICI/Smjernice%20i%20upute%20za%20izradu%20plana%20upravljanja%20destinacijom%20.pdf)
- Smjernice za izračun obaveznih pokazatelja prihvatnog kapaciteta destinacije, Ministarstvo turizma i sporta, [https://mint.gov.hr/UserDocsImages/1A_UPISNICI/Smjernice %20prihvatni %20kapacitet_obvezni_pokazatelji_V1..pdf](https://mint.gov.hr/UserDocsImages/1A_UPISNICI/Smjernice%20prihvatni%20kapacitet_obvezni_pokazatelji_V1..pdf)
- Zakon o turizmu (NN 156/23)
- Hrvatski zavod za zapošljavanje
- Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
- Hrvatska gospodarska komora
- GODIŠNJI PROGRAM RADA I FINANCIJSKI PLAN TURISTIČKE ZAJEDNICE PODRUČJA PLITVIČKE DOLINE ZA 2025. GODINU, <https://plitvickedoline.hr/wp-content/uploads/2024/12/Godisnji-program-rada-i-finan.-plan-za-2025-godinu.pdf>
- STRATEGIJA RAZVOJA TURIZMA OPĆINE RAKOVICA OD 2019. DO 2024. GODINE – [file:///C:/Users/Ines/Downloads/4b0b785d-4548-494b-ba2a-991ddd3585fa_Strategija %20razvoja %20turizma %20Op %C4 %87ine %20Rakovica %20od %202019. %20do %202024. %20godine %20\(2\).pdf](file:///C:/Users/Ines/Downloads/4b0b785d-4548-494b-ba2a-991ddd3585fa_Strategija%20razvoja%20turizma%20Op%C4%87ine%20Rakovica%20od%202019.%20do%202024.%20godine%20(2).pdf)
- PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE SABORSKO, https://saborsko.hr/wp-content/uploads/2021/02/PPUO-SABORSKO_III.-ID_NPP.pdf

SPATIAL
PLANNING
PROJECTS